

วิทยานิพนธ์

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

PARENTS' PARTICIPATION ACTIVITIES
IN SCHOOL ADMINISTRATION :
A CASE STUDY OF PETCHINGAM
KINDERGARTEN SCHOOL

นายสุชาย รอยกุลเจริญ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สาขาการบริหารการศึกษา

วัน เดือน ปี..... - 5 ส.ค. 2551

เลขทะเบียน..... 00216196

เลขเรียกหนังสือ..... 371.192
471 ก

ปีการศึกษา 2550

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

วิทยานิพนธ์เรื่อง	กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน :		
	กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม		
โดย	นายสุชาข รอยกุลเจริญ		
สาขา	การบริหารการศึกษา		
ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	รองศาสตราจารย์ หรรษา ศิวรักษ์		
กรรมการ	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมสุรีย์ เชื้อมทอง		

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา อนุมัติให้วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต

.....ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายฤทธิ์ เศรษฐจรรยา)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.สายหยุด จำปาทอง)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ھرรณา ติวรักรัณย์)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมฤทัย เชื้อมทอง)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐจิตร)

.....กรรมการและเลขานุการ
(อาจารย์ทวีศักดิ์ จงประดับเกียรติ)

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา

สุชาข รอยกุลเจริญ. (2007). กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา คณะกรรมการควบคุม :
 รองศาสตราจารย์ ھرรษา ศิวรักษ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เปรมสุริย์ เชื้อมทอง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน 2) ศึกษาความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม 3) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในปัจจุบันของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้านี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่นำมาหาฉันทามติประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน จำนวน 6 คน และ ผู้แทนผู้ปกครองระดับชั้นละ 2 คน จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน 2) กลุ่มผู้ปกครองจำนวนทั้งหมด 80 คน เพื่อศึกษาระดับความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครอง และระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในปัจจุบัน

ผลการศึกษาพบว่า

1.กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน คือ การมีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น และ โรงเรียนรับเปิดฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง

2.ความเป็นไปได้ที่จะได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองของโรงเรียน คือ 1) จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนในรูปกิจกรรมต่าง ๆ 2) ครุเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน และ 3) จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละครั้ง

3.ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในปัจจุบันของโรงเรียน ผู้ปกครองให้ความร่วมมือดี โดยเฉพาะกิจกรรมด้านการติดต่อสื่อสาร คือ ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่ที่บ้านอย่างไร

SUCHAI ROYGULCHAREON. (2007). PARENTS' PARTICIPATION ACTIVITIES IN
EDUCATIONAL ADMINISTRATION : A CASE STUDY OF PETCHNGAM
KINDERGARTEN SCHOOL. BANSOMDEJCHAOPRAYA RAJABHAT
UNIVERSITY. ADVISORS. ASSO. PROF. HANSA SIVARAKS : ASST. PROF.
DR. PRAMSUREE CHUAMTHONG

The purposes of this research were to 1) Parents' participation activities in educational administration that were most suitable to PETCHNGAM kindergarten school context. 2) Study the possibility of obtaining parental participation in the school. 3) Study level of current parental participation in the school.

The population of this research consisted of 2 groups 1) 6 persons including 2 local administrative leaders, 1 community leader, 2 parents and 1 supporter of school activities and 6 persons including parent representatives 2 from each 3 classes by Focus Group Discussion. 2) A group of 80 parents for study the possibility of obtaining and study level of current parental participation.

The results of the study were as follow

1) Parents' participation activities in educational administration that were most suitable were child developmental report and school attentiveness to parent opinion.

2) The most possibility of obtaining parental participation in the school were Parent - school network meeting by means of school activity, Parent - teacher meeting and child information exchange, Buddhism - teaching class once a week.

3) The level of current parental participation in the school was good especially in communication, with parent giving special attention to child's school attendance, and different between child's behavior at home and at school.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
ประกาศนุญการ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ณ
สารบัญแผนภูมิ.....	ญ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	4
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	6
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน.....	8
ความหมายของการมีส่วนร่วม.....	8
ความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วม.....	9
บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษา.....	12
ประเภทของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	19
แนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	21
ปัญหาหรืออุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	22
แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง.....	24
กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน.....	32
การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง.....	35
การติดต่อสื่อสาร.....	41

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การอาสาสมัคร.....	48
การเรียนรู้ที่บ้าน.....	55
การตัดสินใจ.....	62
การร่วมมือกับชุมชน.....	70
การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม.....	77
ประวัติโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม.....	77
วิสัยทัศน์.....	77
โครงสร้างการบริหาร โรงเรียน.....	78
การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม.....	79
การสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion).....	80
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	83
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	88
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย.....	88
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	89
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	90
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	92
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	94
ชุดที่ 1 ผลการใช้กลุ่มสนทนา เพื่อการหาฉันทมติต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วม ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม.....	94
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทมติ.....	94
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	97
ชุดที่ 2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม ตามฉันทมติ และกิจกรรมมีส่วนร่วมในปัจจุบัน.....	126
ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม.....	126

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรม การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และกิจกรรม มีส่วนร่วมในปัจจุบัน.....	128
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน กรณี ศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม.....	143
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	144
สรุปผลการวิจัย.....	146
อภิปรายผล.....	150
ข้อเสนอแนะ.....	154
บรรณานุกรม.....	156
ภาคผนวก.....	169
ภาคผนวก ก.....	170
ภาคผนวก ข.....	187
ประวัติของผู้วิจัย.....	205

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1 สถานภาพทั่วไปของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทมติ.....	95
2 กิจกรรมการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองจากการหาฉันทมติ.....	97
3 กิจกรรมการติดต่อสื่อสารจากการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	99
4 กิจกรรมการอาสาสมัครจากการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	101
5 กิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านจากการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	102
6 กิจกรรมการตัดสินใจจากการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	104
7 กิจกรรมการร่วมมือกับชุมชนจากการหาฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	106
8 กิจกรรมการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองจากการสังเคราะห์ฉันทมติ.....	108
9 คำนำนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง.....	109
10 กิจกรรมการติดต่อสื่อสารจากการสังเคราะห์ฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	111
11 คำนำนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการติดต่อสื่อสาร.....	112
12 กิจกรรมการอาสาสมัครจากการสังเคราะห์ฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	114
13 คำนำนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการอาสาสมัคร.....	115
14 กิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านจากการสังเคราะห์ฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	116
15 คำนำนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้าน.....	117
16 กิจกรรมการตัดสินใจจากการสังเคราะห์ฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	119
17 คำนำนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการตัดสินใจ.....	120
18 กิจกรรมการร่วมมือกับชุมชนจากการสังเคราะห์ฉันทมติจากพหุคุณลักษณะ.....	122
19 คำนำนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการร่วมมือกับชุมชน.....	123
20 สถานภาพทั่วไปของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม.....	126
21 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง.....	128
22 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการติดต่อสื่อสาร.....	132
23 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการอาสาสมัคร.....	135

สารบัญตาราง(ต่อ)

ตารางที่	หน้า
24 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการเรียนรู้ที่บ้าน.....	136
25 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการตัดสินใจ.....	139
26 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการร่วมมือกับชุมชน.....	141

สารบัญแผนภูมิ

แผนภูมิที่	หน้า
1. กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2. นิเวศวิทยาของผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ.....	10
3. ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน.....	24
4. แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา.....	27
5. ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษา กับสถาบันครอบครัว.....	28
6. องค์ประกอบ 3 ประการ ที่ทำให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ.....	30
7. โครงสร้างภายนอกของทฤษฎีขอบเขตซ้อนของอิทธิพล.....	30
8. โครงสร้างภายในของทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล.....	31
9. โครงสร้างการบริหารงาน โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม.....	78
10. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	93

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เมื่ออดีตที่ผ่านมา โรงเรียนส่วนใหญ่ไม่ได้นำเอาศักยภาพของผู้ปกครองมามีส่วนร่วมสนับสนุนในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ทำให้การบริหารงานของโรงเรียนมีทรัพยากรอย่างจำกัด โดยเข้าใจว่าภารกิจในการจัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของครูและโรงเรียน เท่านั้น โรงเรียนยังไม่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองอย่างจริงจัง รวมทั้งยังไม่เกิดความรู้สึกร่วมกันว่าเป็นเจ้าของโรงเรียนร่วมกัน (พจน์ เทียมศักดิ์, 2543 :218 ; สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 ก : 2) จนกระทั่งประเทศไทยได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และปฏิรูปการศึกษาใหม่ โดยมีแนวทางการปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ก็คือ การให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน ดังนั้น การจัดการศึกษาให้แก่เด็กในปัจจุบันนี้ จึงเป็นการจัดการศึกษาที่ทุกฝ่ายต้องมีส่วนร่วมและร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อแม่ ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 ข : คำนำ)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการจัดและพัฒนาศึกษาไว้หลายมาตรา เช่น มาตรา 8(2) ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มาตรา 9(6) ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน มาตรา 11 บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับ มาตรา 12 นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ครอบครัวมีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรา 13 บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับการสนับสนุนจากรัฐในเรื่องการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้และการลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีกับค่าใช้จ่ายการศึกษา มาตรา 24(6) การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครอง เพื่อพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ มาตรา 29 ให้สถานศึกษาร่วมกับครอบครัว ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ มาตรา 38 ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ส่งเสริม

สนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว และให้คณะกรรมการการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู มาตรา 40 ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วยผู้แทนผู้ปกครอง เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา มาตรา 58(2) ให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองท้องถิ่น เอกชน องค์กร เอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น และตามประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ของไทยมาตรา 1564 ให้ บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ (ไพโรจน์ กำภูศิริ. 2544 : 360)

การเข้ามามีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้นอาจทำได้หลายรูปแบบหรือหลายวิธีการ เช่น การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการ การร่วมจัดการศึกษา การสนับสนุนการจัดการศึกษา การกำกับการดูแล เป็นต้น ทำให้เกิดการจัดการศึกษานั้นมีความสอดคล้องกับสภาพของความต้องการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และตัวผู้เรียนมากยิ่งขึ้น (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา 2544 : 12) เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 707-710) ได้เสนอแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติ มีขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน คือ 1) ริเริ่มการทำงาน แนวทางการสร้างความเป็นหุ้นส่วนที่เหมาะสม คือ วิธีทำงานเป็นคณะ คณะทำงานจะเป็นมือปฏิบัติงานให้กับโรงเรียน 2) จัดหาเงินทุนและความช่วยเหลืออื่น ๆ 3) กำหนดจุดเริ่มต้น โรงเรียนส่วนใหญ่ควรจะเป็นผู้นำทางปฏิบัติคณะทำงานเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินหาจุดเริ่มต้น ซึ่งก็มีหลากหลายแนวทาง ขึ้นอยู่กับทรัพยากร เวลา และความสามารถ 4) พัฒนาแผน 3 ปี ในแผนจะระบุขั้นตอนจากจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมในแต่ละด้านและสิ่งที่ควรจะเป็นไปได้อีก 3 ปี 5) ดำเนินงานตามแผน คณะทำงานควรจะมีกำหนดการในแต่ละปีและเผยแพร่

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาเป็นเรื่องใหม่ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติที่กำหนดและก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง จึงยังมีคำถามที่จะต้องทำให้ชัดเจนขึ้นอีกหลายเรื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ข: 4-5) และจำเป็นต้องพิจารณาอย่างรอบคอบ ทั้งนี้เพราะ การมีส่วนร่วมแบบจอมปลอม เช่น การมีส่วนร่วมแต่ในนาม หรือ การมีส่วนร่วมที่มากเกินไป เช่น ร่วมทุกอย่าง ก็เป็นอันตรายสำหรับการมีส่วนร่วมทั้งสิ้น (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2537 : 214-215) โรงเรียนไม่อาจดำเนินการได้ โดยปราศจากพ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียนก็ย่อมไม่สามารถเล่ายพ่อแม่ผู้ปกครองได้ โรงเรียนที่ได้รับประสบผลสำเร็จ มักจะได้รับความร่วมมือจากพ่อแม่ผู้ปกครอง ให้การสนับสนุนหรือส่งเสริมทางโรงเรียนในรูปแบบต่าง ๆ อาทิเช่น เข้าเป็นคณะกรรมการโรงเรียน เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ เป็นที่ปรึกษาในการวางแผน ร่วมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา ฯลฯ กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น เอปสไตน์ ได้เสนอ

โครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ (Epstein. 1995 : 701-708) ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน

ในปีที่ผ่านมา ๖ มาโรงเรียนอนุบาลเพชรงามได้ริเริ่มจัดให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในรูปของกิจกรรมต่างๆ แต่ด้วยความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนยังต้องการให้ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้มากขึ้นและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ทางโรงเรียนจึงได้ร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ร่วมกันจัดกิจกรรมขึ้นตามแผนพัฒนาของโรงเรียนจากโครงการความสัมพันธ์กับชุมชนและโครงการอนามัยชุมชน ในรูปแบบของการกีฬาการเดินแอโรบิค เพื่อสุขภาพของเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนชาวหมู่บ้านเพชรงาม เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2549 ถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2550 โรงเรียนมีความปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติมากขึ้น ดังนั้น “การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม” นี้จะช่วยให้ได้คำตอบหรือข้อค้นพบว่ากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามที่เหมาะสม กับบริบทของโรงเรียนและตรงกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนในปัจจุบันคืออะไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ

1. ศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน
2. ศึกษาความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม
3. ศึกษาระดับกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามในปัจจุบัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตของเนื้อหา

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน โดยศึกษาใน 2 ประเด็น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มที่นำมาหาฉันทามติ ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน จำนวน 6 คน และ ผู้แทนผู้ปกครองระดับชั้นละ 2 คน จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน 2) กลุ่มของผู้ปกครองทั้งหมด จำนวน 80 คน เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม ตามสภาพจริง

3. ตัวแปรที่ศึกษา

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา 6 แบบ ดังนี้

- 3.1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง
- 3.2 การติดต่อสื่อสาร
- 3.3 การอาสาสมัคร
- 3.4 การเรียนรู้ที่บ้าน
- 3.5 การตัดสินใจ
- 3.6 การร่วมมือกับชุมชน

โดยกำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติและกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ด้วยกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion)

นิยามศัพท์เฉพาะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม หมายถึง การปฏิบัติอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อการมีส่วนร่วมในกิจกรรม 6 แบบ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา หมายถึง การเปิดโอกาสหรือส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้ปกครองมีพฤติกรรมร่วมในการจัดการศึกษาหรือการเรียนรู้ ให้กับบุตรหลานและเด็กที่อยู่ในอุปการะของตน ตามโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ ของเอปสไคน์ ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้สามารถใช้ได้ทั้งที่โรงเรียน ที่บ้าน หรือตามที่แหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง หมายถึง ความรับผิดชอบพื้นฐานของครอบครัวในการดูแล การจัดเตรียมที่อยู่อาศัย สุขภาพ โภชนาการ เครื่องนุ่งห่ม ความปลอดภัย ทักษะของ

ผู้ปกครอง ต่อเด็กทุกระดับอายุ สภาพบ้านที่สนับสนุนเด็กในฐานะนักเรียนทุกระดับชั้น ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อช่วยให้โรงเรียนเข้าใจเด็กและครอบครัว

การติดต่อสื่อสาร หมายถึง การถ่ายทอดข่าวสารจากโรงเรียนสู่บ้าน และจากบ้านสู่โรงเรียน

การอาสาสมัคร หมายถึง ผู้ที่อุทิศตนทำงานให้กับโรงเรียนหรือชั้นเรียน เพื่อประโยชน์แก่โรงเรียนหรือชั้นเรียน โดยไม่ได้หวังผลตอบแทนในการทำงาน อาทิ เช่นการเป็นผู้ร่วมในทุกการแสดง กีฬา เหตุการณ์ การมอบรางวัล การเฉลิมฉลอง และอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

การเรียนรู้ที่บ้าน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมหรือส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก อาทิ เช่น จัดให้มีโต๊ะเขียนหนังสือ จัดให้มีห้องสมุดหรือมุมอ่านหนังสือ ฯลฯ

การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกกระหว่างทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดตามพรสมของผู้เลือก และหากมิได้มีการเลือกทางเลือกใดก็ไม่ถือว่าเป็นการตัดสินใจ จะเป็นเพียงความตั้งใจเท่านั้น จนกว่าจะมีการเลือกและนำไปสู่การปฏิบัติจึงจะถือว่าเป็นการตัดสินใจ การตัดสินใจ อาทิ เช่น การมีส่วนร่วมหรือการเป็นผู้นำในองค์การต่าง ๆ สมาคมผู้ปกครองและครู องค์การผู้ปกครองและครู หรือสภาที่ปรึกษา คณะกรรมการ ฯลฯ

การร่วมมือกับชุมชน หมายถึง การเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว หรือ การเชื่อมโยงโรงเรียนให้ไปช่วยชุมชน ซึ่งเป็นความหมาย ของเฮปสไตน์ ที่ได้เสนอตามโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ

ผู้ปกครอง หมายถึง พ่อ แม่ ผู้ให้อุปการะ ผู้รับผิดชอบ ผู้ดูแล เกี่ยวกับการให้การอบรมสั่งสอนนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม ซึ่งอาจจะเป็นญาติหรือผู้ที่พ่อแม่ไว้วางใจและฝากบุตรให้พักอาศัยอยู่ด้วยในปีการศึกษา 2550

ผู้นำท้องถิ่น หมายถึง นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษาใหม่ และประธานสภาตำบลแพรกษาใหม่ ผู้ซึ่งให้การสนับสนุน ดูแล และให้ความช่วยเหลือประชาชน ทางด้านการเรียนรู้ในเขตตำบลแพรกษาใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้นำชุมชน หมายถึง ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 และ ผู้จัดการโครงการหมู่บ้านเพชรงาม ในตำบลแพรกษาใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

ผู้ให้การสนับสนุน หมายถึง องค์กร บริษัท ห้างร้าน ที่ให้การช่วยเหลือและสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน เช่น การร่วมแรง ร่วมปฏิบัติ ในตำบลแพรกษาใหม่

ตัวแทนผู้ปกครอง หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่เป็นตัวแทนของผู้ปกครองที่ได้รับการคัดเลือกหรือแต่งตั้ง โดยกฎ ระเบียบ หรือ หลักเกณฑ์ของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม เช่น ตัวแทนผู้ปกครองระดับแต่ละชั้น กรรมการสถานศึกษา ฯลฯ

โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม หมายถึง โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม ที่ตั้งอยู่เลขที่ 26 หมู่ที่ 5 ตำบลแพรเกษใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

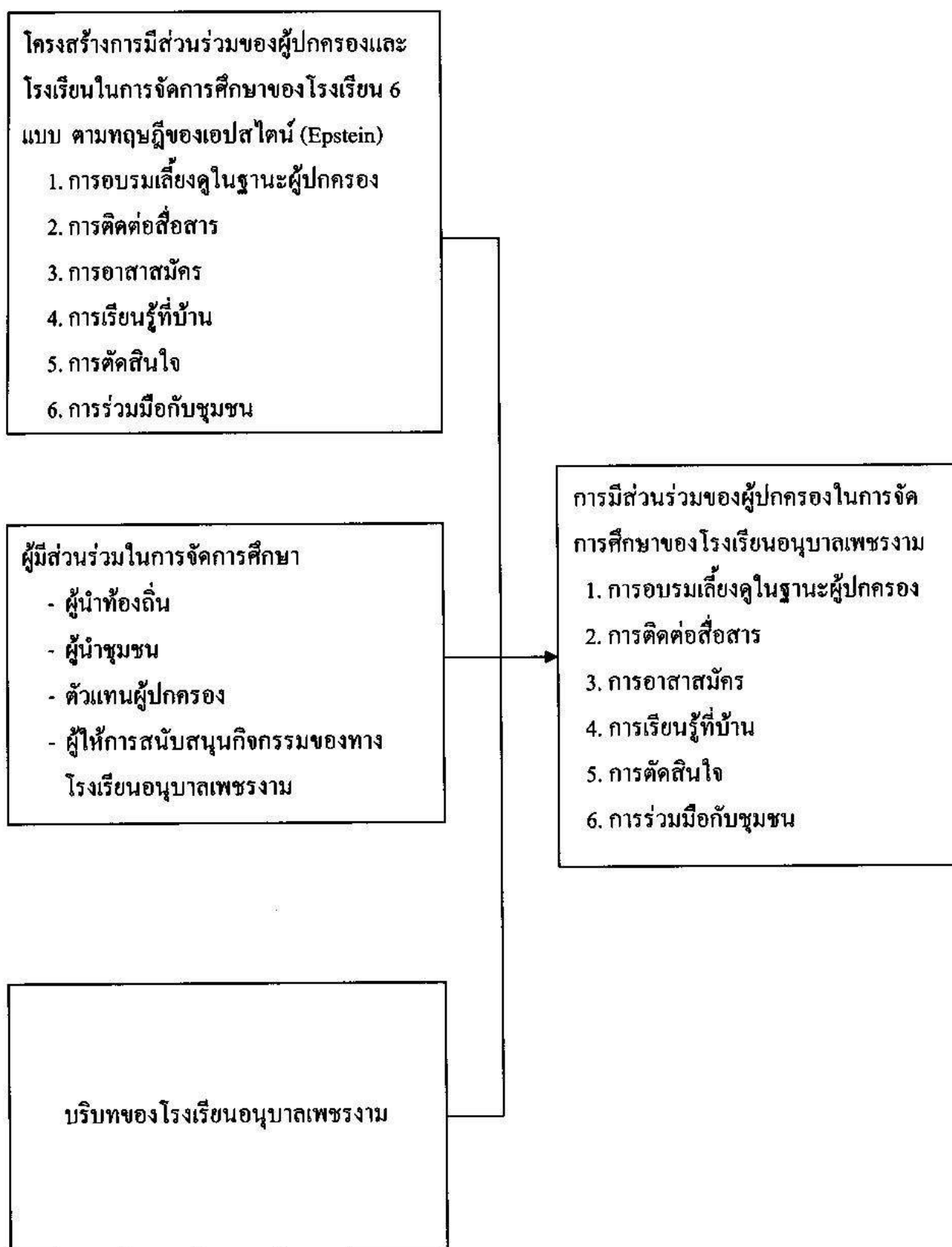
การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) หมายถึง การรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ดำเนินการสนทนา เป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6-12 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา กรรมการสถานศึกษา ครู บุคลากรในโรงเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม สามารถนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการวางแผน บริหารจัดการและปฏิบัติงาน เพื่อการบริหารจัดการโรงเรียนแบบมีส่วนร่วม โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษาบริบท แนวคิด ตามทฤษฎีของเฮปสไตน์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การวิจัยครั้งนี้ได้บูรณาการและสังเคราะห์เป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง การศึกษากิจกรรมและการพัฒนาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม โดยนำเสนอเป็นแผนภูมิได้ดังนี้

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม โดยการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี สภาพปัจจุบัน และปัญหาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนจากเอกสารแหล่งข้อมูล และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
2. กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
3. การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม
4. การสนทนากลุ่ม
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

จากการที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีผู้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมไว้ดังนี้

กฤษา ตันติผลาชีวะ (2544 : 30) ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน หมายถึง การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ครู และโรงเรียนในการสร้างสรรค์และพัฒนาเด็ก ให้เจริญเติบโตและพัฒนาได้เต็มศักยภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2545 : 25) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่าเป็นกระบวนการทำงานร่วมกันโดยเริ่มจากการร่วมคิด การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินงานหรือปฏิบัติ การร่วมมือกันพบปัญหาหรือเผชิญอุปสรรค พร้อมทั้งแก้ไขให้ถูกล่วง การร่วมมือกันพบความสำเร็จ และ การร่วมมือกันชื่นชมยินดี ภาควิชาในความสำเร็จในงานนั้น

ดูล์ลาห์ (Dougla. 1970 : 89-90) ได้ให้ ความหมายของการมีส่วนร่วมในบริบทที่ต่างกัน จะให้ความหมายของการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน แต่นักการศึกษาใช้คำนี้ในการอ้างอิงถึงการมีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือโครงการที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา นักรัฐศาสตร์ใช้คำนี้ในความหมายของการเข้าร่วมกับสถาบันทางการเมืองของชุมชน นักสังคมวิทยาใช้ในความหมายของการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ๆ

ชาติดิ และคณะ (Shadid and Others. 1982 : 33) ได้สรุปจากการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมจากสาขาวิชาต่าง ๆ ว่า ลักษณะของการศึกษาการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่ ไม่พิจารณาการมีส่วนร่วมในเชิงทฤษฎี แต่เป็นการศึกษารายละเอียดพฤติกรรมของการมีส่วนร่วมในลักษณะประยุกต์กับบริบทของการมีส่วนร่วมนั้น ๆ

โกรลนิก และ สโลวีเวซิค (Grolnick & Slowiaczek. 1994 : 238) ได้ให้ความหมายว่า เป็นการอุทิศทรัพยากรโดยผู้ปกครองให้กับเด็ก

คำว่า “การมีส่วนร่วม” นั้น ยังมีคำอีกหลายคำที่มีความหมายในทำนองเดียวกัน เช่น การร่วมมือ การมีส่วนเกี่ยวข้อง หรือ ความผูกพัน (ธีระ รุญเจริญ. 2545 : 51) หรือ การเป็นหุ้นส่วน (Epstein. 1992 : 1140) ความสัมพันธ์ ความเกี่ยวพัน (Fuller & Olsen. 1998 : 5) คำเหล่านี้ ก็ล้วนแล้วแต่มีนัยเดียวกันทั้งสิ้น จึงเป็นความหมายของ “การมีส่วนร่วม” ในความหมายของการวิจัยครั้งนี้

สรุป ความหมายของ “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาโรงเรียน” หมายถึง การที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในเหตุการณ์ กิจกรรม หรือโครงการ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษา หรือการเรียนรู้ให้กับบุตรหลานและเด็กที่อยู่ในอุปการะของตนกับโรงเรียน

2. ความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ความสำคัญของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน มีดังนี้

2.1 พ่อแม่เป็นบุคคลสำคัญเนื่องจากพ่อแม่เป็นผู้ให้กำเนิดชีวิต

ทารกแรกเกิดใหม่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ต้องพึ่งพาพ่อแม่ผู้ปกครองเป็นระยะเวลานาน ทำให้เกิดสายใยความรัก ความผูกพันระหว่างเด็กกับพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ลึกซึ้ง มั่นคง และยืนยาว เป็นพลังยิ่งใหญ่ที่ช่วยผลักดันให้การดำเนินชีวิตของลูกในด้านต่าง ๆ ประสบความสำเร็จได้ ด้านการศึกษาก็เช่นกัน (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 : 3) ถ้าพ่อแม่ผู้ปกครองได้นำเอาพลังความคิด ความรัก ความเอาใจใส่ และความร่วมรับผิดชอบของตนมาสนับสนุนและส่งเสริมการเรียนรู้ให้กับเด็ก จะเป็นการนำไปสู่การพัฒนาศักยภาพในตัวของเด็กที่ยั่งยืนต่อไป (ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. 2531 : 34)

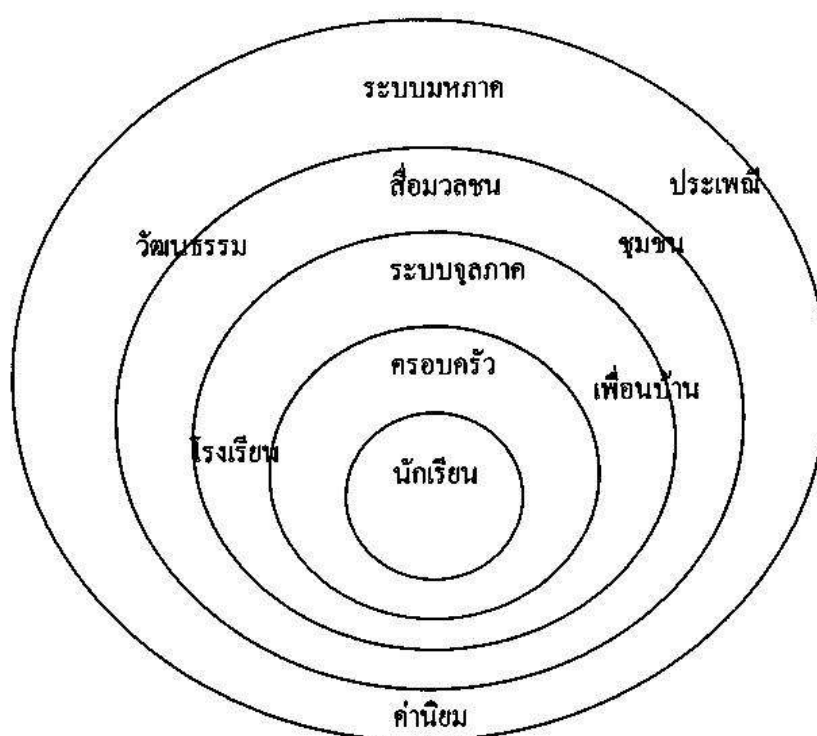
2.2 พ่อแม่เป็นครูคนแรก

ในบรรทัดฐานของสังคมที่เป็นมาตรฐานการปฏิบัติตนตามบทบาทและสถานภาพที่บุคคลมีในขณะใดขณะหนึ่งนั้น ไม่ใช่เป็นสิ่งที่บุคคลรู้หรือเข้าใจได้เองโดยตามธรรมชาติ แต่เป็นสิ่งที่บุคคลต้องได้รับคำแนะนำสั่งสอนจึงจะรู้ได้ (พทยา สายหู. 2541 : 128-147) และคำแนะนำสั่งสอน หรือการขัดเกลาทางสังคมนี้เป็นการเรียนรู้โดยทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ (สุพัตรา สุภาพ. 2531 : 95) พ่อแม่นั้น เป็นครูคนแรกของลูกที่จะนำพาไปสู่เส้นทางความรอบรู้แห่งชีวิต มิใช่การเรียนรู้ที่ได้จากการศึกษาเล่าเรียนวิชาการเพียงเท่านั้น แต่เป็นการเรียนรู้เพื่อเป็นรากฐานของการดำรงชีวิตให้เป็นปกติสุข ที่เกิดขึ้นได้ทั้งในบ้าน ในห้องเรียน และนอกห้องเรียนอันกว้างใหญ่ไพศาล เด็ก ๆ จะต้อง

เรียนรู้จากส่วนเหล่านี้ไปพร้อม ๆ กัน(สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 : 3) กับการพัฒนาของร่างกายในด้านต่าง ๆ พ่อแม่จึงเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการให้การศึกษาแก่นุเคราะห์หลานของตน (จรรยา สุวรรณทัต. 2545 : 8)

2.3 พ่อแม่เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด

พ่อแม่เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดเด็กมากที่สุด เด็กจะเรียนรู้และเลียนแบบจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิด พ่อแม่จึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เด็ก และพ่อแม่ ก็มีพลัง ความตั้งใจและความปรานีที่ดีต่ออนาคตของลูกหลานของตนเอง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 : 3 และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ข : คำนำ) เมื่อพิจารณานิเวศวิทยาของผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ พบว่า ครอบครัวอยู่ใกล้ชิดและล้อมรอบตัวเด็กนักเรียนมากที่สุด รองลงมาคือโรงเรียนและเพื่อน พ่อแม่จึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของเด็กนักเรียน ดังแผนภูมิที่ 2

แผนภูมิที่ 2 นิเวศวิทยาของผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการ

ที่มา : อีแวนเทีย (Evanthia. 1996 :437)

2.4 พ่อแม่เป็นครูที่ดีที่สุดในโลก

ลักษณะเด่นของครูที่เป็นพ่อแม่ ซึ่งมีความแตกต่างไปจากครูทั่วไป ดังนี้

- (1) พ่อแม่เป็นครูที่ให้ความรัก ความห่วงใย และความเอาใจใส่ ต่อลูก อย่างมากจนยากที่จะหาความรักของครูอาชีพมาทดแทนได้

(2) พ่อแม่เป็นครูตลอดชีวิต ที่ให้การอบรมสั่งสอนลูกได้ครบเท่าที่ยังมีชีวิตอยู่

(3) พ่อแม่เป็นครูได้ 24 ชั่วโมง คือไม่ได้เป็นครูเฉพาะในเวลาราชการเหมือนครูอาชีพ
ลักษณะเด่นของความเป็นครูของพ่อแม่ทั้ง 3 ประการนี้ เป็นคุณสมบัติของครูที่ดีที่สุดในโลก (รุ่ง แก้วแดง. 2541 : 172-173)

2.5 พ่อแม่เป็นยุทธศาสตร์สังคมแห่งการเรียนรู้

พ่อแม่ผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้และการสร้างเสริมการเรียนรู้ ทั้งที่บ้าน ที่โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ข : 1; รุ่งเรือง สุขาภิรมย์. 2544 : 11) ครอบครัว คือ ศูนย์การเรียนรู้ หากสามารถทำให้ทุกครอบครัวเป็นศูนย์การเรียนรู้ได้สำเร็จ จะได้ศูนย์การเรียนรู้ในอุดมคติที่มีความรัก ความอบอุ่น ความห่วงใย และความหวังดี เป็นจุดเชื่อมโยงการถ่ายทอดความรู้ที่สำคัญที่สุด การที่จะทำให้สังคมไทยเป็น “สังคมแห่งการเรียนรู้” ก็จะไม่ไกลเกินฝันอีกต่อไป (รุ่ง แก้วแดง 2541: 172-174)

2.6 พ่อแม่เป็นยุทธศาสตร์การศึกษาตลอดชีวิต

การเรียนรู้ในยุคสมัยใหม่นั้น มิได้เกิดขึ้นได้เฉพาะที่โรงเรียนหรือห้องเรียนเท่านั้น แต่ยังเกิดขึ้นได้ ทุก ๆ ที่ ทุก ๆ เวลา ทั้งในและนอกสถานที่ต่าง ๆ แม้แต่ในบ้านก็จัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ เพราะความรู้ต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้เองในเวลารวดเร็ว เข้าใจง่าย โดยผ่านทางสื่อต่าง ๆ เช่น วิทยุ โทรทัศน์ คอมพิวเตอร์ หรือจากสื่อมวลชนต่าง ๆ และ จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายเหล่านี้ ทำให้การเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ง่าย น่าสนใจ และมีประสิทธิภาพ (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2542 ข : 8) หากผู้ปกครองได้จัดบรรยากาศที่บ้านให้เกิดการเรียนรู้หรือเป็นแหล่งเรียนรู้ ก็จะทำให้เวลาที่เด็กอยู่นอกโรงเรียนเกิดการเรียนรู้ ทุกสถานที่ ทุกเวลา เป็นการสร้างลักษณะนิสัยในการเรียนรู้ให้แก่เด็กเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้และเกิดการเรียนรู้ได้ตลอดชีวิตในที่สุด (พรชัย ภาพันธ์. 2543 : 20)

2.7 พ่อแม่เป็นยุทธศาสตร์การระดมทรัพยากรทุกส่วนของสังคมเข้ามาเพื่อการจัดการศึกษา

พ่อแม่ผู้ปกครอง คือ แหล่งทรัพยากรของโรงเรียน หากมีการจัดการและประสานงานที่เหมาะสม ก็สามารถจะนำพลังที่ซ่อนเร้นเหล่านี้ออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อบุตรหลานและโรงเรียนอันเป็นที่รักของพ่อแม่ผู้ปกครองทุกคนได้ (สิรินธรรัตน์ ทองปาน. 2544 : 6) โกรตนิค และ สโลว์เวซิก (Grolnick & Slowiazek. 1994 : 238) ได้ให้นิยามของ “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ การอุทิศทรัพยากรโดยผู้ปกครอง” ประกอบกับ ครอบครัว ก็คือ ตัวแบบจำลองของชุมชนหรือสังคม (ณรงค์ เส็งประชา. 2538 : 87) โดยธรรมชาติ ผู้ปกครองต้องเกี่ยวข้องและสัมพันธ์กับชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่ (Epstein .1995 : 702) การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจึงเป็นยุทธศาสตร์ในการระดมทรัพยากรทุกส่วนของสังคมเข้ามาช่วยในการจัดการศึกษาได้โดยง่าย เพราะ การที่ผู้ปกครองส่งบุตรหลานมาให้โรงเรียนก็เท่ากับส่งแก้วตา ดวงใจ ของตนเองมาให้โรงเรียน (สุมน อมรวิวัฒน์. 2543 : 43)

สรุป ครอบครัวเป็นสถาบันที่ก่อให้เกิดจุดเริ่มต้นของชีวิตขึ้นใหม่ โดยมีพ่อแม่เป็นครูคนแรกของลูกและเป็นครูที่ดีที่สุดในโลกของลูก เป็นครูได้ตลอดเวลาและตลอดชีวิต เป็นบุคคลที่ใกล้ชิดและอยู่ล้อมรอบตัวลูกมากที่สุด เป็นผู้ชี้โลกกว้าง เป็นผู้สร้างภูมิคุ้มกันทั้งร่างกายและจิตใจให้กับลูก เป็นผู้ที่มีหน้าที่เตรียมความพร้อมให้ลูกเพื่อก้าวเข้าสู่สังคมภายนอกได้อย่างมั่นใจ เป็นผู้ส่งเสริมจัดบรรยากาศที่บ้านให้เกิดการเรียนรู้ ทุกเวลา ทุกสถานที่ เป็นผู้ส่งเสริมและสนับสนุนทำให้สังคมมีแหล่งการเรียนรู้ ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้ตลอดเวลา เป็นผู้ปลูกฝังนิสัยการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้กับลูก และเป็นยุทธศาสตร์ในการระดมทรัพยากรทุกส่วนของสังคมเพื่อการจัดการศึกษา การปฏิรูปการศึกษาของไทย พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจะสำเร็จได้ ก็เพราะการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนี้มีส่วนสำคัญอย่างยิ่ง

3. บทบาทของผู้ปกครองกับการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ของไทย มาตรา 1564 บัญญัติว่า บิดามารดาจำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ (ไพโรจน์ กำภูศิริ. 2544 : 360)

บุญเยี่ยม จิตรคอน (2532 :365-367) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองไว้ ดังนี้

1. เตรียมเด็กให้พร้อมเพื่อไปโรงเรียน

ฝึกหัดให้เด็กสามารถช่วยตนเองได้ รู้จักเล่นกับเพื่อน ฝึกให้เด็กมีสุขนิสัยที่ดี และส่งเสริมให้เด็กอยากไปโรงเรียน เด็กก็ไปโรงเรียนด้วยความสบายใจ พ่อแม่ผู้ปกครองจะได้ไม่เป็นห่วง ช่วยผ่อนภาระให้ครู ครูก็จะสอนเด็กได้เต็มที่ขึ้น

2. พัฒนาความพร้อมในการเรียนรู้

พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้การส่งเสริมและสนับสนุน คอยกระตุ้นให้เด็กเกิดความอยากรู้ อยากเห็น เช่น แนะนำ ประโยชน์ที่ได้จากหนังสือ หัดให้สังเกต ตั้งคำถามให้เด็กคิดเพื่อฝึกให้ใช้สมอง จัดหาเครื่องเล่น เพื่อส่งเสริมความพร้อมในการเรียนรู้ ฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบ

3. พัฒนาด้านความคิด

เด็กจะพัฒนาความคิดได้ก็ต่อเมื่อพ่อแม่ผู้ปกครองเปิดให้โอกาสเด็กได้เห็นโลก อันกว้างขวางโดยรอบ ๆ ตัวเด็ก ให้เด็กได้มีประสบการณ์มาก ๆ ปลอ่ยให้เด็กได้มีทักษะในการใช้เครื่องมือต่าง ๆ ส่งเสริมให้เด็กมีประสบการณ์ตรงมากขึ้น ส่งเสริมให้เด็กตั้งคำถาม และส่งเสริมให้เด็กกล้าแสดงความสามารถของตน

4. ช่วยเด็กให้เรียนอย่างมีความสุข

พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้การสนับสนุนและช่วยให้เด็กมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน ด้วยการรับฟังเด็กเมื่อเด็กได้เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับโรงเรียนให้ฟัง หรือให้ความสนใจในงานที่เด็กได้นำมาจากโรงเรียน และให้คำยกย่องชมเชยเมื่อเด็กได้รับประสบความสำเร็จ ทำให้เด็กมีความรู้สึกรักมีความสุข

5. ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

การให้ความร่วมมือกับโรงเรียนเป็นเรื่องสำคัญอย่างยิ่ง

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภานิต (2532 : 735-737) ได้อธิบายถึงบทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองไว้ดังนี้

1. บทบาทในฐานะเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อม

บ้านและโรงเรียนสามารถจัดสภาพแวดล้อมให้เด็กได้เรียนรู้ ได้หลายแบบ ทั้งที่โดยตั้งใจและไม่ตั้งใจที่จะทำให้เด็กได้เกิดประสบการณ์นั้น ๆ

2. บทบาทในฐานะผู้ให้ข่าวสาร ความรู้ และข้อเท็จจริง

การอบรมเลี้ยงดูและการสอนที่ดี มิใช่เป็นการปล่อยปละละเลยให้เด็กลองผิด ลองถูก และเรียนรู้ไปตามยถากรรม พ่อแม่ผู้ปกครองต้องมีเทคนิควิธีการให้เด็กได้เรียนรู้ อีกทั้งสามารถนำข้อมูลข่าวสาร ข้อเท็จจริงต่าง ๆ มาสนทนาให้สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงในชีวิตประจำวัน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้และรู้จักแก้ปัญหา โดยการใช้สติปัญญาของตนเอง

3. บทบาทในฐานะเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็ก

พ่อแม่ผู้ปกครองควรเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็ก เพราะเด็กจะเลียนแบบอย่างจากผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด สิ่ง que เด็กเริ่มเลียนแบบ ก็คือ กริยา วาจา ต่อจากนั้นเด็กก็จะเลียนแบบการตอบสนองต่อสิ่งเร้าต่าง ๆ ที่ผู้ใหญ่แสดงออก เช่น ท่าทาง อารมณ์ รวมไปถึงวิถีดำรงชีวิต ที่มีระเบียบวินัย เรียบง่าย ประหยัด หรือ เหลวแหลก คดโกง ฟุ้งเฟ้อ ผู้ใหญ่ใช้เวลาว่างอย่างไร ตัดสินใจอย่างไร และแก้ปัญหาอย่างไร เด็กที่อยู่ใกล้ชิดย่อมเรียนรู้และเลียนแบบอย่างนั้น ๆ

4. บทบาทในฐานะเป็นผู้ป้องกันทางเสื่อมและส่งเสริมให้เด็กพัฒนาไปในทางที่ดี

พ่อแม่ผู้ปกครองต้องหมั่นเอาใจใส่ดูแลเด็กอย่างใกล้ชิด ต้องให้ความรัก ความอบอุ่น ความเมตตา ความเข้าใจเด็ก ทั้งในทางด้านการพัฒนาการ ความรู้สึก ความนึกคิด และปัญหาของเขา พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้เด็กได้มีโอกาสสังเกตพฤติกรรมต่าง ๆ ของคนในสังคม และฝึกให้เด็กได้วิเคราะห์ เปรียบเทียบผลที่เกิดขึ้นจากการประพฤติดีและชั่ว

5. บทบาทในฐานะผู้ที่แก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมที่มีแนวโน้มไปทางเสื่อม

บทบาทของพ่อแม่และผู้ปกครองไม่ควรใช้วิธี “นิ้วไหนร้าย ตัดนิ้วนั้นทิ้ง” ซึ่งเป็นวิธีที่ง่ายและเสี่ยงที่สุดในการแก้ไขเด็ก แต่ควรแก้ไขและปรับปรุงพฤติกรรมของเด็กอย่างเต็มความสามารถของตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544 : 4-6) ได้เสนอบทบาทหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน ดังนี้

1. การอบรมสั่งสอนเด็กให้เป็นคนดี มีความพหุคติและเรียนดี

พ่อแม่ผู้ปกครองต้องคอยสอดส่องดูแลไม่ให้เด็กมีประพฤตินที่เสียหาย ต้องสนใจเด็ก ให้เด็กเอาใจใส่ในเรื่องการเรียน และเป็นกำลังใจให้กับบุตรหลานในเรื่องการเรียน ช่วยชี้แนะเด็กให้ดำเนินชีวิตอย่างถูกต้อง จัดสภาพแวดล้อมภายในและบริเวณรอบ ๆ บ้านให้เหมาะสม มีที่ให้ทำการบ้านและทบทวนบทเรียนอย่างเป็นสัดส่วน และต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีให้เด็กได้ประพฤติปฏิบัติตาม

2. ไม่ปล่อยปละละเลยในพฤติกรรมที่ไม่ดีของบุตรหลาน

เด็กหลายคนที่ล้มเหลวในเรื่องการเรียน เพราะพ่อแม่ผู้ปกครองขาดความสนใจในเรื่องการเรียนของเด็ก ขาดความเอาใจใส่ มัวยุ่งกับเรื่องการทำมาหากินจนลืมเรื่องสำคัญอื่น ๆ เริ่มจากเด็กไม่ทำการบ้าน ไม่สนใจเรียน ไม่ทบทวนบทเรียน และทางพ่อแม่ผู้ปกครองก็ไม่สนใจ ไม่กวัดจั้น จึงทำให้เรียนไม่ทันเพื่อน เกิดความเบื่อหน่ายในการเรียน หนีเรียน จนในที่สุดก็ไปเกี่ยวข้องกับสิ่งที่จะทำให้เกิดความเสียหายทั้งกับตนเองและครอบครัว

3. พ่อแม่ผู้ปกครองควรหาโอกาสพบปะสนทนากับครู

เพื่อสอบถามข่าวคราวความก้าวหน้าทางการเรียนและความประพฤติดของเด็กทางโรงเรียนอาจจะขอให้ผู้ปกครองดูแลเด็กเป็นพิเศษในเรื่องใด หรืออาจร่วมกันหารือถึงแนวทางปรับปรุงแก้ไขความประพฤติ ของเด็ก หากพ่อแม่ผู้ปกครองได้รับเชิญให้ไปโรงเรียนเพื่อปรึกษาหารือกับครู จะต้องถือว่าเป็นเรื่องสำคัญ ต้องรีบไปพบครู อย่าปล่อยให้มีปัญหาจนสายเกินแก้

4. พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้ความรัก ความอบอุ่น

พ่อแม่ผู้ปกครองควรให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่ ความสนใจ และความเข้าใจ แก่เด็กอย่างเพียงพอ มีการติดตามผลการเรียนและความประพฤติ พร้อมทั้งจะเป็นที่ปรึกษาในทุกเรื่อง คอยติดตามให้คำแนะนำที่สร้างสรรค์และเป็นประโยชน์ ช่วยพัฒนากล่อมเกล้าให้เด็กมีทัศนคติที่ดีต่อตนเองและผู้อื่น

5. พ่อแม่ผู้ปกครองควรเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของบุตรหลาน

ในอดีตที่ผ่านมา พ่อแม่ผู้ปกครองมีโอกาสดำเนินการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่มากนัก และมักจะเป็นไปในลักษณะของการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนตามสถานภาพ และโอกาส หรือ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นและขอความร่วมมือเท่านั้น แต่ในปัจจุบัน นับนี้พ่อแม่ผู้ปกครองจะมีบทบาทอันสำคัญยิ่งในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของเด็กตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545

บทบาทของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา

หลักการสำคัญประการหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางของพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ ก็คือ การให้ทุกส่วนของสังคมมีส่วนร่วมพัฒนาผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ่อแม่

ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับเด็กมากที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ข : คำนำ) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ข : 6-33) ได้บัญญัติสาระที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ในการจัดและพัฒนาการศึกษาไว้หลายมาตรา ดังต่อไปนี้

1. หลักการจัดการศึกษา มาตรา 8(2) บัญญัติว่า ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
2. การจัดระบบโครงสร้างและกระบวนการจัดการศึกษา มาตรา 9(6) บัญญัติว่า ให้ยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น
3. หน้าที่ของบิดา มารดา ผู้ปกครอง มาตรา 11 บัญญัติว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีหน้าที่จัดให้บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลได้รับการศึกษาภาคบังคับตามมาตรา 17 และตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องตลอดจนให้ได้รับการศึกษานอกเหนือจากการศึกษาภาคบังคับตามความพร้อมของครอบครัว
4. หน่วยจัดการศึกษา มาตรา 12 บัญญัติว่า นอกเหนือจากรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้บุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น มีสิทธิในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งนี้ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
5. สิทธิที่บิดา มารดา หรือผู้ปกครองได้รับ มาตรา 13 บัญญัติว่า บิดา มารดา หรือผู้ปกครอง มีสิทธิได้รับสิทธิประโยชน์ดังต่อไปนี้
 - (1) การสนับสนุนจากรัฐ ให้มีความรู้ความสามารถในการอบรมเลี้ยงดูและการให้การศึกษาแก่บุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแล
 - (2) เงินอุดหนุนจากรัฐสำหรับการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของบุตรหรือบุคคลซึ่งอยู่ในความดูแลที่ครอบครัวจัดให้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายกำหนด
 - (3) การลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีรับค่าใช้จ่ายการศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด และมาตรา 18(3) บัญญัติว่า การจัดการศึกษาปฐมวัยและการศึกษาขั้นพื้นฐานให้จัดในศูนย์การเรียนรู้ได้แก่ สถานที่เรียนที่หน่วยงานจัดการศึกษานอกโรงเรียน บุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถานศาสนา สถานประกอบการ โรงพยาบาล สถาบันทางการแพทย์ สถานสงเคราะห์ และสถาบันสังคมอื่น
6. แนวการจัดการศึกษา มาตรา 23 บัญญัติว่า การจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ต้องเน้นความสำคัญทั้งความรู้ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษา ในเรื่องดังต่อไปนี้

(1) ความรู้เรื่องเกี่ยวกับตนเองและความสัมพันธ์ของตนเองกับสังคม ได้แก่ ครอบครัว ชุมชน ชาติและสังคม โลก รวมถึงความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ความเป็นมาของสังคมไทยและระบบการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

(2) ความรู้และทักษะด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมทั้งความรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์เรื่องการจัดการการบำรุงรักษา และการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน

(3) ความรู้เกี่ยวกับศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญา

(4) ความรู้และทักษะด้านคณิตศาสตร์และด้านภาษา เน้นการใช้ภาษาไทยอย่างถูกต้อง

(5) ความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพและการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข

7. กระบวนการเรียนรู้ มาตรา 24(6) บัญญัติว่า ให้สถานศึกษาจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดาผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

8. หลักสูตร มาตรา 27 วรรคสอง บัญญัติว่า ให้คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ การดำรงชีวิต และการประกอบอาชีพ ตลอดจนเพื่อการศึกษาต่อให้สถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่จัดทำสาระของหลักสูตรตามวัตถุประสงค์ในวรรคหนึ่ง ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ

9. ความเข้มแข็งของชุมชน มาตรา 29 บัญญัติว่า ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การพัฒนาระหว่างชุมชน

10. การส่งเสริมหน่วยจัดการศึกษา มาตรา 38 บัญญัติว่า ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษา ให้มีคณะกรรมการและสำนักงานการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษา มีอำนาจหน้าที่ ส่งเสริม สนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรชุมชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษาในรูปแบบที่หลากหลาย

11. การบริหารการศึกษา มาตรา 38 วรรคสอง บัญญัติว่า คณะกรรมการการศึกษาเขตพื้นที่การศึกษาประกอบด้วย ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรเอกชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพครู ผู้แทนสมาคมผู้ประกอบวิชาชีพบริหารการศึกษา ผู้แทนสมาคมผู้ปกครองและครู ผู้นำทางศาสนา และผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา ศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม

12. การบริหารสถานศึกษา มาตรา 40 บัญญัติว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาระดับต่ำกว่าปริญญาของแต่ละสถานศึกษาและสถานศึกษาอาชีวศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธาน กรรมการ และ กรรมการ วาระการดำรงตำแหน่ง และการพ้นจากตำแหน่ง ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการของคณะกรรมการสถานศึกษา ความในมาตรานี้ไม่ใช้บังคับแก่สถานศึกษาตามมาตรา 18(1) และ (3)

13. การศึกษาเอกชน มาตรา 44 บัญญัติว่า ให้สถานศึกษาเอกชนตามมาตรา 18(2) เป็นนิติบุคคลและมีคณะกรรมการบริหารประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษาเอกชน ผู้รับใบอนุญาต ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครู ผู้แทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ

14. ทรัพยากรและการลงทุน มาตรา 58(2) บัญญัติว่า ให้บุคคล ครอบครัวยุวมชนองค์กร ชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาบริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมรับภาระค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

ผู้ปกครองในบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ (2543 : 2) ได้กำหนดสัดส่วนของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้แทนจากองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น โดยได้กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 ข้อ 5 ข้อ 6 และข้อ 7 โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อ 5 ให้มีคณะกรรมการอย่างน้อยสถานศึกษาละเจ็ดคน แต่ไม่เกิน สิบห้าคนประกอบด้วย

(1) ผู้แทนผู้ปกครอง ได้แก่ ผู้แทนของผู้มีรายชื่อเป็นผู้ปกครองตามทะเบียนนักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(2) ผู้แทนครู ได้แก่ ผู้แทนของข้าราชการครูผู้ปฏิบัติการสอน และผู้ช่วย ผู้บริหารสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(3) ผู้แทนองค์กรชุมชน ได้แก่ ผู้แทนของชมรม สมาคม มูลนิธิ องค์กรเอกชน หรือ กลุ่มบุคคลในรูปอื่นใด ที่ดำเนินกิจกรรมเพื่อประโยชน์ของสาธารณะ และมีที่ตั้งอยู่ในเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(4) ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ผู้แทนของเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบอื่น จำนวนไม่เกินสองคน

(5) ผู้แทนศิษย์เก่า ได้แก่ ผู้แทนของสมาคมศิษย์เก่า ชมรมศิษย์เก่า หรือ บุคคลที่เคยศึกษาจากสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสองคน

(6) ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้แก่ ผู้นำทางศาสนา ผู้ทรงภูมิปัญญาไทยในท้องถิ่น ข้าราชการบำนาญ ข้าราชการอื่นนอกสังกัดสถานศึกษา พนักงานรัฐวิสาหกิจ เจ้าหน้าที่ในหน่วยงานอื่นของรัฐ เจ้าของหรือผู้บริหารสถานประกอบการ ทั้งในและนอกเขตบริการของสถานศึกษานั้น จำนวนไม่เกินสี่คน

ให้ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้คณะกรรมการเลือกกรรมการคนหนึ่ง ในข้อ 1, 3, 4, 5 และ 6

ข้อ 6 ให้คณะกรรมการกำหนดจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการเพื่อให้ได้มาซึ่งกรรมการตาม ข้อ 5 โดยคำนึงถึงจำนวนและสัดส่วนของคณะกรรมการที่เป็นสตรีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของคณะกรรมการทั้งหมด

ข้อ 7 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีหน้าที่ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบายและแผนพัฒนาของสถานศึกษา
- (2) ให้ความเห็นชอบแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา
- (3) ให้ความเห็นชอบในการจัดทำสาระหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น
- (4) กำกับและติดตาม การดำเนินงานตามแผนของสถานศึกษา
- (5) ส่งเสริมและสนับสนุนให้เด็กทุกคนในเขตบริการการศึกษาได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างทั่วถึง มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน
- (6) ส่งเสริมให้มีการพิทักษ์สิทธิเด็ก ดูแลเด็กพิการ เด็กด้อยโอกาสและเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ
- (7) เสนอแนวทางและมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ของสถานศึกษา

(8) ส่งเสริมให้มีการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา ตลอดจนวิทยาการภายนอก และภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อเสริมสร้างพัฒนาการของนักเรียนทุกด้าน รวมทั้งสืบสานจารีตประเพณี ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่นและของชาติ

(9) เสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ตลอดจนประสานงานกับองค์กรทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อให้สถานศึกษาเป็นแหล่งวิทยาการของชุมชน และมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนและท้องถิ่น

(10) ให้ความเห็นชอบรายงานผลการดำเนินงานประจำปีของสถานศึกษาก่อนเสนอต่อสาธารณชน

(11) แต่งตั้งที่ปรึกษาและหรือคณะกรรมการเพื่อการดำเนินงานตามระเบียบนี้ ตามที่เห็นสมควร

(12) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานต้นสังกัดของสถานศึกษานั้น

สรุป พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ประกอบด้วยสาระที่สำคัญ 2 ส่วน มาบรรจุไว้ คือ ประการที่หนึ่ง การศึกษาเป็นสิทธิของผู้เรียน เดิมมีความเชื่อว่าการศึกษาเป็นสิทธิของสถานศึกษาที่จะจัดอะไร แต่นับตั้งแต่นี้ไป ในกฎหมายได้ระบุไว้อย่างชัดเจนว่า การศึกษาเป็นสิทธิของผู้เรียน ไม่ใช่สิทธิของครูหรือสิทธิของผู้จัดการอย่างที่เคยเป็นมาในอดีตที่ผ่านมา ดังนั้นการจัดการศึกษาจึงเป็นสิทธิของผู้ปกครองที่จะเข้าไปใช้สิทธิแทนลูกหลาน

ประการที่สอง เดิมการจัดการศึกษาจะขึ้นอยู่กับคนเพียงไม่กี่คนเท่านั้น แต่ขณะนี้มีความมุ่งหมายและเจตนารมณ์ชัดเจนว่า ทุกฝ่ายในสังคมจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เพื่อสามารถให้การศึกษากับคนทุกคนทั้งประเทศ เพราะฉะนั้น พ่อแม่ผู้ปกครอง จึงมีโอกาสและมีบทบาทในการจัดการศึกษาให้ลูกและหลานของตนเองได้

4. ประเภทของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ดัสเซลดอร์ฟ(Dusseldorp. 1981 : 35-53) ที่ได้รวบรวมประเภทการมีส่วนร่วมของนักวิชาการต่าง ๆ โดยใช้ลักษณะ 9 ประการ มาจำแนกการมีส่วนร่วมออกเป็น 9 กลุ่ม ดังต่อไปนี้

1. การจำแนกตามระดับความสมัครใจ ได้แก่ การมีส่วนร่วมโดยสมัครใจ การมีส่วนร่วมโดยการถูกชักชวน การมีส่วนร่วมโดยการใช้ระบบสิ่งล่อ การมีส่วนร่วมโดยการถูกบังคับ

2. วิธีของการมีส่วนร่วม ได้แก่ การมีส่วนร่วมทางตรง-การมีส่วนร่วมทางอ้อม พิจารณาจากองค์การว่าเป็นองค์การรูปนัย-อรูปนัย

3. ความเข้มของการมีส่วนร่วม เช่น ระดับการตัดสินใจ ระดับการร่วมมือ ระดับการใช้ประโยชน์

4. ความถี่ของการมีส่วนร่วม อาจวัดจากจำนวนครั้ง จำนวนของผู้เข้ามามีส่วนร่วม

5. ระดับของประสิทธิผล เช่น ผู้มีส่วนร่วมเข้าใจวัตถุประสงค์ของโครงการชัดเจนทุกข้อ หรือเกือบทุกข้อถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมที่มีประสิทธิผล

6. พิสัยของกิจกรรม ในช่วงที่มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมนั้นผู้มีส่วนร่วมเข้าร่วมเป็นช่วง ๆ หรือว่าเข้าร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดกิจกรรมการมีส่วนร่วม การใช้พิสัยในการวัดการมีส่วนร่วมนี้จะช่วยให้ได้ภาพที่ถูกต้องเป็นจริงกว่าการวัดเพียงปริมาณความถี่ที่บุคคลเข้าร่วมกิจกรรมอย่างเดียว

7. ระดับขององค์การ ได้แก่ การมีส่วนร่วมระดับล่าง การมีส่วนร่วมระดับกลาง การมีส่วนร่วมระดับสูงสุดขององค์การ มักเป็นการมีส่วนร่วมระดับห่างไกล

8. ผู้เข้าร่วม พิจารณาถึงคุณลักษณะส่วนตัวต่าง ๆ เช่น เพศ อายุ สถานภาพครอบครัว การศึกษา ระดับชนชั้นทางสังคม ระดับรายได้ ฯลฯ

9. ลักษณะของการวางแผน เช่น วางแผนแบบบนลงล่าง วางแผนแบบล่างขึ้นบน

ส่วนประเภทการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 701-705) ได้เสนอ “โครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ ” ประกอบด้วย (Epstein .1995 : 701-705) ดังต่อไปนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง คือความรับผิดชอบพื้นฐานของครอบครัว ได้แก่ การจัดเตรียมที่อยู่อาศัย สุขภาพ โภชนาการเครื่องนุ่งห่ม ความปลอดภัย ทักษะของผู้ปกครอง คอเด็กทุกระดับอายุ สภาพบ้านที่สนับสนุนเด็กในฐานะนักเรียนทุกระดับชั้น ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อช่วยโรงเรียนให้เข้าใจเด็กและครอบครัว

2. การติดต่อสื่อสาร คือ ความรับผิดชอบพื้นฐานของโรงเรียน ได้แก่ การสื่อสารจากโรงเรียนสู่บ้าน และการสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียน

3. การอาสาสมัคร คือการมีส่วนร่วมที่โรงเรียนและเพื่อโรงเรียน ได้แก่

(1) การอาสาสมัครในโรงเรียนหรือชั้นเรียน เช่น ช่วยผู้บริหารโรงเรียน ครู นักเรียน หรือผู้ปกครอง ในด้านต่าง ๆ

(2)การอาสาสมัครเพื่อโรงเรียนหรือชั้นเรียน เช่น ช่วยโครงการของโรงเรียนและความก้าวหน้าของเด็กในทุกที่ทุกเวลา

(3) การเป็นผู้ร่วมในทุกรายการแสดง กีฬา เหตุการณ์ การมอบรางวัล การเฉลิมฉลอง และอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

4. การเรียนรู้ที่บ้าน คือการจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมหรือส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก

5. การตัดสินใจ คือการมีส่วนร่วมหรือการเป็นผู้นำในองค์การต่าง ๆ เช่น สมาคมผู้ปกครองและครู องค์การผู้ปกครองและครู หรือสภาที่ปรึกษาคณะกรรมการ หรือ กลุ่มที่ปรึกษาโรงเรียนอิสระต่าง ๆ โดยการเป็นสมาชิก ผู้มีส่วนร่วม ผู้นำ หรือตัวแทน เป็นต้น

6. การร่วมมือกับชุมชน คือการเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว หรือ การเชื่อมโยงโรงเรียนให้ไปช่วยชุมชน

5. แนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

โรงเรียนไม่อาจดำเนินการได้โดยปราศจากพ่อแม่ผู้ปกครอง โรงเรียนก็ย่อมไม่สามารถละเลยพ่อแม่ผู้ปกครองได้เช่นกัน นักวิชาการหลายท่านจึงได้เสนอแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน อาทิ เช่น

อับเบน และ ฮิวส์ (Ubben & Hughes. 1992 : 298) ได้เสนอแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนี้

1. ครูและบุคลากรในโรงเรียนต้องทำงานใกล้ชิดกับพ่อแม่ผู้ปกครองและควรเป็นความสัมพันธ์ในลักษณะ 2 ทาง

2. สัมพันธภาพที่เหมาะสมจะต้องคำนึงถึงคน 4 กลุ่ม คือ พ่อแม่ผู้ปกครอง ครู ชุมชนและนักเรียน ครูควรหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดวิกฤตหรือความขัดแย้งโดยไม่จำเป็น

3. ครูต้องสนใจนักเรียน เพราะนักเรียนจะกลายเป็นสื่อสารสำคัญ นำเรื่องราวของโรงเรียนไปบอกพ่อแม่ผู้ปกครอง

4. การสร้างสัมพันธภาพกับพ่อแม่ผู้ปกครองควรให้เกิดความสม่ำเสมอในระดับนโยบาย และให้เกิดการปฏิบัติที่ดีและเป็นจริง

5. นักวิชาการหรือนักการศึกษาที่มีส่วนเกี่ยวข้องไม่ควรผูกขาดหรือแทรกแซงความคิด และ ควรเคารพ “หุ้นส่วน” ทุกฝ่าย

6. การสร้างความสัมพันธ์ ควรพัฒนาจากระดับส่วนตัวไปสู่ระดับกลุ่มและสาธารณะให้กว้างขวางขึ้น

7. การจัดกิจกรรมใด ๆ ควรวางกฎที่ยืดหยุ่นต่อการระดมความร่วมมือของบ้านและชุมชน เน้นการกระจายทรัพยากรของชุมชนมาใช้ประโยชน์ในการพัฒนาการศึกษา

เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 707-710) ได้เสนอแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมที่เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติที่ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งประกอบไปด้วยขั้นตอนที่สำคัญ 5 ขั้นตอน ดังนี้คือ

1. ริเริ่มการทำงาน แนวทางการสร้างความเป็นหุ้นส่วนที่เหมาะสม คือ วิธีทำงานเป็นคณะกรรมการจะเป็นมือปฏิบัติงานให้กับโรงเรียน

2. จัดหาเงินทุนและความช่วยเหลืออื่น ๆ

3. กำหนดจุดเริ่มต้น โรงเรียนส่วนใหญ่ควรจะเป็นผู้นำทางปฏิบัติคณะกรรมการเริ่มจากการรวบรวมข้อมูลเพื่อประเมินหาจุดเริ่มต้น ซึ่งก็มีหลากหลายแนวทาง ขึ้นอยู่กับทรัพยากร เวลา และความสามารถ

4. พัฒนาแผน 3 ปี ในแผนจะระบุขั้นตอนจากจุดเริ่มต้นของการมีส่วนร่วมในแต่ละด้าน และสิ่งที่ควรจะเป็นไปได้อีก 3 ปี

5. ดำเนินงานตามแผนคณะทำงานควรมีกำหนดการในแต่ละปีและเผยแพร่ จัดงานแสดง ความก้าวหน้าของการทำงาน ให้ครู ครอบครัวย และนักเรียน ทราบ และอาจมีการประชุมประจำปีกับ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ประเทศไทยก็มีผู้เสนอแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาไว้ ดังนี้

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2544 : 12) เสนอว่า ครอบครัวจะเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วม ในการจัดการศึกษาได้หลายทาง เช่น การมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการการร่วมจัดการศึกษา การสนับสนุนการจัดการศึกษา การกำกับดูแลเป็นต้น ทำให้เกิดการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับสภาพ ความต้องการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ สังคม และตัวผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ชมแข พงษ์เจริญ (2542 : 83-84) ได้เสนอแนะแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนดังนี้

1. โรงเรียนควรเชิญผู้ปกครองนักเรียนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของทางโรงเรียนให้ มากขึ้น โดยการประชุมสัมมนาหรือจัดงานชุมชนต่าง ๆ เพื่อให้ผู้ปกครองได้ทราบข้อมูลข่าวสารและ ความเคลื่อนไหวของโรงเรียน ทำให้เกิดความร่วมมือขึ้น

2. โรงเรียนควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้รับทราบข่าวสารเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม ของทางโรงเรียนอย่างทั่วถึง มีวิธีการอย่างหลากหลาย เพื่อให้ผู้ปกครองจะได้สนใจและเข้าร่วมกิจกรรม ของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

3. โรงเรียนและผู้ปกครองควร ได้มีโอกาสพบปะพูดคุยแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและ กันอย่างน้อยภาคเรียนละ 1-2 ครั้ง และทางโรงเรียนควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองได้มีโอกาส เข้าเยี่ยมชมและเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนให้มากที่สุด

4. โรงเรียนควรจัดทำเอกสารคู่มือสำหรับผู้ปกครองขึ้น เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองได้ทราบ รายละเอียด ข้อบังคับต่าง ๆ ของโรงเรียน จะช่วยให้ผู้ปกครองได้มีโอกาสรับรู้และเห็นความสำคัญ ซึ่งจะช่วยทำให้ทางโรงเรียนได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองในการเอาใจใส่ดูแลให้นักเรียนได้ปฏิบัติ ตามระเบียบของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น

6. ปัญหาหรืออุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

ปัญหาหรืออุปสรรคของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษามีผู้รวบรวม ไว้หลายท่าน อาทิ เช่น

จันทร์เพ็ญ ชูประภารณ (2540 : บทคัดย่อ) สรุปไว้ว่า ในความเป็นจริงการปฏิบัติของ โรงเรียนและครูเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลอย่างสำคัญยิ่งต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการ จัดการศึกษา ผู้ปกครองไม่สามารถมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาได้มากเท่าที่ควร อาจจะเป็นเพราะ

สาเหตุมาจากเศรษฐกิจโดยเฉพาะเศรษฐกิจแบบทุนนิยม ทำให้ครอบครัวแบบดั้งเดิมที่มีผู้ใหญ่ช่วยดูแลอบรมเด็กกลายเป็นครอบครัวเดี่ยวแบบตัวใครตัวมัน แต่ละคนพยายามต่อสู้ดิ้นรนเพื่อหารายได้มาจุนเจือครอบครัว ความหลากหลายของลักษณะครอบครัวและประสบการณ์ ไม่มีเวลา ไม่มีแรงจูงใจ ไม่มีความรู้ รู้สึกไม่สะดวก ขาดความเข้าใจในบทบาทของผู้ปกครองที่ควรจะเป็น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544 ก : 152-153) สรุปปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนดังนี้

1. ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างครูและผู้ปกครอง ที่ยึดติดกับความเคยชินเดิมซึ่งเป็นความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกัน ความไม่คุ้นเคยระหว่างผู้ปกครองและครู การขาดการจัดสภาพแวดล้อมที่กระตุ้นให้ผู้ปกครองเกิดความรู้สึกร่วมมีส่วนร่วม

2. การขาดการติดต่อสื่อสารเชิงข้อมูลในความเคลื่อนไหวของนโยบายโรงเรียน ทำให้ผู้ปกครองไม่รับรู้ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมอย่างที่เป็น

3. การบริหารจัดการเวลาที่ไม่เหมาะสมของพ่อแม่ผู้ปกครอง อันเนื่องมาจากภาระกิจในการทำงานประจำ ทำให้ผู้ปกครองไม่สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมกับทางโรงเรียนได้

4. ปัญหาเจตคติ ความคิดที่แตกต่างกันระหว่างครูกับพ่อแม่ผู้ปกครอง เพราะทั้ง 2 ฝ่ายอาจจะมีจุดยืนและทัศนะหรือวิธีการในการปกป้องเด็กในมุมมองที่แตกต่างกัน ซึ่งส่งผลให้เกิดความขัดแย้งทางความคิด การไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2537 : 206-209) ได้สรุปภาพรวมของปัญหาของการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาทุกระดับและทุกประเภทไว้อย่างเป็นระบบ ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วม ปัญหาประการแรก คือ จุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมไม่ชัดเจน ไม่ทราบว่าจะให้มีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษาเพื่ออะไร หากจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมไม่ชัดเจนแล้วย่อมก่อให้เกิดความสับสน

2. ผู้ที่จะมีส่วนร่วม ปัญหาในเรื่องนี้ ก็คือ ผู้ที่มีความรู้ความสามารถ อาจไม่เต็มใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม ส่วนผู้ที่เต็มใจจะเข้าไปมีส่วนร่วม อาจหย่อนความรู้ ความสามารถ หรือผู้ที่มีความรู้ความสามารถและมีความเต็มใจจะเข้าร่วม แต่ไม่มีเวลาพอที่จะเข้าร่วม

3. เรื่องที่ควรมีส่วนร่วม ปัญหาที่สำคัญในเรื่องนี้ ก็คือ ควรจะให้มีส่วนร่วมในการบริหารในเรื่องอะไรบ้าง ภารกิจในการบริหารแต่ละอย่างหรือเรื่องแต่ละเรื่องนั้น ต้องการบุคคลที่มีคุณสมบัติที่ต่างกัน คน ๆ เดียวอาจไม่เหมาะสมในการเข้าร่วมในทุกเรื่องก็ได้ ดังนั้นเรื่องที่จะเข้าร่วมจึงเป็นเงื่อนไขในการเลือกบุคคลเพื่อเข้าร่วม

4. วิธีการมีส่วนร่วม วิธีการหรือกิจกรรมในการมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา มีหลายวิธีแต่มักจะให้มีส่วนร่วมในรูปของคณะกรรมการ ปัญหาในเรื่องนี้ก็คือ โดยปกติแล้ว จำนวนผู้ปกครองที่เป็นกรรมการจะมีจำนวนค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับจำนวนกรรมการทั้งหมด ปัญหาก็คือ

ความคิดเห็นของผู้ปกครองอาจไม่ได้รับการยอมรับหรือการรับฟังเท่าที่ควร จึงอาจทำประโยชน์ให้กับกรรมการไม่ได้เต็มที่ก็ได้

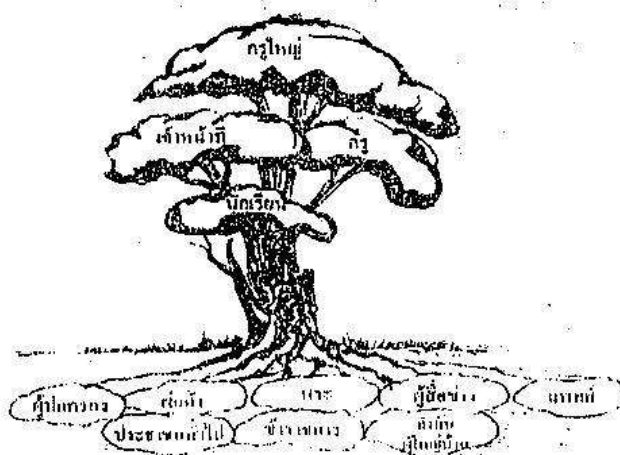
5. ปริมาณของการมีส่วนร่วม ปัญหาของปริมาณการมีส่วนร่วม ก็คือ การมีส่วนร่วมอย่างจอมปลอมและการมีส่วนร่วมมากเกินไป การมีส่วนร่วมอย่างจอมปลอม คือ ได้ชื่อว่ามีมีส่วนร่วมแต่ไม่ได้ทำหน้าที่ของการมีส่วนร่วม เช่น เป็นกรรมการแต่ไม่ได้มาประชุมหรือมาประชุมแต่ไม่แสดงความคิดเห็น เป็นค่านิยมที่เชื่อว่าเมื่อได้รับแต่งตั้งแล้วถือว่าได้รับเกียรติ แต่ไม่ประสงค์จะทำงานสำหรับการมีส่วนร่วมมากเกินไปนั้น เป็นการเข้าร่วมในทุกเรื่องทั้ง ๆ ที่ตนเองไม่ควรจะมีส่วนร่วมในเรื่องนั้น

7. แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ในรอบ 30 ปีที่ผ่านมา พบว่า การพัฒนาของทฤษฎีและผลงานวิจัยจำนวนมากได้แสดงถึงความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนและครอบครัว นอกจากจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในด้านวิชาการแล้ว ยังช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่สมบูรณ์ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคมอีกด้วย (Pienda and others. 2002 : 257-287 ; Evanthia. 1996 : 445-447 ; Grolnick & Slowiaczek. 1994 : 237-252) แนวคิด ทฤษฎีที่สำคัญ ๆ มีดังต่อไปนี้

1.แนวคิดการสร้างสัมพันธภาพ

การเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน ดังแผนภูมิที่ 3

แผนภูมิที่ 3 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

ที่มา : สุดา ทัพสุวรรณ. (2545, พฤษภาคม-สิงหาคม). "บ้านกับโรงเรียน," ในบริหารการศึกษา มศว. หน้า 23.

โรงเรียนเปรียบเสมือนต้นไม้ ซึ่งจะต้องอาศัยพื้นดินในการสร้างความเจริญเติบโต ยิ่งดินมีคุณภาพดีเพียงใด ก็ย่อมทำให้ต้นไม้เติบโตเร็ว แข็งแรง มีอายุยืนยาว นอกจากนี้ดินไม้ยังช่วยยึดดินให้

ติดอยู่ด้วยกัน ไม่ถล่มไปง่าย ๆ ส่วนชุมชน/ผู้ปกครองเปรียบเสมือนพื้นดินที่ให้ประโยชน์กับต้นไม้ พื้นดินจะมีคุณภาพดังที่ได้กล่าวแล้ว ก็เพราะเมื่อต้นไม้เติบโตมากขึ้น ใบไม้ ดอกไม้ ผลไม้แก่จัด ก็ จะร่วงหล่นลงพื้นดิน มันก็จะกลายเป็นปุ๋ยในดินให้ประโยชน์กับต้นไม้ต่อไปอีกเช่นกัน ฉะนั้น ต้นไม้ และพื้นดินต้องพึ่งพาอาศัยกันฉันใด บ้านกับโรงเรียนก็ต้องพึ่งพาอาศัยกันฉันนั้น (สุดา ทัพสุวรรณ. 2545 : 23) การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้นจึงมีความสำคัญทั้งกับนักเรียน ครู และผู้ปกครอง เช่นเดียวกัน (Eccles & Harold. 1993 : 259)

ภารกิจด้านการจัดการศึกษาเป็นภารกิจที่ใหญ่หลวงและมีขอบเขตกว้างขวางเกินกว่า จะให้ใครผู้หนึ่งรับผิดชอบได้แต่เพียงผู้เดียว (วิชัย ดันศิริ. 2542 : 137) โรงเรียนสามารถแบกรับภาระหน้าที่ แทนพ่อแม่ผู้ปกครองได้เพียงบางส่วนเท่านั้น ครูบาอาจารย์อาจดูแลด้านวิชาการได้มากหน่อยหรืออาจ เสริมสร้างประสบการณ์หรือกิจกรรมบางอย่างที่ทางบ้านไม่อาจจัดหาให้ได้ แต่ก็ไม่สามารถแทนที่ บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองได้อย่างแน่นอน เรื่องสำคัญๆ บางอย่างต้องผ่านประสบการณ์การเรียนรู้ จากชีวิตจริงเป็นสำคัญ พ่อแม่และครอบครัวจึงมีบทบาทในการเรียนรู้ที่สำคัญที่สุด (สำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 : 6) ดังนั้นการสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสมจะประสานความร่วมมือของพ่อแม่ผู้ปกครองและครู โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จโดยมีพ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วน ร่วมในระดับสูง พบว่า การจัดอุปสรรคที่กีดกันการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองให้หมดไป เป็นปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จ

สรุป การขจัดอุปสรรคที่กีดกันการเข้ามามีส่วนร่วมของพ่อแม่ผู้ปกครองให้หมดไปจะเป็น ปัจจัยสำคัญที่นำไปสู่ความสำเร็จของโรงเรียน

2. แนวคิดความร่วมมือแบบหุ้นส่วน

แนวคิดนี้หมายถึง การที่ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องต่างต้องเข้ามามีส่วนร่วมอย่างแท้จริงในทุก กระบวนการ ตั้งแต่การร่วมคิด ร่วมพิจารณาปัญหาพร้อมตัดสินใจ และหาทางเลือกที่ดีที่สุด และยัง หมายถึงร่วมลงมือดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายอีกด้วย แนวคิดเรื่องความร่วมมือแบบ “หุ้นส่วน” (Parent as Educational Partners หรือ PEP) ที่เน้นการทำงานร่วมกันอย่างเสมอภาคทุกกระบวนการ มากกว่าความร่วมมือแบบพอเป็นพิธี หรือเป็นการเฉพาะเรื่องดังที่ผ่านมา (ไพฑูริ ลิทธิสุนทร. 2543 ก :22-23) ที่ใช้คำว่า “หุ้นส่วน” นั้นเพื่อชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนและครอบครัวเป็นสองสถาบัน หลักที่ต้องรับผิดชอบอย่างเป็นทางการในการศึกษาของเด็ก (Epstein and others. 1997 : 17)

สรุป โรงเรียนที่ได้รับการยอมรับว่าประสบผลสำเร็จ ก็ต้องได้รับความร่วมมือจาก ผู้ปกครองเป็นอย่างดี และผู้ปกครองที่ฉลาดจะไม่มอบความไว้วางใจให้การเรียนรู้ของลูกหลานของเขาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนฝ่ายเดียวอย่างเด็ดขาด

3. แนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการการศึกษา

กิจกรรมของมนุษย์ส่วนใหญ่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วม คน ๆ เดียวไม่สามารถจะทำกิจกรรมทุกอย่างได้ด้วยตัวเอง ทั้งนี้เพราะมีข้อจำกัดทางด้านชีววิทยาและทางด้านเศรษฐกิจ (เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2537 : 182) หลักการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ก็คือ การเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ จะทำให้บุคคลและกลุ่มมีความรับผิดชอบและมีความผูกพันทางใจต่อองค์กร เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายต่าง ๆ การมีส่วนร่วมเป็นความเกี่ยวข้องในด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่ม เป็นตัวกระตุ้นให้ทำงานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย

เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์ (2537 : 214-215) ได้เสนอกรอบในการพิจารณาเรื่องการมีส่วนร่วม และได้นำมาประยุกต์ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังนี้

1.ร่วมทำไม ประเด็นนี้เป็นจุดมุ่งหมายของการมีส่วนร่วมจะต้องมีจุดมุ่งหมายที่ชัดเจน เช่น เพื่อกำหนดนโยบาย วางแผนปฏิบัติการ การบริหารบุคคล สนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ เป็นต้น และมีเป้าหมายทั่วไปของการมีส่วนร่วม เช่น เพื่อการพัฒนาการศึกษา

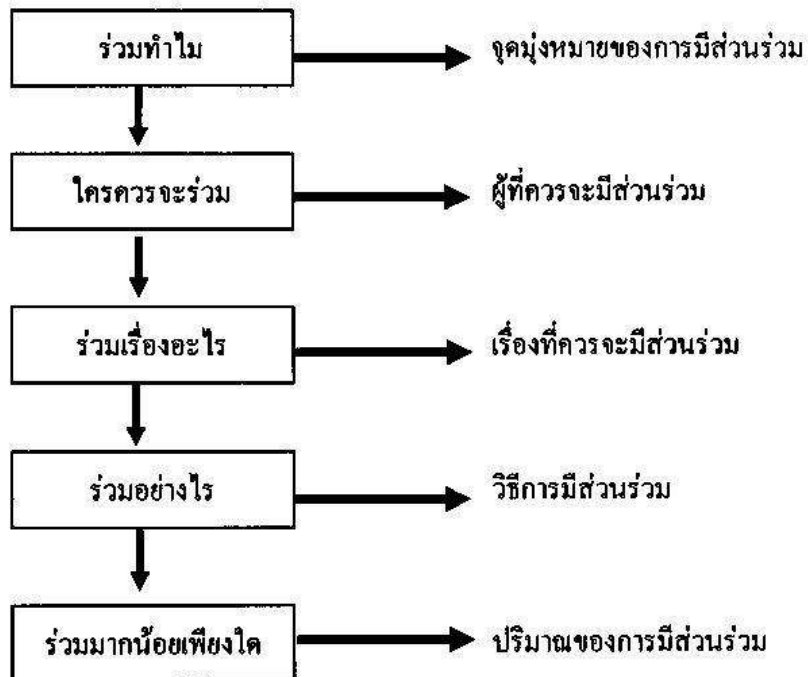
2.ใครควรจะร่วม นั่นคือ การพิจารณาบุคคลให้เหมาะสมกับภารกิจที่จะต้องปฏิบัติ องค์ประกอบที่จะต้องพิจารณาในการเลือกบุคคล เช่น ความรู้และทักษะความสามารถที่จะทำประโยชน์ได้ มีเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วม เช่นเดียวกับ สุรัฐ ศิลปอนันต์ (2545 : 232) ที่ให้ข้อพิจารณาในการจัดตั้งทีมปรับปรุงโรงเรียนว่า ต้องพิจารณาถึง ประสบการณ์ ภูมิหลัง ทางสังคมวิทยา เช่น เพศ อายุ หน้าที่ความรับผิดชอบ ความสามารถ และความสนใจ

3.ร่วมเรื่องอะไร ในแต่ละภารกิจหลักของการมีส่วนร่วมนั้น จะมีภารกิจย่อย ๆ ด้วย เช่น ถ้าภารกิจหลักคือการบริหารบุคคล ภารกิจย่อยต่าง ๆ อาจประกอบด้วย การสรรหาการพัฒนาบุคลากร เป็นต้น ดังนั้น การให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น ควรจะพิจารณาว่าเรื่องอะไรที่ผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วม

4.ร่วมอย่างไร การมีส่วนร่วมนั้นมีหลายวิธี ทั้งการมีส่วนร่วมทางตรงและการมีส่วนร่วมทางอ้อม รูปแบบของการมีมีหลายวิธีเช่นกัน เช่น ร่วมเป็นกรรมการ ร่วมเสนอความคิดเห็น มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เป็นผู้อุปถัมภ์หรือสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ

5.ร่วมมากน้อยเพียงใด ประเด็นนี้เป็นการพิจารณาปริมาณของการมีส่วนร่วม ผู้ปกครองควรจะมีส่วนร่วมในการบริหารในปริมาณที่เหมาะสมกับภารกิจ การบริหารการศึกษาอาจแบ่งออกเป็นระดับสูง กลาง และต่ำ การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการบริหารแต่ละระดับอาจมีปริมาณ ที่มากน้อยแตกต่างกัน

แนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือผู้ปกครองในการจัดการการศึกษา
สามารถสรุปให้เห็นชัดเจนเป็นภาพได้ ดังแผนภูมิที่ 4

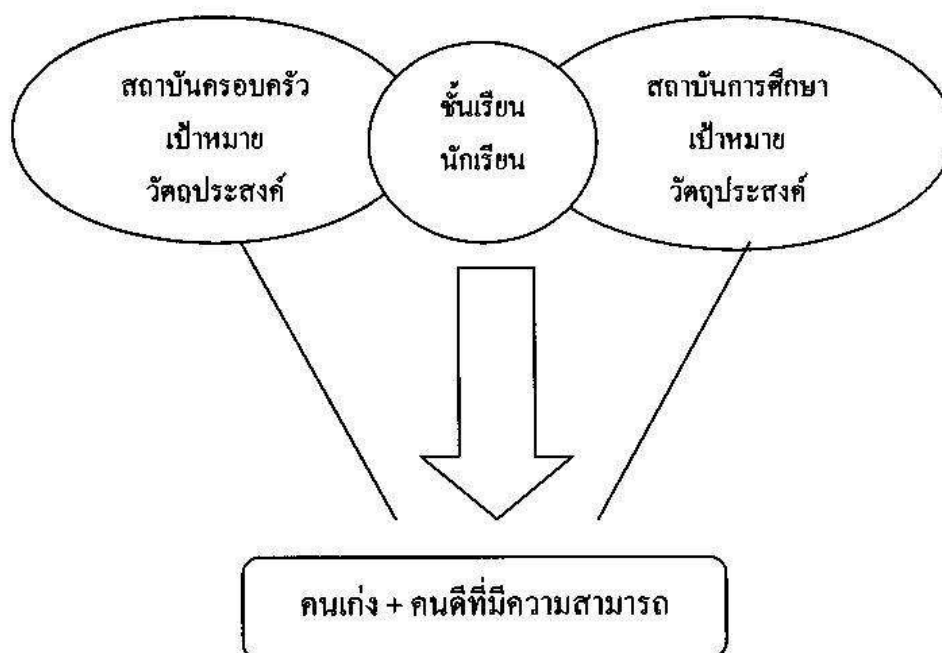
แผนภูมิที่ 4 แนวทางการพัฒนาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษา

ที่มา : เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. (2537 : 215)

4. ทฤษฎีสังคมวิทยา

สถาบันครอบครัว เป็นสถาบันทางสังคมสถาบันแรกที่ทำให้การศึกษาและอบรมบ่มนิสัยแก่สมาชิกในครอบครัว (ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร และ ทศนา ทองภักดี. 2543 : 5) มีความใกล้ชิดและผูกพันกับบุคคลอย่างลึกซึ้ง จึงมีอิทธิพลต่อ อารมณ์ เจตคติ และแบบแผนความประพฤติของบุคคลเป็นอย่างยิ่ง ส่วนโรงเรียน เป็นสถาบันทางสังคมซึ่งทำหน้าที่ขัดเกลาทางสังคมโดยเฉพาะ เพราะเป็นแหล่งปลูกฝังความรู้ ความคิด และวิทยาการต่าง ๆ อย่างเป็นทางการ (ทัศนีย์ ทองสว่าง. 2543 : 141)

สถาบันครอบครัวและโรงเรียน มีวิธีการให้การศึกษาที่สอดคล้องกันที่สำคัญคือ 1)กระบวนการสังคมประภคติ 2)กระบวนการเรียนรู้ 3)กระบวนการถ่ายทอดความรู้ อยู่บนเป้าหมายและวัตถุประสงค์เดียวกัน คือ ต้องการให้การเรียนรู้และฝึกฝนให้ผู้เรียนเหล่านั้นเป็น “คนดีที่มีความสามารถ” เพื่อจะได้ประสบความสำเร็จในชีวิต สถาบันครอบครัวและโรงเรียนจึงมีหน้าที่ร่วมกัน ดังแผนภูมิที่ 5

แผนภูมิที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันการศึกษากับสถาบันครอบครัว

ที่มา : ชำรง อุคมไพจิตรกุล. (2543 : 72)

5. ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผล

ทฤษฎีการกระทำด้วยเหตุผลนี้ เสนอโดย ฟิชเบิน และอิจเซน (Fishbein & Ajzen, 1981 : 5) เป็นทฤษฎีที่มีฐานคติ ว่ามนุษย์เป็นผู้มีเหตุผลและใช้ข้อมูลที่ตนมีอยู่อย่างเป็นระบบ มนุษย์พิจารณาผลที่เกิดจากการกระทำของตนก่อนตัดสินใจลงมือกระทำพฤติกรรมใดพฤติกรรมหนึ่งเสมอ และพฤติกรรมส่วนมากของบุคคลนั้นจะขึ้นอยู่กับภายใต้การควบคุมของเจตนาของบุคคล เจตนาเชิงพฤติกรรมหรือความตั้งใจที่จะกระทำพฤติกรรมของบุคคลจึงเป็นตัวกำหนดที่ใกล้ชิดกับการกระทำ การกระทำของบุคคลใดนั้นจะเนื่องมาจากความตั้งใจ และยังได้รับอิทธิพลมาจากปัจจัยเกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อเชิงปทัสสถาน และแรงจูงใจ (Gergen & Gergen, 1981 : 195-197) ดังนี้คือ

1. ทัศนคติ สิ่งที่บุคคลตั้งใจจะกระทำนั้น ขึ้นอยู่กับทัศนคติที่เกี่ยวกับสิ่งนั้น ๆ อย่างไรก็ตาม ทัศนคติดังกล่าวยังขึ้นอยู่กับปัจจัยอื่น ๆ อีกคือ 1) การคาดหวังเกี่ยวกับผลลัพธ์ 2) คุณค่าของผลลัพธ์ที่คาดหวัง โดยปกติแล้ว คนส่วนใหญ่จะมีความคาดหวังที่แตกต่างกัน ความคาดหวังแต่ละอย่างก็มีระดับ คุณค่าที่แตกต่างกัน ดังนั้น ทัศนคติจึงเป็นผลรวมของความคาดหวังแต่ละอย่าง ซึ่งให้น้ำหนักตามคุณค่าของความคาดหวังนั้น ๆ

2. ความเชื่อเชิงปทัสสถาน สิ่งที่บุคคลตั้งใจจะกระทำนั้น นอกจากขึ้นอยู่กับทัศนคติแล้ว ยังขึ้นอยู่กับความเชื่อเชิงปทัสสถานที่ว่า คนอื่น ๆ คิดอย่างไรเกี่ยวกับสิ่งที่เขาจะทำ

3. แรงจูงใจให้ปฏิบัติตาม ได้รับอิทธิพลจากระดับของการจูงใจให้บุคคลปฏิบัติตามความรู้สึกรับของบุคคลอื่น ๆ

สรุป ความตั้งใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมขึ้นอยู่กับทัศนคติ บวกกับ ผลรวมของความเชื่อเกี่ยวกับการคาดหวังของบุคคลอื่น ๆ ที่ให้น้ำหนักตามแรงจูงใจให้ปฏิบัติตามความเชื่อนั้นๆ หรืออาจพูดได้ว่า บุคคลจะทำพฤติกรรมอย่างไร ในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งขึ้นอยู่กับทัศนคติและแรงกดดันทางสังคม

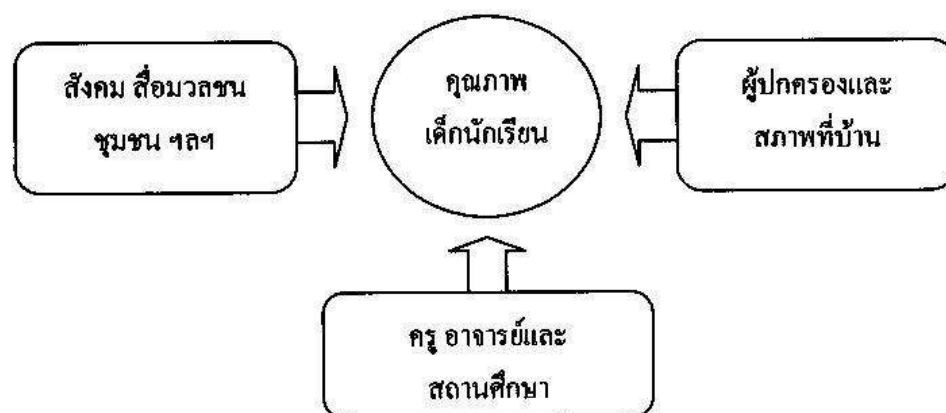
6. ทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล

เอปสไตน์ (Epstein, 1995 : 701-712) ได้เสนอทฤษฎีเพื่ออธิบายการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ด้วยทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล (Overlapping Spheres of Influence Theory) โดยมีแนวคิดหลักดังนี้ คือ หากมุมมองของนักการศึกษาของเด็กกว่าเป็น “นักเรียน” นักการศึกษานั้นก็จะมองครอบครัวแตกต่างหากจากโรงเรียน นั่นคือ ครอบครัวก็จะถูกคาดหวังให้ทำหน้าที่ไปตามลำพังและทิ้งหน้าที่การจัดการศึกษาของเด็กไว้ให้โรงเรียน แต่หากนักการศึกษามีมุมมองว่านักเรียนเป็น “เด็ก” นักการศึกษานั้นก็จะมองทั้งครอบครัวและชุมชนเป็นเสมือนหุ้นส่วนกับโรงเรียนในการจัดการศึกษาและพัฒนาเด็ก และความเป็นหุ้นส่วนนี้จะตระหนักถึงการแบ่งปันความสนใจ และความรับผิดชอบ เพื่อเด็ก และจะทำงานร่วมกัน ริเริ่มโครงการที่ดีกว่าเดิม และโอกาสต่าง ๆ เพื่อเด็ก และความสำเร็จของความเป็นหุ้นส่วนกันนี้ก็คือ “การดูแลเด็ก” ซึ่งเป็นแนวคิดหลักพื้นฐาน

เมื่อผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาถึงขนาดเป็นหุ้นส่วนกับ โรงเรียนแล้ว บรรยากาศ ของโรงเรียนก็จะริเริ่มเสมือนครอบครัวมากขึ้น ๆ โรงเรียนเสมือนครอบครัวจะต้อนรับ ทุก ๆ ครอบครัว โรงเรียนเสมือนครอบครัวจะต้องคอยกระตุ้นเตือนความเป็นปัจเจกบุคคลของเด็กแต่ละคน และทำให้เด็กแต่ละคนรู้สึกว่าเป็นคนพิเศษ

ในทำนองเดียวกัน ความเป็นหุ้นส่วนนี้ ผู้ปกครองก็จะริเริ่มบรรยากาศในครอบครัวเสมือนกับโรงเรียน ครอบครัวเสมือนโรงเรียนจะต้องคอยกระตุ้นให้เด็กแต่ละคนตระหนักว่าตนเป็นนักเรียน ครอบครัวจะเสริมแรงความสำคัญของโรงเรียน การบ้านและกิจกรรม ซึ่งสร้างทักษะความรู้สึกสำเร็จให้เด็ก ชุมชนรวมถึงกลุ่มของผู้ปกครองจะทำงานร่วมกัน ริเริ่มโอกาสการเรียนรู้เสมือนโรงเรียน เหตุการณ์ โครงการ ซึ่งเสริมแรง กระตุ้นเตือน ให้รางวัลนักเรียน ที่พัฒนาก้าวหน้า ด้วยดี มีความคิดริเริ่ม เสียสละ ทำดี ชุมชนก็จะริเริ่มบรรยากาศในชุมชนเสมือนครอบครัว จัดตั้งบริการ เหตุการณ์ เพื่อสนับสนุนเด็ก ครอบครัวก็จะมิจิตใจให้ชุมชน นักเรียนจะช่วยเพื่อนบ้านของเขา และครอบครัวอื่น ๆ แนวคิดโรงเรียนชุมชนก็จะเกิดขึ้น เกิดโครงการ บริการ เพื่อเด็ก ผู้ปกครอง และคนอื่น ๆ ตลอดเวลา ทั้ง ก่อน ระหว่าง และหลังจาก เวลาทำการปกติของโรงเรียน โรงเรียนและชุมชนก็จะพูดคุยถึงโครงการและบริการที่เป็นมิตรกับครอบครัว เมื่อแนวคิดทั้งหมดนี้รวมเข้าด้วยกัน ก็จะเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ หรือ ชุมชนแห่งความดูแล คำต่าง ๆ เหล่านี้ประกอบกันขึ้นเป็นทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วีระ รุญเจริญ (2545 : 126-127) ที่ว่า

ผู้ปกครอง/ครอบครัว/ ครู สถานศึกษา และชุมชน/สังคม เป็นองค์ประกอบ 3 ประการที่มีอิทธิพลต่อดังและทำให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ ดังแผนภูมิที่ 6

แผนภูมิที่ 6 องค์ประกอบ 3 ประการ ที่ทำให้เด็กนักเรียนมีคุณภาพ

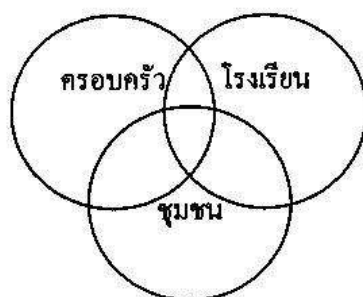
ที่มา : ชีระ รุณเจริญ. (2545 : 126)

เอปสไตน์ และคณะ (Epstein and others. 1997 : 3) และ เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 702) ได้เสนอทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพลว่าประกอบด้วย 2 โครงสร้างดังนี้

1. โครงสร้างภายนอก (External Structure) แสดงถึง 3 บริบทที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้และการพัฒนาของเด็ก ขอบเขตที่ทับซ้อนนี้ชี้ให้เห็นว่า ครอบครัว โรงเรียน และชุมชน แบ่งปันความรับผิดชอบกันเพื่อเด็ก ความหลากหลายในแนวทางปฏิบัติ ประชญา ประวัติศาสตร์ ฯลฯ ทำให้เกิดการทับซ้อนกันมากหรือน้อย การเชื่อมโยงกันของ 3 บริบทนี้มากหรือน้อย การปฏิบัติและการทับซ้อนกันนี้เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา ดังแผนภูมิที่ 7

แรง ก

เวลา / อายุ / ระดับชั้นที่เรียน

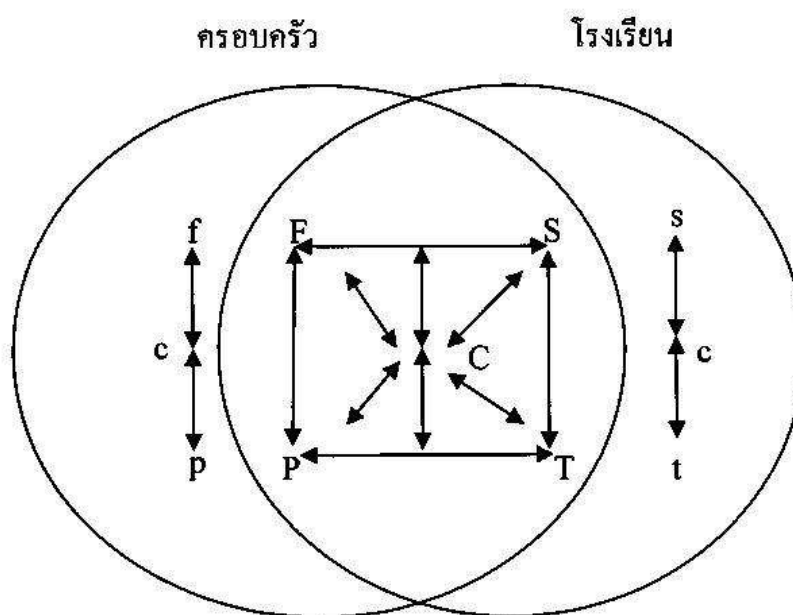
แรง ข

ประสบการณ์ / ประชญา / แนวปฏิบัติ

แผนภูมิที่ 7 โครงสร้างภายนอกของทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนของอิทธิพล

ที่มา : เอปสไตน์ และคณะ (Epstein and others.1997 :3)

2. โครงสร้างภายใน (Internal Structure) แสดงถึงปฏิสัมพันธ์ที่จะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลในโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน สื่อสารหรือทำงานร่วมกัน โดยเด็กเป็นศูนย์กลางและผู้กระทำปฏิสัมพันธ์นี้ ความเชื่อมโยง/การมีส่วนร่วมของบ้าน โรงเรียน และชุมชน อาจอยู่ในระดับสถาบัน เช่น ครอบครัว กลุ่มเด็ก นักการศึกษา และชุมชน หรือในระดับปัจเจกบุคคล เช่น ครู ผู้ปกครอง เด็ก หน่วยงานของชุมชน หรือ กลุ่มเล็ก ๆ เช่นเดียวกับแนวคิดของ รุ่ง แก้วแดง (2541: 203) สามารถแสดงได้ดังแผนภูมิที่ 8

แผนภูมิที่ 8 โครงสร้างภายในของทฤษฎีขอบเขตทับซ้อนกันของอิทธิพล

ที่มา : เอปสไตน์ และคณะ (Epstein and others. 1997 : 4)

แนวคิดสำคัญ คือ ปฏิสัมพันธ์ภายในสถาบัน เป็นพื้นที่ที่ไม่ทับซ้อนกัน ส่วนปฏิสัมพันธ์ระหว่างสถาบันเป็นพื้นที่ที่ทับซ้อนกัน (Overlapping Area) แทนด้วยสัญลักษณ์ f/F คือ ครอบครัว c/C คือ เด็ก s/S คือ โรงเรียน p/P คือ ผู้ปกครอง t/T คือ ครู

โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน เป็น 3 บริบทที่มีอิทธิพลต่อกันอย่างใกล้ชิด ซึ่งโครงสร้างที่อธิบายอิทธิพลของ 3 บริบทนี้ส่งผลต่อกันเรียกว่า โครงสร้างภายนอกของขอบเขตทับซ้อนกันของอิทธิพล อาทิ เช่น ช่วงเวลา อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ ปรัชญา แนวทางการปฏิบัติ ดังแผนภูมิที่ 8 แต่อย่างไรก็ตามในอิทธิพลของแต่ละบริบทดังกล่าว ก็ยังมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาแยกต่างหากในแต่ละบริบทนั้นอีกด้วย ซึ่งโครงสร้างที่อธิบายอิทธิพลภายในแต่ละบริบทนี้เรียกว่า โครงสร้างภายในของขอบเขตทับซ้อนกันของอิทธิพล ซึ่งสอดคล้อง กับ อีคเคิลส์ และฮาโรลด์ (Eccles & Harold. 1993 : 283-284) ทำการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ คือ 1) ครอบครัว 2) เด็ก 3) โรงเรียน 4) ผู้ปกครอง และ 5) ครู

รูปแบบนี้ให้ “ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง” และ ผู้เรียนเป็นผู้แสดงบทบาทหลักในการศึกษา พัฒนาการและความสำเร็จในโรงเรียน ความเป็นหุ้นส่วนกันระหว่าง โรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ไม่สามารถสำเร็จได้ง่าย ๆ จนกว่าจะมีกิจกรรมที่ถูกออกแบบมาเพื่อการมีส่วนร่วม แนะนำ กระตุ้น และ/หรือจูงใจ โดยมีสมมุติฐานเบื้องต้นว่า ถ้านักเรียนมีความรู้สึกรับรู้ได้รับการดูแลและกระตุ้นเตือน ให้ทำงานหนักในบทบาทของนักเรียน เด็กก็จะพยายามทำหน้าที่ของเขาให้ดีที่สุด เช่น พยายามเรียนรู้ พยายามอ่าน พยายามเขียน พยายามคำนวณ และพยายามเรียนรู้ทักษะอื่น ๆ และความสามารถพิเศษ ในโรงเรียน (Epstein. 1995 : 704)

เอปสไตน์ และคณะ (Epstein and others. 1997 : 3) ยังย้ำอีกว่า ความเชื่อมโยง/การมีส่วนร่วม ระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน ก็สามารถแสดงและศึกษาได้จากรูปแบบนี้ และอธิบายว่า จากการศึกษา พบว่า นักเรียนเป็นปัจจัยสำคัญในความสำเร็จของการเป็นหุ้นส่วนระหว่างโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน นักเรียน เป็นแหล่งข้อมูลข่าวสารหลักเรื่องโรงเรียนให้กับผู้ปกครอง

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

เอปสไตน์ เป็นนักวิชาการและผู้อำนวยความสะดวกของโครงการความเป็นหุ้นส่วนของโรงเรียน ครอบครัว และชุมชน ประเทศสหรัฐอเมริกา ทุ่มเทศศึกษามีการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนมานานกว่า 20 ปี ได้เสนอ “โครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบของเอปสไตน์” (Epstein. 1995 : 701-708) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของมหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ และห้องปฏิบัติการทางการศึกษาเจตนอร์ทเวสต์ (John Hopkins University & Northwest Regional Educational Laboratory. 1997 : 1-8) ประกอบด้วย

1. การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (Parenting) หมายถึง ความรับผิดชอบพื้นฐานของครอบครัว ได้แก่ การจัดเตรียมที่อยู่อาศัย สุขภาพ โภชนาการเครื่องนุ่งห่ม ความปลอดภัย ทักษะของผู้ปกครอง ต่อเด็กทุกระดับอายุ สภาพบ้านที่สนับสนุนเด็กในฐานะนักเรียนทุกระดับชั้น ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อช่วยโรงเรียนให้เข้าใจเด็กและครอบครัว

2. การติดต่อสื่อสาร (Communication) หมายถึง ความรับผิดชอบพื้นฐานของโรงเรียน ได้แก่ การสื่อสารจากโรงเรียนสู่บ้าน และการสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียน

3. การอาสาสมัคร (Volunteering) หมายถึง การมีส่วนร่วมที่โรงเรียนและเพื่อโรงเรียน ได้แก่ การอาสาสมัครในโรงเรียนหรือชั้นเรียน การอาสาสมัครเพื่อโรงเรียนหรือชั้นเรียน การเป็นผู้ร่วมในทุกการแสดง กีฬา เหตุการณ์ การมอบรางวัล การเฉลิมฉลอง และอื่น ๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้น

4. การเรียนรู้ที่บ้าน (learning at home) หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสม หรือส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก

5. การตัดสินใจ (Decision Making) หมายถึงการมีส่วนร่วมหรือการเป็นผู้นำในองค์การต่าง ๆ โดยการเป็นสมาชิก ผู้มีส่วนร่วม ผู้นำ หรือตัวแทน เป็นต้น

6. การร่วมมือกับชุมชน (Collaborating with Community) หมายถึง การเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว หรือ การเชื่อมโยงโรงเรียนให้ไปช่วยชุมชน

รัฐบาลสหรัฐอเมริกาได้ประกาศวิสัยทัศน์ทางการศึกษาข้อ 8 ซึ่งก็มีเนื้อหาในทำนองเดียวกันกับโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบของเอปสไคน์ ดังนี้ (U.S. Department of Education. 2000 : 2)

1. การอบรมเลี้ยงดูในฐานะเป็นพ่อแม่ผู้ปกครอง ซึ่งเป็นหน้าที่ตามธรรมชาติของพ่อแม่ผู้ปกครองอยู่แล้ว เน้นผู้ปกครองให้การอบรมเลี้ยงดูเด็กที่ถูกต้องเหมาะสม

2. การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในแบบนี้สูงกว่าการอบรมเลี้ยงดูตามธรรมชาติ คือ การที่ผู้ปกครองมีเจตคติที่ดีต่อโรงเรียน จึงเน้นการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันครอบครัวกับโรงเรียน เพื่อให้ผู้ปกครองมั่นใจว่า

3. งานอาสาสมัครเพื่อการศึกษา เพราะการดำเนินงานกิจกรรมการเรียนการสอนของโรงเรียนไม่สามารถดำเนินงานเพียงเฉพาะแต่โรงเรียนได้ หากแต่ต้องการการสนับสนุนจากชุมชนต่าง ๆ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับการบริการโดยตรง เนื่องจากต้องการความรู้เฉพาะทางและความเชี่ยวชาญต่าง ๆ

4. การจัดระบบการเรียนการสอนที่บ้าน พ่อแม่ผู้ปกครองนอกจากจะเป็นกำลังหลักในการให้การอบรมเลี้ยงดูตามธรรมชาติแล้ว หน้าที่หลักของผู้ปกครองอีกประการหนึ่ง คือ การจัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยที่เอื้อต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก ดังนั้น บทบาทของพ่อแม่ผู้ปกครองจึงเป็นเสมือนครูและที่ปรึกษาเกี่ยวกับการแสวงหาความรู้ของบุตรหลานของตน

5. การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน ถือเป็นการตัดสินใจครั้งยิ่งใหญ่ของผู้ปกครอง โดยเปลี่ยนสถานะจากการมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด วิเคราะห์ และการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในกระบวนการเรียนการสอน ซึ่งมีระดับตั้งแต่การเข้าร่วมประชุมครู ผู้ปกครอง จนถึงการลงรับเลือกตั้งเป็นกรรมการสถานศึกษา โดยหวังว่าความรู้ความสามารถและความเชี่ยวชาญของตนจะส่งผลให้การจัดทำและดำเนินนโยบายของโรงเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

6. การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากรทางการศึกษา คือ ความพยายามในการเป็นผู้ประสานงานให้โรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และนักเรียนมีความเชื่อมโยงกัน โดยพยายามอุดช่องโหว่ในการบริหารของโรงเรียนด้วยการระดมบุคลากร เงินทุน วิทยาการใหม่ ๆ และระบบการบริหารงาน เพื่อช่วยให้โรงเรียนสามารถบริหารงานได้อย่างแท้จริง

แฟนทุสโซ ไทก์ และชาลด์ (Fantuzzo, Tighe & Childs. 2000 : 367-368) ได้วิเคราะห์องค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และอธิบายเชื่อมโยง

สนับสนุนแนวคิดโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบของเอปสไตน์ (Epstein. 1995 :701-712) ว่าประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลักดังนี้

1. การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากโรงเรียน ได้แก่ การติดต่อสื่อสาร และการอาสาสมัคร
2. การประชุมร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน ได้แก่ การตัดสินใจ และการร่วมมือกับ

ชุมชน

3. การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากบ้าน ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง และการเรียนรู้ที่บ้าน

สำหรับประเทศไทยหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 20 สิงหาคม 2542 แล้ว ส่งผลให้เกิดความตื่นตัวในกลุ่มพ่อแม่ผู้ปกครองจนเกิดการจัดตั้ง “เครือข่ายแกนนำพ่อแม่ผู้ปกครอง” ซึ่งเป็นองค์การอิสระขึ้น และเครือข่ายแกนนำพ่อแม่ผู้ปกครองได้ร่วมกับ กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ เมื่อ พฤษภาคม 2543 ศึกษาแบบและวิธีการสร้างความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน โดยสรุปแบบและวิธีการเบื้องต้นเป็น 4 แบบ คือ 1)การอบรมเลี้ยงดูในฐานะเป็นพ่อแม่ 2)การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับตัวเด็กและการเรียนการสอน 3)งานอาสาสมัครเพื่อการศึกษา 4) การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน โดยเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 (เครือข่ายแกนนำพ่อแม่ผู้ปกครอง ร่วมกับ กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 : 1-5)

ต่อมาในเดือนมกราคม 2544 กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้พัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนี้เป็น 6 แบบคือ 1)การอบรมเลี้ยงดู 2)การติดต่อสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน 3)อาสาสมัครเพื่อพัฒนาการศึกษา 4)การจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่บ้าน 5)การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน 6)การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากร (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ง : 71-75)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ (2544 : 13) ก็ได้เสนอแนวคิดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยแบ่งเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูบุตรหลาน ซึ่งหมายรวมถึง การอบรมเลี้ยงดู และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้หรือการสร้างสภาพแวดล้อมที่ถูกต้องเหมาะสม และแบ่งระดับชั้น ดังนี้

ระดับก่อนประถมศึกษา

ระดับประถมศึกษา

ระดับมัธยมศึกษา

2. การมีส่วนร่วมและประสานงานกับโรงเรียน

การสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียน

อาสาสมัครเพื่อการสื่อสาร

การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน

การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากร

ในการวิจัยครั้งนี้ จึงได้นำแนวคิดโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบนี้มาเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย เพื่อการศึกษาถึงกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยเฉพาะ โรงเรียนที่เป็นกรณีศึกษาในการวิจัยคือ โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม เพราะมีความเหมาะสมและสอดคล้องทั้งทางทฤษฎีและบริบทของโรงเรียน

การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

การอบรมเลี้ยงดูส่งผลต่อคุณภาพคนอย่างมาก รูปแบบการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมจะช่วยส่งเสริมคุณภาพของเด็กทั้งด้านจิตใจและพฤติกรรม (อุษณีย์ อนุรุทธวิงส์ (โพธิสุข). 2545 :17)

ความหมายและความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง การเลี้ยงดู การดูแล และการอบรม โดยที่ การเลี้ยงดู หมายถึง การสนใจเอาใจใส่ในเรื่อง การรับประทานอาหาร การนอน การพักผ่อน การเล่น การขับถ่าย และการรักษาความสะอาดร่างกาย และ การดูแล หมายถึง การใกล้ชิดและระมัดระวัง เพราะเด็กยังไม่เจริญเติบโตพอที่จะปล่อยให้อยู่ตามลำพังได้จึงต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด ดูแลให้เด็กมีความสุข ความปลอดภัย รับประทานอาหารครบ 5 หมู่ คอยแก้ไขมารยาท ดูแลเรื่องความสะอาดทั้งร่างกายและเครื่องนุ่งห่ม ส่วนการอบรม หมายถึง การปลูกฝังและส่งเสริมนิสัยที่ดีงามให้แก่เด็ก เพื่อให้พร้อมที่จะดำเนินชีวิตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต การอบรมนั้นอาจต้องใช้เวลานานฝึกปฏิบัติซ้ำ ๆ จนติดเป็นนิสัย เรื่องที่ต้องอบรม ได้แก่ นิสัยที่ดี มารยาทที่ดี สุขนิสัยที่ดี และเชาวน์ปัญญาที่ดี (บุญเยี่ยม จิตรคอน. 2532 : 328-352) และ อำไพ สุจริตกุล และคณะ(2533 : 11) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดูเป็นวิธีการต่าง ๆ การปฏิบัติตัวของผู้ปกครอง กิจกรรมและสิ่งต่าง ๆ ที่ใช้ในการฝึกอบรมเด็ก เพื่อให้เด็กเกิดพัฒนาการในด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และสอดคล้องกับหลักการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ส่วน ประสพสุข บุญเดช (2543 :603) ให้ความหมาย การอุปการะเลี้ยงดูไว้ว่า คือ การให้ความช่วยเหลือในสิ่งจำเป็นแก่การดำรงชีพ คือจัดหาปัจจัย 4 ได้แก่ อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย ในขณะที่ จรรยา สุวรรณทัต (2545 :8) ให้ความหมายว่า การอบรมเลี้ยงดู หมายถึง กระบวนการปลูกฝังเด็กให้ได้พัฒนาสิ่งต่าง ๆ ในตนเอง ทั้งทางพฤติกรรมและจิตใจ

สรุป การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง เป็นความรับผิดชอบพื้นฐานของครอบครัว ทั้งการอบรมเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่เด็ก เช่นเดียวกับความหมายของ เฮปส์ไจน์ ที่ว่าการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง เป็น

ความรับผิดชอบพื้นฐานของครอบครัว ได้แก่ การจัดเตรียมที่อยู่อาศัย สุขภาพ โภชนาการ เครื่องนุ่งห่ม ความปลอดภัย ทักษะของผู้ปกครอง ต่อเด็กทุกระดับอายุ สภาพบ้านที่สนับสนุนเด็กใน ฐานะนักเรียนทุกระดับชั้น ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมเพื่อช่วยโรงเรียนให้เข้าใจเด็กและครอบครัว

แบบของการอบรมเลี้ยงดู

การอบรมเลี้ยงดูมีหลายแบบขึ้นอยู่กับวิธีปฏิบัติ ความเชื่อ ค่านิยม ของพ่อแม่ ผู้ปกครองที่มี ต่อเด็ก นักจิตวิทยา และนักการศึกษาได้จำแนกลักษณะการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกันออกไป ดังนี้

คุชฎี โยเฮลา (2535 : 76) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็น 3 แบบ คือ 1)การอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุนมาก พ่อแม่ผู้ปกครองมักแสดงให้เด็กทราบว่ารักและหวังดีต่อเด็ก ไม่เผด็จการ 2)การ อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ พ่อแม่ผู้ปกครองจะใช้พระคุณมากกว่าพระเดชกับเด็ก ให้ รางวัลอย่างเหมาะสม ไม่ลงโทษเด็กตามอารมณ์ของตน ปฏิบัติเช่นนี้อย่างเป็นระบบและสม่ำเสมอ 3)การอบรมเลี้ยงดูแบบให้เด็กพึ่งตนเองเร็ว พ่อแม่ผู้ปกครองมักแนะนำฝึกฝนให้เด็กพึ่งตนเอง ตั้งแต่ ยังเล็กด้วยการทำกิจกรรมต่าง ๆ ในชีวิตประจำวันด้วยตนเอง ภายใต้การกำกับดูแลของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ให้รางวัลเมื่อเด็กทำงานสำเร็จ ให้กำลังใจเมื่อประสบความล้มเหลวและสนับสนุนให้ลอง ทำอีกครั้งจนสำเร็จ

บอมรินด์ (Baumrind. 1989 : 24) ได้แบ่งรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูเด็กเป็น 3 แบบคือ 1)การ เลี้ยงดูแบบเผด็จการ การเลี้ยงดูแบบนี้เห็นว่าการเชื่อฟังสำคัญที่สุด ผู้ปกครองคาดหวังให้เด็กทำตาม คำสั่งโดยไม่ต้องอธิบายอะไร ผู้ปกครองแบบนี้ถือว่าความต้องการของตนสำคัญกว่าความต้องการ ของเด็ก 2)การเลี้ยงดูแบบตามใจ การเลี้ยงดูแบบนี้เห็นว่าการแสดงออกอย่างอิสระของเด็กสำคัญ ที่สุด จึงมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงการเผชิญหน้าและการฝึกวินัย ไม่ค่อยเรียกร้องให้เด็กรับผิดชอบหรือ มีระเบียบวินัย ผู้ปกครองมักถือว่าความต้องการของเด็กสำคัญกว่าความต้องการของคนอื่น ๆ 3)การ เลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย การเลี้ยงดูแบบนี้อยู่ตรงกลางระหว่าง 2 แบบแรก โดยพ่อแม่ผู้ปกครอง คาดหมายให้เด็กปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของบ้าน แต่ก็สนับสนุนให้เด็กแสดงความคิดเห็นด้วย พ่อแม่ ผู้ปกครองจะตั้งสอนระเบียบวินัยให้เด็กและลงโทษเมื่อไม่ฟังเหตุผลเท่านั้น ในครอบครัวแบบนี้ ทั้ง พ่อแม่ผู้ปกครองและเด็กต่างก็มีทั้งสิทธิและความรับผิดชอบ

โคโรธี และคณะ (Dorothy and others. 1993 : 117) ได้แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 3 แบบ คือ 1)แบบประชาธิปไตย เป็นการอบรมเลี้ยงดูซึ่งเด็กมีความรู้สึกว่าเขาได้รับความยุติธรรม ผู้ปกครองที่อบรมเลี้ยงดูแบบนี้มีความอดทน ไม่ตามใจหรือเข้มงวดเกินไป ผู้ปกครองยอมรับนับถือ ความสามารถและความคิดของเด็กและยังให้ความร่วมมือในโอกาสอันควรอีกด้วย 2)แบบปล่อย ปล่อยละเลย เป็นการอบรมเลี้ยงดูรูปแบบที่ผู้ปกครองปล่อยให้ทำอะไรต่าง ๆ ตามใจตนเอง โดย ผู้ปกครองไม่เอาใจใส่ แนะนำช่วยเหลือ ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าเขาถูกเกลียดชัง 3)แบบให้ความ คุ้มครองมากเกินไป เป็นการอบรมเลี้ยงดูแบบที่ผู้ปกครองคอยคุ้มครองป้องกันภัยและให้ความ

ช่วยเหลือตลอดเวลา ทำให้เด็กมีความรู้สึกว่าตนเองไม่ได้รับความสะดวกในกระทำหรือสิ่งที่ตนเองต้องการ

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็ก มีดังนี้ 1) ลักษณะจิตใจและพฤติกรรมของผู้ให้การอบรมเลี้ยงดู ได้แก่ มีความรู้เกี่ยวกับพัฒนาการของเด็ก มีเจตคติที่ดีต่อเด็ก มีความเชื่อมั่นในการเลี้ยงดูเด็ก มีการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย และมีสุขภาพจิตที่ดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. และคณะ 2537 : 18) 2) สัมพันธภาพในครอบครัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับเด็กมีผลต่อพัฒนาการของเด็ก (งามดา วณิชทานนท์. และคณะ 2544 : 128) 3) ลักษณะโครงสร้างของครอบครัว โครงสร้างของครอบครัว หมายถึง สภาพของครอบครัวและลักษณะของบุคคลต่าง ๆ ที่ประกอบขึ้นเป็นครอบครัว ได้แก่ สถานภาพทางเศรษฐกิจและการศึกษาของพ่อแม่ผู้ปกครอง สภาพแวดล้อมในครอบครัว (หมายถึง ปริมาณการขาดบุคคลสำคัญที่เป็นผู้หาเลี้ยงหรือดูแลสมาชิกในครอบครัว) และ ประเภทของครอบครัว (หมายถึง ครอบครัวเดี่ยว-ครอบครัวขยาย) (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. และคณะ 2536 : 76 , 112 , 271-275) 4) สภาพแวดล้อมทางกายภาพของครอบครัว เช่น จำนวนคนต่อห้อง จำนวนคนต่อพื้นที่ดินของครอบครัว การใช้ประโยชน์ในห้องนอน จำนวนบุตรระยะห่างจากบ้านหลังอื่น ๆ จำนวนปัญหาในบ้าน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2528 : 161-165)

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กมีหลายทฤษฎี แต่ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่ “ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว” ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นประมาณปลายปี ค.ศ. 1930 โดยได้รับอิทธิพลมาจากแนวคิดของทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่นิยมตามทฤษฎีนี้หน้าที่ของครอบครัว หมายถึง กิจกรรมหรืองานที่สมาชิกในครอบครัวควรกระทำตามบทบาทหรือสถานภาพในครอบครัว เพื่อให้ครอบครัวสามารถดำเนินชีวิตครอบครัวไปได้อย่างราบรื่น และหน้าที่ของครอบครัวในการตอบสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัว มีดังนี้ (จิตตินันท์ เชระคุปต์. 2545 : 40-42)

1. หน้าที่ด้านความรักความเอาใจใส่ หมายถึง หน้าที่ในการตอบสนองความต้องการด้านจิตใจของสมาชิก แสดงออกโดยการให้ความรัก ความอบอุ่น ความเอาใจใส่แก่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกมีสุขภาพจิตดี และมีบุคลิกภาพที่มั่นคง

2. หน้าที่ในการอบรมเลี้ยงดู หมายถึง หน้าที่ในการพัฒนาแบบแผนพฤติกรรมที่ต่อเนื่องตลอดชีวิตของสมาชิก เพื่อเป็นการปลูกฝังส่งเสริมลักษณะนิสัยที่ดีงาม และการเรียนรู้ระเบียบทางสังคมและวัฒนธรรม เพื่อการวางตนตามบทบาทที่เหมาะสม ซึ่งจะทำให้เด็กพร้อมที่จะเป็นผู้ใหญ่ที่ดี มีคุณภาพในอนาคต ถือว่าเป็นกระบวนการปรับพฤติกรรมอย่างต่อเนื่องที่ทำให้บุคคลตอบสนองสถานการณ์ในสังคมตามที่ต้องการ อันเป็นผลจากการเรียนรู้บทบาทในสังคมและการที่สมาชิกได้

ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น กระบวนการทางสังคมมิได้หมายถึงการอบรมเลี้ยงดูเด็กเท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นกับคนทุกวัย ตั้งแต่เกิดจนถึงวัยสูงอายุในการปรับบรรทัดฐาน ความเชื่อ ค่านิยมของคนอย่างต่อเนื่อง

3. หน้าที่ในการผลิตสมาชิกใหม่ หมายถึง หน้าที่ในการสร้างหรือในการผลิตสมาชิกใหม่ให้ครอบครัว เป็นหน้าที่ในการสืบเผ่าพันธุ์เชื้อสายของมนุษยชาติ

4. หน้าที่ในการเผชิญปัญหาของครอบครัว หมายถึง หน้าที่ในการจัดการและคลี่คลายวิกฤตการณ์ต่าง ๆ ในครอบครัวในทางสร้างสรรค์เพื่อคงไว้เพื่อสมดุลภายในครอบครัว ทั้งนี้เนื่องจากตลอดระยะเวลาการดำเนินชีวิตครอบครัว ครอบครัวจะถูกรบกวนจากสิ่งแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกครอบครัว ที่ทำให้เกิดภาวะเครียดในครอบครัวได้ ครอบครัวต้องทำหน้าที่ในการเผชิญปัญหาเพื่อให้ครอบครัวสามารถปรับตัวและดำเนินชีวิตต่อไปได้อย่างต่อเนื่องตามพัฒนาการของครอบครัว

5. หน้าที่ในการจัดการทรัพยากรทางเศรษฐกิจ หมายถึง หน้าที่ในการแสวงหารายได้ที่จะนำมาเป็นค่าใช้จ่าย เพื่อจัดหาสิ่งจำเป็นทางกายภาพให้กับครอบครัว รวมถึงการจัดสรรรายได้ที่ได้มาเพื่อนำมาใช้จ่ายอย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

6. หน้าที่ในการจัดหาสิ่งจำเป็นพื้นฐานทางกายภาพสำหรับสมาชิก หมายถึง หน้าที่ในการจัดหาสิ่งจำเป็นในการดำเนินชีวิตสำหรับสมาชิกในครอบครัว ได้แก่ ปึงจยี่สี่ (อาหาร เครื่องนุ่งห่ม ยารักษาโรค และที่อยู่อาศัย) และบริการเกี่ยวกับสุขภาพอนามัย นันทนาการ และงานอดิเรก

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง นั้น เอปสไตน์ (Epstein, 1995 :704) ได้เสนอตัวอย่างเพื่อนำไปปฏิบัติดังนี้

1. แนะนำสภาพที่บ้านที่สนับสนุนการเรียนรู้ในแต่ละระดับชั้นเรียน
2. เตรียมวีดิโอทัศน์ การตอบข่าวสารด้วยคอมพิวเตอร์ทางโทรศัพท์ การประชุมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการเลี้ยงดูเด็กแต่ละช่วงอายุ ช่วงชั้น
3. จัดหลักสูตรอบรมที่หลากหลายเพื่อให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง
4. จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้านสุขภาพ โภชนาการ ฯลฯ
5. เชิญบ้าน หรือจัดประชุมเพื่อนบ้านเพื่อช่วยให้เข้าใจโรงเรียนและช่วยโรงเรียนให้เข้าใจ

บ้าน

เอปสไตน์ (Epstein, 1995 :706) ยังได้คาดหวังผลที่จะได้รับจากกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ดังนี้

1. ผลที่ได้รับต่อผู้ปกครอง คือ

- 1.1 ผู้ปกครองจะเข้าใจพัฒนาการของเด็กและวัยรุ่นและมั่นใจในการอบรมเลี้ยงดู
- 1.2 ผู้ปกครองจะสามารถเปลี่ยนสภาพที่บ้านให้ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กได้
- 1.3 ผู้ปกครองจะตระหนักว่าหน้าที่การอบรมเลี้ยงดูเด็กและหน้าที่อื่น ๆ ในฐานะ

ผู้ปกครองเป็นหน้าที่ของตน

- 1.4 ผู้ปกครองจะรู้สึกว่าได้ได้รับความช่วยเหลือสนับสนุนจากโรงเรียนและผู้ปกครองคนอื่น

2. ผลที่ได้รับต่อครู คือ

2.1 ครูจะเข้าใจภูมิหลัง วัฒนธรรม ความสนใจ เป้าหมาย ความต้องการของครอบครัว และมุมมองของเด็ก

- 2.2 ครูจะเคารพจุดแข็งและความพยายามของครอบครัว

- 2.3 ครูจะเข้าใจความหลากหลายของเด็ก

- 2.4 ครูจะตระหนักถึงทักษะในการแบ่งปันข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการพัฒนาการของเด็ก

สำหรับบริบทของประเทศไทยนั้น กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 ง : 71) ได้สรุปและตั้งเป้าห้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ดังนี้

1. ด้านพ่อแม่ผู้ปกครอง

1.1 พัฒนาสมองของลูกตั้งแต่อยู่ในครรภ์โดยรับประทานอาหารที่ถูกหลักโภชนาการ มีประโยชน์ และหมั่นออกกำลังกายอย่างเหมาะสม

1.2 สร้างสัมพันธภาพหรือบรรยากาศที่ดีในครัวเรือน ทำครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง

- 1.3 ให้ลูกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม

- 1.4 ตรวจและพัฒนาสุขภาพลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้

- 1.5 สังเกตแว่ความสามารถและความสนใจของลูก

- 1.6 อ่านหนังสือให้ลูกฟังและเลือกดูรายการโทรทัศน์ที่เป็นประโยชน์พร้อมกับลูก

- 1.7 เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์

2. ด้านโรงเรียน

2.1 ทำหน้าที่ประสานกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูลูกเพื่อให้ความรู้

แก่ผู้ปกครอง

2.2 ให้ความรู้พ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับวิธีการเลี้ยงดูลูกตามหลักวิชาการ

2.3 รณรงค์การสร้างภูมิคุ้มกันสำหรับเด็กแรกเกิด

2.4 จัดเวทีสนทนาปัญหาสุขภาพ พละอนามัย และการเรียนรู้ของเด็ก

2.5 เปิดห้องสมุดให้พ่อแม่ผู้ปกครองหาความรู้

2.6 เป็นที่ปรึกษา เรื่องการเรียนรู้ของเด็ก

ตัวชี้วัดและการวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองนั้น มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ และห้องปฏิบัติการทางการศึกษาเขตนอร์ทเวสต์ (John Hopkins University & Northwest Regional Educational Laboratory. 1997 : 1-8)

ได้เสนอแบบวัดที่ใช้การให้คะแนนแบบรูปิก 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 โดย

คะแนน 1 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ไม่เคยปฏิบัติ

คะแนน 2 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น เคยปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง

คะแนน 3 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติบ้างเมื่อมีโอกาส

คะแนน 4 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่บ่อยครั้ง

คะแนน 5 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ

ส่วนกิจกรรมหรือข้อกระทงที่เสนอให้วัด ได้แก่

1. การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการ หรือจัดเตรียมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับพัฒนาการเด็กให้แก่

ผู้ปกครอง

2. จัดข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม และความช่วยเหลือทุกครอบครัวที่ต้องการไม่เฉพาะผู้

ที่มาโรงเรียนเท่านั้น

3. ผลิตข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับความสำเร็จของเด็กในการเรียนให้ครอบครัว

4. สอบถามข้อมูลของครอบครัวเกี่ยวกับเป้าหมาย จุดแข็ง ความสามารถของเด็ก

5. สนับสนุนการเยี่ยมบ้านเด็ก หรือ จัดประชุมสร้างความเข้าใจระหว่างบ้านกับโรงเรียน

6. จัดข้อมูลข่าวสาร การฝึกอบรม เกี่ยวกับการพัฒนาสภาพแวดล้อมที่บ้าน เพื่อสนับสนุน

การเรียนรู้ของเด็ก

7. เคารพในความหลากหลายของนักเรียนแต่ละคน

8. กิจกรรมอื่น ๆ

การติดต่อสื่อสาร

ความหมายของการติดต่อสื่อสาร

นักวิชาการไทย สังคม ภูมิพันธ์ (2530 : 13) และ วัชร อัมมาม (2540 : 31-34) ให้ความหมายการติดต่อสื่อสารว่า หมายถึง การที่บุคคลร่วมกันโต้ตอบกัน การถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ความคิดเห็น และอารมณ์ระหว่างกัน ผลัดเปลี่ยนบทบาทในการเป็นผู้ส่งสารและผู้รับสารกันไปเรื่อย ๆ จนกระทั่งบรรลุจุดหมายในการสื่อสาร มีผลทำให้ผู้รับข่าวสารนั้นมีการตอบสนองที่อยู่ภายในและที่แสดงออกมา

ส่วนนักวิชาการอีกหลายท่านได้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสารไว้ในทำนองเดียวกัน คือ เป็นกระบวนการส่งข่าวสารจากที่หนึ่งไปยังอีกที่หนึ่งหรือกระบวนการที่บุคคลหนึ่งก่อให้เกิดความหมายขึ้นในใจ ของอีกบุคคลหนึ่งโดยอาศัยข่าวสารและตั้งใจที่จะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับ (McCroskey. 1972 : 21 ; Schramm. 1974 : 13 ; Roger & Rekha. 1976 : 9) และ แบร์ด (Baird. 1977 : 6) ได้ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสารว่า หมายถึง กระบวนการที่เกี่ยวข้องกับการส่งและรับสัญลักษณ์ที่ก่อให้เกิดความหมายขึ้นในใจของผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยที่บุคคลเหล่านั้นมีประสบการณ์ในชีวิตอย่างเดียวกัน และเดวิต (Devito. 1978 : 7) ให้ความหมายของการติดต่อสื่อสารว่า หมายถึงการกระทำโดยบุคคลเดียวหรือหลายบุคคลในการส่งและรับข่าวสาร ซึ่งอาจถูกบิดเบือนด้วยสิ่งรบกวนภายใต้ผลกระทบและโอกาสที่ทำให้เกิดข้อมูลย้อนกลับ

สรุป การติดต่อสื่อสาร ก็คือ กระบวนการถ่ายทอดข่าวสารจากบุคคลหรือกลุ่มหนึ่งไปยังอีกบุคคลหรือกลุ่มหนึ่ง ไม่ว่าข่าวสารนั้นจะอยู่ในรูปของเครื่องหมาย พฤติกรรม สัญลักษณ์โดยตั้งใจจะเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้รับ

ความสำคัญของการติดต่อสื่อสาร

เมเยอร์ และเกลล์ (Mayer & Gail. 1982 : 7) ให้ความสำคัญของการติดต่อสื่อสารเป็น 3 ลักษณะด้วยกันคือ 1)การติดต่อสื่อสารทำให้เกิดความหมาย 2)การติดต่อสื่อสารทำให้คาดคะเนความคิดกันได้ 3)การติดต่อสื่อสารทำให้มีการแลกเปลี่ยนข้อมูลกัน ส่วน เนเซม (Nasem. 1984 : 15) ให้ความสำคัญของการติดต่อสื่อสารต่อการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์ ดังนี้ 1)เป็นความต้องการทางกายภาพ การติดต่อสื่อสารทำให้เราได้ปัจจัยที่จำเป็นต่อสุขภาพร่างกาย ของมนุษย์ 2)เป็นความต้องการของตนเอง การติดต่อสื่อสารเป็นวิถีทางที่ช่วยให้เราได้เรียนรู้และรู้จักตนเองได้โดยตรง กล่าวคือ การรู้จักตนเอง และการเข้าใจตนเอง ส่วนใหญ่ล้วนเกิดจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลแทบทั้งสิ้น การติดต่อสื่อสารลักษณะดังกล่าวนี้จะดำเนินต่อไปทุกวันจนตลอดชีวิต 3)เป็นความต้องการทางสังคม การติดต่อสื่อสารเป็นเครื่องมือช่วยให้เกิดความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันทางสังคม ซึ่งเป็นความต้องการของสมาชิกทุกคนในสังคม 4)เป็นความต้องการพื้นฐาน การติดต่อสื่อสารเป็นการสนองความต้องการในการดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์เป็นอย่างดี กล่าวคือ การติดต่อสื่อสารเป็น

เครื่องมือของการเรียนรู้ การศึกษา การบอกเล่า การให้และแลกเปลี่ยนข่าวสาร การแสดง การปฏิเสธ การแจ้งความประสงค์ทุกชนิด การติดต่อทางธุรกิจ ตลอดจนกิจกรรมต่าง ๆ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ ทั้งที่เป็นความต้องการตามปกติในฐานะมนุษย์และความต้องการที่มีจุดมุ่งหมายเฉพาะอย่าง เพื่อสัมพันธภาพที่ดีขึ้น การโน้มน้าวใจหรือการสร้างอิทธิพลเหนือความคิดของผู้อื่นให้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมและความเชื่อ ต่อมา ชูลเลอร์ (Schuler, 1990 :2595-A) ได้วิจัยพบว่า การติดต่อสื่อสารจะช่วยให้เกิดความร่วมมือและกระตือรือร้นในการมีส่วนร่วมจากผู้ปกครองและชุมชน

สำหรับองค์การทางการศึกษานั้น การติดต่อสื่อสารเป็นสายเลือดแห่งชีวิตขององค์การประเภทโรงเรียนทุกโรงเรียน (Lunenburg & Ornstein, 1996 : 176)

ลักษณะของการติดต่อสื่อสาร

ลักษณะของการติดต่อสื่อสาร เป็นดังนี้ 1)การติดต่อสื่อสารเกิดขึ้นตลอดเวลา 2)การติดต่อสื่อสารมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ หมายถึงการเปลี่ยนแปลงในกิจกรรม วิธีการ เนื้อหา สภาพ การสื่อสาร ข่าวสาร สัญลักษณ์ที่ใช้ แหล่งข่าว ตลอดจนผู้รับข่าวและผู้ส่งข่าว ข่าวสารต่าง ๆ มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาจึงจำเป็นต้องมีการสื่อสารอยู่เรื่อย ๆ ตลอดไปเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงนั้น 3)การติดต่อสื่อสารต้องมีเป้าหมาย บุคคลใช้การสื่อสารเพื่อสนองตอบความต้องการของตนเอง ไม่มีใครสื่อสารโดยไม่หวังประโยชน์จากการสื่อสารนั้น ๆ 4)การติดต่อสื่อสารเป็นสังคมอย่างหนึ่ง หากไม่มีการติดต่อสื่อสารกันนาน ๆ บุคคลนั้นจะรู้สึกว่าเขาขาดความสำคัญลงไป 5)การติดต่อสื่อสารจะแสดงให้เห็นสองลักษณะของการสื่อสาร ได้แก่ เนื้อหาสาระและความสัมพันธ์ของผู้สื่อสาร โดยหลักการแล้ว เนื้อหาของการติดต่อสื่อสารสังเกตได้จากการสื่อสารที่เป็นคำพูด แต่ความสัมพันธ์พิจารณาได้จากการสื่อสารที่ไม่ใช่คำพูด 6)การติดต่อสื่อสารเป็นเรื่องสลับซับซ้อนความยุ่งยากของการสื่อสารเกิดขึ้น เพราะบุคคลนำพฤติกรรมเข้าไปเกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร

ลักษณะของการติดต่อสื่อสารที่จะส่งผลให้เกิดความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในองค์การทางการศึกษานั้น อับเบน และฮิวส์ (Ubben & Hughes, 1992 : 302) ได้เสนอสาระสำคัญด้านการติดต่อสื่อสาร ดังนี้ 1)การติดต่อสื่อสารควรเป็นการสื่อสาร 2 ทาง 2)กิจกรรมการติดต่อสื่อสารควรมีหลายกิจกรรม 3)ระยะเวลาในการติดต่อสื่อสารควรจัดอย่างสม่ำเสมอ มีวาระที่นัดหมายล่วงหน้า ใช้เวลาเพียงพอ 4)บางโรงเรียนอาจกำหนดแผนปฏิบัติการ เพื่อช่วยให้มีการติดต่อสื่อสารอย่างต่อเนื่อง 5)คุณภาพของข้อมูล ควรกระชับ กระชับรัด แต่ชัดเจน ในประเด็นที่ต้องการสื่อสารและควรเป็นภาษาที่เข้าใจง่าย ไม่เป็นทางการหรือเป็นวิชาการเกินไป

ผลกระทบจากการติดต่อสื่อสาร

โดยปกติแล้วผลกระทบจากการติดต่อสื่อสาร คือ การก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางพฤติกรรมของผู้รับข่าวสาร ในแนวทางที่ผู้ส่งข่าวสารต้องการ การเปลี่ยนแปลงอาจเกิดขึ้น 3 ลักษณะ

คือ มีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ การเปลี่ยนแปลงความรู้ และ มีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (Myers & Gail.1982 : 52-53)

ประเภทของการติดต่อสื่อสาร

การจำแนกประเภทของการติดต่อสื่อสารนั้น สามารถทำได้หลายลักษณะโดยอาศัยเกณฑ์ต่าง ๆ กัน แต่โดยทั่วไป การติดต่อสื่อสารจะจำแนกโดยอาศัยบุคคลผู้ทำการติดต่อสื่อสารหรือดำเนินการติดต่อสื่อสารเป็นเกณฑ์ ได้แก่ (เสนาะ ดิยาว. 2537 : 185)

1. การติดต่อสื่อสารภายในตัวบุคคล หมายถึง กระบวนการติดต่อสื่อสารซึ่งเกิดขึ้นภายในตัวบุคคลคนเดียว มักเกี่ยวข้องกับการคิด ความรู้สึก การใช้ภาษา การแสดงกิริยา อาการของแต่ละบุคคล เช่น การอ่าน การพูดกับตนเอง การร้องเพลงคนเดียว เป็นต้น

2. การติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล หมายถึง การติดต่อสื่อสารที่เกิดขึ้นจากการที่บุคคลมากกว่า 2 คนขึ้นไปมาทำการติดต่อสื่อสารกัน เป็นการแลกเปลี่ยนข่าวสารกันทั้งทางตรงและทางอ้อม โดยใช้ระบบสัญลักษณ์ที่สามารถเข้าใจร่วมกันได้ ทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ

3. การติดต่อสื่อสารกลุ่ม เป็นการสื่อสารซึ่งบุคคลจำนวนหนึ่งมีลักษณะเป็นกลุ่มปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน อาจจำแนกเป็นการติดต่อสื่อสารเป็นกลุ่มเล็ก และกลุ่มใหญ่

4. การติดต่อสื่อสารสาธารณะ หมายถึง การถ่ายทอดข่าวสารจากคนๆ หนึ่งไปสู่กลุ่มเป้าหมาย ซึ่งมี คนอยู่เป็นจำนวนมากและเป็นที่สาธารณะชนทั่วไป บุคคลนั้นจำเป็นต้องมีทักษะในการส่งและรับข่าวสารที่แตกต่างไปจากการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล

5. การติดต่อสื่อสารมวลชน หมายถึง กระบวนการติดต่อสื่อสารซึ่งข่าวสารถูกถ่ายทอดผ่านสื่อ ทั้งสื่อ สิ่งพิมพ์ สื่อไฟฟ้า ฯลฯ

เครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร

เครื่องมือการติดต่อสื่อสารทางการศึกษา ได้แก่ (ชวรัตน์ เชิดชัย และ นรา สมประสงค์. 2536 : 45-47)

1. สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ หนังสือพิมพ์ วารสาร จุลสาร นิตยสาร แผ่นปลิว แผ่นพับจดหมายข่าว หนังสือเวียน เอกสารเผยแพร่ หนังสือพิมพ์ฉบับพิเศษ หนังสือคู่มือ รายงานประจำปี แผ่นประกาศโฆษณา ฯลฯ

2. สื่อไฟฟ้า ได้แก่ วิทยุทัศน์ สไลด์ แผ่นใส ฯลฯ

3. สื่อกิจกรรม ได้แก่ การรณรงค์ต่าง ๆ การสัมมนา การประชุม การปาฐกถา การจัดประกวด การเยี่ยมชมองค์การ การเยี่ยมชม การพบปะ ฯลฯ

4. สื่อเสริม ได้แก่ กิจกรรมทางสังคม กิจกรรมกีฬา การเลี้ยงรับรอง การโฆษณาองค์การ คำขวัญ สัญลักษณ์ ไปรษณียบัตร ปฏิทินหน่วยงาน สติกเกอร์ โทรศัพท์ติดต่อ จดหมาย ของชำร่วย ของที่ระลึก การจัดขบวนแห่ ประเพณีต่าง ๆ ฯลฯ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการติดต่อสื่อสาร

ทฤษฎีการติดต่อสื่อสารนั้นมีมากมายหลายทฤษฎี แต่ทฤษฎีการติดต่อสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้แก่

1. ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนในการติดต่อสื่อสาร

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า สิ่งจูงใจระหว่างบุคคลในการติดต่อสื่อสารนั้นขึ้นอยู่กับคุณค่าที่พึงได้รับการติดต่อสื่อสารนั้น และ บุคคลต้องการที่จะติดต่อสื่อสารก็ต่อเมื่อเขาารู้สึกว่าทั้งสองฝ่ายอยู่ในฐานะเท่าเทียมกัน นั่นคือ คุณค่าที่เขาได้รับจะต้องเท่ากับคุณค่าที่เขาให้ตามทฤษฎีนี้ลักษณะการติดต่อสื่อสารหรือความสัมพันธ์เป็นเสมือนหนึ่งการแลกเปลี่ยนสินค้าระหว่างกัน และหากการแลกเปลี่ยนนั้นเกิดขึ้นอย่างไม่เท่าเทียมกันก็จะก่อให้เกิดความตึงเครียดในความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Dorothy. 1976 : 345)

2. ทฤษฎีขยายความ

ในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคลนั้น มักจะแปลความหมายของข่าวสารทั้งที่เป็นคำพูดและไม่ใช่คำพูดจากพฤติกรรมของบุคคลที่เราสื่อสารด้วย เป็นการขยายความข่าวสารจากการกระทำ คำพูด และสิ่งจูงใจของบุคคลนั้น จึงทำให้คำพูดเดียวกันอาจทำให้ผู้ฟังมีปฏิกิริยาแตกต่างกันในลักษณะตรงกันข้ามก็ได้ ถ้าหากผู้ฟังแปลความหมายแตกต่างกัน การแปลความหมายของการติดต่อสื่อสารจะเป็นไปตามสถานการณ์ คนที่จะประเมินและแปลความหมาย ภาวะทางจิต แรงจูงใจ และความตั้งใจของบุคคลที่สื่อความตามที่พูดและกระทำในสภาวะขณะนั้น นั่นก็คือ ผู้รับข่าวสารจะเชื่อในสิ่งที่ผู้ส่งข่าวสารสื่อสารมาก็ต่อเมื่อข่าวสารนั้นเกิดจากสิ่งจูงใจภายในใจและผู้รับข่าวสารรู้สึกว่าคุณคนนั้นพูดด้วยความจริงใจ และผู้รับข่าวสารจะไม่เชื่อสิ่งที่บุคคลนั้นสื่อสารมา เมื่อผู้รับข่าวสารรู้สึกว่าการติดต่อสื่อสารนั้นเกิดจากสิ่งจูงใจภายนอกหรือเกิดจากการกระทำที่เป็นเพียงการแสดงบทบาทเท่านั้นเอง ถ้าเห็นว่าข่าวสารนั้นเกิดจากสิ่งจูงใจภายนอกหรือไม่ได้เกิดจากความจริงใจ ก็แสดงว่า ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้นมีอุปสรรคที่ต้องแก้ไขหรือทำความเข้าใจเพื่อขจัดปัญหาความสัมพันธ์ให้หมดไป (เสนาะ ดิยาวี. 2537 : 188-189)

3. ทฤษฎีดุลยภาพของนิวคอมบ์

นิวคอมบ์ (Newcomb. 1987 : 88-89) อธิบายว่า กระบวนการใช้ความคิดของบุคคลในการติดต่อสื่อสารนั้น แต่ละฝ่ายไม่ได้พิจารณาว่า สิ่งที่เราสื่อสารกันนั้นคืออะไรในแง่ของตนเองเท่านั้น แต่จะพิจารณาสิ่งที่เกิดขึ้นในใจของบุคคลทั้งสองฝ่ายที่ติดต่อกัน ตามทฤษฎีประกอบด้วย 3 ฝ่าย คือ ผู้ส่งข่าวสาร ผู้รับข่าวสาร และสิ่งของหรือหัวข้อเรื่องที่ทั้งสองฝ่ายกล่าวถึงทฤษฎีนี้เชื่อว่า ทั้งผู้ส่งข่าวสารและผู้รับข่าวสารก็ต้องการความคิดเห็นที่สอดคล้องกันหรือต้องการความรู้สึกละดับสนับสนุนและไปด้วยกันได้ ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันนี้เรียกว่า “ดุลยภาพ” แต่ถ้าความคิดเห็นขัดแย้งกันเรียกว่า ไม่มีดุลยภาพ การที่แนวคิดของทั้งสองฝ่ายเป็นอย่างเดียวกันจะก่อให้เกิดผลดี 2 ประการ คือ

ก. ทำให้เป็นการง่ายที่จะคาดคะเนพฤติกรรมที่มีต่อสิ่งนั้น ถ้าเจตคติยิ่งคล้ายกันมาก ความขัดแย้งที่จะเกิดขึ้นยิ่งน้อยลง นั่นคือ โอกาสที่จะผิดพลาดจากการแปลความหมายของข่าวสารที่สื่อก็จะน้อยด้วย

ข. ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันจะทำให้แต่ละฝ่ายมีโอกาสจะตัดสินใจแทนอีกฝ่ายหนึ่งได้ เพราะทั้งสองฝ่ายคิดเหมือนกัน ทั้งสองฝ่ายสามารถบรรลุข้อตกลงกันได้ง่ายโดยไม่ต้องขอคำยืนยันจากอีกฝ่ายหนึ่ง

ความคิดเห็นที่สอดคล้องกันนี้ เป็นสิ่งที่พึงปรารถนาในการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล และต้องระวังว่าความสอดคล้องกันนี้อาจลดน้อยลงได้ถ้าบุคคลทั้งสองไม่มีความเข้าใจกัน ปัจจัยที่ทำให้กระบวนการสื่อสาร ไม่มีคุณภาพ ก็คือ 1)การถูกบังคับ การถูกบังคับจะมีผลทำให้ความสัมพันธ์กระทบกระเทือน 2)บทบาทของบุคคล เพราะบทบาทที่ต่างกันก็จะทำให้ความเห็นไม่สอดคล้องกันได้ 3)ความกลัวว่าจะถูกลงโทษ เรื่องบางเรื่องโดยสาระในตัวแล้วไม่ใช่สิ่งร้ายแรง แต่กลัวว่าถ้าบุคคลอื่นรู้ตนเองจะถูกลงโทษหรือเกิดความเสียหาย

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการติดต่อสื่อสาร

พื้นฐานที่แตกต่างกันระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นพื้นฐานความรู้ ประสบการณ์ในวิชาชีพ ภารกิจ หน้าที่การงาน หรือวัฒนธรรม ทำให้ผู้ปกครองและครูอาจไม่เข้าใจวิธีการหรือความคิดที่แตกต่างกันนี้ จนก่อปัญหาขึ้นได้ หลายครั้งที่พ่อแม่ผู้ปกครองกับโรงเรียนเสมือนอยู่กันคนละด้าน โดยไม่มีโอกาสติดต่อสื่อสารทางตรงกันมาก่อน ดังนั้น จึงควรมีการจัดกิจกรรมหรือโครงการส่งเสริมความเข้าใจอันดี และความไว้วางใจกันอย่างต่อเนื่อง (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 ค :24-25) การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครอง มีความสำคัญมากที่สุด และเป็นกุญแจที่จะสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจ และความร่วมมืออย่างเต็มที่ ถ้าไม่มีการติดต่อสื่อสารแล้ว ครูกับผู้ปกครองจะเป็นคนแปลกหน้าซึ่งกันและกัน การสร้างสัมพันธภาพที่เหมาะสมระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน ควรเป็นสัมพันธภาพ 2 ทาง ที่ต่างฝ่ายต่างพูดคุย เสนอความคิดเห็นและแลกเปลี่ยนกันอย่างเต็มที่ การสร้างสัมพันธภาพที่มีคุณภาพจำเป็นต้องได้รับการฝึกฝนทักษะการติดต่อสื่อสาร (Munn. 1993 : 36-38) ซึ่ง ชมเชย พงษ์เจริญ (2542 : 79-80) และ ปรีดาพรรณ อินทวิมล (2541 : บทคัดย่อ) วิจัยพบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของโรงเรียนโดยรวมเป็นบางครั้ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้ทราบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียนแต่ครั้งยังไม่ทั่วถึงและวิธีการประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย ทำให้ผู้ปกครองไม่ทราบและมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของโรงเรียนเพียงบางครั้งเท่านั้น

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการติดต่อสื่อสาร นั้น เอปสไตน์ (Epstein. 1995 :704) ได้เสนอตัวอย่างเพื่อนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. จัดประชุมผู้ปกครองทุกคนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง และติดตามความต้องการของผู้ปกครอง

2. มีผู้แปลภาษาหากผู้ปกครองต้องการ
3. เผยแพร่เอกสารแผ่นพับรายเดือน รายสัปดาห์ ถึงบ้านเพื่อขอคำแนะนำจากผู้ปกครอง
4. มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น
5. มีการติดต่อสื่อสารเป็นปกติและประจำระหว่างบ้านกับโรงเรียน
6. มีข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนของโรงเรียน หลักสูตร และกิจกรรม
7. มีข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับนโยบายของโรงเรียน การเปลี่ยนแปลง การปฏิรูป

โรงเรียน

เอปสไตน์ (Epstein, 1995 :706) ยังได้คาดหวังผลที่จะได้รับจากกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการติดต่อสื่อสาร ดังนี้

1. ผลที่ได้รับต่อผู้ปกครอง คือ
 - 1.1 ผู้ปกครองเข้าใจนโยบายและโครงการต่าง ๆ ของโรงเรียน
 - 1.2 ผู้ปกครองติดตามและตระหนักถึงความก้าวหน้าของเด็ก
 - 1.3 ผู้ปกครองตอบสนองต่อปัญหาของเด็กอย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.4 ผู้ปกครองมีปฏิสัมพันธ์กับครู และ ติดต่อสื่อสารกับโรงเรียนและครู

2. ผลที่ได้รับต่อครู คือ

- 2.1 ครูได้เพิ่มการติดต่อสื่อสารกับครอบครัวให้หลากหลายวิธีมากขึ้น
- 2.2 ครูตระหนักในความสามารถในการติดต่อสื่อสารที่ชัดเจน
- 2.3 ครูพึงพอใจที่จะใช้เครือข่ายผู้ปกครองเพื่อการติดต่อสื่อสาร
- 2.4 ครูได้เพิ่มความสามารถในการเข้าใจและเจาะลึกมุมมองและความก้าวหน้าของเด็ก

สำหรับบริบทของประเทศไทยนั้น กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาระดับพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2544 ง : 72) ได้สรุปและสังเคราะห์กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการติดต่อสื่อสาร ดังนี้

1. ด้านพ่อแม่ผู้ปกครอง

- 1.1 พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกขณะที่อยู่บ้าน
- 1.2 ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ การเรียนและการทำการบ้านอย่าง

ใกล้ชิด

- 1.3 ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ
- 1.4 พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน

2. ด้านโรงเรียน

- 2.1 ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน

2.2 ครูประจำห้องเรียนจัดทำทำเนียบชื่อผู้ปกครอง เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารซึ่งกันและกัน

2.3 เผยแพร่ความรู้และวิธีการเรียนในและนอกห้องเรียน การวัดผล ประเมินผล ให้ผู้ปกครองทราบและกำหนดแนวทางการดำเนินงานร่วมกัน

2.4 โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง

2.5 จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนในรูปกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประชุม จดหมายข่าว การสื่อสารทางอินเทอร์เน็ต ฯลฯ

ในการทำนองเดียวกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544 :26) ที่เสนอกิจกรรมในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการติดต่อสื่อสารดังนี้

1. ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู/สถานศึกษา
2. พบปะครูของบุตรหลานตามกำหนดนัดหมายของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ เพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลและรับทราบ/ติดตาม พัฒนาการเรียนรู้ของบุตรหลาน
3. ศึกษาทำความเข้าใจกับข้อมูล ข่าวสารที่เกี่ยวกับการเรียนรู้ซึ่งโรงเรียนแจ้งหรือประสานมาและพิจารณาให้ความคิดเห็น พร้อมทั้งให้ข้อมูลย้อนกลับแก่ครูด้วย
4. ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะแก่สถานศึกษาในเรื่องต่าง ๆ เพื่อร่วมพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียน
5. พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและขยายผลการปฏิบัติการเรียนรู้ไปสู่กลุ่มผู้ปกครองให้กว้างขวางต่อไป

6. พ่อแม่ ควรอ่านรายงานผลการเรียนรู้ของลูกจากสถานศึกษาอย่างตั้งใจถึงแม้จะเหนื่อยไม่ใช่สิ่งสำคัญที่สุด แต่ก็เป็นตัวบ่งชี้หนึ่งที่ว่าลูกมีความสามารถและความถนัดในด้านใด

ตัวชี้วัดและการวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการติดต่อสื่อสารนั้น มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ และห้องปฏิบัติการทางการศึกษาเขตนอร์ทเวสต์ (John Hopkins University & Northwest Regional Educational Laboratory. 1997 : 1-8) ได้เสนอแบบวัดโดยการให้คะแนนแบบรูปิก 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 โดย

คะแนน 1 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ไม่เคยปฏิบัติ

คะแนน 2 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น เคยปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง

คะแนน 3 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติบ้างเมื่อมีโอกาส

คะแนน 4 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่บ่อยครั้ง

คะแนน 5 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ

ส่วนกิจกรรมหรือข้อกระทงที่เสนอให้วัด ได้แก่

1. ปรับปรุงการติดต่อสื่อสารที่เป็นทั้งสิ่งพิมพ์และไม่ใช่สิ่งพิมพ์ให้ชัดเจน อ่านง่าย

2. พัฒนาการติดต่อสื่อสารสำหรับผู้ปกครองที่ใช้ภาษาอังกฤษไม่คล่อง
3. สร้างช่องทางการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างบ้านกับโรงเรียน
4. ประชุมผู้ปกครองทุกคนอย่างเป็นทางการอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
5. สสำรวจผู้ปกครองเพื่อทราบความต้องการ ปฏิกริยา ความพึงพอใจ ต่อโรงเรียน และ
การมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

6. ประชุมนิเทศผู้ปกครองใหม่

7. ส่งแผ่นพับเกี่ยวกับงานของเด็กให้ผู้ปกครองทบทวนและให้ข้อเสนอแนะทุกสัปดาห์
หรือทุกเดือน

8. จัดข้อมูลข่าวสารที่ชัดเจนเกี่ยวกับหลักสูตร การประเมินผล และระดับผลสัมฤทธิ์

9. ติดต่อครอบครัวของเด็กที่มีปัญหาทางวิชาการและความประพฤติ

10. พัฒนาแผนและโครงการของโรงเรียนเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมฯจากนักการศึกษา
ผู้ปกครอง ฯลฯ

11. อบรมครู บุคลากร และผู้บริหาร เกี่ยวกับคุณค่าและประโยชน์ของการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครอง และ ช่องทางการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียน

12. กำหนดนโยบายที่จะสร้างความตระหนักให้กับครูทุกคน ในการติดต่อสื่อสารกับ
ผู้ปกครองเกี่ยวกับ หลักสูตร แผนการสอน ความคาดหวังจากการบ้านและผู้ปกครองจะช่วยอะไรได้
บ้าง

13. ผลิตจดหมายข่าวที่ให้ข้อมูลปัจจุบันของโรงเรียน เหตุการณ์พิเศษ การประชุมเป็น
ประจำ

14. จัดทำการติดต่อสื่อสาร โดยการเขียนในภาษาของผู้ปกครอง

15. กิจกรรมอื่น ๆ

การอาสาสมัคร

ความหมายของอาสาสมัคร

นักวิชาการไทยได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ อาสาสมัคร หมายถึง ผู้ที่ศรัทธาจะทำงานเพื่อ
สาธารณประโยชน์ โดยคำนึงถึง เวลาว่าง ความสามารถ และความถนัดที่ตนเองมีอยู่ เป้าหมาย หรือ
วัตถุประสงค์ของงานก็เพื่อประโยชน์แก่ส่วนร่วม องค์กร หรือผู้ประสบความสำเร็จคนอื่น โดย
ไม่มีค่าจ้างตอบแทนในการทำงานและมีได้ยั้งงานที่ปฏิบัติอยู่เป็นอาชีพ ทั้งนี้การปฏิบัติงานดังกล่าว
อาจจะเป็นการให้บริการทั้งทางตรงหรือทางอ้อมก็ได้ (ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. 2534 : 14) อาสาสมัคร
หมายถึง ผู้ที่สมัครใจทำงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชนและสังคมโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน
เมื่อพูดถึงคำว่า “อาสาสมัคร” นอกจากจะหมายถึงบุคคลซึ่งเป็นรูปธรรมแล้ว ยังหมายถึงจิตและ
วิญญาณของอาสาสมัคร ซึ่งเป็นนามธรรมด้วย (สมพร เทพสิทธา. 2541 : 1) อาสาสมัครหมายถึง

บุคคลที่เสนอตัวเข้าทำงานด้วยความสมัครใจ เช่น เขาเป็นอาสาสมัคร (ราชบัณฑิตยสถาน. 2546 : 1370) อาสาสมัคร หมายถึง บุคคลที่ทำงานด้านการให้บริการ โดยไม่มีค่าตอบแทนและลักษณะงานที่ทำนั้นมีระเบียบแบบแผนและเป็นทางการ แต่อย่างไรก็ตาม คำจำกัดความนี้ไม่ได้ใช้ในทุกรณีแต่จะใช้ในกรณีที่ต้องการแบ่งแยกชัดเจนจากผู้ที่มีความช่วยเหลือชุมชนโดยการให้บริการ (Dervill & Munday. 1984 : 3)

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่า อาสาสมัคร หมายถึง ผู้ที่อุทิศตนทำงานอย่างมีระเบียบแบบแผนและเป็นทางการแก่ส่วนร่วมหรือองค์การ เพื่อประโยชน์แก่ส่วนรวมหรือองค์การ โดยไม่หวังผลตอบแทนในการทำงาน

เพราะฉะนั้น คุณสมบัติของอาสาสมัครจึงมี 3 ประการ คือ

1. ทำงานด้วยความสมัครใจ ไม่ใช่ด้วยการถูกบังคับหรือเพราะเป็นหน้าที่
2. เป็นงานเพื่อประโยชน์แก่ประชาชน สังคม หรือ สาธารณประโยชน์
3. ทำงานโดยไม่หวังผลตอบแทนเป็นเงิน

ผลตอบแทนที่อาสาสมัครได้รับ คือ ความสุขใจ ความภูมิใจ ที่ได้ปฏิบัติงานที่เป็นประโยชน์แก่ประชาชน สังคม หรือประเทศชาติ

ความสำคัญของอาสาสมัคร

การมีอาสาสมัครมาช่วยงานในโรงเรียนเป็นการช่วยลดภาระของครูประจำที่อยู่ในโรงเรียนลงบ้าง และทำให้พ่อแม่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมได้มากขึ้น แต่บางครั้งเวลาและโอกาสไม่ได้เอื้ออำนวยให้ผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาร่วมได้ทุกครั้ง ดังนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องจัดการเวลาที่เหมาะสม เพื่อช่วยกระจายให้อาสาสมัครต่าง ๆ มาร่วมงานได้อย่างต่อเนื่องและสอดคล้องกับความต้องการแต่ละช่วงเวลา ผลดีของการมีผู้ปกครองอาสาสมัคร คือ (Daniel & Rayna.1996 : 142-143)

1. ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ผู้ปกครองกับผู้บริหาร โรงเรียนและครูดีขึ้น
2. การมีอาสาสมัครทำให้ดูแลเด็กได้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยให้ทักษะในการเรียนรู้ดีขึ้นและเด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่เป็นรายบุคคลมากขึ้นส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาอารมณ์ สังคม และพฤติกรรมของเด็ก
3. เด็กจะมีพัฒนาการด้านการสื่อสารกับผู้ใหญ่ ทั้งด้านการสื่อสาร ภาษา และความไว้วางใจต่อบุคคลภายนอก
4. ครูและโรงเรียนได้เรียนรู้แนวทางและกิจกรรมที่หลากหลายในการดูแลเด็กจากผู้ปกครองที่มีประสบการณ์
5. เป็นการสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลเด็ก

ประเภทของอาสาสมัคร

บุญเชื้อ ถิ่นนคร (2534 :6) จำแนกประเภทของอาสาสมัครไว้ 3 ประเภท ได้แก่

1. อาสาสมัครฝ่ายบริหาร ได้แก่ การเป็นอาสาสมัครเข้ารับการเลือกตั้งเป็น กรรมการบริหาร กรรมการพิจารณาเรื่องราวต่าง ๆ หรืออาจเป็นผู้นำในการเข้ารับผิดชอบการปฏิบัติงาน ทั้งนี้โดยอาจได้รับเลือกตั้งหรือแต่งตั้งก็ได้
2. อาสาสมัครให้บริการโดยตรง ได้แก่การเป็นอาสาสมัครเข้าปฏิบัติงาน ภายใต้โครงการต่าง ๆ หรืออาจเป็นเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เสมียนธุรการประจำสำนักงาน ครูผู้ฝึกสอนวิชาการต่าง ๆ ล่ามภาษาต่างประเทศ พนักงานโทรศัพท์ เป็นต้น

3. อาสาสมัครเข้าเป็นสมาชิก ได้แก่การเป็นอาสาสมัครเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์กร ออกเสียงแสดงความคิดเห็น และมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในโปรแกรมต่าง ๆ ซึ่งอาสาสมัครอาจได้รับการเลือกตั้งให้เป็นเจ้าหน้าที่ หรือผู้แทน หรืออาจมีสิทธิในการออกเสียงลงคะแนนเลือกเจ้าหน้าที่หรือแต่งตั้งผู้แทนเพื่อกิจการใด ๆ ด้วยก็ได้

สมพร เทพสิทธา (2540 :88) จำแนกประเภทอาสาสมัครตามประเภทงานไว้ 2 ประเภท คือ

1. อาสาสมัครด้านบริหาร คืออาสาสมัครที่ช่วยทำงานด้านการบริหารงานต่าง ๆ ขององค์กร เช่น งานธุรการ งานการเงิน งานควบคุมการก่อสร้าง งานการประชุมกรรมการ และงานดูแลรักษาพัสดุ ฯลฯ
2. อาสาสมัครด้านบริการ คืออาสาสมัครที่ช่วยทำงานในด้านการให้บริการหรือการสงเคราะห์แก่ประชาชนต่าง ๆ เช่นการแนะนำแก้ไขปัญหา การสงเคราะห์ผู้เดือดร้อน การสงเคราะห์เด็ก ฯลฯ

ยุพา วงศ์ไชย (2536 :70) จำแนกระดับของอาสาสมัครออกเป็น 4 ระดับ คือ

1. ระดับผู้วางนโยบาย คือ ระดับกรรมการ อาสาสมัครประเภทนี้จะทำหน้าที่กำหนดและควบคุมนโยบายขององค์กร นอกจากจะเป็นอาสาสมัครในฐานะกรรมการขององค์กรในการวางแผนและกำหนดนโยบายแล้ว อาสาสมัครดังกล่าว ยังมีบทบาทสำคัญ เช่น เป็นกรรมการหาทุน และนิเทศงานอาสาสมัครระดับรอง ๆ ลงไป เป็นต้น
2. ระดับผู้บริหาร คือ อาสาสมัครที่ดำเนินการในฐานะนักบริหาร เช่น เลขานุการของสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย โดยมีหน้าที่ในการประสานงานระหว่างฝ่ายแผนนโยบายกับฝ่ายปฏิบัติงานขององค์กรให้ดำเนินการมีความสอดคล้องกัน
3. ระดับผู้ให้บริการ คือ อาสาสมัครในลักษณะของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งมีทั้งผู้ที่ปฏิบัติงานอย่างสม่ำเสมอและปฏิบัติงานเป็นครั้งคราว
4. ระดับผู้ช่วยในการให้บริการ คือ อาสาสมัครที่มีความรู้และประสบการณ์น้อย ต้องทำงานภายใต้การควบคุมของผู้ที่เป็นหัวหน้าหรือพี่เลี้ยง เช่น ลูกเสือ เนตรนารี ขวกาชาด เป็นต้น

แต่อย่างไรก็ตาม การแยกประเภทของอาสาสมัครนั้น ไม่มีการกำหนดแน่นอนตายตัว คือ อาสาสมัครสามารถปรับเปลี่ยนบทบาทหน้าที่ได้ตามความเหมาะสมความถนัด และความสามารถของแต่ละบุคคล อีกทั้งอาสาสมัครแต่ละบุคคลก็สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หลายประเภทในขณะเดียวกันได้

แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการอาสาสมัคร

แนวคิดการอาสาสมัครสามารถอธิบายได้จากแนวคิดพื้นฐานธรรมชาติของมนุษย์ ซึ่งถือว่าเป็นชุดของความคิดที่มีอยู่จริงในสังคม คนทุกคนจะมีแนวคิดอย่างน้อยชุดใดชุดหนึ่งมาอธิบายให้คุณค่ากับบุคคลอื่นที่มีการปฏิสัมพันธ์ด้วย แนวคิดเหล่านี้สามารถจำแนกออกได้อย่างง่ายเป็น 3 แนวคิด คือ (กิตติพัฒน์ นนทปัทมะดุลย์.2543:1-15)

1. แนวคิดนิยัตินิยม เป็นกลุ่มแนวคิดที่มองมนุษย์ว่าปราศจากเจตจำนงอิสระทั้งสิ้น วิถีชีวิตของมนุษย์ถูกกำหนดโดยผู้อื่นหรือสิ่งอื่น และมีเกณฑ์ชะตาไว้อยู่แล้ว แนวคิดนี้ประกอบด้วยแนวคิดย่อย ดังนี้

1.1 ความเชื่อเรื่องกรรมพันธุ์ กล่าวคือ เชื่อว่ากรรมพันธุ์หรือสายเลือดเป็นตัวกำหนดให้มนุษย์มีพฤติกรรมเป็นไปตามผู้ให้กำเนิด

1.2 ความเชื่อเรื่องกฎแห่งกรรม หรือ พรหมลิขิต กล่าวคือ เชื่อว่าชีวิตของมนุษย์ถูกลิขิตมาแต่ชาติปางก่อนแล้ว ไม่สามารถแก้ไขอะไรได้ หรือ เชื่อว่าชีวิตของคนขึ้นอยู่กับความประสงค์ของพระเจ้าในศาสนาที่ตนเองนับถือและศรัทธา การดำเนินชีวิตของคนคนนั้น ๆ จึงเป็นไปตามหลักธรรมของศาสนาที่บัญญัติไว้

1.3 ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ของฟรอยด์ เชื่อว่า เมื่อต้องการเข้าใจพฤติกรรมของมนุษย์ต้องพยายามเข้าใจจิตใจสำนึก ที่ซ่อนลึกอยู่ภายใน สิ่งที่กำหนดพฤติกรรมของมนุษย์ คือ สัญชาตญาณ แรงขับฝ่ายต่ำ และพลังขับทางเพศ

แนวคิดนิยัตินิยมนี้ สามารถอธิบายการตัดสินใจในการทำงานของอาสาสมัครชาวต่างชาติได้ในแง่ที่เกี่ยวกับความศรัทธาในศาสนาหรือในพระเจ้าของศาสนาที่ตนนับถือ

2. พฤติกรรมนิยม กลุ่มแนวคิดนี้เชื่อว่า พฤติกรรมมนุษย์เกิดจากการเรียนรู้ พฤติกรรมมนุษย์เป็นผลมาจากการเรียนรู้ของมนุษย์จากกระบวนการตอบสนองต่อสิ่งเร้า การสร้างเงื่อนไขและการเสริมแรง แนวคิดพฤติกรรมนิยมนี้เน้นในเรื่องสิ่งแวดล้อมรอบตัวของมนุษย์ที่ทำหน้าที่เสริมแรงในลักษณะการให้รางวัล ให้ความพึงพอใจแก่มนุษย์ หรือการลงโทษที่ทำให้มนุษย์ไม่สบายกาย ไม่สบายใจ แนวคิดพฤติกรรมนิยมนี้มีพื้นฐานมาจากทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ในกลุ่มทฤษฎีวางเงื่อนไข ทั้งทฤษฎีการเรียนรู้ของพัฟลอฟ (Pavlov) วัตสัน(Watson) และสกินเนอร์(Skinner) กลุ่มแนวคิดพฤติกรรมนิยมนี้มองมนุษย์กว้างกว่าแนวคิดนิยัตินิยม นั่นคือ มองว่ามนุษย์สามารถกำหนดชะตากรรมของมนุษย์ด้วยตนเองได้ ทั้งนี้ต้องดำเนินการผ่านการสร้างสิ่งแวดล้อมรอบตัวมนุษย์

อย่างไรก็ตาม กลุ่มแนวคิดพฤติกรรมนิยมก็ยังเข้าไม่ถึงคุณค่าของมนุษย์ เนื่องจากพื้นฐานการมองแบบกลไกมักจะหยิบพฤติกรรมของมนุษย์ออกมาพิจารณาเป็นชิ้น ๆ เท่าที่จะสังเกตได้ชัดเจน เพื่อให้เกิดการควบคุมพฤติกรรมให้ได้ตามที่ต้องการ

แนวคิดนี้สามารถอธิบายการเลือกมาทำงานเพื่อเด็กพิการของอาสาสมัครชาวต่างชาติได้ว่า เกิดจากการที่สภาพแวดล้อมในประเทศของอาสาสมัครมีความพร้อมในการให้บริการด้านสวัสดิการสังคมแก่คนพิการเป็นอย่างดี กฎหมายและนโยบายของประเทศให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนอย่างเต็มรูปแบบ โดยเฉพาะคนพิการ ปัจจัยเหล่านี้หล่อหลอมให้อาสาสมัครเข้าใจและตระหนักในสิทธิของคนพิการและการให้ความช่วยเหลือคนพิการเพื่อให้มีชีวิตที่ปกติได้

3. มนุษย์นิยม แนวคิดมนุษย์นิยมนี้ปฏิเสธกลุ่มแนวคิดทั้งสองกลุ่มแรก แนวคิดนี้เชื่อว่าธรรมชาติของมนุษย์เป็นเรื่องเกี่ยวกับอัตตมโนทัศน์ และการรับรู้ในเอกลักษณ์ของแต่ละบุคคล มนุษย์มีคุณค่ามากกว่าแบบแผนการตอบสนองต่อสิ่งเร้าหรือสัญชาตญาณของสัตว์โลก แนวคิดนี้ให้ความสำคัญกับพลังหรือศักยภาพในตัวมนุษย์ทุกคนที่สามารถเปลี่ยนแปลงชีวิตให้พัฒนาไปในทางที่ดีได้

สรุป กลุ่มแนวคิด ในการอธิบายธรรมชาติมนุษย์ทั้ง 3 กลุ่มนี้ต่างก็มีจุดอ่อนและจุดแข็งในตัว และที่สำคัญอาสาสมัครทุกคนล้วนมีทั้ง 3 แนวคิดอยู่ในตัวในความเข้มข้นที่แตกต่างกัน

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการอาสาสมัคร

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการอาสาสมัคร นั้น เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 704) ได้เสนอตัวอย่างเพื่อนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. โครงการอาสาสมัครช่วยครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครองอื่น ๆ
2. มีห้องให้ผู้ปกครองหรือศูนย์อาสาสมัครเพื่อทำงาน พบปะ ประชุม และเป็นแหล่งข้อมูล

ให้ผู้ปกครอง

3. มีไปรษณียบัตรสำรวจความสามารถ เวลา ฯลฯ ของอาสาสมัครทุกปี
4. มีแหล่งข้อมูลให้ทุกครอบครัว เช่น รายชื่อผู้ปกครองในชั้นเรียน เบอร์โทรศัพท์

เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 706) ยังได้คาดหวังผลที่จะได้รับจากกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการอาสาสมัคร ดังนี้

1. ผลที่ได้รับต่อผู้ปกครอง คือ

1.1 ผู้ปกครองเข้าใจงานของครูและเพิ่มการช่วยเหลือ โรงเรียนและอาณัติงานของโรงเรียนกลับไปทำที่บ้าน

1.2 ผู้ปกครองมั่นใจในความสามารถที่จะทำงานให้โรงเรียนและอาณัติงานของโรงเรียนกลับไปทำที่บ้าน

1.3 ผู้ปกครองตระหนักว่าโรงเรียนยินดีต้อนรับครอบครัว และ ครอบครัวมีค่าต่อโรงเรียน

1.4 ผู้ปกครองได้เพิ่มทักษะเฉพาะของอาสาสมัคร

2. ผลที่ได้รับต่อครู คือ

2.1 ครูได้เรียนรู้หนทางมีส่วนร่วมกับผู้ปกครองแบบใหม่ ๆ รวมทั้งกับผู้ปกครองที่ไม่ได้เป็นอาสาสมัครด้วย

2.2 ครูตระหนักในความสามารถและความสนใจในโรงเรียนและเด็กของผู้ปกครอง

2.3 ครูได้เพิ่มความสนใจในนักเรียนเป็นการส่วนตัว เมื่อได้รับความช่วยเหลือจากอาสาสมัคร

สำหรับบริบทของสังคมไทยนั้น กลุ่มงานปฏิบัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ง : 72) ได้สรุปและสังเคราะห์กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการอาสาสมัคร ดังนี้

1. ด้านพ่อแม่ผู้ปกครอง

1.1 ให้ความร่วมมือเป็นอาสาสมัครเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน เช่น เป็นครู พ่อ แม่ ในการสอนหรืออบรมวิชาการต่าง ๆ ตามความถนัดหรือเชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือและสนับสนุนด้านปัจจัย เพื่อพัฒนานุเคราะห์ของโรงเรียนในการฝึกอบรมและพัฒนาด้านวิชาการต่าง ๆ การลงมือช่วยพัฒนาสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียน การช่วยฝึกทักษะการกีฬาแก่นักเรียน การเข้ามาดูแลด้านโภชนาการในโรงเรียน เป็นต้น

1.2 จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครองโรงเรียนกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง

1.3 สร้างและขยายเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครอง ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายทั้งภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน

2. ด้านโรงเรียน

2.1 สำรวจข้อมูลผู้ปกครองในเรื่องความรู้ความชำนาญหรือความเชี่ยวชาญด้านต่าง ๆ พร้อมทั้งระดับความสนใจและเวลาที่จะอุทิศให้ในกิจกรรมการศึกษา

2.2 จัดทำห้องทำงานให้อาสาสมัครอย่างเหมาะสม

2.3 สร้างบรรยากาศเป็นมิตรกับผู้ปกครอง

2.4 มอบรางวัล คำชมเชยแก่อาสาสมัคร

2.5 ให้การสนับสนุนและช่วยเหลือประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งสมาคมผู้ปกครอง

2.6 ส่งเสริมและสนับสนุนเครือข่ายผู้ปกครองด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่นการให้ใช้สถานที่ประชุม การออกหนังสือเชิญ การเป็นวิทยากรบรรยาย การติดต่อประสานหน่วยงานที่จำเป็น เป็นต้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่เสนอกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการอาสาสมัคร ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 : 26-27)

1. ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลแก่สถานศึกษาถึงความรู้ความสามารถ ความชำนาญ และเชี่ยวชาญของตนเอง ตลอดจนสละเวลาที่จะช่วยเหลือสถานศึกษา เพื่อให้ความรู้ และทำกิจกรรมการศึกษาร่วมกับครูและสถานศึกษา

2. ให้ความร่วมมือเพื่อส่งเสริมการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียน

3. มีส่วนร่วมของกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในระดับห้องเรียนแก่ผู้เรียนตามความรู้ ความสามารถและความชำนาญของตน

4. จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครอง เพื่อเป็นพลังและเครือข่ายที่จะช่วยกันผลักดันการมีส่วนร่วมกับโรงเรียน

5. สร้างและขยายเครือข่าย พ่อ แม่ ผู้ปกครอง รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนกิจกรรมทั้งภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน

ตัวชี้วัดและการวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการอาสาสมัครนั้น มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ และห้องปฏิบัติการทางการศึกษาเขตนอร์ทเวสต์ (John Hopkins University & Northwest Regional Educational Laboratory. 1997 : 1-8) ได้เสนอแบบวัดที่ใช้การให้คะแนนแบบรูปิก 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 โดย

คะแนน 1 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ไม่เคยปฏิบัติ

คะแนน 2 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น เคยปฏิบัติมานาน ๆ ครั้ง

คะแนน 3 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติบ้างเมื่อมีโอกา

คะแนน 4 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่บ่อยครั้ง

คะแนน 5 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ

ส่วนกิจกรรมหรือข้อกระทงที่เสนอให้วัด ได้แก่

1. สำรวจความสนใจ ความสามารถของผู้ปกครองที่เป็นอาสาสมัครว่าเหมาะสมกับความต้องการของโรงเรียนหรือไม่

2. จัดห้องให้ผู้ปกครองที่เป็นอาสาสมัครเพื่อทำงาน พบปะ ประชุม และแหล่งข้อมูล

3. ริเริ่มงานอาสาสมัครที่ชัดเจน ทำให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมได้

4. ฝึกอบรมอาสาสมัคร

5. กระตุ้นเตือนอาสาสมัครเกี่ยวกับการบริหารเวลาและการทุ่มเท

6. จัดตารางเวลาที่หลากหลาย เช่น กลางวัน กลางคืน เพื่อให้ครอบครัวมาร่วมได้
7. ลดอุปสรรคของการมีส่วนร่วม เช่น การเดินทาง การดูแลเด็ก ฯลฯ
8. กระตุ้นเตือนครอบครัวให้มีส่วนร่วมกับโรงเรียนในหลากหลายวิธี
9. กิจกรรมอื่น ๆ

การเรียนรู้ที่บ้าน

ความหมายของการเรียนรู้ที่บ้าน

การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ที่คนเรามีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือการฝึกหัด ซึ่งรวมถึงการเปลี่ยนแปลงปริมาณความรู้ด้วย (ปรีชาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 29) และสภาพแวดล้อมที่ใกล้ชิดตัวเด็กมากที่สุดก็คือบ้าน(จรรยา สุวรรณทัต. 2545 : 11) การเรียนรู้ที่บ้าน ตามโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบของเอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 701-705) ก็ได้ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมหรือส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก เช่นกัน

ความสำคัญของการเรียนรู้ที่บ้าน

ครอบครัวเป็นโรงเรียนตามธรรมชาติของเด็ก เด็กเรียนรู้จากครอบครัวโดยกระบวนการธรรมชาติ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2541 : 77) ในขณะที่เราให้ความสำคัญกับการศึกษาในระบบโรงเรียนอย่างมาก แต่จากการศึกษาวิเคราะห์เรื่องการใช้เวลาของผู้เรียนพบว่า เด็กใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่บ้านกับครอบครัว เด็กมีโอกาสเรียนรู้ในห้องเรียนเพียงร้อยละ 19 ของเวลาทั้งหมด ดังนั้น เด็กสามารถเรียนรู้นอกห้องเรียนถึงร้อยละ 81 ของเวลาทั้งหมดเปรียบเทียบกันแล้วจะเห็นได้ว่าเวลาในโรงเรียนกับเวลาที่เด็กมีจริงในชีวิตประจำวันนั้นต่างกันมาก (อาภา ภมรบุตร. 2545 : 77) เด็กเรียนรู้ทุกวินาที สภาพแวดล้อมคือของจริงที่จะทำให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจได้ชัดเจนขึ้น เด็กไม่ได้อยู่ที่โรงเรียนตลอดเวลา ผู้ปกครองจึงควรมีความเข้าใจบุตรหลานของตนเอง เพราะถ้ามีการส่งเสริมเด็ก ทั้งที่บ้านและโรงเรียน ย่อมจะเป็นการสนับสนุนการเรียนรู้ในระบบหรือในโรงเรียนให้เป็นไปอย่างดี มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นนั่นเอง แต่ถ้าผู้ปกครองไม่มีความเข้าใจตลอดจนไม่สนับสนุนให้เกิดการเรียนการสอน อาจจะทำให้การเรียนที่โรงเรียนได้ผลน้อยลง (จุฬารักษ์ มาเสถียรวงศ์. 2545 : 40-42)

แต่พ่อแม่จำนวนมากกลับฝังใจว่า การศึกษาเล่าเรียนคือการส่งลูกเข้าโรงเรียน ดังนั้นจึงมิได้เตรียมการอะไรมากกว่าเลี้ยงดู ให้อาหาร เครื่องนุ่งห่ม และความรัก เพราะรอวัน เวลา เพื่อส่งเข้าโรงเรียน ผลที่เกิดขึ้น ก็คือ ระยะเวลาที่ลูกถูกละเลยในด้านการเตรียมพร้อมในการเรียนรู้นั้น สำหรับเด็กบางคนก็ยาวนานเกินพอที่เด็กจะพัฒนาทักษะนิสัยที่ไม่ดี จนฝังแน่นในสันดานของเด็กมากเกินไป ทางโรงเรียนจะแก้ไขได้ (ชัยยงค์ พรหมวงศ์. 2541 : 77) ความสามารถในการเรียนรู้และทักษะหลาย ๆ ด้านของเด็กขึ้นอยู่กับ โอกาสที่เด็กจะได้รับจากผู้ปกครองที่จะจัดสภาพแวดล้อมที่ดีแก่เด็ก ความสามารถในการเรียนรู้ ความเชื่อมั่นในตนเอง เจตคติที่ดี เหล่านี้เป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่เด็กจะเรียนรู้

จากพ่อแม่ผู้ปกครอง และมีอิทธิพลต่อเด็กไปตลอดชีวิต (บุญเยี่ยม จิตรคอน. 2532 : 362-363) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 24 (6) จึงกำหนดว่า การจัดกระบวนการเรียนรู้ ให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ที่มีการประสานความร่วมมือกับบิดามารดา ผู้ปกครองเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่บ้าน

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่

1. ทฤษฎีการเรียนรู้ สามารถแบ่งเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

1.1 กลุ่มพฤติกรรมนิยม นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเมื่อมีการสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเร้าและการตอบสนอง ซึ่งสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์จะเป็นเงื่อนไขสำคัญเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงพฤติกรรมอันเนื่องมาจากผลการเรียนรู้นั้น ๆ การเรียนรู้จะมีความถี่มากขึ้นหากได้รับการเสริมแรง (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. 2543 : 38-59)

1.2 กลุ่มปัญญานิยม นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า ทุกคนมีธรรมชาติที่ใฝ่รู้ใฝ่เรียน การเรียนรู้เกิดจากการที่ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ผู้สอนจึงมีหน้าที่จัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน (กาญจนา कुमारิกย์. 2543 : 191-225)

1.3 กลุ่มมนุษยนิยม นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า มนุษย์มีความสามารถที่จะนำตนเองและทั้งตนเองได้ มีอิสรภาพในการเลือกทำสิ่งต่าง ๆ ที่จะไม่ทำให้ผู้อื่นหรือตนเองเดือดร้อน (กาญจนา कुमारิกย์. 2543 : 234-264)

จากแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ของทั้ง 3 กลุ่ม จะพบว่า สภาพแวดล้อมมีส่วนสำคัญอย่างยิ่งต่อการเรียนรู้ สภาพแวดล้อมที่อยู่ใกล้ตัวเด็กมากที่สุด ก็คือ บ้าน (Evanthia. 1996 : 435-438) ครอบครัวแต่ละครอบครัวจึงจัดเป็นสภาพแวดล้อมสำคัญต่อการพัฒนาและการเจริญเติบโตของเด็ก ครอบครัวจึงมีอิทธิพลสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาเด็ก ทั้งทางความคิด การกระทำ และกาเติบโตของเด็ก (จรรยา สุวรรณทัต. 2545 : 12) เช่นเดียวกับโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบของเอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 701) ที่เสนอว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านให้เหมาะสมหรือส่งเสริมสนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่สำคัญอีกกิจกรรมหนึ่ง

2. ทฤษฎีสภาพแวดล้อมครอบครัว

แนวคิดทฤษฎีสภาพแวดล้อมของครอบครัวมีรากฐานมาจากแนวคิดทางคหกรรมศาสตร์ ที่ผสมผสานแนวคิดทางมนุษยเวช ในการศึกษาการจัดการครอบครัวอย่างกลมกลืนกับสภาพแวดล้อม โดยเชื่อว่า ครอบครัวและสภาพแวดล้อมเหล่านี้มีปฏิสัมพันธ์กันและต่างก็มีอิทธิพลต่อกัน สภาพแวดล้อมของครอบครัวนั้น หมายถึง บริบทต่าง ๆ ที่อยู่แวดล้อมครอบครัวและมี

ปฏิสัมพันธ์กันและกัน ซึ่งได้แก่ ระบบนิเวศครอบครัว ระบบนิเวศมนุษย์ ระบบนิเวศ เป็นสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพ และทางจิต-สังคม โดยองค์ประกอบของสภาพแวดล้อมครอบครัว มีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ (Bronfenbrenner. 1979 : 111-118)

2.1 สภาพแวดล้อมที่มนุษย์สร้างขึ้น เป็นสภาพแวดล้อมที่มนุษย์ประดิษฐ์ขึ้น เช่น อุปกรณ์เครื่องใช้ สาธารณูปโภคต่าง ๆ

2.2 สภาพแวดล้อมทางสังคม – วัฒนธรรม เป็นสภาพแวดล้อมครอบครัวที่มีความสัมพันธ์ทางจิต-สังคมต่อครอบครัว เช่น รูปแบบของวัฒนธรรม ภาษา ระบบต่าง ๆ ในสังคม ซึ่งเป็นสภาพแวดล้อมที่ก่อให้เกิดการสื่อสาร การจัดระเบียบของสังคม และการประสานกิจกรรมต่าง ๆ ในการดำเนินชีวิตของครอบครัว

2.3 สภาพแวดล้อมทางธรรมชาติและชีวภาพ เป็นสภาพแวดล้อมทางกายภาพและชีวภาพที่เป็นธรรมชาติอยู่แวดล้อมครอบครัวซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ

ในทำนองเดียวกับ พาณิ สัตกะสิน (2531 : 187) ที่แบ่งสภาพแวดล้อมออกเป็น 3 แบบคือ

1. สภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีอิทธิพลต่อการเจริญเติบโตทางด้านร่างกาย การเจ็บป่วย การเกิดโรค ตลอดจนอุบัติเหตุ เช่น สภาพบ้านที่ไม่ถูกสุขลักษณะ น้ำดื่ม น้ำใช้ อาหาร ส้วม ขยะมูลฝอย และสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ที่อยู่อาศัยที่ไม่ถูกสุขลักษณะ เป็นต้น

2. สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู แบบแผนการเลี้ยงดูเด็กตามวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละกลุ่มคนในเรื่องความเชื่อต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรับประทานอาหาร การเจ็บป่วย จะมีผลต่อสุขภาพกาย นอกจากนี้แล้วแบบแผนของครอบครัว การดูแลเอาใจใส่ การให้ความรักความอบอุ่น การตอบสนองความต้องการเป็นปัจจัยที่สำคัญและมีอิทธิพลในการส่งเสริมประสบการณ์การเรียนรู้ให้แก่เด็กรูปของกิจกรรม ต่าง ๆ อันมีผลต่อสุขภาพจิตและส่งผลมายังสุขภาพกายในที่สุด

3. สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู แบบแผนการเลี้ยงดูเด็ก เนื่องจากเด็กยังต้องการความช่วยเหลือจากพ่อแม่ผู้ปกครองในทุก ๆ เรื่อง ดังนั้น พ่อแม่ผู้ปกครองจึงมีความสำคัญในการอบรมเลี้ยงดูเด็กอย่างมาก สิ่งสำคัญที่ต้องคำนึงถึงในการเลี้ยงดูเด็ก ก็คือ 1) อาหาร เด็กต้องได้รับจะต้องเหมาะสมกับวัย ต้องได้รับอาหารครบทุกหมู่ในปริมาณที่เพียงพอกับความต้องการของร่างกาย ความสะอาดในการเตรียมปรุงอาหาร ตลอดจนการปรุงอาหารโดยไม่ให้เสียคุณค่าทางโภชนาการ 2) การสนองตอบความต้องการทางอารมณ์เด็กต้องการความรัก ความอบอุ่น การยอมรับ การให้โอกาสเป็นตัวของตัวเอง การชื่นชมเมื่อประสบความสำเร็จ การเรียนรู้จากการสอน และฝึกให้ฉลาดอย่างมีเหตุผล พ่อแม่ผู้ปกครองจะต้องตอบสนองตอบความต้องการดังกล่าวข้างต้นอย่างเหมาะสมแก่เด็ก เพราะจะทำให้เด็กเกิดการพัฒนาทางด้านจิตใจ สติปัญญา พฤติกรรมที่เหมาะสม

สภาพแวดล้อมที่ช่วยส่งเสริมประสบการณ์และความสามารถในการเรียนรู้ที่ผู้ปกครองควรจัดมี 4 เรื่อง คือ 1) สถานที่ เป็นสภาพแวดล้อมที่มีส่วนสัมพันธ์กับประสบการณ์ของเด็ก ช่วยขยายประสบการณ์ของเด็กให้กว้างขวางขึ้น เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ผู้ปกครองควรส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กได้มีโอกาสให้เห็นเอง ได้ฟังจากการเล่า ได้เข้าไปสำรวจอย่างใกล้ชิด ได้ไปเที่ยวสถานที่นั้น ๆ ฯลฯ 2) วัสดุสิ่งของเครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นสิ่งแวดล้อมที่ช่วยเสริมประสบการณ์ เป็นสื่อที่ช่วยจูงใจ และเป็นเครื่องล่อให้เด็กได้ปฏิบัติอยู่เสมอ เป็นเครื่องมือให้ทั้งความรู้ ความบันเทิง และกระตุ้นความคิดอ่าน ทำให้เด็กรู้จักโลกภายนอกของเด็กมากขึ้น ช่วยให้การปฏิบัติงานคล่องแคล่ว ว่องไว ช่วยเตรียมความพร้อมในการเรียนรู้ ส่งเสริมให้มีทักษะ นอกจากนั้นยังช่วยแก้ไขและพัฒนาบุคลิกภาพ ช่วยให้เด็กมีท่าทางดีที่น่าดู ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ปกครองต้องรู้จักเลือกจัดหาสิ่งของเหล่านี้ที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ด้วย 3) บุคคลเป็นสภาพแวดล้อมที่สำคัญมากต่อเด็ก เด็กจะเลียนแบบจากการกระทำของบุคคลที่แวดล้อมเด็ก จึงจำเป็นต้องทำตัวอย่าง ที่ดีตลอดเวลาทั้งการทำทางกายภาพและทุกสิ่งทุกอย่างที่แสดงออกให้เด็กเห็น 4) เหตุการณ์ เป็นสภาพแวดล้อมที่ผู้ปกครองจะนำมาช่วยในการส่งเสริมประสบการณ์ให้เด็ก ให้เด็กได้เห็นสิ่งต่าง ๆ รอบตัว อาจเป็นเหตุการณ์ที่เกิดตามธรรมชาติ หรือเหตุการณ์ ประเพณีที่มนุษย์สร้างขึ้น ซึ่งล้วนเป็นประโยชน์ในการจัดประสบการณ์ให้แก่เด็กเป็นอย่างดี ทำให้เด็กสนใจ เรียนรู้ได้เร็ว และจดจำได้ง่าย (บุญเยี่ยม จิตรดอน. 2532 : 362-363)

การเตรียมสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็ก ต้องครบถ้วนทุกด้าน ทั้งทางจิตใจ สติปัญญา ร่างกาย และสังคม ไม่ใช่สภาพแวดล้อมทางกายภาพเท่านั้น หากแต่ยังรวมความถึงสภาพแวดล้อมลักษณะสำคัญ ๆ อีก 6 ลักษณะ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 ก : 48)

1. ความพร้อมของพ่อแม่ผู้ปกครอง ได้แก่ แรงบันดาลใจ ความสนใจ ของพ่อแม่ผู้ปกครองเกี่ยวกับการศึกษาของบุตรหลาน ความสามารถในการวางแผนการศึกษา
2. รูปแบบและคุณภาพของภาษา หมายถึง คุณภาพของภาษาที่พ่อแม่ผู้ปกครองใช้อย่างสม่ำเสมอในครอบครัว
3. ท่าทีและการชี้นำทางวิชาการ หมายถึง ท่าทีที่เหมาะสมในการอบรมสั่งสอน การให้ข้อมูลทางวิชาการและแม้แต่ทางสังคมที่เกี่ยวข้องในชีวิตประจำวัน
4. ความกระตือรือร้นของครอบครัว ได้แก่ ลักษณะของกิจกรรมของครอบครัวทั้งภายในและภายนอก งานอดิเรก การใช้เวลาในการดูแลโทรทัศน์และสื่ออื่น ๆ การใช้ประโยชน์จากหนังสือและห้องสมุดจากแหล่งต่าง ๆ

5. กิจกรรมกระตุ้นการเรียนรู้ ได้แก่ ลักษณะของของเล่น ประเภทของของเล่น เวลาที่ใช้ในการเล่น ลักษณะการเล่นที่สร้างสรรค์ และก่อให้เกิดจินตนาการ การมีส่วนร่วมของพ่อแม่ ผู้ปกครองในการเล่นกับลูก ความสม่ำเสมอในการเล่นและใช้เวลาคุณภาพร่วมกัน

6. นิสัยการทำงานของครอบครัว ได้แก่ กิจกรรมของกิจวัตรประจำวันของครอบครัว การใช้เวลาในการศึกษามากกว่ากิจกรรมอื่น ๆ เช่น การบริโภค การจับจ่ายซื้อของ

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการเรียนรู้ที่บ้าน

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการเรียนรู้ที่บ้าน นั้น เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 704) ได้เสนอตัวอย่างเพื่อนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. โรงเรียนได้จัดเตรียมข้อมูลข่าวสารเพื่อเพิ่มทักษะของครอบครัวในทุกวิชา
ทุกระดับชั้น

2. โรงเรียนได้มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและการติดตามการบ้านที่บ้าน

3. โรงเรียนได้มีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการช่วยเหลือเด็กในการปรับปรุงทักษะในแต่ละ
ชั้น และงานที่โรงเรียนมอบหมาย

4. โรงเรียนได้จัดให้มีการบ้านที่เด็กต้องปรึกษาหรือปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวเป็น
ประจำ เพื่อให้ครอบครัวรู้ว่าเด็กได้เรียนอะไรบ้าง

5. โรงเรียนได้จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเรียนที่บ้าน

6. โรงเรียนได้จัดให้มีกิจกรรมการอ่าน คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ ที่บ้าน

7. โรงเรียนได้จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วงปิดเทอม

8. โรงเรียนได้จัดให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมการการตั้งเป้าหมายของนักเรียนและโรงเรียน
ทุกปี

เอปสไตน์ (Epstein 1995 : 706) ยังได้คาดหวังผลที่จะได้รับจากกิจกรรมการมีส่วนร่วมของ
ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการเรียนรู้ที่บ้านดังนี้

1. ผลที่ได้รับต่อผู้ปกครอง คือ

1.1 ผู้ปกครองได้เรียนรู้วิธีสนับสนุน กระตุ้น และช่วยนักเรียนที่บ้านทุกปี

1.2 ผู้ปกครองมีการพูดคุยปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องโรงเรียน การเรียน และการบ้าน

1.3 ผู้ปกครองเข้าใจหลักสูตรในแต่ละปีและสิ่งที่เด็กได้เรียนในแต่ละวิชา

1.4 ผู้ปกครองได้แสดงความชื่นชมต่อทักษะการสอนของครู

1.5 ผู้ปกครองตระหนักว่าเด็กเป็นผู้เรียนรู้ตลอดเวลา

2. ผลที่ได้รับต่อครู

2.1 ครูได้ปรับปรุงการมอบหมายการบ้านอยู่เสมอ

2.2 ครูได้เคารพในเวลาของครอบครัว

2.3 ครูได้ตระหนักว่าต้องช่วยเหลือและเสริมแรงการเรียนรู้ของเด็กโดยเฉพาะครอบครัวที่มีพ่อหรือแม่คนเดียว ครอบครัวที่มีการศึกษาน้อย ครอบครัวที่ต้องทำงานทั้งพ่อและแม่

2.4 ครูได้แสดงความพึงพอใจในการมีส่วนร่วมหรือการสนับสนุนของครอบครัว

สำหรับบริบทของสังคมไทยนั้น กลุ่มงานปฏิบัติการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ง : 72) ได้สรุปและสังเคราะห์กิจกรรมที่มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการเรียนรู้ที่บ้านดังนี้

1. ด้านพ่อแม่ผู้ปกครอง

1.1 จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้และการคิดสร้างสรรค์ได้ด้วยตนเอง

1.2 ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักยภาพ

2. ด้านโรงเรียน

2.1 ให้ความรู้เรื่องการจัดสภาพแวดล้อมของที่อยู่อาศัยให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของเด็ก

2.2 จัดกิจกรรมการสืบสานประเพณีวัฒนธรรมเพื่อให้เด็กได้แสดงออก

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน (2544 : 26-27) ที่เสนอกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการเรียนรู้ที่บ้าน ดังนี้

1. การให้ความรัก โดยการเอาใจใส่ดูแล ให้ความสบาย และความปลอดภัย มีความเอื้ออาทรซึ่งกันและกัน

2. การให้ลูกได้มีเวลาส่วนตัว ที่จะทำในสิ่งที่เขาสนใจและแสดงออกอย่างหลากหลาย

3. การให้อิสระทางความคิด การพูดและการกระทำแก่เด็กอย่างเหมาะสม

4. แสดงความสนใจหรือชื่นชมในสิ่งที่ลูกนำเสนอหรือการค้นพบสิ่งต่าง ๆ แก่ลูกตามควรแก่กรณี

5. มีการอดทนในการรับฟังความคิดเห็นและผลงาน โดยการหลีกเลี่ยงการลงโทษที่ลูกไม่เข้าใจความผิดของของตน

6. เสริมสร้างให้ลูกมีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความพึงพอใจ และให้การยกย่อง หรือเลือกดูรายการโทรทัศน์ที่มีประโยชน์

7. อ่านหนังสือให้ลูกฟังหรือเลือกดูรายการโทรทัศน์ที่มีประโยชน์ โดยให้ดำเนินถึงวัยและพัฒนาการเป็นหลัก รวมทั้งให้ความรู้เพิ่มเติมแก่ลูก

8. กระตุ้นและฝึกทักษะพื้นฐานให้ลูกในแง่มุมต่าง ๆ อยู่เสมอ

9. ปรับสภาพแวดล้อมที่บ้าน รวมทั้งจัดหาอุปกรณ์การเรียนรู้เพื่อให้ลูกได้เรียนรู้ด้วยตนเองมากที่สุด

10. ตั้งคำถามและฝึกการค้นหาคำตอบด้วยเหตุผลบ่อย ๆ
11. พาลูกไปชมนิทรรศการ กิจกรรม และสถานที่สำคัญ ๆ
12. ฝึกสร้างนิสัยที่ดีให้แก่ลูก เช่น ฝึกให้มีความรับผิดชอบ รู้จักความอดทน รู้จักความสำเร็จและความผิดพลาดมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี รู้จักคุณค่าแท้และคุณค่าเทียมของสิ่งต่าง ๆ ฯลฯ
13. ตรวจและพัฒนาสุขภาพของลูกอย่างสม่ำเสมอ
14. สนทนาร่วมกับลูก โดยคำนึงถึงความสนใจของลูกเป็นหลักรวมทั้งอธิบายความหมายของสิ่งต่าง ๆ ด้วยภาษาง่าย ๆ สั้น ๆ
15. เป็นแบบอย่างที่ดีให้ลูก
16. ให้ความร่วมมือกับครู ในการส่งเสริมการเรียนรู้ของลูกอย่างใกล้ชิด เช่น พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอ ให้ข้อเสนอแนะต่อโรงเรียน เป็นต้น
17. ส่งเสริมให้ลูกเป็นตัวของตัวเอง รู้จักคิด วางแผน และตัดสินใจ ด้วยตนเอง
18. จัดเตรียมห้องหรือส่วนหนึ่งของห้องไว้เป็นสัดส่วนรวมทั้งจัดหา เครื่องเล่น และสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ไว้ให้ลูก
19. เอาใจใส่คำถามและคำตอบของลูกด้วยความอดทน จริงใจที่สุดเท่าที่จะทำได้
20. เชื่อและศรัทธาว่าลูกมีความรู้สึกที่ดี

ตัวชี้วัดและการวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการเรียนรู้ที่บ้านนั้น มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ และห้องปฏิบัติการทางการศึกษาเขตนอร์ทเวสต์ (John Hopkins University & Northwest Regional Educational Laboratory. 1997 : 1-8) ได้เสนอแบบวัดที่ใช้การให้คะแนนแบบรูปิก 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 โดย

- คะแนน 1 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ไม่เคยปฏิบัติ
 คะแนน 2 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น เคยปฏิบัติมาน ๆ ครั้ง
 คะแนน 3 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติบ้างเมื่อมีโอกาส
 คะแนน 4 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่บ่อยครั้ง
 คะแนน 5 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ
- ส่วนกิจกรรมหรือข้อกระทงที่เสนอให้วัดได้แก่
1. จัดหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการติดตามงานของโรงเรียนที่บ้าน
 2. จัดหาข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับผู้ปกครองจะช่วยนักเรียนพัฒนาทักษะ
 3. กระตุ้นเตือนผู้ปกครองให้เห็นความสำคัญของการอ่านที่บ้าน อ่านด้วยกัน
 4. แนะนำครอบครัวให้ช่วยนักเรียนตั้งเป้าหมายทางวิชาการ การเลือกหลักสูตรที่จะเรียน
 5. จัดปฏิสัมพันธ์ให้นักเรียนแสดงหรือถกกันว่าพวกเขาเรียนรู้อะไรจากสมาชิกในครอบครัว
 6. กิจกรรมอื่น ๆ

การตัดสินใจ

ความหมายของการตัดสินใจ

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการตัดสินใจไว้ในทำนองเดียวกัน คือ ชัล (Shull. 1970 : 31) กล่าวว่า การตัดสินใจ หมายถึง การใช้ดุลพินิจซึ่งมาจากข้อเท็จจริงและค่านิยมของแต่ละคนที่จะเลือกทางเลือกที่คิดว่าจะตอบสนองความต้องการของตนได้ หรือ การตัดสินใจ หมายถึง การสนองตอบต่อสถานการณ์ทางเลือก โดยการเลือกทางเลือกนั้นกระทำไปตามมาตรฐานที่ได้กำหนดไว้ (Mann. 1975 : 20) หรือ การตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกแนวปฏิบัติจากทางเลือกที่เป็นไปได้ 2 หรือ 3 ทางเลือก เพื่อที่จะให้ได้แนวทางการแก้ปัญหาที่ต้องการแก้ไข (New Port. 1982 : 50) หรือ การตัดสินใจ หมายถึง การกระทำที่ต้องทำเมื่อไม่มีเวลาหาข้อเท็จจริงอีกต่อไป ปัญหาก็คือ เมื่อใดถึงจะตัดสินใจว่าควรหยุดหาข้อเท็จจริงอีกต่อไปเพราะการรวบรวมข้อเท็จจริงนั้นเกี่ยวพันกับการใช้ง่ายและการใช้เวลา (Moody. 1983 : 4) หรือการตัดสินใจ หมายถึง กระบวนการเลือกจากทางเลือกหลายๆ ทาง (Moorhead & Griffin. 1992 : 1481)

สำหรับนักวิชาการไทย วิชัย โสสุวรรณจินดา (2535 : 185) ให้ความหมายว่าการตัดสินใจ หมายถึง การเลือกทางเลือกที่มีอยู่หลาย ๆ ทางเลือกโดยอาศัยทางเลือกที่ดีที่สุดเพียงทางเลือกเดียวที่สามารถตอบสนองเป้าหมายหรือความต้องการของผู้เลือกได้ และ ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2539 : 119) ให้ความหมายว่า การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกกระหว่างทางเลือกซึ่งคาดหวังว่าจะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่พึงพอใจจากปัญหาใดปัญหาหนึ่ง

สรุป การตัดสินใจเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับกระบวนการเลือกทางเลือกที่เหมาะสมที่สุดตามธรรมชาติของผู้ตัดสินใจและหากมิได้มีการเลือกทางเลือกใดก็ไม่ถือว่าการตัดสินใจตามความหมายนี้ เช่นเดียวกับ ฮอย และ มิเกล (Hoy & Miskel. 2001 : 300) ที่ว่าหากยังมิได้นำการตัดสินใจไปสู่การปฏิบัติ การตัดสินใจนั้นก็จะเป็นเพียงความตั้งใจที่ดีเท่านั้น จนกว่าจะมีการนำไปสู่การปฏิบัติจึงจะถือว่าการตัดสินใจ

ความสำคัญของการตัดสินใจ

กริฟฟิธส์ (Griffiths. 1959 : 89) ให้ความสำคัญของการตัดสินใจจึงได้เสนอทฤษฎีที่ว่า การบริหารคือการตัดสินใจ และยกเหตุผลประกอบทฤษฎีนี้ 3 ประการคือ

1. การกำหนดโครงสร้างขององค์การเป็นไปโดยอาศัยธรรมชาติของกระบวนการตัดสินใจเป็นพื้นฐานในการพิจารณา
2. ตำแหน่งของแต่ละบุคคลในองค์การมีความเกี่ยวข้องโดยตรงกับการควบคุมตามกระบวนการตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการ
3. ประสิทธิภาพของผู้บริหารขึ้นอยู่กับสัดส่วนของจำนวนการตัดสินใจที่เขาจัดทำด้วยตนเอง

ทฤษฎีของกริฟฟิธส์นี้มีอิทธิพลเป็นอย่างมากต่อวงการศึกษาด้านบริหารมาหลายปี (ประบุร ศรีประสาธน์. 2536 : 202) ส่วน อับเบน และฮิวส์ (Ubben & Hughes. 1987 : 38) กล่าวว่า ผู้บริหารต้องพร้อมเสมอที่จะเผชิญกับปัญหาด้วยสติปัญญาและหลักวิชาอันจะทำให้การตัดสินใจ แก่ปัญหานั้น และเป็นที่ยอมรับจากผู้ร่วมงานและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องเช่นเดียวกับ ดาฟฟ์ (Daft. 1989 : 344) กล่าวว่า กระบวนการตัดสินใจเป็นเสมือนตัวแทนของสมองและระบบประสาทขององค์การ และ สนานจิตร์ สุคนธทรัพย์ (2536 : 166-167) อธิบายว่าการตัดสินใจเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหาร คุณภาพการตัดสินใจจะเป็นตัวแปรสำคัญที่ส่งผลต่อประสิทธิผลและประสิทธิภาพขององค์การ แม้ในปัจจุบันจะได้มีการเน้นย้ำถึงความสำคัญของการตัดสินใจโดยมีส่วนร่วม แต่ในเรื่องที่สำคัญ เป็นเรื่อง ในระดับนโยบายที่มีผลกระทบสูง การตัดสินใจขั้นสุดท้ายก็ยังเป็นของผู้บริหาร และผู้บริหารจะต้อง เป็นผู้รับผิดชอบต่อผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ ไม่ว่าจะเป็นการตัดสินใจของผู้ร่วมงานหรือผู้บริหารเอง อีกทั้งการตัดสินใจเป็นหัวใจของการดำเนินภารกิจทุกอย่างและสอดคล้องอยู่ในงานบริหารทุกงานและทุกกระบวนการย่อยของกระบวนการบริหาร และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 มาตรา 38 จึงกำหนดว่า ในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานการศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนสมาคมปกครองและครู ฯลฯ และ มาตรา 40 กำหนดว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ฯลฯ

ประเภทของการตัดสินใจ

แมสซี (Massie. 1971 : 51-55)แบ่งการตัดสินใจออกเป็น 2 ประเภท คือ 1)การตัดสินใจโดยคนคนเดียว 2)การตัดสินใจโดยกลุ่มคน ในองค์การขนาดใหญ่ ปัญหาที่องค์การประสบมักจะเป็น ปัญหาที่มีความซับซ้อน หลากหลาย หากตัดสินใจมักได้มาจากการพบปะประชุมในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ โดยผู้บริหารมุ่งหวังที่จะให้ร่วมกันหาแนวทางการแก้ไขปัญหา กลุ่มตัดสินใจดังกล่าวปรากฏออกมาในการประชุม สัมมนา การตั้งคณะกรรมการ หรือ คณะทำงาน เป็นต้น

มอร์เฟต และคณะ (Morphet and others. 1982 : 123-127) แบ่งการตัดสินใจเป็น 3 ประเภท คือ 1)การตัดสินใจที่เกิดขึ้นเป็นประจำ 2)การตัดสินใจเพื่อการปรับเปลี่ยน 3)การตัดสินใจเพื่อสิ่งแปลกใหม่

ไวทริช และกูนต์ (Weihrich & Koontz. 1983 : 206) และไซมอน (Simon. 1966 : 28) แบ่งการตัดสินใจเป็น 2 ประเภท คือ 1) การตัดสินใจที่มีโปรแกรม เป็นการตัดสินใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้นเสมอหรือมีโครงสร้างในการแก้ปัญหาโดยประยุกต์ใช้กฎการตัดสินใจที่ได้จัดเตรียมไว้ 2)การตัดสินใจที่ไม่มีโปรแกรม เป็นการตัดสินใจในสถานการณ์ที่กฎการตัดสินใจที่เตรียมการไว้ไม่สามารถนำไปใช้ได้ ไม่มีโครงสร้างแน่นอน

อับเบน และฮิวส์ (Ubben & Huges. 1987 : 41) แบ่งการตัดสินใจเป็น 2 ประเภท 1)การตัดสินใจที่มีโครงสร้างกำหนดไว้ เป็นการตัดสินใจเกี่ยวกับงานประจำหรือเรื่องที่เกิดขึ้นเสมอ ๆ 2)การตัดสินใจที่มีทางเลือกหลายทางหรือไม่มีโครงสร้างที่กำหนดไว้หรือการตัดสินใจเรื่องใหม่ ๆ

วิชช์ โสสุวรรณจินดา (2535 : 185-186) กับ สแตร์ และ เรนเดอร์ (Stair & Render. 1990 : 39) แบ่งการตัดสินใจเป็น 3 ประเภท คือ 1)การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน 2)การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์เสี่ยง 3)การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

สนานจิตร สุคันธทรัพย์ (2536 : 172-173) แบ่งการตัดสินใจตามระดับของการตัดสินใจเป็น 3 ประเภทดังนี้ 1)การตัดสินใจในระดับนโยบาย 2)การตัดสินใจในระดับบริหาร และ 3)การตัดสินใจในระดับปฏิบัติการ

ในทางปฏิบัตินั้น การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการตัดสินใจทางการศึกษาของสหราชอาณาจักรมี 2 ประเภท คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2543 จ : 10-11)

1. การตัดสินใจเกี่ยวกับหน้าที่การดำเนินงานประจำวันของโรงเรียน เช่น การจัดการเรียน การจัดการกิจกรรมเสริมหลักสูตร การรักษาความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับครู

2. การตัดสินใจเกี่ยวกับงานสำคัญของการบริหารระบบการศึกษา เช่น การจัดสรรงบประมาณของโรงเรียน การพิจารณาอัตราครูและบุคลากรอื่น ๆ ของโรงเรียนการพิจารณาคุณภาพหลักสูตรและวิธีสอน

การตัดสินใจประเภทแรกมักจะเป็นการมีส่วนร่วมโดยทั่วไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับประถมศึกษา แต่การตัดสินใจประเภทที่ 2 มีการดำเนินการในบางส่วนของอังกฤษ เวลส์ และไอร์แลนด์เหนือ

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ

ทฤษฎีการตัดสินใจเป็นแนวทางที่มีเหตุผลในการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดนักทฤษฎีได้จำแนกทฤษฎีการตัดสินใจออกแตกต่างกันดังนี้

1. ทฤษฎีการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ

สแตร์ และเรนเดอร์ (Stair & Render. 1990 : 39) เชื่อว่าการตัดสินใจนั้นขึ้นอยู่กับสถานการณ์ เพราะสถานการณ์เป็นพื้นฐานและมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจ จึงแบ่งการตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ ดังนี้คือ การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่แน่นอน การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่เสี่ยง การตัดสินใจภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน

2. ทฤษฎีการตัดสินใจโดยการคาดการณ์

ฮิลด์ (Heald. 1991 : 344) เชื่อว่าปัจจัยและพลังที่ผู้ตัดสินใจใช้ในการตัดสินใจจะรวมถึงความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์หนึ่งสถานการณ์ใดด้วยเพราะฉะนั้น การตัดสินใจจึงต้องคาดการณ์ถึงความเสี่ยงเหล่านั้นด้วย

3. ทฤษฎีการตัดสินใจโดยเงื่อนไข

ทฤษฎีนี้เชื่อว่า เงื่อนไขใดที่จะทำให้การตัดสินใจมีคุณภาพสูงขึ้น ก็ควรนำเงื่อนไขเหล่านั้นมาพิจารณาด้วยเสมอ (Heald. 1991 : 344 ; citing Simon. 1950 : 1)

4. ทฤษฎีการตัดสินใจที่เน้นเรื่องการตัดสินใจขององค์การ

นักทฤษฎีกลุ่มนี้เชื่อว่า องค์การต่าง ๆ มีบรรยากาศเฉพาะของตนเองบรรยากาศดังกล่าวนี้มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมขององค์การ การตัดสินใจตามแนวคิดของนักทฤษฎีกลุ่มนี้มักจะกระทำในรูปขององค์คณะบุคคล (Cohen, March & Olsen. 1972 : 2)

5. ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงพฤติกรรมศาสตร์

นักทฤษฎีกลุ่มนี้ไม่คิดว่าการตัดสินใจเป็นการกระทำที่ใช้เหตุผลอย่างเต็มที่ แต่กลับเชื่อว่าการตัดสินใจเป็นพฤติกรรมกับการเลือกและการใช้ดุลพินิจ ซึ่งแต่ละคนมีพฤติกรรมการตัดสินใจแตกต่างกัน ตามพื้นฐานทางสติปัญญาของกลุ่มที่ตนเป็นสมาชิก ข้อมูลที่ได้รับ วัฒนธรรม และสภาพแวดล้อม ได้แก่ ทฤษฎีการตัดสินใจ ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงพฤติกรรมศาสตร์ ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงจิตวิทยา ทฤษฎีบูรณาการข่าวสาร เป็นต้น (Heald. 1991 : 346 ; citing Hammond, McClellan & Mumpower. 1980)

การเปิดโอกาสให้บุคคลมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

เนื่องจากการบริหารการศึกษามีลักษณะที่แตกต่างจากการบริหารกิจการอื่น ๆ กล่าวคือ เป็นการบริหารงานที่มีจุดเน้นอยู่ที่การพัฒนาบุคคล ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการนานและเป็นไปโดยหวังผลระยะยาว การดำเนินกิจกรรมเป็นไปโดยมิได้หวังผลกำไรในรูปตัวเงินหรือในเชิงปริมาณ เป็นการดำเนินงานที่เป็นผลงานเชิงคุณภาพเป็นประการสำคัญ ดังนั้นการประเมินผลโดยเปรียบเทียบผลที่ได้รับในเชิงจำนวนหรือตัวเงินจึงไม่อาจกระทำได้เหมือนการดำเนินกิจการทางธุรกิจอื่น ๆ และเนื่องจากการบริหารการศึกษาเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน บุคลากรในโรงเรียน เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือ ผู้ประกอบการธุรกิจอุตสาหกรรม ฯลฯ ด้วยลักษณะพิเศษของการบริหารการศึกษาดังกล่าว จึงมีผลทำให้การจัดระบบการบริหารการศึกษาต้องเปิดโอกาสให้บุคลากรหรือประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการหรือการตัดสินใจ ปัญหาที่ควรนำมาพิจารณา ก็คือเมื่อใดควรให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ บทบาทและขอบเขตของการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจควรเป็นเช่นไร ควรจะจัดกลุ่มตัดสินใจอย่างไร และบทบาทของผู้บริหารควรเป็นเช่นไร (อาภา ภมรบุตร. 2545 : 248-249)

บริดจ์ (Hoy & Miskel. 2001 :328 ; citing Bridges. 1967) เสนอความเชื่อพื้นฐานเกี่ยวกับขอบเขตของการร่วมตัดสินใจ 2 ประการ คือ หากเรื่องใดที่บุคคลมีผลประโยชน์หรือมีความเกี่ยวข้อง รวมทั้งมีความรู้ความชำนาญในเรื่องนั้น ผู้บริหารก็ควรให้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ แต่หากเรื่องใดที่บุคคลไม่มีประโยชน์หรือความเกี่ยวข้อง ตลอดจนไม่มีความรู้ความชำนาญในเรื่องนั้น ก็ไม่ควรจะให้

หากมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และบุคคลนั้นเองก็ไม่ได้มีความประสงค์หรือเต็มใจจะเข้าร่วมการตัดสินใจ และ สนานิจิตร สุคนธ์ทรัพย์ (2536 : 185) เสนอว่าเรื่องที่ผู้บริหารสามารถตัดสินใจโดยทั่วทั้งหรือเลือกปรึกษาหารือเฉพาะบางคนที่เห็นสมควร ส่วนใหญ่จะเป็นกรณีดังต่อไปนี้ 1) เป็นเรื่องทุกคนหรือคนส่วนใหญ่ไม่ต้องมีส่วนนำไปปฏิบัติ 2) เป็นเรื่องไม่ยาก ไม่ต้องใช้การกระสานหรือทำความเข้าใจมากในการนำไปปฏิบัติ 3) เป็นเรื่องที่คนส่วนใหญ่ไม่สนใจว่าผลจะเป็นอย่างไร 4) เป็นเรื่องที่อยู่ในขอบข่ายอำนาจหน้าที่โดยชัดเจน มีกฎ ระเบียบ หรือแนวปฏิบัติรองรับส่วนเรื่องที่ไม่มีแบบแผนการตัดสินใจให้ยึดถือซึ่งบางคนเรียกว่า การตัดสินใจแบบนวัตกรรม คือ การตัดสินใจในแนวใหม่ หรือความคิดสร้างสรรค์ ปกติการตัดสินใจแบบนี้ ความผิดพลาดจะมีผลกระทบสูง จึงมีเหตุผลสมควรในการให้คนมีส่วนร่วมตัดสินใจ กริฟฟิธส์ (Griffiths. 1959 : 89) และไซมอน (Simon. 1975 : 96) กล่าวว่า การบริหารคือการตัดสินใจ เพราะฉะนั้น การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ก็คือ การเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ นั่นเอง

คณะกรรมการเหล่านี้ มีหลายลักษณะขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสภาพทำงาน ได้แก่ 1) คณะกรรมการถาวร ซึ่งเป็นคณะกรรมการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเรื่องระยะยาวและต้องดำเนินการอย่างสม่ำเสมอ 2) คณะกรรมการชั่วคราว เพื่อใช้แก้ปัญหาเฉพาะเรื่อง (ปรีชา คัมภีร์ปกรณ์ และวิจิตร ศรีธำณ. 2536 : 1286)

การบริหารโดยคณะกรรมการหรือกลุ่มงาน เป็นการบริหารโดยการมีส่วนร่วมมีหลายรูปแบบ คือ (Schien. 1970 : 80-85)

1. กลุ่มที่เป็นทางการ เกิดขึ้นมาเพื่อดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายขององค์กร
2. กลุ่มบังคับบัญชา เป็นกลุ่มที่ประกอบขึ้นด้วยผู้บังคับบัญชาและผู้ใต้บังคับบัญชาที่อยู่ในสายงานหรือหน่วยงานเดียวกัน
3. คณะกรรมการเฉพาะกิจ เป็นกลุ่มที่จัดตั้งขึ้นเพื่อปฏิบัติกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่งขององค์กรเป็นการเฉพาะกาล เช่น กลุ่ม Q.C. เป็นต้น
4. กลุ่มที่ไม่เป็นทางการ แบ่งเป็น 2 แบบคือ
 - 4.1 กลุ่มผลประโยชน์
 - 4.2 กลุ่มมิตรภาพ

การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อช่วยหรือทำหน้าที่ตัดสินใจอาจแบ่งออกเป็น 3 ประเภทคือ (ประยูร ศรีประสาธน์. 2536 : 253)

1. คณะกรรมการที่ปรึกษา มีหน้าที่ให้คำปรึกษาแก่ผู้บริหารในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้บริหารขอให้พิจารณาหรือให้ความเห็น และเสนอความคิดเห็นต่อผู้บริหาร ไม่มีผลผูกมัดให้ผู้บริหารต้องปฏิบัติตาม

คณะกรรมการดังกล่าว ส่วนใหญ่ประกอบด้วย นักวิชาการ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในเรื่องนั้น ๆ ทั้งภายในและภายนอกองค์กร

2. คณะกรรมการดำเนินการหรือคณะกรรมการบริหาร มีหน้าที่พิจารณาดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ตามขอบเขตที่มีกฎหมายหรือกฎระเบียบกำหนด คณะกรรมการประเภทนี้ ได้แก่ คณะกรรมการประถมศึกษาอำเภอ คณะกรรมการประถมศึกษาจังหวัด คณะกรรมการคณะหรือสาขาวิชาในมหาวิทยาลัย เป็นต้น คณะกรรมการจะมาจากผู้บริหารที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกองค์กร และผู้ทรงคุณวุฒิ

3. คณะกรรมการนโยบาย มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบายแผนงาน ระเบียบปฏิบัติขององค์กร คณะกรรมการดังกล่าวนี้ ได้แก่ คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ คณะกรรมการสภามหาวิทยาลัย เป็นต้น องค์ประกอบจะเป็นเช่นเดียวกับคณะกรรมการดำเนินการ

นอกจากนี้แล้ว ในแต่ละหน่วยงานอาจมีการจัดรูปแบบการบริหารหรือแต่งตั้งคณะกรรมการหรือคณะทำงานขึ้นเป็นการภายใน อันเป็นการทำตามระเบียบประเพณีปฏิบัติหรือเพื่อประโยชน์ในการประสานงานและทำความเข้าใจระหว่างหน่วยงาน คณะกรรมการดังกล่าวส่วนใหญ่จะไม่มีอำนาจตามกฎหมาย อำนาจในการตัดสินใจเป็นของผู้บริหารองค์กร แต่ผู้บริหารได้จัดให้มีคณะกรรมการขึ้นช่วยในการพิจารณาเสนอแนะแนวทางตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้บริหารเห็นสมควรให้นำขึ้นพิจารณาและรับฟังความคิดเห็นของที่ประชุม เพื่อนำไปประกอบการตัดสินใจ โดยอำนาจการตัดสินใจเป็นของผู้บริหารองค์กร ผู้เข้าร่วมประชุมตระหนักในขอบเขตความรับผิดชอบของตนว่าเป็นเพียงการให้ความคิดเห็นต่อผู้บริหารเท่านั้น องค์ประกอบของคณะกรรมการมักประกอบด้วยผู้บริหารหน่วยงานย่อยต่าง ๆ คณะกรรมการดังกล่าว ได้แก่ ที่ประชุมหัวหน้าหมวด/ฝ่ายในปีการศึกษาหรือหน่วยงาน ที่ประชุมผู้อำนวยการกอง ที่ประชุมอธิบดี ที่ประชุมหัวหน้าภาควิชา และที่ประชุมคณบดี เป็นต้น

หน้าที่ของผู้บริหารส่วนที่เกี่ยวกับกลุ่มหรือคณะกรรมการ คือ 1) ใช้กลุ่มอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายขององค์กร 2) บริหารกลุ่มเพื่อให้ผลการปฏิบัติงานของกลุ่มอยู่ในระดับสูง 3) เอาชนะข้อเสียต่าง ๆ ของกลุ่มเพื่อความสำเร็จ (ปรีชา คัมภีร์ปรกรณ์ และ วิจิตร ศรีสอ้าน. 2536 : 1287)

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการตัดสินใจ

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการตัดสินใจนั้น เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 704) ได้เสนอตัวอย่างเพื่อนำไปปฏิบัติดังนี้

1. มีสมาคม องค์กร เช่น สมาคมผู้ปกครองและครูฯ ที่กระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน
2. มีกลุ่มอิสระที่ช่วยพัฒนาหรือปฏิรูปโรงเรียน

3. มีสภาพหรือคณะกรรมการระดับเขตพื้นที่เพื่อการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง
4. ให้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งตัวแทน ทั้งระดับ โรงเรียนและเขตพื้นที่
5. มีเครือข่ายเพื่อเชื่อมโยงทุกครอบครัวกับตัวแทนผู้ปกครอง

เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 706) คาดหวังผลที่จะได้รับจากกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการตัดสินใจ ดังนี้

1. ผลที่ได้รับต่อผู้ปกครอง คือ
 - 1.1 ผู้ปกครองมีนโยบายว่าจะช่วยการศึกษาของเด็ก
 - 1.2 ผู้ปกครองรู้สึกว่ามีส่วนเป็นเจ้าของโรงเรียน
 - 1.3 ผู้ปกครองตระหนักว่าตนมีสิทธิมีเสียงในการตัดสินใจของโรงเรียน
 - 1.4 ผู้ปกครองได้แบ่งปันประสบการณ์และความเชื่อมโยงกับครอบครัวอื่น
 - 1.5 ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงนโยบายการศึกษาของรัฐ และขอบเขตพื้นที่การศึกษา
 2. ผลที่ได้รับต่อครู คือ
 - 2.1 ครูตระหนักถึงมุมมองของผู้ปกครองเสมือนปัจจัยหนึ่งในการพัฒนาหรือการตัดสินใจของโรงเรียน
 - 2.2 ครูยอมรับสถานะของตัวแทนผู้ปกครองในคณะกรรมการฯ และในบทบาทผู้นำการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสถานศึกษา
 - 2.3 สมัครง่ายเป็นคณะกรรมการสถานศึกษา หรือคณะกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษานั้น
 - 2.4 เข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในสถานศึกษา
 - 2.5 ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหาเกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ การบริหารจัดการของสถานศึกษา (การทำธรรมเนียมโรงเรียนและแผนพัฒนาโรงเรียน)
 - 2.6 มีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตามและตรวจสอบการดำเนินงานของสถานศึกษา และร่วมประมวลผลของการปฏิบัติงานตามแผนการศึกษาของสถานศึกษารวมทั้งให้ความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงงาน
 - 2.7 ร่วมรับผิดชอบในผลงานที่เกิดขึ้นของสถานศึกษาในฐานะผู้มีส่วนร่วม
- สำหรับบริบทของสังคมไทยนั้น กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาระดับพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ง : 72) ได้สรุปและสังเคราะห์กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการตัดสินใจ ดังนี้

1. ด้านพ่อแม่ผู้ปกครอง
 - 1.1 สมัครง่ายเป็นกรรมการสถานศึกษาระดับพื้นฐานในโรงเรียนลูก
 - 1.2 เข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียน

1.3 การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไขปัญหา สาเหตุ เช่นกระบวนการเรียนการสอน การบริหารการเงิน การบริหารงานบุคคล การป้องกันภัยจากภายนอกโรงเรียน เป็นต้น

1.4 ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อติดตามตรวจสอบและให้ความเห็นเพื่อการปรับปรุงงานร่วมรับผิดชอบในผลงานที่เกิดขึ้นของโรงเรียนในฐานะเป็นผู้มีส่วนร่วม

2. ด้านโรงเรียน

2.1 ประกาศรับสมัครเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.2 เผยแพร่สิทธิรูปแบบ วิธีการ ของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมการบริหารงานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน

2.3 ให้ความรู้และอบรมแนวทางการบริหารงานที่ผู้ปกครองต้องดำเนินการร่วมกับโรงเรียน

2.4 ศึกษา สำรวจ ปัญหา-สาเหตุ และความต้องการของงาน/โครงการและนำเข้าสู่ที่ประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาเพื่อร่วมกันตัดสินใจ

2.5 เปิดโอกาสให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข

2.6 รับผิดชอบในผลงานที่เกิดขึ้นในโรงเรียน

เช่นเดียวกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่เสนอกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในการตัดสินใจ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 : 26-27)

1. สมัครเข้าเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาเอกชนหรือคณะกรรมการบริหารจัดการสถานศึกษาเพื่อมีส่วนร่วมในการพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น

2. เข้ารับฟังและอบรมรับความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียน

3. ร่วมคิด วิเคราะห์ วางแผน แก้ปัญหา เกี่ยวกับกระบวนการเรียนรู้ การบริหารจัดการของสถานศึกษา (การทำธรรมนูญโรงเรียนและแผนพัฒนาโรงเรียน)

4. มีส่วนร่วมในการกำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน และร่วมประเมินผลการปฏิบัติงานตามแผนของโรงเรียน รวมทั้งให้ความคิดเห็นเพื่อปรับปรุงงาน

5. ร่วมรับผิดชอบในผลงานที่เกิดขึ้นของโรงเรียนในฐานะผู้มีส่วนร่วม

ตัวชี้วัดและการวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการตัดสินใจในฐานะผู้ปกครองนั้น มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ และ ห้องปฏิบัติการทางการศึกษาเขตนอร์ทเวสต์ (John Hopkins University & Northwest Regional Educational Laboratory, 1997 : 1-8) ได้เสนอแบบวัดที่ใช้การให้คะแนนแบบรูปิก 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 โดย

คะแนน 1 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ไม่เคยปฏิบัติ

คะแนน 2 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น เคยปฏิบัติมานานๆ ครั้ง

คะแนน 3 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติบ้างเมื่อมีโอกาสด

คะแนน 4 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่บ่อยครั้ง

คะแนน 5 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ

ส่วนกิจกรรมหรือข้อกระทงที่เสนอให้วัด ได้แก่

1. มีสมาคมผู้ปกครองและครูฯ องค์การผู้ปกครองและครูฯ ที่กระตือรือร้น
2. เพิ่มตัวแทนผู้ปกครองในสภาที่ปรึกษา คณะทำงานพัฒนาโรงเรียน และ กรรมการอื่น ๆ
3. มีตัวแทนผู้ปกครองระดับเขตพื้นที่ สภา และคณะกรรมการชุดต่าง ๆ
4. ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการวางแผน ทบทวน และพัฒนาโครงการต่าง ๆ
5. ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการทบทวนหลักสูตรสถานศึกษา หลักสูตรระดับชาติ
6. เพิ่มผู้นำผู้ปกครองจากทุกรากหญ้าในโรงเรียน
7. พัฒนาเครือข่ายผู้ปกครองที่เป็นทางการเพื่อเชื่อมโยงทุกครอบครัวกับตัวแทนผู้ปกครอง
8. เพิ่มนักเรียนในกลุ่มการตัดสินใจ
9. แก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างเปิดเผย
10. ร้องขอการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอย่างน้อยในเรื่องความคิด การรายงานกลับ
11. กิจกรรมอื่น ๆ

การร่วมมือกับชุมชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยซึ่งเป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ ได้กำหนดเจตนารมณ์ไว้หลายมาตราที่จะทำให้ประชาชนและทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา (สุวัฒน์ เงินฉ่ำ. 2541 : 30) โรงเรียนจะต้องเป็นสถาบันที่ชุมชนหรือสังคมทุกฝ่ายจะต้องเข้ามามีส่วนร่วม (พนม พงษ์ไพบูลย์. 2542 ข : 23-24) การร่วมมือกับชุมชนมีรายละเอียดดังนี้

ความหมายของการร่วมมือกับชุมชน

คำว่า “Collaborating with the community” ในความหมายที่ เอปสไตน์ และคณะ เสนอใน “โครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6แบบ นั้นหมายถึงการเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว การเชื่อมโยงโรงเรียน นักเรียน และครอบครัวให้ไปช่วยเหลือชุมชน (Epstein and other. 1997 : 81) และพจนานุกรมก็แปลความหมายของ Collaborating ว่า to work together with others ซึ่งก็มีความหมายเช่นเดียวกับ Cooperating (Webster. 1985 : 224) และ แปลเป็นไทยว่า การร่วมมือ การช่วยเหลือ (สอ เสถบุตร. 2532 : 243) ราชบัณฑิตสถาน (2546 : 926) ก็ได้ให้ความหมายของคำว่า การร่วมมือ หมายถึง การพร้อมใจช่วยกัน และให้ความหมายของการช่วยเหลือว่า การช่วยกิจกรรมของเขาเพื่อให้พร้อมมูลขึ้น (ราชบัณฑิต

สถาน. 2546 : 349) ส่วน ดูเบรียน และไอร์แลนด์ (Dubrion & Ireland. 1993 : 86-87) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การร่วมมือ คือ การที่คนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและร่วมกันปฏิบัติภารกิจอาจจะเพื่อบรรลุเป้าหมายเดียวกันหรือคนละเป้าหมายก็ได้ ด้วยการระดมทรัพยากรร่วมกัน ร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติและลงมือปฏิบัติ อีกทั้งมีส่วนร่วมรับผิดชอบในการปฏิบัติและ/หรือร่วมรับผลประโยชน์จากการปฏิบัติ โดยภายใต้การปฏิบัติร่วมกันดังกล่าวตั้งอยู่บนรากฐานของข้อตกลงและความเป็นอิสระโดยไม่ขึ้นต่อกัน เช่นเดียวกัน กระบวนการหนึ่งของการบริหารโดยการจัดให้กลไกต่าง ๆ และทรัพยากรทางการบริหารขององค์การเกิดความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันหรือสอดคล้องต้องกันไม่ซ้ำซ้อนหรือขัดแย้งกัน ทั้งนี้เพื่อให้งานสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากที่สุด ที่ ปราณี พรรณวิเชียร (2530 : 126) อุทัย หิรัญโต (2531 : 180) ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และ วิจิตร ศรีสอาด (2536 : 1291-1292) ชีระพงษ์ แก้วหาญ (2542 : 17) เรียกว่า การประสานงาน นั้น คูมส์ (Coombs. 1981 : 41) อธิบายว่า การร่วมมือมีความหมายที่กว้างกว่าการประสานงาน โดยการร่วมมือเป็นเรื่องของการตั้งเป้าหมายและปฏิบัติงานร่วมกัน ส่วนการประสานงานนั้นเป็นเพียงการกำหนดข้อตกลงร่วมกันที่จะไม่ก้าวก่ายซึ่งกันและกัน นั่นก็คือ การประสานงานเป็นส่วนหนึ่งของการร่วมมือนั่นเอง

แต่ ศจี อนันต์นพคุณ (2542 : 7) ได้ให้ความหมายของ การประสานงาน คือ การเชื่อมโยงงานของทุกคนให้เข้ากันได้ เพื่อให้การดำเนินไปในเป้าหมายเดียวกัน และ วรรณลักษณ์ เมียนเกิด (2544 : 24) ได้ให้ความหมายของ การประสานงาน ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งในการบริหารองค์กร โดยมีบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปหรือองค์กรตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปมาทำงานร่วมกัน จัดกลไกการบริหารงานร่วมกัน โดยการผสมผสานความสามารถของผู้ปฏิบัติกรทุน ทรัพยากร เวลา และทิศทางการบริหารทั้งในแนวดิ่งและแนวนอน ทั้งนี้ ช่วยให้องค์การป้องกันหรือลดปัญหาการทำงานซ้ำซ้อน ลดความขัดแย้งในการทำงาน ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการทำงาน งานบรรลุผลสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุป การร่วมมือประสานงาน ก็คือ กระบวนการหนึ่งในการบริหารองค์การร่วมกัน มีการสร้างระบบการทำงานที่มีแนวทางอันสอดคล้องกับเป้าหมายร่วมขององค์การ โดยทำให้การปฏิบัติงานเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และยังเป็นการจัดกลไกในด้านต่างๆ ขององค์การทั้งทรัพยากรบุคคล และเวลา เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งก็มีความหมายเช่นเดียวกันกับความหมายของเอปสไตน์ และคณะ (Epstein and other. 1997 : 81)ที่ว่า การเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว หรือ การเชื่อมโยงโรงเรียน นักเรียน และครอบครัวให้ไปช่วยเหลือชุมชน

ความสำคัญของการร่วมมือ

การร่วมมือประสานงานและการทำงานเป็นหมู่คณะ เป็นอาวุธที่สำคัญของนักบริหาร เพื่อให้คนที่ต่างกันมาผนึกกำลังกัน ทำงานร่วมกัน ให้บรรลุตามเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ การร่วมมือมิได้มีแต่ระดับองค์การเท่านั้น การทำงานทั่วไป ก็ใช้การร่วมมือด้วยเสมอ (ปรีชา คัมภีรปกรณ และ วิจิตร ศรีสอ้าน. 2536 : 1286-1287)

การร่วมมือมีความสำคัญในส่วนที่ทำให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน ดังนี้ 1) ทำให้คุณภาพและผลงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้อย่างราบรื่นและรวดเร็ว 2) ทำให้ประหยัดทรัพยากร ทั้งด้านกำลังคน กำลังเงิน เวลา และปัจจัยอื่น ๆ 3) ทำให้ลดการขัดแย้งระหว่างเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงาน การร่วมมือจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานทุกคน ทุกฝ่าย มีความเข้าใจถึงบทบาทความรับผิดชอบของตน (นฤมล คันธสุรเศรษฐ์. 2533 : 537-538 ; ธีระพงษ์ แก้วหาญ. 2542 : 18)

สำหรับประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเชื่อมโยงชุมชนให้มาช่วยเหลือโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว หรือการเชื่อมโยงโรงเรียน นักเรียน และครอบครัวให้ไปช่วยเหลือชุมชน ซึ่งเอปสไตน์ และคณะ (Epstein and other. 1997 : 81) เรียกว่า การร่วมมือกับชุมชน โดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 29 กำหนดให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน ฯลฯ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา เช่นกัน

รูปแบบของการร่วมมือ

ปรีชา คัมภีรปกรณ และ วิจิตร ศรีสอ้าน (2536 : 1291-1292) จำแนกรูปแบบของการร่วมมือ ดังนี้ 1) การร่วมมือแบบมีพิธีรีตอง คือ การร่วมมือที่ได้กำหนดรูปแบบหรือตำแหน่งหน้าที่ลงไปว่า อยู่ตรงไหนของสายงาน มีส่วนรับผิดชอบอะไรบ้าง 2) การร่วมมือแบบไม่มีพิธีรีตอง คือ การร่วมมือที่ไม่ได้กำหนดรูปแบบหรือตำแหน่งหน้าที่ลงไปว่าอยู่ตรงไหนของสายงาน

หลักการร่วมมือประสานงานระหว่างองค์การ

คูนท์ซ์ และดอนเนลล์ (Koontz & Donnell. 1979 : 146-147) ได้ให้หลักการร่วมมือประสานงานไว้ดังนี้ 1) การร่วมมือประสานงานต้องก่อให้เกิดความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบุคลากรทุกระดับในองค์การ โดยใช้การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เป็นการสื่อสารแบบ 2 ทาง เพื่อให้บุคคลในองค์การได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น อุดมการณ์ ความมุ่งหมาย และช่องทางก้าวหน้าขององค์การ 2) การร่วมมือประสานงานจะต้องเริ่มจากการวางแผนและการกำหนดนโยบาย โดยนโยบายควรกำหนดให้ชัดเจนก่อนที่จะปฏิบัติตามแผน 3) จะต้องคำนึงถึงองค์ประกอบและสถานการณ์รอบด้าน เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลต่อบุคคล หน่วยงานต่อหน่วยงาน ซึ่งอาจมีผลกระทบถึงกันและกัน 4) มีการร่วมมือประสานงานที่ครบวงจร

การร่วมมือประสานงานระหว่างองค์การให้มีประสิทธิภาพมีหลักการสำคัญ 5 ประการ ดังนี้ (สุธี สุทธิสมบุรณ์ และ สมาน รังสิโยภฤตย์, 2542 : 75-79)

1. การติดต่อสื่อสาร ทำให้เกิดการชี้แจง สร้างความเข้าใจซึ่งกันและกันได้อย่างรวดเร็ว และเป็นแนวทางในการติดต่อเป็นลายลักษณ์อักษรต่อไป นอกจากนี้การติดต่อสื่อสารแบบเผชิญหน้า ยังเป็นประโยชน์สำหรับผู้บังคับบัญชาในการชี้แจงนโยบาย และจุดประสงค์ ตลอดจนการแก้ไข ปัญหาอุปสรรคให้แก่ผู้บังคับบัญชา ทำให้การปฏิบัติงานสะดวก คล่องตัว และรวดเร็วยิ่งขึ้น การติดต่อสื่อสารนี้ควรจัดให้มีทั้งแบบเป็นทางการ เช่น การเสนอรายงาน การเสนอผลการปฏิบัติงาน บันทึก คำสั่ง หนังสือเวียน เป็นต้น และการติดต่อแบบไม่เป็นทางการ เช่น การเจรจา ปรีกษาหารือ เป็นต้น สำหรับวิธีการของการติดต่อสื่อสารนั้นควรให้อยู่ในรูปของการสื่อสารแบบ 2 ทาง ซึ่งจะทำให้การร่วมมือประสานงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

2. การร่วมมือประสานงานโดยการกำหนดบทบาทและภาระหน้าที่ของแต่ละองค์การควร ให้ชัดเจนและเข้าใจง่าย อย่ากำหนดหน้าที่ให้กว้างขวางหรือข้อความกำกวม ซึ่งอาจตีความและเข้าใจ ความหมายไปได้หลายทิศหลายทาง อันอาจนำไปสู่การทำงานเหลื่อมล้ำกัน ซ้อนกัน และเกิดความ ขัดแย้งกันได้ในที่สุด

3. การใช้คณะกรรมการผสมหรือคณะกรรมการกลาง การจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อร่วมมือ ประสานงานมีความจำเป็นและมีผลต่อประสิทธิภาพในการบริหาร การจัดตั้งคณะกรรมการนี้อาจจัด ให้มีคณะกรรมการประสานงานโดยตรงและให้มีคณะกรรมการประสานงานเฉพาะเรื่องสำหรับงานที่ ต้องการความชำนาญเฉพาะด้าน เนื่องจากแต่ละองค์การมีการแบ่งแยกงานออกเป็นหลายฝ่าย ความ ลွ่งยากในการติดต่อประสานงานก็ย่อมมีมากขึ้นตามไปด้วย บางครั้งอาจเกิดการสับสนหรือเกิด อุปสรรคที่ไม่มีฝ่ายใดสามารถแก้ไขได้เพียงฝ่ายเดียวจึงจำเป็นต้องอาศัยคณะกรรมการดังกล่าวช่วย กลั่นกรองและขจัดมูลเหตุที่อาจทำให้มีการขัดแย้งลงได้ และทำให้การประสานงานระหว่างองค์การ เป็นไปอย่างราบรื่นด้วยดี โดยเฉพาะในกิจการที่มีความมุ่งหมายกว้างขวางและต้องอาศัยความร่วมมือ ร่วมใจจากทุกฝ่าย

4. การประชุม เป็นลักษณะของการสื่อสารแบบเผชิญหน้า มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงาน เป็นอย่างยิ่ง การประชุมนั้นเป็นการสื่อสารแบบเผชิญหน้าอย่างเป็นทางการ ซึ่งจะทำให้ผู้มีหน้าที่ รับผิดชอบแต่ละฝ่ายได้มีโอกาสพิจารณาแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานร่วมกัน การประชุมจึงถือเป็นเครื่องมือสำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความรับผิดชอบ โดยส่วนรวมต่อองค์การ และก่อให้เกิดความร่วมมือขึ้นพื้นฐานด้วย ซึ่งจะช่วยสนับสนุนและส่งเสริมการประสานงานให้ ก้าวหน้าต่อไป

5. การประชาสัมพันธ์ ในการเสริมสร้างความเข้าใจอันดีให้เกิดขึ้นแต่ละองค์การควรจะได้ มีการเผยแพร่ผลงาน ความรู้ ความเข้าใจ ในหน้าที่ความรับผิดชอบขององค์การของตนให้ทั่วถึง

โดยเฉพาะกับองค์การที่ตนต้องติดต่อร่วมมือประสานงานกันตลอดเวลา ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้าใจอันดีระหว่างบุคคลกับหน่วยงานภายนอก หรือกับองค์การนั้น ๆ ดังนั้นการประชาสัมพันธ์จึงไม่เพียงแต่จะให้ประโยชน์โดยตรงต่อการปฏิบัติงานเท่านั้น หากยังให้ประโยชน์ทางอ้อมแก่การร่วมมือประสานงานระหว่างองค์การอีกด้วย

การร่วมมือประสานงานที่มีประสิทธิภาพต้องมียุทธศาสตร์ประกอบ ดังนี้ (จิราภา ชมชื่อจิตต์ 2542 : 36) 1) วิเคราะห์ระบบโครงสร้าง กระบวนการทำงาน และภาระงาน เพื่อกำหนดขอบเขตภารกิจ ปริมาณ คุณภาพงานที่คาดหวัง วิธีการทำงาน กระบวนการติดต่อประสานงาน ทำความตกลงกันให้เรียบร้อย และทำความเข้าใจให้ตรงกัน 2) กำหนดระบบประเมินผลงานที่แจ้งชัดเพื่อสามารถประเมินผลงานขององค์การได้ 3) มอบหมายงานให้แก่แต่ละบุคคลอย่างชัดเจน แต่ขณะเดียวกันก็เปิดโอกาสให้ใช้ดุลยพินิจได้พอสมควร โดยยึดเป้าหมายเป็นหลักและมีการประเมินผล มีการจัดตั้งหน่วยงานหรือกลไกเพื่อดูแลให้มีการประสานงานกันอย่างเหมาะสม

สรุป การร่วมมือประสานงานเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพขององค์การ องค์การใดที่มีการร่วมมือประสานงานที่ดี องค์การนั้นย่อมสามารถดำเนินกิจกรรมให้เกิดผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ การบริหารจัดการการศึกษาของโรงเรียนก็เช่นเดียวกัน ต้องการความร่วมมือและประสานที่ดี การดำเนินกิจกรรมจึงจะเกิดผลสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์ ที่ตั้งไว้ได้

ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการร่วมมือ

พาร์สัน (Parsons, 1990 : 69-77) ได้อธิบายทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ ไว้ว่า สังคมประกอบด้วยระบบย่อย ๆ เป็นลำดับชั้น ซึ่งมีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน ไม่ว่าจะเป็นระบบวัฒนธรรม ระบบสังคม ฯลฯ ระบบต่าง ๆ เหล่านี้เป็นระบบอินทรีย์ภาพซึ่งจะสร้างสมดุลเพื่อการอยู่รอดของระบบทุกระบบด้วย 1) การปรับตัว 2) การบูรณาการ เพื่อให้เกิดการร่วมมือและพึ่งพาอาศัยกัน 3) การดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย ด้วยการระดมทรัพยากรต่าง ๆ 4) การลงไว้ซึ่งแบบแผนและลดความตึงเครียด เป็นการรักษาสถิตของสังคมและองค์การ โดยการร่วมมือกันและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ทฤษฎีนี้ชี้ถึงความสัมพันธ์ของระบบย่อยที่มีต่อกันและกัน และจำเป็นต้องพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือซึ่งกันและกันเพื่อการอยู่รอดของระบบทุกระบบหากปราศจากความร่วมมือแล้วสังคมองค์การก็จะขาดสมดุลและไม่อาจอยู่รอดต่อไปได้ ในทางตรงกันข้าม หากมีการพัฒนาเครือข่ายความร่วมมือจนเกิดสมดุลของสังคมและองค์การอย่างต่อเนื่อง ต่อไปก็จะกลายเป็น “หน้าที่” และ “โครงสร้าง” ของแต่ละระบบย่อยนั้น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นหน้าที่ที่เป็นวัตถุประสงค์โดยตรงหรือหน้าที่แฝงก็ได้

ภารกิจด้านการจัดการศึกษาเป็นภารกิจที่ใหญ่หลวงและมีขอบเขตกว้างเกินกว่าระบบการศึกษาในโรงเรียนและในรั้วมหาวิทยาลัยจะรับผิดชอบได้แต่เพียงผู้เดียว (วิชัย ดันศิริ, 2542 : 137)

การร่วมมือจึงมีความจำเป็นและความสำคัญอย่างยิ่งอันจะนำไปสู่การสร้างสมดุลเพื่อการอยู่รอดของระบบการศึกษาและสังคมตามทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่นี้ ดังนั้นในการจัดการศึกษาจึงต้องระดมทรัพยากรทั้งมวลเข้ามามีการจัดการศึกษา (ประเวศ วะสี. 2541 : 5)

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการร่วมมือกับชุมชน

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการร่วมมือกับชุมชนนั้น เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 704) ได้เสนอตัวอย่างเพื่อนำไปปฏิบัติ ดังนี้

1. มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนให้นักเรียนและครอบครัวเกี่ยวกับครอบครัวเกี่ยวกับสุขภาพ วัฒนธรรม การพักผ่อนหย่อนใจ ความช่วยเหลือของสังคมและบริการต่าง ๆ

2. มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ ความสามารถ รวมถึงหลักสูตรภาคฤดูร้อน

3. มีบริการเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของโรงเรียนทั้งกับประชาชน ที่ปรึกษา สถานประกอบการ

4. บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว เช่นดนตรี ศิลปะ ฯลฯ

5. มีส่วนร่วมกับศิษย์เก่าของโรงเรียนในโครงการที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน

เอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 706) คาดหวังผลที่จะได้รับจากกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการร่วมมือกับชุมชน ดังนี้

ผลต่อผู้ปกครอง คือ

1. ผู้ปกครองได้รู้และใช้ทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถของเด็กหรือจัดเตรียมบริการที่เด็กต้องการ

2. ผู้ปกครองได้มีปฏิสัมพันธ์กับครอบครัวอื่นในกิจกรรมของชุมชน

3. ผู้ปกครองได้ตระหนักถึงบทบาทของโรงเรียนต่อชุมชนและความช่วยเหลือของชุมชน

ต่อโรงเรียน

ผลต่อครู คือ

1. ครูตระหนักถึงทรัพยากรท้องถิ่นเพื่อเพิ่มทักษะและความสามารถของเด็กหรือจัดเตรียมบริการที่เด็กต้องการ

2. ครูเปิดโอกาสให้ผู้ที่มีทักษะ สถานประกอบการธุรกิจ อาสาสมัครชุมชน ฯลฯ ซึ่งช่วยนักเรียนและครูได้

3. ครูให้ความรู้และความช่วยเหลือเด็กและครอบครัวที่ต้องการความช่วยเหลือ

สำหรับบริบทของสังคมไทยนั้น กลุ่มงานปฏิรูปการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2544 ง : 72) ได้สรุปและสังเคราะห์

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบบการร่วมมือกับชุมชน ดังนี้

1. ด้านพ่อแม่ผู้ปกครอง

1.1 ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการศึกษา กับโรงเรียน

1.2 ระดมทรัพยากรต่าง ๆ เช่น บุคลากร ภูมิปัญญาในท้องถิ่น เงินทุน วิทยาการใหม่ ๆ

หรือเทคโนโลยี เพื่อช่วยเหลือโรงเรียนให้สามารถบริหารงานได้อย่างเข้มแข็งมีประสิทธิภาพ

2 ด้านโรงเรียน

2.1 ติดต่อประสานงานกับแหล่งทรัพยากรที่ให้ความร่วมมือกับโรงเรียน

2.2 รู้จักใช้ทรัพยากรที่มีค่าอันสำคัญยิ่งให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มศักยภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน ที่เสนอกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการร่วมมือกับชุมชน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน, 2544 : 26-27)

1.มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษา โดยการบริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรให้แก่สถานศึกษา และมีส่วนร่วมกับการค่าใช้จ่ายทางการศึกษาตามความเหมาะสมและความจำเป็น

2.ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ แก่สถานศึกษา ได้แก่ บุคลากร หรือภูมิปัญญาในท้องถิ่น เงินทุน วิทยาการใหม่ ๆ หรือเทคโนโลยี

3.ช่วยประสานงานหรือระดมทรัพยากรต่าง ๆ ให้แก่สถานศึกษาที่ตนมีส่วนร่วมเพื่อช่วยเหลือให้สถานศึกษาสามารถบริหารงานได้อย่างเข้มแข็งและมีประสิทธิภาพ

4.ทำหน้าที่ประสานงานและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษากับสถานศึกษาที่ตนมีส่วนร่วม

ตัวชี้วัดและการวัดการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการร่วมมือกับชุมชนนั้น มหาวิทยาลัยจอห์นฮอปกินส์ และ ห้องปฏิบัติการทางการศึกษาเจนเนอร์ทเวสต์ (John Hopkins University & Northwest Regional Educational Laboratory. 1997 : 1-8) ได้เสนอแบบวัดที่ใช้การให้คะแนนแบบรูปิก 5 ระดับ ตั้งแต่ 1-5 โดย

คะแนน 1 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ไม่เคยปฏิบัติ

คะแนน 2 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น เคยปฏิบัตินานๆ ครั้ง

คะแนน 3 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติบ้างเมื่อมีโอกาส

คะแนน 4 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่บ่อยครั้ง

คะแนน 5 หมายถึง กิจกรรมหรือข้อกระทงนั้น ปฏิบัติอยู่อย่างสม่ำเสมอ

ส่วนกิจกรรมหรือกระทงที่เสนอให้วัด ได้แก่

1. จัดให้มีรายชื่อผู้ปกครอง
2. ร่วมกับผู้ปกครองในการจัดสรรและใช้ประโยชน์จากทรัพยากรของชุมชน
3. ร่วมกับสถานประกอบการและองค์กรชุมชน เพื่อกระตุ้นการเรียนรู้และทักษะของนักเรียน
4. จัดให้มี “จุดบริการเบ็ดเสร็จ” เพื่อบริการการมีส่วนร่วมของโรงเรียน เช่น ที่ปรึกษาสุขภาพ สถานพักผ่อน การฝึกอบรม ฯลฯ
5. เปิดอาคารสถานที่ของโรงเรียนให้ชุมชนใช้นอกเวลา
6. เสนอหลักสูตรนอกเวลาที่จัดโดยชุมชนแก่นักเรียน สถานประกอบการ และอาสาสมัคร
7. แก้ปัญหาด้วยความรับผิดชอบ
8. ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรชุมชน เช่น สถานประกอบการ ห้องสมุด สวนสาธารณะ พิพิธภัณฑ์ เพื่อกระตุ้น สภาพแวดล้อมการเรียนรู้
9. กิจกรรมอื่น ๆ

การจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

ประวัติโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

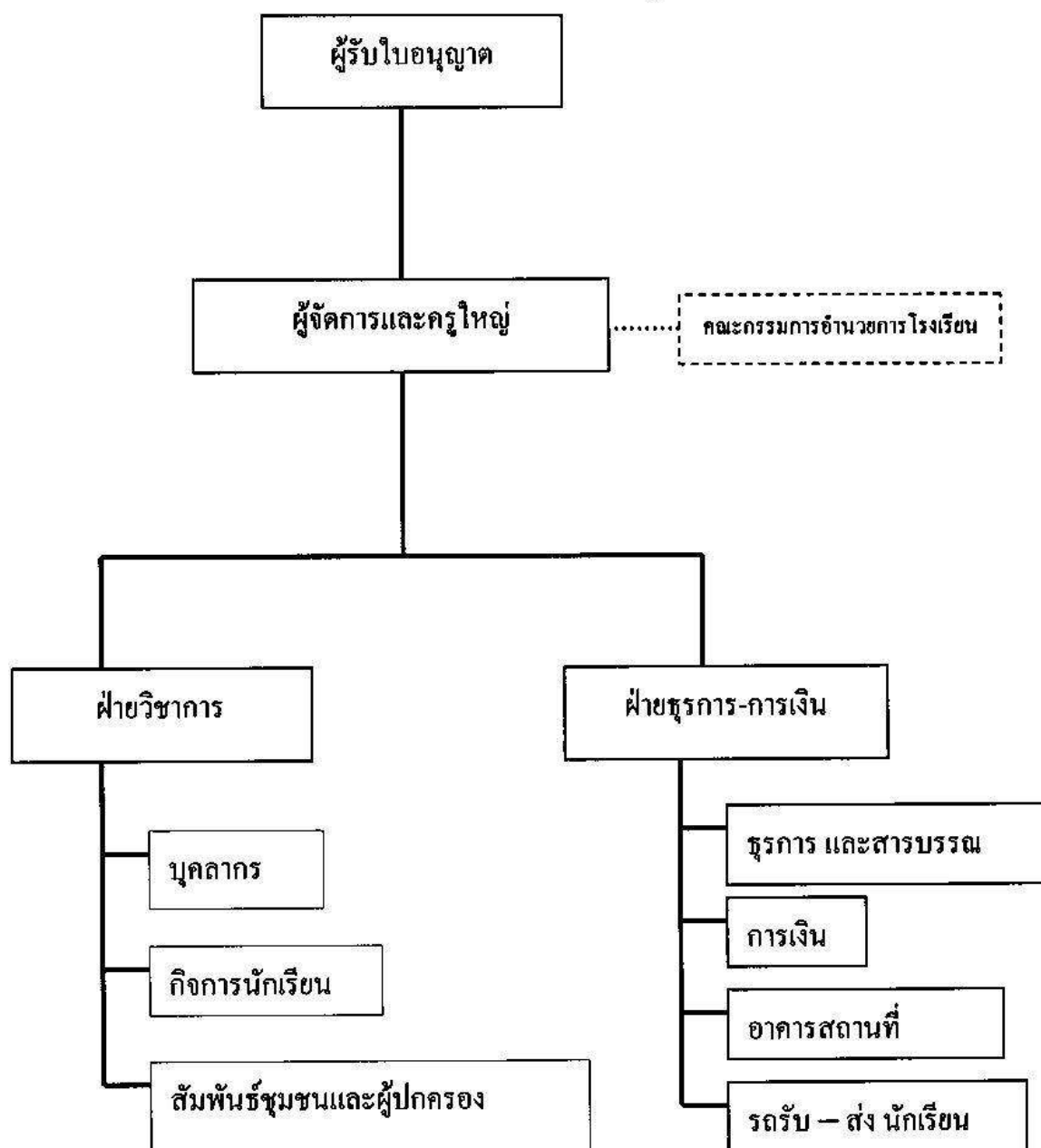
โรงเรียนอนุบาลเพชรงามตั้งอยู่เลขที่ 26 หมู่ที่ 5 ในหมู่บ้านเพชรงาม ถนนพุทธรักษา ตำบลแพรงใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ 10280 โทรศัพท์ 0-2347-4148 โทรสาร 0-2347-4180 บนเนื้อที่ 190 ตารางวา อาคารเป็นตึก 2 ชั้น ประกอบด้วยห้องเรียน 6 ห้อง ห้องธุรการ 1 ห้อง ห้องพัสดุ 2 ห้อง ห้องน้ำ 12 ห้อง ห้องจัดกิจกรรมสันทนาการ 1 ห้อง เปิดทำการในภาคการศึกษาที่ 2 ของปีการศึกษา 2544 โดยมี นางพงศา รอยกุลเจริญ เป็นผู้รับใบอนุญาต นายสุชาย รอยกุลเจริญ เป็นผู้จัดการและครูใหญ่ เป็นโรงเรียนเอกชน ประเภทสามัญศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน รับสมัครผู้เรียนอายุตั้งแต่ 3 ปี - 6 ปี เข้าเรียนในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 1 ถึง ชั้นอนุบาลปีที่ 3

วิสัยทัศน์

โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม มีความมุ่งมั่นที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีสุขภาพกายสมบูรณ์ พัฒนาสุขภาพจิตและมีคุณธรรมจริยธรรม อันเหมาะสมกับวัยของผู้เรียน โดยมีการเรียนรู้จากการเล่น ครูผู้สอนมีความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อการพัฒนาของผู้เรียนได้มากขึ้น โรงเรียนมีแหล่งเรียนรู้มากมาย พร้อมต่อการพัฒนาการเรียนรู้อะไรของผู้เรียน

โครงสร้างการบริหารโรงเรียน

โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม มีโครงสร้างการบริหารจากผู้รับใบอนุญาต ผู้มีอำนาจสูงสุด รองลงมาได้แก่ผู้จัดการ และรองลงมาได้แก่ครูใหญ่ เป็นผู้บริหารโรงเรียน ทำหน้าที่ควบคุมดูแลรับผิดชอบกิจการของโรงเรียน และในการบริหารโรงเรียนมี ครูใหญ่ และคณะกรรมการอำนวยการของโรงเรียน ทำหน้าที่ช่วยเหลือในการบริหารและการวางแผน ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ฝ่าย คือ ฝ่ายวิชาการ และ ฝ่ายธุรการและการเงิน ฝ่ายวิชาการรับผิดชอบทางด้าน บุคลากร กิจการนักเรียน สัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครอง ฝ่ายธุรการและการเงินรับผิดชอบทางด้าน ธุรการและงานสารบรรณ การเงิน อาคารสถานที่ รถรับส่งนักเรียน ดังแสดงในแผนภูมิที่ 9

แผนภูมิที่ 9 โครงสร้างการบริหารงานโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในอดีตที่ผ่านมา พ่อแม่ผู้ปกครองมีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาไม่มากนัก และมักจะเป็นไปในรูปของการให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียนตามสถานภาพและโอกาส หรือ เข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ที่ทางโรงเรียนได้จัดทำขึ้นและขอความร่วมมือเข้าร่วมในกิจกรรมนั้น ๆ เท่านั้น

ต่อมาในปีการศึกษา 2547 ทางรัฐบาลได้เริ่มให้การสนับสนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนกับโรงเรียนเอกชนทุกโรงเรียนที่ยังไม่ได้รับการอุดหนุน ซึ่งเป็นปีแรกที่ทางโรงเรียนอนุบาลเพชรงามได้รับการสนับสนุนค่าใช้จ่ายรายหัวนักเรียนจากรัฐบาล จึงทำให้การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นรูปธรรมมากขึ้น โดยวิธีการต่าง ๆ ดังนี้

1. ในรูปของคณะกรรมการอำนวยการโรงเรียน ซึ่งจะประกอบด้วย ผู้รับใบอนุญาต ผู้จัดการ ผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ ผู้แทนครู ผู้แทนผู้ปกครองนักเรียนผู้แทนชุมชน ผู้ทรงคุณวุฒิครูใหญ่ (พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ.2525)

2. ในรูปของกิจกรรมที่ทางโรงเรียนได้ริเริ่มขึ้น เพื่อให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ตามแผนพัฒนาของโรงเรียนมีต่อไปนี้ดังนี้

2.1 โครงการความสัมพันธ์กับชุมชน ได้แก่ กิจกรรมโรงเรียนของลูก รักกิจกรรมความสัมพันธ์กับชุมชนและผู้ปกครอง

2.2 โครงการวันสำคัญของไทย ได้แก่ กิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา (แห่เทียนเข้าพรรษา) กิจกรรมวันระลึกถึงผู้มีพระคุณ (วันพ่อแห่งชาติ, วันแม่แห่งชาติ) กิจกรรมวันประเพณีและเทศกาล (วันลอยกระทง, วันปีใหม่, วันเด็กแห่งชาติ)

3. การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

การติดต่อสื่อสารแบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ

3.1 ช่องทางการสื่อสารปกติ ได้แก่ สมุดจดการบ้านประจำวันของเด็กนักเรียนแต่ละคน จดหมายตอบรับจากทางโรงเรียนถึงผู้ปกครองในแต่ละเรื่อง สมุดรายงานประจำตัวนักเรียนในแต่ละภาคการศึกษา

3.2 ช่องทางเฉพาะกิจ ได้แก่ สมุดบันทึกทำความดี สมุดพัฒนาการของเด็ก การนัดพบครูเป็นรายกรณีตามความเหมาะสม

โรงเรียนอนุบาลเพชรงามได้จัดให้มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอยู่แล้ว แต่ด้วยความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนยังต้องการให้ทางโรงเรียนได้จัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้มากขึ้นและเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น ทางโรงเรียนจึงได้ร่วมมือกับผู้ปกครองนักเรียน ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน ร่วมกันจัดกิจกรรมขึ้นตามแผนพัฒนาของโรงเรียนจากโครงการความสัมพันธ์กับชุมชนและโครงการอนามัยคิมิสุข ในรูปแบบ

ของการกีฬาการเดินแอโรบิค เพื่อสุขภาพของเด็กนักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนชาวหมู่บ้านเพชรงาม เมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2549 ถึงวันที่ 30 สิงหาคม 2550 โรงเรียนมีความปรารถนาเป็นอย่างยิ่งที่จะพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองให้เป็นรูปธรรมในทางปฏิบัติมากขึ้น การวิจัยครั้งนี้ จะเป็นแนวทางการพัฒนาหรือปรับปรุงและแก้ไขกิจกรรมให้เหมาะสมบริบทของโรงเรียน และข้อที่ค้นพบในการวิจัยจะเป็นแนวทางเพื่อนำไปสู่นวัตกรรมใหม่ ในรูปแบบของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน ตรงกับความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนในปัจจุบัน

การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion)

สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย(สกว)สำนักงานภาค ให้ความสำคัญการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) การรวบรวมข้อมูลจากการสนทนากับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลในประเด็นปัญหาที่เฉพาะเจาะจง โดยมีผู้ทำวิจัยเป็นผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) และเป็นผู้คอยจุดประเด็นในการสนทนา เพื่อชักจูงให้กลุ่มเกิดแนวคิดและแสดงความคิดเห็นต่อประเด็นหรือแนวทางการสนทนาอย่างกว้างขวางละเอียดลึกซึ้ง โดยมีผู้เข้าร่วมสนทนาในแต่ละกลุ่มประมาณ 6-10 คน ซึ่งเลือกมาจากประชากรเป้าหมายที่กำหนดเอาไว้

ประโยชน์ของการสนทนากลุ่ม

ประโยชน์ของการสนทนากลุ่ม สามารถนำมาใช้ในการต่อไปนี้

- 1) ใช้ในการศึกษาความคิดเห็น ทศนคติ ความรู้สึก การรับรู้ ความเชื่อ และพฤติกรรม
- 2) ใช้ในการกำหนดสมมติฐานใหม่ๆ
- 3) ใช้ในการกำหนดคำถามต่างๆที่ใช้ในแบบสอบถาม
- 4) ใช้ค้นหาคำตอบที่ยังคลุมเครือ หรือยังไม่แน่ชัดของการวิจัยแบบสำรวจ เพื่อช่วยให้งานวิจัยสมบูรณ์ยิ่งขึ้น
- 5) ใช้ในการประเมินผลทางด้านธุรกิจ

ข้อดีของการสนทนากลุ่ม ได้แก่

- 1) ผู้เก็บข้อมูล เป็นผู้ได้รับการฝึกอบรมเป็นอย่างดี
- 2) เป็นการเผชิญหน้ากันในลักษณะกลุ่มมากกว่าการสัมภาษณ์ตัวต่อตัว
- 3) ให้มีปฏิริยาโต้ตอบกันได้
- 4) บรรยากาศของการคุยกันเป็นกลุ่มจะช่วยลดความกลัวที่จะแสดงความคิดเห็นส่วนตัว

ข้อจำกัด ดังนี้

1) ถ้าในการสนทนากลุ่ม มีผู้ร่วมสนทนาเพียงไม่กี่คนที่แสดงความคิดเห็นอยู่ตลอดเวลา จะทำให้ข้อมูลที่ได้เป็นเพียงความคิดเห็นของคนส่วนน้อยเท่านั้น ดังนั้นจึงต้องระวังไม่ให้มีการผูกขาดการสนทนาขึ้น

2) พฤติกรรมบางอย่างซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่ยอมรับในชุมชนอาจไม่ได้รับการเปิดเผยในกลุ่มสนทนา ในกรณีนี้ใช้การสัมภาษณ์ตัวต่อตัวจะดีกว่า

3) ถ้าผู้ดำเนินในการสนทนากลุ่มไม่ได้ การสนทนากลุ่มจะไม่ราบรื่น

ขั้นตอนในการจัดสนทนากลุ่ม

1. กำหนดวัตถุประสงค์
2. กำหนดกลุ่มเป้าหมายของผู้ให้ข้อมูล
3. ตัดสินใจว่าจะทำกี่กลุ่ม
4. วางแผนเรื่องระยะเวลาและตารางเวลา

5. ออกแบบแนวคำถาม ควรเรียงคำถามจากคำถามที่เป็นเรื่องทั่วไป ง่ายๆ ง่ายต่อการเข้าใจ และสร้างบรรยากาศให้คุ้นเคยกันระหว่างนักวิจัยกับผู้เข้าร่วมสนทนาแล้วจึงวกเข้าสู่คำถามหลัก หรือคำถามหลักของประเด็นที่ทำการศึกษาแล้วจึงจบลงด้วยคำถามเบาๆ อีกครั้งหนึ่ง เพื่อผ่อนคลายบรรยากาศในวงสนทนาและสร้างบรรยากาศที่เป็นกันเองในช่วงท้ายอาจเติมคำถามเสริมเข้าไป แต่ต้องเป็นคำถามสั้นๆ อาจเป็นคำถามที่ไม่ได้เตรียมมาก่อน แต่เป็นคำถามที่ปรากฏขึ้นมาระหว่างการสนทนา

6. ทดสอบแนวคำถามที่สร้างขึ้น

7. ทำความเข้าใจกับผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) และผู้จดบันทึก (Notetaker)

- ผู้ดำเนินการสนทนา (Moderator) ต้องสร้างบรรยากาศในการสนทนา และควบคุมเกมสไลด์เป็นอย่างดีให้เกิดความเป็นกันเองมากที่สุด Moderator จะต้องไม่แสดงความคิดเห็นของตนเอง ควรจะปล่อยให้ผู้เข้าร่วมแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่ อิสระเสรีและเป็นธรรมชาติมากที่สุด Moderator ที่ดีจะต้องสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้เป็นอย่างดี

- ผู้จดบันทึก (Notetaker) จะต้องอยู่ร่วมตลอดเวลาและควรทำหน้าที่ในการจดบันทึกเพียงอย่างเดียวไม่ควรร่วมสนทนาด้วย เพราะจะทำให้การจดบันทึกข้อมูลไม่ครบถ้วน และจะต้องเป็นผู้ถอดเทปด้วยตนเอง เพื่อความเข้าใจในสิ่งที่ได้บันทึกและเนื้อหาสาระในเทปที่ตรงกัน

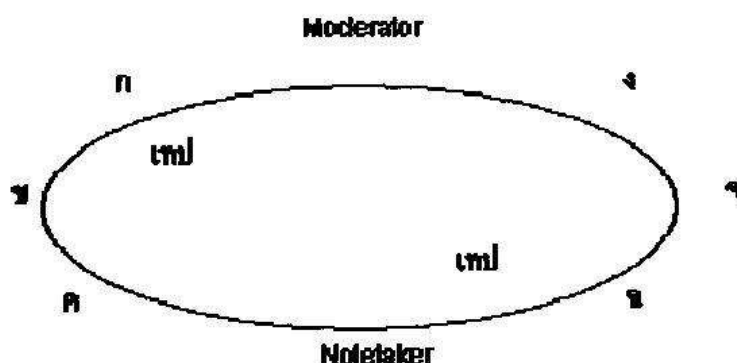
- ผู้ช่วยทั่วไป (Assistant) มีหน้าที่คอยควบคุมเครื่องบันทึกเสียงและเปลี่ยนเทป ขณะที่กำลังดำเนินการสนทนา และอำนวยความสะดวกแก่ผู้ดำเนินการสนทนาและผู้จดบันทึก เพื่อให้แต่ละคนทำหน้าที่ได้อย่างเต็มที่

8. คัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนา

9. การจัดการเพื่อเตรียมการทำสนทนากลุ่ม เป็นการเตรียมสถานที่ กำหนดวัน เวลา และ จัดเตรียมอุปกรณ์ต่างๆที่จำเป็น เช่น เครื่องบันทึกเทป ม้วนเทป ถ่าน สมุด ดินสอ เครื่องดื่ม อาหารว่าง เป็นต้น

10. จัดกลุ่มสนทนา

11. ประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

*ถอดเทปออกมาเป็นบทสนทนา ควรถอดเทปออกมาอย่างละเอียดเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบถ้วนและ ต้องไม่ใส่ความคิดของตนเองที่ถือเป็นข้อสรุปลงไปด้วย

* วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายในรูปของการวิเคราะห์เนื้อหา ถ้าจะให้ดีควรทำการวิเคราะห์ ร่วมกันหลายๆคนเพื่อเป็นการอภิปรายร่วมกัน ถ้ามีความเห็นไม่ตรงกันควรกลับไปฟังรายละเอียดจาก เทปใหม่ แล้วกลับมาอภิปรายด้วยกันอีก

12. การเขียนรายงานการวิจัยควรเริ่มต้นโดยการเขียนเค้าโครงเรื่องก่อน แล้วเขียนผล การศึกษาแยกตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาและหัวข้อของแนวคำถามโดยพรรณนาในเชิงอธิบาย

สรุป จากข้อดีและข้อจำกัดของการจัดสนทนากลุ่มนั้นจะพบว่าในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้น จะต้องใช้อย่างระมัดระวังโดยต้องคำนึงถึงสิ่งต่อไปนี้

1. การเลือกผู้ดำเนินการสนทนากลุ่มนั้นควรเป็นผู้ที่พูดและฟังภาษาท้องถิ่นได้ และต้องมีความเหมาะสมกับหัวข้อเรื่องที่ใช้ในการสนทนากลุ่ม
2. ควรให้ผู้เข้าร่วมอยู่ร่วมกลุ่มโดยตลอดตั้งแต่ต้นจนจบ
3. เนื่องจากการจัดการสนทนากลุ่มนี้ไม่สามารถใช้กับการศึกษาวิจัยได้ทุกเรื่อง หากผู้ที่จะ นำมาใช้ได้พิจารณาให้รอบคอบโดยคำนึงถึงผลดีและผลเสียที่จะเกิดก่อนที่จะเลือกวิธีการเก็บข้อมูล โดยใช้วิธีการนี้ก็จะทำให้งานวิจัยที่ออกมามีคุณภาพและน่าเชื่อถือ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยค้นพบข้อมูลตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

งานวิจัยในประเทศ

บัญญัติ แก้วส่อง (2531 : 58) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบทางสังคม-จิตวิทยา สำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการพัฒนา” พบว่า ตัวแปรต้นที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลนั้น ได้แก่ ตัวแปรเกี่ยวกับคุณลักษณะส่วนบุคคล (personal attributes variables) ตัวแปรเกี่ยวกับการรับรู้ของบุคคล (personal perceive variables) และตัวแปรเกี่ยวกับโครงสร้างทางสังคม (social structural variables)

โศจิตลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล (2538:บทคัดย่อ) ได้วิจัย เรื่อง “บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครู ในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา” พบว่า สมาคมผู้ปกครองและครูมีบทบาทในการสร้างสัมพันธ์ระหว่างบ้านกับโรงเรียนและบทบาทในการวางแผนงานเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองอยู่ในระดับน้อยแต่ผู้ปกครองได้ให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในรูปของวัสดุสิ่งของและทุนทรัพย์ให้กับโรงเรียนซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมมาก

พิมพ์า ตามี (2539 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนประถมศึกษา อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่” พบว่า ผู้ปกครองต้องการร่วมเป็นวิทยากรพิเศษ สนับสนุนอุปกรณ์การสอน แหล่งความรู้ สถานประกอบการ ต้องการให้ครูแนะนำการสอนการบ้าน การสอนอ่าน การสอนเขียน การสอนคณิตศาสตร์ และชี้แจงเกี่ยวกับการวัดและประเมินผลให้ผู้ปกครองเข้าใจ นอกจากนี้ยังต้องการให้ครูเยี่ยมบ้านนักเรียน ต้องการร่วมประชุมปรึกษาหารือเกี่ยวกับความประพฤติของนักเรียนรวมถึงการฝึกอบรมวิชาชีพด้วย

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร” พบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน กับโรงเรียน ประกอบด้วย 3 กลุ่มปัจจัย คือ 1)กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับสภาพแวดล้อม ได้แก่ ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ปัจจัยด้านการเมืองการปกครอง ปัจจัยด้านสังคม วัฒนธรรม 2)กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับชุมชน ได้แก่ ความศรัทธา ความรู้สึกเป็นเจ้าของ ความผูกพันกับโรงเรียน ความพร้อมของคนในชุมชน สถานภาพของคนในชุมชน ความคาดหวังที่มีต่อโรงเรียน เครือข่ายของชุมชน 3)กลุ่มปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียน ได้แก่ ปัจจัยเกี่ยวกับบุคลากรของโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติงานของโรงเรียน ปัจจัยเกี่ยวกับผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ปัจจัยอื่น ๆ

วาริ กติกา (2540 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การรับรู้และแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดอนุบาลศึกษาโรงเรียนเอกชน อำเภอเมืองเชียงใหม่” พบว่า ผู้ปกครองนักเรียนส่วนใหญ่สามารถมีส่วนร่วมในการจัดอนุบาลศึกษา ทั้ง 6 ด้าน และสามารถมีส่วนร่วมในระดับมาก คือ ทุกครั้งในด้านการเลี้ยงดู และการเรียนรู้ของเด็กที่บ้าน ส่วนในด้านการติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และการสร้างความร่วมมือกับชุมชน ผู้ปกครองสามารถมีส่วนร่วมได้ในระดับปานกลาง คือ เข้าร่วมได้เป็นบางครั้ง

ปรีดาวรรณ อินทวิมลศรี (2541 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรมการให้บริการชุมชนของโรงเรียนประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร” พบว่า ผู้ปกครองต้องการข้อมูลข่าวสารมากที่สุด โดยเฉพาะด้านการบริการด้วยความรวดเร็วทันใจ นอกจากนี้ยังต้องการให้โรงเรียนเปิดห้องสมุดบริการในวันหยุดและเปิดสอนสนทนาภาษาอังกฤษแก่ผู้ปกครอง

ชมแข พงษ์เจริญ (2542 : 79-80) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี” พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของโรงเรียน โดยรวมบางครั้ง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ให้ผู้ปกครองได้ทราบเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของโรงเรียน แต่ครั้งยังไม่ทั่วถึง และวิธีการประชาสัมพันธ์ไม่หลากหลาย ทำให้ผู้ปกครองไม่ทราบและมีส่วนร่วมต่อกิจกรรมของโรงเรียนบางครั้ง

ศิริกาญจน์ โกสุมภ์ (2542 : 223-231) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อหาคำอธิบายเกี่ยวกับลักษณะและเงื่อนไข รวมทั้งกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานจากประสบการณ์ในชุมชน และศึกษาเรื่องนี้โดยวิธีวิทยาการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research methodology) โดยการสัมภาษณ์ระดับลึก (Indept-interview) การจัดกลุ่มสนทนา (Focus group discussion) การสังเกตและการจดบันทึก (Observation and field note) ผลการศึกษาพบว่า การสร้างความสัมพันธ์กันในลักษณะของการมีส่วนร่วมจะเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เกิดการรวมตัวในการเข้าเป็นหุ้นส่วนกันและสิ่งต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับผลประโยชน์

เจริญศักดิ์ ครองพล (2544 : 73-79) ได้วิจัยเรื่อง “ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความพร้อมด้านเจตคติในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี” พบว่า ระดับการศึกษา ความสามารถในการตัดสินใจ ความสามารถในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ การติดต่อสื่อสาร การประสานความร่วมมือภายในชุมชน มีความสัมพันธ์กันทางบวกกับความพร้อมด้านเจตคติในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี

ศิรินทรรัตน์ ทองปาน (2544 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “รูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง : ศึกษาเฉพาะกรณีผู้ปกครองที่เป็นกรรมการ โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร” พบว่า

1. การพัฒนาด้านการเรียนการสอนและหลักสูตร ผู้ปกครองต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการช่วยกำหนดหลักสูตรเพื่อให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่นและความต้องการช่วยเหลือโรงเรียนในการนำนโยบายของโรงเรียนไปแจ้งให้ผู้ปกครองทั่วไปทราบ

2. การพัฒนาด้านประสานงานและปรับใช้ทรัพยากร ผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเป็นผู้ประสานงานและระดมความช่วยเหลือจากแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน

3. การพัฒนาบุคลากร ผู้ปกครองต้องการให้คำปรึกษา แนะนำแก่นักศึกษาภายในโรงเรียนเพื่อแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมทั้งการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความรู้และทักษะต่าง ๆ แก่ผู้ปกครอง ครู และนักเรียน

4. การพัฒนาด้านสังคมและกายภาพ ผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน โดยเป็นผู้สนับสนุนทั้งวัสดุ สิ่งของ และกำลังทรัพย์

สำหรับรูปแบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง พบว่า ผู้ปกครองต้องการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาในรูปแบบของการเข้ามาเป็นกรรมการโรงเรียนเพื่อให้คำปรึกษาแก่โรงเรียน และรูปแบบของการอาสาสมัครช่วยงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน เช่น เป็นวิทยากรพิเศษ เป็นครูผู้ช่วยสอนในวิชาที่ตนถนัด

ธีระ รุณเจริญ (2545 : (ช)) ได้วิจัยเรื่อง “สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย” พบว่า ปัจจุบันชุมชนและสมาคมครูผู้ปกครองมีส่วนร่วมเพียงการบริจาคเงินเป็นหลัก อีกทั้งการใช้คณะกรรมการโรงเรียนเพื่อประโยชน์ต่อการบริหารและการจัดการศึกษายังไม่สามารถทำได้มากนัก ทั้งนี้เป็นเพราะแนวคิดตามวัฒนธรรมการปฏิบัติเดิม ความรู้ ความสามารถ และความชัดเจน ในอำนาจหน้าที่รวมทั้งศักยภาพอื่นยังไม่มากพอให้ผู้ปกครอง ยังขาดความรู้ ความสามารถในการเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การร่วมปฏิบัติงาน และการไม่เข้าร่วมมือช่วยเหลือ และมีเจตคติที่ไม่ดีต่อโรงเรียน และได้อภิปรายผลตอนหนึ่งไว้ว่า การจัดการศึกษาดังนี้ต่อไป ถือว่า “ทุกคน” ต้องมีส่วนร่วมรับผิดชอบการบริหารและการจัดการศึกษาจะเป็นไปในวงกว้างโดยเฉพาะผู้ปกครอง นักเรียน ประชาชน องค์กร สมาคม หรือหน่วยงานอื่น ๆ โดยเฉพาะผู้มีส่วนได้ส่วนเสียจะต้องเข้าร่วมบริหารและจัดการศึกษา ความสลับซับซ้อนจะมีมากขึ้น ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบจึงจะไม่ทำให้การบริหารและการจัดการสับสนยุ่งยาก และล้มเหลว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การปฏิบัติงานร่วมกับคณะกรรมการโรงเรียน ตามพ.ร.บ. ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนต่อไปนี้จะต้องเป็นผู้บริหารมืออาชีพยุคใหม่ จำต้องปรับเปลี่ยนวัฒนธรรม

การบริหารเดิมที่ไม่พึงปรารถนาและไม่สอดคล้องกับแนวทางการบริหารตามแนวปฏิรูปการศึกษา นั่นคือ เน้นการบริหาร โดยองค์คณะบุคคลหรือการบริหารแบบมีส่วนร่วม

ฉลอง คงเจริญ (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “ศึกษาคุณลักษณะและความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร” พบว่า 1) ผู้ปกครองนักเรียนมีคุณลักษณะที่แสดงออกทางความคิดต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาคร โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผู้ปกครองนักเรียนมีความเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรสาครในด้านการวางแผนจัดการศึกษา การจัดหลักสูตร และการจัดการเรียนการสอนโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

นิพนธ์ เสือก้อน (2545 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การศึกษาความเป็นหุ้นส่วนการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานด้วยการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาการจัดทำรัฐธรรมนูญโรงเรียน” พบว่า ความเป็นหุ้นส่วนการบริหารสามารถสร้างได้จากองค์ประกอบ 3 ประการ ประการแรก บุคคลที่มีส่วนร่วมมีความสัมพันธ์ต่อกันถึงขั้นที่แสดงพฤติกรรมความสนิทสนมแนบแน่น ความเคารพนับถือ และความไว้วางใจซึ่งกันและกัน และการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของบุคคลมีความเสมอภาคซึ่งเกิดจากการเจรจาต่อรองจนได้ข้อยุติที่ยอมรับร่วมกัน ประการที่สอง ผู้ประสานงานด้านวิชาการที่ช่วยกระตุ้นหรือเร่งให้เกิดปฏิสัมพันธ์ ประการสุดท้าย กระบวนการทำงานร่วมกันที่มีระยะเวลายาวนานเพียงพอและต่อเนื่องจนเกิดภารกิจที่เป็นความผูกพันร่วมกันสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สุวัช พานิชวงษ์ (2546:บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในเขตอำเภอเมืองสุพรรณบุรี จังหวัดสุพรรณบุรี” พบว่า ปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครอง คือวุฒิการศึกษา ความรู้เกี่ยวกับบทบาทการมีส่วนร่วม และเจตคติต่อการมีส่วนร่วม มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนใน 3 ด้าน ได้แก่ ด้านความรู้ ด้านพฤติกรรม และด้านอาชีพ ส่วนปัจจัยด้านสถานภาพของผู้ปกครองด้านอาชีพของผู้ปกครองนั้นมีความสัมพันธ์ทางลบกับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนในด้านความรู้ และด้านพฤติกรรม ส่วนตัวแปรจำนวนบุตรและตำแหน่งทางสังคมในท้องถิ่น พบว่า ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

สรุป จากงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ พบว่า การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนนั้น ส่วนมากอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมในระดับวางแผน และส่วนมากผู้ปกครองจะได้มีโอกาสมีส่วนร่วม ก็โดยการบริจาควัสดุ สิ่งของ หรือทุนทรัพย์ ทั้ง ๆ ที่ผู้ปกครองก็ต้องการจะมีส่วนร่วมด้านอื่น ๆ ด้วย เช่น วิทยากรพิเศษ สนับสนุนแหล่งเรียนรู้ สถานประกอบการ หรือเข้าร่วมประชุม จนถึงขนาดเข้าไปเป็นหุ้นส่วนอย่างเท่าเทียมกันกับโรงเรียน

ขณะเดียวกันผู้ปกครองก็ต้องการข้อมูลหรือองค์ความรู้ด้านครุศาสตร์หรือวิทยาการสาขาการศึกษาจากทางโรงเรียน เช่นการสอนเด็กในวิชาต่าง ๆ การวัดและประเมินผล เป็นต้น สำหรับปัญหาที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมน้อยก็คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลา ไม่เห็นความสำคัญ ขาดความเข้าใจในการมีส่วนร่วม มีเจตคติต่อการมีส่วนร่วมในทางลบ และการสื่อสารประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนไม่หลากหลายครอบคลุม ทัวถึง แต่อย่างไรก็ตามการมีส่วนร่วมสามารถพัฒนาให้เพิ่มขึ้นได้ด้วยความพยายามของครูและผู้บริหารโรงเรียน

งานวิจัยต่างประเทศ

โกรลคนิค และสโลว์เวซิค (Grolnick & Slowiaczek. 1994 :237-252) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโรงเรียนของเด็ก : แนวคิดพหุมติและรูปแบบการมุ่งใจ” พบว่าองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองสามารถวัดเพื่อสนับสนุนสมมติฐาน 3 มิติของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองได้ คือ มิติพฤติกรรม (Behavior) มิติของสติปัญญา/ความเข้าใจ (Intellectual/Cognitive) มิติบุคคล (Personal)

กรามเมท (Gramet. 1997 : 1516-A) ได้วิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของผู้ปกครอง” พบว่า การฝึกการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจควรฝึกเป็น 2 เท่า ควรฝึกในรูปการมีส่วนร่วมตัดสินใจกับความต้องการของผู้ปกครอง โดยจัดให้มีการอภิปรายสาธารณะและตัดสินใจกระบวนการตัดสินใจเป็นกระบวนการที่เปลี่ยนแปลงทีละน้อย การตัดสินใจหลายครั้งเป็นการทำลายการมีส่วนร่วมมากที่สุด รูปแบบการตัดสินใจอาจพิจารณาตามความจำเป็นในการฝึกทีมร่วมกระบวนการตัดสินใจอย่างต่อเนื่องค่อย ๆ เปลี่ยนแปลงไป

คูทส์ (Coots. 1998 : 498-520) ได้ทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวและเด็กกับ รูปแบบของพ่อแม่ในการเข้ามามีส่วนร่วมกิจกรรมการฝึกหัดของเด็ก อายุ 7-8 ปี พบว่า ข้อมูลข่าวสารและบทบาทของโรงเรียนมีความสัมพันธ์มากที่สุดต่อตัวแปรการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง

แฟนทุซโซ, ไทก์ และ ชายด์ส (Fantuzzo, Tighe & Childs. 2000 : 367-374) ได้วิจัยเรื่อง “แบบสอบถามการมีส่วนร่วมของครอบครัว : การประเมินพหุระดับของการมีส่วนร่วมของครอบครัวในการศึกษาของวัยรุ่นตอนต้น” พบว่า ปัจจัยของการมีส่วนร่วมแบ่งเป็น 3 โครงสร้าง ได้แก่ การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากโรงเรียน การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากบ้าน และการประชุมร่วมกันระหว่างบ้านและโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเอปสไตน์ (Epstein. 1995 : 701-705) ที่ว่า การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากโรงเรียน ได้แก่ ความเป็นผู้ปกครอง และการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่บ้าน การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากโรงเรียน ได้แก่ การสื่อสารระหว่างบ้านกับโรงเรียนและการเป็นอาสาสมัครเพื่อพัฒนาการศึกษา และการมีส่วนร่วมจากการประชุมร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน ได้แก่ การเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจของโรงเรียน และ การเป็นผู้ประสานงานในการระดมทรัพยากร

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม ได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่

1) กลุ่มที่นำมาหาฉันทามติ ประกอบด้วย ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน จำนวน 6 คน และ ผู้แทนผู้ปกครองระดับ ชั้นละ 2 คน จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน สำหรับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1

2) กลุ่มผู้ปกครองทั้งหมด จำนวน 80 คน เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม ตามสภาพจริง สำหรับการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 และ 3

การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนกรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม โดยมีเกณฑ์การเลือก ดังนี้

1) เป็นโรงเรียนที่อยู่ในแหล่งชุมชนของหมู่บ้านเพชรงาม ตั้งอยู่บ้านเลขที่ 26 หมู่ที่ 5 ตำบลแพรงษาใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ

2) เป็นโรงเรียนของผู้ทำการวิจัยเอง จึงสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลได้อย่างถูกต้อง สึกซึ่งครบถ้วน ในทุกประเด็นที่ใช้ศึกษา ตลอดระยะเวลาของการวิจัย

3) เป็นโรงเรียนที่มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองจัดอยู่ในหลักสูตรของโรงเรียน และยังเป็นโรงเรียนที่ยังสามารถพัฒนาให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้ยิ่ง ๆ ขึ้นไปได้อีก

จากเกณฑ์ดังกล่าว จึงเลือกโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม เป็นกรณีศึกษา และ คัดเลือกผู้ร่วมกลุ่มสนทนา 12 คน ที่สามารถให้คำตอบตรงประเด็นและสามารถตอบวัตถุประสงค์ที่สนใจศึกษามากที่สุด เพื่อศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม โดย 6 คน คัดเลือกจากผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน และ อีก 6 คน คัดเลือกจากผู้แทนผู้ปกครองระดับชั้นละ 2 คน รวมทั้งสิ้น 12 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งเป็น 2 ชุด

ชุดที่ 1 ใช้สำหรับกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) โดยกำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ และกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่สร้างขึ้น โดยการศึกษาค้นคว้า จากตำรา เอกสาร ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายปิด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ มีลักษณะเป็นแบบประเมินความสำคัญ โดยกำหนดค่าความสำคัญเป็นตัวเลขตั้งแต่ 0-100 ตามความเห็นของผู้เข้าร่วมหาฉันทามติ

ชุดที่ 2 ใช้สำหรับกลุ่มผู้ปกครอง นักเรียนอนุบาล 1, 2 และ 3 เพื่อวิเคราะห์ความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามฉันทามติและกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในปัจจุบัน ที่ได้จากข้อมูลชุดที่ 1 ประกอบด้วย 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามตามฉันทามติ และกิจกรรมมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน มีลักษณะเป็น แบบประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดน้ำหนักความคิดเห็นดังนี้

ความเป็นไปได้ / การมีส่วนร่วมในปัจจุบัน	ในระดับมากที่สุด	= 5 คะแนน
ความเป็นไปได้ / การมีส่วนร่วมในปัจจุบัน	ในระดับมาก	= 4 คะแนน
ความเป็นไปได้ / การมีส่วนร่วมในปัจจุบัน	ในระดับปานกลาง	= 3 คะแนน
ความเป็นไปได้ / การมีส่วนร่วมในปัจจุบัน	ในระดับน้อย	= 2 คะแนน
ความเป็นไปได้ / การมีส่วนร่วมในปัจจุบัน	ในระดับน้อยที่สุด	= 1 คะแนน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน กรณี ศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม ตามฉันทามติ มีความเป็นไปได้มากขึ้น

การสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือ

1. แบบสอบถามชุดที่ 1 ใช้ประกอบกิจกรรมกลุ่มสนทนา สร้างขึ้นจากการศึกษา ค้นคว้า กิจกรรมที่ผู้ปกครองและโรงเรียนควรมีส่วนร่วมปฏิบัติในการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยการศึกษา ค้นคว้า จากตำรา เอกสาร ข้อความทางอินเทอร์เน็ต และผลวิจัยที่เกี่ยวข้อง ที่มีความเหมาะสมสำหรับ บริบทของประเทศไทย ดังในหน้า 39 , 46 , 53 , 60 , 68 และ 75

2. ทำแบบสอบถามชุดที่ 1 ไปสอบถามความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนา จำนวน 12 คน ได้แก่ ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน จำนวน 6 คน และ ผู้แทนผู้ปกครองระดับ ชั้นละ 2 คน จำนวน 6 คน เพื่อประเมินความสำคัญ ของกิจกรรม

3. สร้างแบบสอบถาม ชุดที่ 2 เพื่อถามระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมที่วิเคราะห์ได้ใน ข้อ 2 และกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

4. นำแบบสอบถามชุดที่ 2 ไปทดลองใช้กับผู้ปกครองนักเรียนของโรงเรียนอนุบาลสุวิภา จำนวน 30 คน นำมาหารระดับความเชื่อมั่น จากค่า สัมประสิทธิ์ แอลฟา โดยใช้สูตรของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ แอลฟา เท่ากับ 0.97 นำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอนหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยาถึงผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอ ความร่วมมือในการทำการวิจัยในครั้งนี้

2. คัดเลือกผู้ร่วมกลุ่มสนทนา ได้กำหนดเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ร่วมสนทนา 12 คน เพื่อให้ ได้ผู้ที่สามารถให้คำตอบตรงประเด็นและสามารถตอบวัตถุประสงค์ที่สนใจในศึกษามากที่สุด

2.1 ผู้ร่วมกลุ่มสนทนา 6 คน เป็นผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้ที่ให้การสนับสนุน กิจกรรมของทางโรงเรียน ซึ่งได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแพรเกษใหม่ ประธานสภาตำบล แพรเกษใหม่ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 ผู้จัดการโครงการหมู่บ้านเพชรงาม ผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรมของ ทางโรงเรียน และผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการกับทางโรงเรียน

2.2 ผู้แทนผู้ปกครองระดับชั้นอนุบาล 1, 2, 3 ระดับชั้นละ 2 คน รวมทั้งหมด 6 คน

3. จัดกลุ่มสนทนา ได้กำหนดหัวข้อของการสนทนาตามโครงสร้างการมีส่วนร่วมของ ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ ของเอปสไตน์ (Epstein. 1995: 701-705) ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน

การหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ(Multi-Attribute Consensus Reaching : MACR) เพื่อเป็นการตรวจสอบและยืนยันของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ได้รับการฉันทามติจากพหุคุณลักษณะแล้ว ซึ่งแบ่งขั้นตอนการดำเนินงานออกเป็น 3 ขั้นตอนย่อย ดังนี้ (จิระภา จำพิสุทธิ. 2546 : 21-23)

ขั้นตอนย่อยที่ 1 มิติสิ่งนำเข้า (Generation of Input)

ขั้นตอนย่อยนี้ เป็นขั้นตอนคัดเลือกผู้เข้าร่วมเพื่อการฉันทามติ โดยทำการคัดเลือกให้สอดคล้องกับเรื่องหรือประเด็นที่ต้องการศึกษาวิจัย การคัดเลือกผู้เข้าร่วมกลุ่มสนทนาเพื่อการหาฉันทามติ จำนวน 12 คน จะถูกแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อย 2 กลุ่ม ๆ ละ 6 คน โดยจัดให้สมาชิกภายในกลุ่มมีคุณลักษณะเหมือนกัน (homogeneous) ให้มากและสมาชิกต่างกลุ่มให้มีคุณลักษณะต่างกัน (heterogeneous) ให้มาก การคัดเลือกเช่นนี้ก็เพื่อเป็นการป้องกันการเป็นผู้ผูกขาดหรือควบคุม (dominate) การสนทนา

ขั้นตอนย่อยที่ 2 การหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ (Consensus Working Session)

2.1 ให้แบบสอบถามความคิดเห็นต่อสมาชิกของกลุ่ม และให้สมาชิกดำเนินการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ โดยให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาความสำคัญของแต่ละกิจกรรมและตัดสินใจประมาณคะแนน (Rating) ด้วยมาตราวัดของลิเคอร์ท (Likert-type rating system) มีคะแนนตั้งแต่ 0-100

2.2 นำกิจกรรมที่ให้คะแนนแล้วมาจัดอันดับ โดยวิธีการคำนวณหาค่าเฉลี่ย (mean) ค่าพิสัย (ranges) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ถ้ากิจกรรมใดมีค่าเฉลี่ยสูง ค่าพิสัยแคบ แสดงว่า สมาชิกมีฉันทามติ กรณีที่มีค่าพิสัยกว้างซึ่งค่าเฉลี่ยอาจจะสูงหรือต่ำขึ้นอยู่กับการกระจายของค่าของกลุ่ม แสดงว่า สมาชิกไม่มีฉันทามติ

ขั้นตอนย่อยที่ 3 การสังเคราะห์ฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ (Synthesis of Consensus)

3.1 ในการกำหนดคะแนนนี้ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีการหาฉันทามติ เพื่อให้ได้มาซึ่งกิจกรรมที่ดี ดังนั้น หากกิจกรรมใดมีระดับการกระจายของการกำหนดคะแนนมาก ก็จะนำผลที่ได้จากการจัดลำดับแล้วมาให้สมาชิกแต่ละคนอภิปรายถึงเหตุผลในการให้คะแนนในกิจกรรมนั้น ๆ เพื่อหาฉันทามติในกิจกรรมที่มีปัญหา

3.2 ให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาตัดสินใจใหม่เป็นครั้งสุดท้าย และ ให้คะแนนแต่ละกิจกรรมอีกครั้ง ซึ่งอาจแตกต่างไปจากเดิมได้ นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นฉันทามติของสมาชิก

4. ทำแบบสอบถามระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมตามรายการกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่ได้จากการสังเคราะห์เป็นฉันทามติแล้วและระดับกิจกรรมการมีส่วนร่วมในปัจจุบันไปสอบถามประชากรทั้งหมดที่เป็นผู้ปกครอง จำนวน 80 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลในตอนต้นที่ 1 ทั้งชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มของประชากร วิเคราะห์จากค่าความถี่ และร้อยละ

2. ข้อมูลจากตอนที่ 2 ของชุดที่ 1 คือ ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ได้จากกลุ่มสนทนา การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรมดังนี้

1) ค่าเฉลี่ยของระดับความสำคัญของกิจกรรม พิจารณาโดยใช้เกณฑ์

คะแนนเฉลี่ย 0-20 แสดงว่า กิจกรรมนั้นไม่มีความสำคัญ

คะแนนเฉลี่ย 21-79 แสดงว่ากิจกรรมนั้นอยู่ในเกณฑ์พิจารณา หากันตามติ

คะแนนเฉลี่ย 80-100 แสดงว่ากิจกรรมนั้นสำคัญมาก

2) พิสัย (range) ที่ได้จากการหาอันตามติจากพหุคุณลักษณะมาพิจารณาว่ากิจกรรมใดที่สมาชิกให้ความสำคัญและกิจกรรมใดที่สมาชิกไม่ให้ความสำคัญ รวมทั้งพิจารณาว่า

ถ้ากิจกรรมใดที่มีค่าพิสัยมากกว่า แสดงว่าสมาชิกมีความคิดเห็นแตกต่างกันมาก

แต่ถ้ากิจกรรมใดมีค่าพิสัยต่ำ แสดงว่าสมาชิกมีความคิดเห็นสอดคล้องกัน

จะพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ค่าพิสัยเท่ากับ 60 คะแนน เป็นเกณฑ์

กิจกรรมใดที่มีความเห็นแตกต่างกันมาก ก็จะนำมาอภิปราย ปรับปรุง หรือ ชี้แจงเหตุผล เพื่อหาข้อสรุปต่อไป

3) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) ใช้ในกรณี ที่ค่าเฉลี่ยกับค่าพิสัยเท่ากัน จึงนำเอาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมาร่วมในการพิจารณา

3. ข้อมูลจากตอนที่ 2 ของชุดที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วม และการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน โดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ) สรุประดับความคิดเห็น โดยใช้เกณฑ์ต่อไปนี้

4.50 - 5.00 แสดงว่า ปัจจุบันมีส่วนร่วม/มีความเป็นไปได้ในระดับมากที่สุด

3.50 - 4.49 แสดงว่า ปัจจุบันมีส่วนร่วม/มีความเป็นไปได้ในระดับมาก

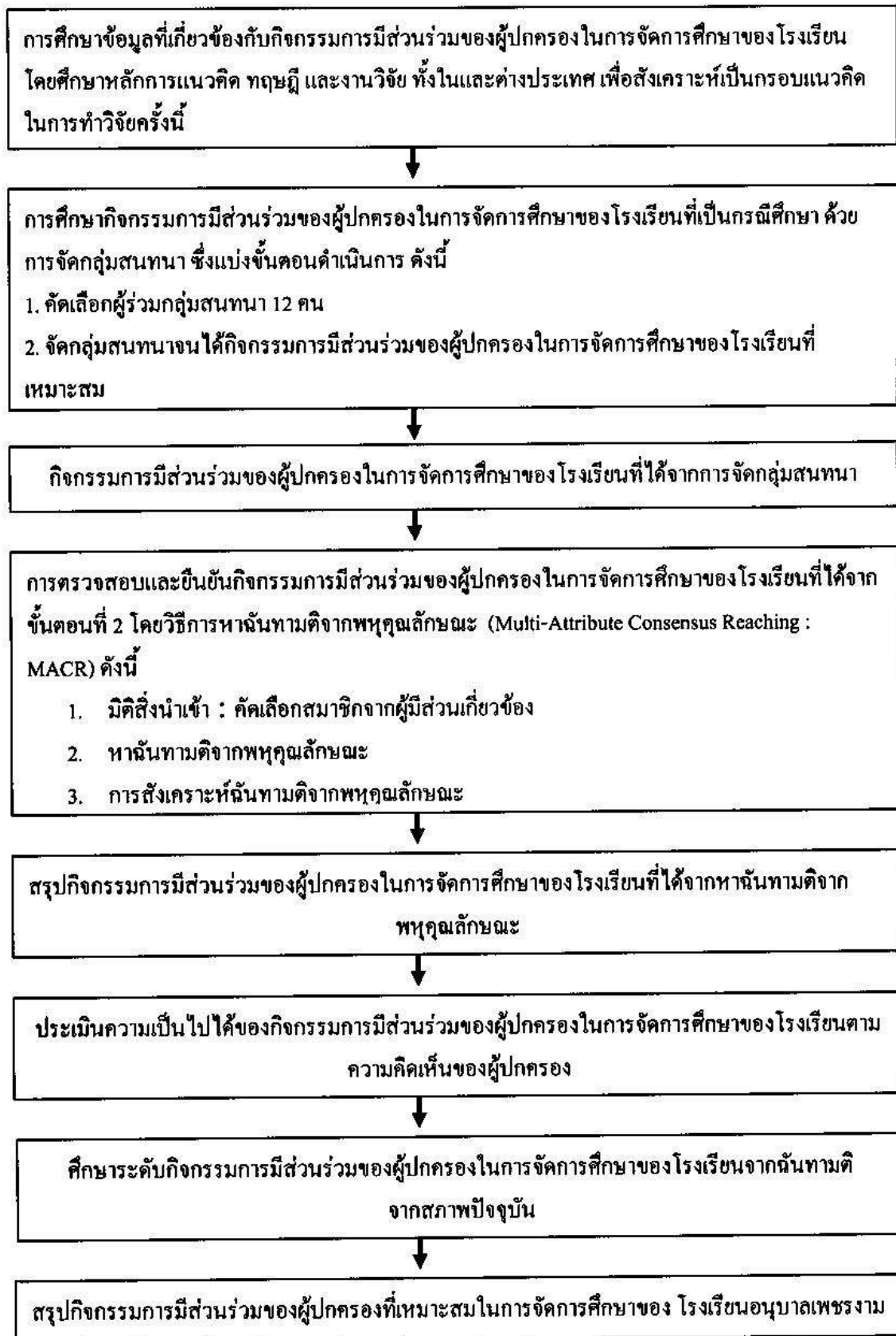
2.50 - 3.49 แสดงว่า ปัจจุบันมีส่วนร่วม/มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง

1.50 - 2.49 แสดงว่า ปัจจุบันมีส่วนร่วม/มีความเป็นไปได้ในระดับน้อย

1.00 - 1.49 แสดงว่า ปัจจุบันมีส่วนร่วม/มีความเป็นไปได้ในระดับน้อยที่สุด

4. ข้อมูลจากตอนที่ 3 ของข้อมูลชุดที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน วิเคราะห์ด้วยการสรุป เรียงลำดับความสำคัญของข้อเสนอแนะจากความถี่

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยสามารถสรุปได้ดังแผนภาพที่

แผนภาพที่ 2 ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ชุด ดังนี้

ชุดที่ 1 ผลการใช้กลุ่มสนทนา เพื่อการหาฉันทามติต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

ชุดที่ 2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามตามฉันทามติ และกิจกรรมมีส่วนร่วมในปัจจุบัน จากชุดที่ 1

ชุดที่ 1 ผลการใช้กลุ่มสนทนา เพื่อการหาฉันทามติต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของ

ผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูลจากชุดที่ 1 มี 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติ

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาคำความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติ

ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติ จำนวน 12 คน ผลปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติ

สถานภาพของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติ	จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ		
ชาย	6	50.00
หญิง	6	50.00
รวม	12	100.00
2. อายุ		
น้อยกว่า 30 ปี	1	8.33
30 – 40 ปี	6	50.00
41 – 50 ปี	4	33.34
มากกว่า 50 ปี	1	8.33
รวม	12	100.00
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	10	83.34
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	1	8.33
ปริญญาโท	1	8.33
รวม	12	100.00
4. อาชีพ		
ข้าราชการการเมือง	3	25.00
ค้าขาย , ธุรกิจส่วนตัว	4	33.33
รับจ้าง	2	16.67
แม่บ้าน	3	25.00
รวม	12	100.00

ตารางที่ 1 (ต่อ)

สถานภาพของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติ	จำนวน	ร้อยละ
5. จำนวนบุตร		
ยังไม่มีบุตร	1	8.33
1 คน	2	16.67
2 คน	6	50.00
3 คน	2	16.67
4 คน	1	8.33
รวม	12	100.00
เป็นเด็กชาย	13	54.17
เป็นเด็กหญิง	11	45.83
รวม	24	100.00
6. การดูแลบุตร		
ดูแลเอง	10	83.34
ผู้อื่นดูแล	1	8.33
ไม่มีบุตร	1	8.33
รวม	12	100.00

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ผู้เข้าร่วมหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ เป็นชายและหญิง เท่ากัน คือ 6 ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 30-40 ปี คิดเป็นร้อยละ 50 มีวุฒิการศึกษาดำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 83.34 มีอาชีพค้าขาย , ธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีบุตร 2 คน คิดเป็นร้อยละ 50 ส่วนใหญ่ ร้อยละ 54.17 เป็นเด็กผู้ชาย และจะเป็นผู้ดูแลเอง คิดเป็นร้อยละ 83.34

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง ในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

ผลการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ที่ได้จากการจัดกลุ่มสนทนาในขั้นตอนที่ 2 โดยวิธีการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ (Multi-Attribute Consensus Reaching : MACR) ผลการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

การหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะในแต่ละแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในขั้นตอนนี้ ผลปรากฏดังนี้

1.1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

การให้คะแนนตามความสำคัญของแต่ละกิจกรรม เพื่อหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ โดยสมาชิกแต่ละคนให้คะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคอร์ท (Likert-type Rating System) มีคะแนน ตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 กิจกรรมการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองจากการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง	88.92	20	7.04	สำคัญมาก
2. ให้ลูกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย และให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม	86.00	25	7.34	สำคัญมาก
3. ตรวจและพัฒนาสุขภาพของลูกอย่าง สม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้	85.58	30	10.11	สำคัญมาก
4. เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์	84.75	30	7.56	สำคัญมาก

ตารางที่ 2 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
5. สังเกตแวความสามารถและความสนใจ ของลูก	86.83	30	11.73	สำคัญมาก
6. พัฒนาการอ่านในตอนเช้าและฝึกเขียนใน ตอนเย็นเพื่อให้มีสมาธิมากขึ้น	82.50	25	7.22	สำคัญมาก
7. จัดหากิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวได้มี กิจกรรมร่วมกัน	82.00	30	7.82	สำคัญมาก
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เช่น การเลี้ยงลูก, พัฒนาการเด็ก	79.58	50	12.69	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
2. เป็นที่ปรึกษาเรื่อง การเลี้ยงลูก , พัฒนาการ เด็ก	81.67	25	6.85	สำคัญมาก
3. จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้าน สุขภาพ โภชนาการ ฯลฯ	80.42	40	9.64	สำคัญมาก
4. จัดเผยแพร่ข้อมูลความรู้ ตามข้อ 1-3 ผ่าน สื่อต่าง ๆ ถึงผู้ปกครอง	80.83	10	2.89	สำคัญมาก

จากตารางที่ 2 พบว่า ในกิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ผู้เข้าร่วมสนทนาเห็นว่า

1. กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมาก ทั้ง 7 กิจกรรม โดยมี ค่าเฉลี่ย (μ) ของคะแนนความสำคัญ อยู่ระหว่าง 82.00 - 88.92 และมีค่าพิสัยอยู่ระหว่าง 20 - 30 ตามเกณฑ์ที่กำหนด กิจกรรมที่สมาชิกมีฉันทามติสูงที่สุดได้แก่ สร้างบรรยากาศในครอบครัว

ให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมทั้ง 7 ข้อดังกล่าว เป็นกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่สำคัญ ที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ในแบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

2. กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ พบว่า มี 3 กิจกรรมที่มีความสำคัญ โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ของคะแนนความสำคัญ อยู่ระหว่าง 80.42 – 81.83 และมีค่าพิสัยอยู่ระหว่าง 10 – 50 ตามเกณฑ์ และพบว่า มีเพียง 1 กิจกรรม คือ จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เช่น การเลี้ยงลูก, พัฒนาการเด็ก ที่มีคะแนนความสำคัญต่ำกว่า 80 คือ ($\mu = 79.58$) อยู่ในเกณฑ์นำไปพิจารณาในขั้นตอนต่อไป

1.2 การติดต่อสื่อสาร

การให้คะแนนตามความสำคัญของแต่ละกิจกรรม เพื่อหาอันดับจากพหุคุณลักษณะ โดยสมาชิกแต่ละคนให้คะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคอร์ต (Likert-type Rating System) มีคะแนน ตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏ ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 กิจกรรมการติดต่อสื่อสารจากการหาอันดับจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกขณะที่อยู่บ้าน	81.58	40	9.15	สำคัญมาก ไม่มีความ
2. ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ	71.17	70	20.31	สำคัญ
3. ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	86.42	20	6.43	สำคัญมาก
4. พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน	66.17	60	17.53	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
5. ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู/สถานศึกษา	83.08	30	7.29	สำคัญมาก

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
6. ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะ อยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่บ้าน อย่างไร	84.58	10	4.98	สำคัญมาก
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยน ข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน	80.83	40	10.41	สำคัญมาก
2. มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับ ชั้น	85.83	30	9.00	สำคัญมาก
3. โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง	83.91	25	10.07	สำคัญมาก
4. จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและ บุคลากรในโรงเรียนในรูปกิจกรรมต่าง ๆ	72.83	65	15.98	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
5. จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละครั้ง	80.42	25	4.98	สำคัญมาก

จากตารางที่ 3 พบเห็นว่า ในกิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบการติดต่อสื่อสาร ผู้เข้าร่วมสนทนาเห็นว่า

1. กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญมาก 4 กิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ของคะแนนความสำคัญ อยู่ระหว่าง 81.58 - 86.42 และมีค่าพิสัยอยู่ระหว่าง 10 - 40 กิจกรรมที่มีความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ และพบว่า มี 1 กิจกรรมที่อยู่ในเกณฑ์นำไปพิจารณา ได้แก่ พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน ($\mu = 66.17$ พิสัย 60) แต่อีก 1 กิจกรรมที่สมาชิกไม่ให้ความสำคัญและไม่ต้องนำไปพิจารณาต่อไป ได้แก่ ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ ($\mu = 71.17$ พิสัย = 70)

จะเห็นว่ามีค่าเฉลี่ย (μ) ต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด คือ 80 และมีค่าพิสัยเกินกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 60 จึงเป็นกิจกรรมที่ไม่อยู่ในเกณฑ์พิจารณาหาต้นทาง

2. กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ พบว่า มีกิจกรรมการมีส่วนร่วมที่มีความสำคัญมาก 4 กิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ของคะแนนความสำคัญ อยู่ระหว่าง 80.42 – 85.83 และมีค่าพิสัยอยู่ระหว่าง 25 – 40 ตามเกณฑ์ที่กำหนด และพบว่า มีเพียง 1 กิจกรรม คือ จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนในรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีคะแนนความสำคัญต่ำกว่าเกณฑ์ คือ ($\mu = 72.83$ พิสัย 65) อยู่ในเกณฑ์นำไปพิจารณาในขั้นตอนต่อไป

1.3 การอาสาสมัคร

การให้คะแนนตามความสำคัญของแต่ละกิจกรรม เพื่อหาต้นทางจากพหุคุณลักษณะ โดยสมาชิกแต่ละคนให้คะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคอร์ท (Likert-type Rating System) มีคะแนน ตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏ ดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 กิจกรรมการอาสาสมัครจากการหาต้นทางจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอาสาสมัคร	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. อาสาสมัครช่วยเหลือโรงเรียนตาม ความสามารถทุกครั้งที่โรงเรียนเปิดโอกาส	72.83	45	13.68	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
2. จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครองโรงเรียน	69.08	45	14.04	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. โครงการอาสาสมัครช่วยครู ผู้บริหาร นักเรียนผู้ปกครองอื่น ๆ	72.00	30	11.70	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
2. กำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัคร เพื่อช่วยงานของโรงเรียนที่ชัดเจน	74.50	30	9.59	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
3. สำรวจความรู้และความสามารถของ ผู้ปกครองเพื่อช่วยงานของโรงเรียน	73.33	40	14.20	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
4. คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้เหมาะสม กับงานของโรงเรียน	75.33	40	10.50	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
5. มีระบบให้เกียรติและยกย่องผู้ปกครอง อาสาสมัครที่ชัดเจน	79.50	50	14.37	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา

จากตารางที่ 4 พบว่า ในกิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบอาสาสมัคร ผู้เข้าร่วมสนทนาเห็นว่า

1. กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติทุกกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องนำไปพิจารณา โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ของคะแนนความสำคัญ อยู่ระหว่าง 69.08 – 72.83 ถึงแม้จะมีพิสัยเป็น 45 ก็ตาม
2. กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ทั้ง 5 กิจกรรม อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องนำไปพิจารณา โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ของคะแนนความสำคัญ อยู่ระหว่าง 72.00 – 79.50 และมีพิสัยอยู่ระหว่าง 30 – 50

1.4 การเรียนรู้ที่บ้าน

การให้คะแนนตามความสำคัญของแต่ละกิจกรรม เพื่อหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ โดยสมาชิกแต่ละคนให้คะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคอร์ท (Likert-type Rating System) มีคะแนน ตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏ ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 กิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านจากการหาต้นทางตามตัวคุณลักษณะ

กิจกรรมที่มีส่วนร่วม การเรียนรู้ที่บ้าน	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อ กระบวนการเรียนรู้ของเด็ก	84.33	30	11.48	สำคัญมาก
2. มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ	88.75	20	7.11	สำคัญมาก
3. สังเกตแววหรือความสามารถหรือความ สนใจของเด็ก	90.42	25	8.65	สำคัญมาก
4. ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมตามศักยภาพ	86.00	30	9.50	สำคัญมาก
5. จัดเวลาให้ไปบาตรตอนเช้า	80.00	20	5.22	สำคัญมาก
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ ผู้ปกครอง	80.00	30	11.68	สำคัญมาก
2. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ในการจัดสภาพการเรียนรู้ที่บ้าน	76.25	50	18.10	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
3. จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและ นักเรียนเรียนที่บ้าน	68.67	50	15.32	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
4. จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วงปิด เทอม	78.25	30	8.60	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา

จากตารางที่ 5 พบว่า ในกิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบการเรียนรู้ที่บ้าน ผู้เข้าร่วมสนทนาค้นพบว่า

1. กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ทุกกิจกรรม เป็นกิจกรรมที่สำคัญมาก 5 กิจกรรม โดยมีความเฉลี่ย (μ) ของคะแนนความสำคัญ อยู่ระหว่าง 80.00 – 90.42 มีพิสัยอยู่ระหว่าง 20 – 30 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด

2. กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ มีเพียงกิจกรรมเดียวที่มีความสำคัญ คือ จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 80$ พิสัย 30) ในขณะที่อีก 3 กิจกรรม ได้แก่ จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการจัดสภาพการเรียนรู้ที่บ้าน ($\mu = 76.25$ พิสัย 50) จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเรียนที่บ้าน ($\mu = 68.25$ พิสัย 50) และ จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วงปิดเทอม ($\mu = 78.25$ พิสัย 30) อยู่ในเกณฑ์นำไปพิจารณาต่อไป

1.5 การตัดสินใจ

การให้คะแนนตามความสำคัญของแต่ละกิจกรรม เพื่อหาอันดับจากพหุคุณลักษณะ โดยสมาชิกแต่ละคนให้คะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคอร์ท (Likert-type Rating System) มีคะแนน ตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏ ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 กิจกรรมการตัดสินใจจากการหาอันดับจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การตัดสินใจ	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. สมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนลูก	64.08	50	14.33	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
2. เข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการ บริหารงานในโรงเรียน	69.50	30	8.54	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
3. การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไขปัญหา สาเหตุ เช่น การป้องกันภัยจากภายนอก โรงเรียน	72.42	40	13.18	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
4. ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อติดตาม ตรวจสอบ	69.50	35	11.88	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา

ตารางที่ 6 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข	72.00	40	12.64	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
2. จัดให้มีการประชุมผู้แทนผู้ปกครอง ภาค การศึกษาละ 1 ครั้ง	75.33	40	11.13	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
3. ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือ คำถามของผู้ปกครองจากรายงานการประชุม	69.92	40	11.79	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา
4. จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือ ความเห็นจากผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจ	77.92	50	13.89	อยู่ในเกณฑ์ พิจารณา

จากตารางที่ 6 พบว่า ในกิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบการตัดสินใจ ผู้เข้าร่วมสนทนาค้นเห็นว่า

1. กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ทุกกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องนำไปพิจารณาหา
ฉันทามติ โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ของคะแนนความสำคัญ อยู่ระหว่าง 64.08 – 72.42 มีพิสัยอยู่
ระหว่าง 30 - 50 ก็ตาม

2. กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ทั้ง 4 กิจกรรม อยู่ในเกณฑ์ที่ต้องนำไปพิจารณา โดยมี
ค่าเฉลี่ย (μ) ของคะแนนความสำคัญ อยู่ระหว่าง 69.92 – 77.92 และมีพิสัยอยู่ระหว่าง 40 – 50

1.6 การร่วมมือกับชุมชน

การให้คะแนนตามความสำคัญของแต่ละกิจกรรม เพื่อหาฉันทามติจาก
ทุกคุณลักษณะ โดยสมาชิกแต่ละคนให้คะแนนด้วยมาตรวัดของลิเคอร์ท (Likert-type Rating
System) มีคะแนน ตั้งแต่ 0-100 ผลการให้คะแนนปรากฏ ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 กิจกรรมการร่วมมือกับชุมชนจากการหาต้นทางจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การร่วมมือกับชุมชน	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาโดยการบริจาคทรัพย์สินและอื่น ๆ	74.50	45	13.53	อยู่ในเกณฑ์พิจารณา
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ภูมิปัญญาในท้องถิ่น	75.33	45	10.51	อยู่ในเกณฑ์พิจารณา
3. ทำหน้าที่ประสานงานและทรัพยากรต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา	72.00	40	13.84	อยู่ในเกณฑ์พิจารณา
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้	81.83	40	11.33	สำคัญมาก
2. บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และ ครอบครัว เช่น คณิตศาสตร์ ศิลปะ ฯลฯ	79.92	35	11.28	อยู่ในเกณฑ์พิจารณา

จากตารางที่ 7 พบว่า ในกิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบการร่วมมือกับชุมชน ผู้เข้าร่วมสนทนาเห็นว่า

1. กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติทุกกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ที่ต้องนำไปพิจารณา โดยมีค่าเฉลี่ย (μ) ของคะแนนความสำคัญ อยู่ระหว่าง 72.00 – 75.33 มีพิสัยอยู่ระหว่าง 40 - 45 ก็ตาม
2. กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ มีเพียงกิจกรรมเดียวที่มีความสำคัญ คือ มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 81.83$) พิสัย = 40 และอีกหนึ่งกิจกรรมอยู่ในเกณฑ์ที่นำไปพิจารณาต่อไป ได้แก่ บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และ ครอบครัว เช่น คณิตศาสตร์ ศิลปะ ฯลฯ โดยมีค่าเฉลี่ย ($\mu = 79.92$) และพิสัย = 35

2. ขั้นตอนการสังเคราะห์นันทามติจากพหุคุณลักษณะ

ผลการสังเคราะห์นันทามติจากพหุคุณลักษณะนั้น หลังจากสมาชิกได้อภิปรายถึงเหตุผลในการให้คะแนนในแต่ละกิจกรรมที่มีปัญหา คือ กิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่า 80 หรือกิจกรรมที่มีค่าเฉลี่ยเกินกว่า 60 (จิราภา จำพิสุทธิ์. 2546 : 26) แล้ว สมาชิกแต่ละคนพิจารณาตัดสินใหม่เป็นครั้งสุดท้าย โดยให้คะแนนแต่ละกิจกรรมอีกครั้ง ซึ่งอาจแตกต่างจากเดิมได้ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์เป็นนันทามติจากพหุคุณลักษณะของสมาชิก ผลปรากฏดังนี้

2.1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

สมาชิกทุกคนอภิปรายว่า การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองนั้นเป็นหน้าที่ของพ่อแม่ผู้ปกครองมากกว่าของครูหรือโรงเรียน และกระบวนการจัดการศึกษาของโรงเรียนจะเกื้อหนุนการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง เช่น ครูแนะแนวสามารถให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องพัฒนาการเด็ก การปรับตัวของเด็ก และการส่งเสริมให้ศึกษาต่อ ฯลฯ ผลการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่งเป็นการตัดสินใจครั้งสุดท้าย ผลปรากฏดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 กิจกรรมการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองจากการสังเคราะห์นันทามติจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง	88.92	20	7.04	สำคัญมาก
2. ให้ลูกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย และให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม	86.00	25	7.34	สำคัญมาก
3. ตรวจและพัฒนาสุขภาพของลูกอย่าง สม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้	85.58	30	10.11	สำคัญมาก
4. เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์	84.75	30	7.56	สำคัญมาก
5. สังเกตแวວความสามารถและความสนใจ ของลูก	86.83	30	11.73	สำคัญมาก

ตารางที่ 8 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
6. พัฒนาการอ่านในตอนเช้าและฝึกเขียนในตอนเย็นเพื่อให้มีสมาธิมากขึ้น	82.50	25	7.22	สำคัญมาก
7. จัดหากิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน	82.00	30	7.82	สำคัญมาก
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เช่น การเลี้ยงลูก, พัฒนาการเด็ก	80.58	40	9.17	สำคัญมาก
2. เป็นที่ปรึกษาเรื่อง การเลี้ยงลูก , พัฒนาการเด็ก	81.67	25	6.85	สำคัญมาก
3. จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้านสุขภาพ โภชนาการ ฯลฯ	80.42	40	9.64	สำคัญมาก
4. จัดเผยแพร่ข้อมูลความรู้ ตามข้อ 1-3 ผ่านสื่อต่าง ๆ ถึงผู้ปกครอง	80.83	10	2.89	สำคัญมาก

จากตารางที่ 8 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกมีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะในกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติทั้ง 7 กิจกรรม และในกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติทั้ง 4 กิจกรรม โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 80.42-88.92 มีพิสัยอยู่ระหว่าง 10-40

กิจกรรมที่สมาชิกมีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ ที่เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง มีค่าเฉลี่ย 88.92 และกิจกรรมที่สมาชิกมีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดหากิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน มีค่าเฉลี่ย 82.00

สำหรับกิจกรรมที่สมาชิกมีจิตตาคิดจากพหุคุณลักษณะ ที่เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ เป็นที่ปรึกษาเรื่อง การเลี้ยงลูก , พัฒนาการเด็ก มีค่าเฉลี่ย 81.67 และกิจกรรมที่สมาชิกมีจิตตาคิดจากพหุคุณลักษณะให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้านสุขภาพ โภชนาการ ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย 80.42

เมื่อพิจารณาคำนวณน้ำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในแบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญในแต่ละกลุ่มมีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกันเท่ากับ 1 ผลของค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมปรากฏดังตารางที่ 9

**ตารางที่ 9 คำนวณน้ำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง
จากการสังเคราะห์จิตตาคิดจากพหุคุณลักษณะ**

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง	ค่าน้ำหนัก ความสำคัญ	ลำดับ ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ		
1. สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง	0.097	1
2. ให้ลูกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกาย และให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม	0.093	3
3. ตรวจสอบและพัฒนาสุขภาพของลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้	0.093	3
4. เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์	0.092	5
5. สังเกตแววความสามารถและความสนใจของลูก	0.094	2
6. พัฒนาการอ่านในตอนเช้าและฝึกเขียนในตอนเย็นเพื่อให้มีสมาธิมากขึ้น	0.090	6
7. จัดหากิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน	0.089	7

ตารางที่ 9 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง	ค่าน้ำหนัก ความสำคัญ	ลำดับ ความสำคัญ
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ		
1. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เช่น การเลี้ยงดู, พัฒนาการเด็ก	0.088	8
2. เป็นที่ปรึกษาเรื่อง การเลี้ยงดู, พัฒนาการเด็ก	0.089	10
3. จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้านสุขภาพ โภชนาการ ฯลฯ	0.087	11
4. จัดเผยแพร่ข้อมูลความรู้ตามข้อ 1-3 ผ่านสื่อ ต่าง ๆ ถึงผู้ปกครอง	0.088	8

จากตารางที่ 9 พบว่า กิจกรรมทั้ง 11 กิจกรรม มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกันคือ ค่าน้ำหนักความสำคัญอยู่ระหว่าง 0.087 - 0.097 แสดงว่า สมาชิกมีความเห็นว่า กิจกรรมทั้ง 11 กิจกรรม มีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยมีกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ กิจกรรมที่ 1 คือ สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง เป็นกิจกรรมที่มีค่าน้ำหนักสูงที่สุด คือ 0.097 และกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ กิจกรรมที่ 3 คือ จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้านสุขภาพ โภชนาการ ฯลฯ เป็นกิจกรรมที่มีค่าน้ำหนักต่ำที่สุด คือ 0.087

2.2 การติดต่อสื่อสาร

การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนแบบการติดต่อสื่อสารนี้ สมาชิกที่เป็นตัวแทนผู้ปกครองและสมาชิกที่เป็นผู้บริหาร โรงเรียนต่างก็เห็นว่ามีค่าสำคัญมาก และต้องการให้มีการติดต่อสื่อสาร 2 ทาง ระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อร่วมมือกันพัฒนาเด็กให้เต็มตามศักยภาพ ผลการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่งเป็นการตัดสินใจครั้งสุดท้าย ผลปรากฏดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 กิจกรรมการติดต่อสื่อสารจากการสังเคราะห์ดัชนีทางจิตจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกขณะที่อยู่บ้าน	81.58	40	9.15	สำคัญมาก
2. ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	86.42	20	6.43	สำคัญมาก
3. พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน	81.67	20	5.37	สำคัญมาก
4. ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู/สถานศึกษา	83.08	30	7.29	สำคัญมาก
5. ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะที่อยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่บ้านอย่างไร	84.58	10	4.98	สำคัญมาก
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน	80.83	40	10.41	สำคัญมาก
2. มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น	85.83	30	9.00	สำคัญมาก
3. โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง	83.91	25	10.07	สำคัญมาก
4. จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนในรูปกิจกรรมต่าง ๆ	85.33	15	5.35	สำคัญมาก
5. จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละครั้ง	80.42	25	4.98	สำคัญมาก

จากตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่าสมาชิกมีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะในกิจกรรมที่ผู้ปกครอง
การปฏิบัติและกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ทั้ง 10 กิจกรรม มีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 80.42 - 86.42
พิสัยอยู่ระหว่าง 10 - 40

กิจกรรมที่สมาชิกมีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ ที่เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติให้
ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ย 86.42 และกิจกรรมที่
สมาชิกมีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อ
แลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกขณะที่อยู่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 81.58

สำหรับกิจกรรมที่สมาชิกมีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ ที่เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ
ให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น มีค่าเฉลี่ย 85.83 และกิจกรรม
ที่สมาชิกมีฉันทามติจากพหุคุณลักษณะให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์
ละครั้ง มีค่าเฉลี่ย 80.42

เมื่อพิจารณาคำนำนั้ความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในแบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะ
ผู้ปกครอง โดยการให้ค่านำนั้ความสำคัญในแต่ละกลุ่มมีผลรวมของค่านำนั้ความสำคัญรวมกัน
เท่ากับ 1 ผลของค่านำนั้ความสำคัญของแต่ละกิจกรรมปรากฏดังตารางที่ 11

ตารางที่ 11 ค่านำนั้ความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการติดต่อสื่อสารจากการสังเคราะห์ฉันทามติ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร	ค่านำนั้หนัก ความสำคัญ	ลำดับ ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ		
1. พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยน ข้อมูลของลูกขณะที่อยู่บ้าน	0.098	7
2. ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	0.104	1
3. พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายใน โรงเรียน	0.098	7
4. ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู/ สถานศึกษา	0.100	6
5. ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่ โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่บ้านอย่างไร	0.101	4

ตารางที่ 11 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร	ค่าน้ำหนัก ความสำคัญ	ลำดับ ความสำคัญ
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ		
1. ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยน ข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน	0.097	9
2. มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น	0.103	2
3. โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง	0.101	4
4. จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากร ในโรงเรียนในรูปกิจกรรมต่าง ๆ	0.102	3
5. จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละครั้ง	0.096	10

จากตารางที่ 11 พบว่า กิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรมมีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกันคือ มีค่าระหว่าง 0.096 - 0.104 แสดงว่า สมาชิกมีความเห็นว่า กิจกรรมทั้ง 10 กิจกรรมมีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ กิจกรรมที่ 2 คือ ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงที่สุด คือ 0.104 และกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ กิจกรรมที่ 5 คือ จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละครั้ง มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำที่สุด คือ 0.096

2.3 การอาสาสมัคร

สมาชิกที่เป็นตัวแทนผู้ปกครองเข้าใจว่า โรงเรียนอนุบาลเพชรงามมีความพร้อมและความเชี่ยวชาญในด้านการจัดการศึกษามากอยู่แล้ว ประกอบกับนโยบายหรือการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับอาสาสมัครไม่ทั่วถึงและชัดเจน จึงเข้าใจว่าโรงเรียนคงไม่ต้องการอาสาสมัคร แต่เมื่อได้ร่วมกันอภิปรายแล้ว สมาชิกทั้งหมดจึงเห็นความสำคัญและควรมีกิจกรรมการอาสาสมัครอย่างยิ่ง เพื่อให้เด็กนักเรียนได้ประสบการณ์ที่หลากหลายและได้พบปะกับผู้ประกอบวิชาชีพโดยตรง ผลการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่งเป็นการตัดสินใจครั้งสุดท้าย ผลปรากฏดังตารางที่ 12

ตารางที่ 12 กิจกรรมการอาสาสมัครจากการสำรวจด้านทัศนคติจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอาสาสมัคร	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. อาสาสมัครช่วยเหลือโรงเรียนตาม ความสามารถทุกครั้งที่โรงเรียนเปิดโอกาส	81.25	20	4.83	สำคัญมาก
2. จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครองโรงเรียน	82.08	30	9.16	สำคัญมาก
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. กำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อ ช่วยงานของโรงเรียนที่ชัดเจน	80.33	35	8.92	สำคัญมาก
2. คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้เหมาะสม กับงานของโรงเรียน	82.83	35	9.44	สำคัญมาก

จากตารางที่ 12 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกมีทัศนคติกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 2 กิจกรรม และกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ 2 กิจกรรม โดยค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 80.33-82.83 พิสัยอยู่ระหว่าง 20-35

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ สมาชิกให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครองโรงเรียน โดยมีค่าเฉลี่ย 82.08 พิสัย 30 และรองลงมาได้แก่ อาสาสมัครช่วยเหลือโรงเรียนตามความสามารถทุกครั้งที่โรงเรียนเปิดโอกาส มีค่าเฉลี่ย 81.25 พิสัย 20

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ สมาชิกให้ค่าเฉลี่ยสูงสุดที่สุด คือ คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้เหมาะสมกับงานของโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 82.83 และกิจกรรมที่สมาชิกมีทัศนคติให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ได้แก่ กำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยงานของโรงเรียนที่ชัดเจน มีค่าเฉลี่ย 80.33

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในแบบการอาสาสมัคร โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของกิจกรรมในกลุ่ม มีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกันเท่ากับ 1 ผลปรากฏดังตารางที่ 13

ตารางที่ 13 ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการอาสาสมัครจากการสังเคราะห์นัยทางสถิติ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอาสาสมัคร	ค่าน้ำหนัก ความสำคัญ	ลำดับ ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ		
1. อาสาสมัครช่วยเหลือโรงเรียนตาม ความสามารถทุกครั้งที่มีโรงเรียนเปิดโอกาส	0.249	3
2. จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครองโรงเรียน	0.251	2
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ		
1. กำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อ ช่วยงานของโรงเรียนที่ชัดเจน	0.246	4
2. คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้เหมาะสมกับ งานของโรงเรียน	0.254	1

จากตารางที่ 13 พบว่า กิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมมีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกันมีค่าระหว่าง 0.246-0.254 แสดงว่า สมาชิกมีความเห็นว่า กิจกรรมทั้ง 4 กิจกรรมมีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยมีกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ คือ คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้เหมาะสมกับงานของโรงเรียน มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงที่สุดคือ 0.254 และกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ กิจกรรมที่ 1 คือ กำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยงานของโรงเรียนที่ชัดเจน มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำที่สุด คือ 0.246

2.4 การเรียนรู้ที่บ้าน

สมาชิกมีความเห็นตรงกันว่า การจัดสภาพแวดล้อมที่บ้านมีส่วนส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กโดยผู้ปกครองควรเป็นครูให้ลูกด้วยและสภาพแวดล้อมของโรงเรียนกับสภาพแวดล้อมของ

บ้านควรเกี่ยวพันซึ่งกันและกัน ผลการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่งเป็นการตัดสินใจครั้งสุดท้ายผลปรากฏดังตารางที่ 14

ตารางที่ 14 กิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านจากการสังเกตระดับตามติดจากพฤกษณ์ลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ที่บ้าน	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก	84.33	30	11.48	สำคัญมาก
2. มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ	88.75	20	7.11	สำคัญมาก
3. สังเกตแววหรือความสามารถหรือความ สนใจของเด็ก	90.42	25	8.65	สำคัญมาก
4. ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมตามศักยภาพ	86.00	30	9.50	สำคัญมาก
5. จัดเวลาให้ใส่บาตรตอนเช้า	80.00	20	5.22	สำคัญมาก
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ ผู้ปกครอง	80.00	30	11.68	สำคัญมาก
2. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง ในการจัดสภาพการเรียนรู้ที่บ้าน	81.67	30	7.48	สำคัญมาก
3. จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและ นักเรียนเรียนรู้ที่บ้าน	82.92	25	7.22	สำคัญมาก
4. จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วงปิด เทอม	81.67	30	7.49	สำคัญมาก

จากตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกมีฉันทามติทั้งกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ และกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ โดยค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 80.00 - 90.42 พิสัยอยู่ระหว่าง 20-30

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ สมาชิกให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สังเกตแววหรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก มีค่าเฉลี่ย 90.42 พิสัย 25 และกิจกรรมที่สมาชิกมี ฉันทามติให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดเวลาให้ใส่บาตรตอนเช้า มีค่าเฉลี่ย 80.00 พิสัย 20

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ สมาชิกให้ค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเรียนที่บ้าน มีค่าเฉลี่ย 82.92 พิสัย 25 กิจกรรมที่สมาชิกมีฉันทามติให้ค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง มีค่าเฉลี่ย 80.00 พิสัย 30

เมื่อพิจารณาคำนำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในแบบการเรียนรู้ที่บ้าน โดยการให้คำนำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมในกลุ่ม มีผลรวมของคำนำหนักความสำคัญรวมกันเท่ากับ 1 ผลปรากฏดังตารางที่ 15

ตารางที่ 15 คำนำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการเรียนรู้ที่บ้านจากการสังเคราะห์ฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ที่บ้าน	คำนำหนัก ความสำคัญ	ลำดับ ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ		
1. จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก	0.111	4
2. มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ	0.117	2
3. สังเกตแววหรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก	0.120	1
4. ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักยภาพ	0.114	3
5. จัดเวลาให้ใส่บาตรตอนเช้า	0.106	8

ตารางที่ 15 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ที่บ้าน	ค่าน้ำหนัก ความสำคัญ	ลำดับ ความสำคัญ
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ		
1. จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง	0.106	8
2. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครองใน การจัดสภาพการเรียนรู้ที่บ้าน	0.108	6
3. จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและ นักเรียนเรียนที่บ้าน	0.110	5
4. จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วงปิดเทอม	0.108	6

จากตารางที่ 15 พบว่า กิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรม มีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกันคือ มีค่าระหว่าง 0.106 - 0.120 แสดงว่า สมาชิกมีความเห็นว่า กิจกรรมทั้ง 9 กิจกรรมมีความสำคัญใกล้เคียงกัน

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ เป็นกิจกรรมที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.120 ได้แก่ กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ และกิจกรรมที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำที่สุด คือ 0.106 ได้แก่ จัดเวลาให้ใส่บาตรตอนเช้า

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.110 ได้แก่ จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเรียนที่บ้าน และกิจกรรมที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำที่สุด คือ 0.106 ได้แก่ จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง

2.5 การตัดสินใจ

สมาชิกมีความเห็นว่า การตัดสินใจในการบริหารจัดการโรงเรียนเป็นอำนาจของผู้บริหารโรงเรียน ถึงแม้ว่าในปัจจุบันโรงเรียนอนุบาลเพชรงามได้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจให้แก่คณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ แล้วก็ตาม แต่การกระจายให้แก่ฝ่ายอื่น ๆ เช่น ผู้ปกครองอาจต้องใช้เวลา และค่อนข้างค่อยไปตามลำดับ ผลการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่งเป็นการตัดสินใจครั้งสุดท้าย ผลปรากฏดังตารางที่ 16

ตารางที่ 16 กิจกรรมการตัดสินใจจากการสังเคราะห์ฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การตัดสินใจ	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. สมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนลูก	82.83	35	9.44	สำคัญมาก
2. เข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการ บริหารงานในโรงเรียน	84.50	30	10.37	สำคัญมาก
3. การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไขปัญหา สาเหตุ เช่น การป้องกันภัยจากภายนอก โรงเรียน	85.83	30	10.19	สำคัญมาก
4. ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อติดตาม ตรวจสอบ	83.33	35	10.08	สำคัญมาก
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข	83.50	35	9.33	สำคัญมาก
2. จัดให้มีการประชุมผู้แทนผู้ปกครอง ภาค การศึกษาละ 1 ครั้ง	84.17	30	8.75	สำคัญมาก
3. ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือ คำถามของผู้ปกครองจากรายงานการประชุม	83.33	15	5.37	สำคัญมาก
4. จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือ ความเห็นจากผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจ	83.33	30	8.87	สำคัญมาก

จากตารางที่ 16 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกมีฉันทามติทั้งกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 4 กิจกรรม และกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ 4 กิจกรรม โดยค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 82.83-85.83 พิสัยอยู่ระหว่าง 15-35 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานอยู่ระหว่าง 5.37-10.37

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ที่สมาชิกให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ช่วยแก้ไขปัญหาสาเหตุ เช่น การป้องกันภัยจากภายนอกโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 83.33 พิสัย 30 และกิจกรรมที่สมาชิกมีฉันทามติแต่คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ สมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนลูก มีค่าเฉลี่ย 82.83 พิสัย 35

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ที่สมาชิกให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ จัดให้มีการประชุมผู้แทนผู้ปกครอง ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง มีค่าเฉลี่ย 84.17 พิสัย 30 และกิจกรรมที่สมาชิกมีฉันทามติแต่คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด มี 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือคำถามของผู้ปกครองจากรายงานการประชุม มีค่าเฉลี่ย 83.33 พิสัย 15 และ 2) จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือความเห็นจากผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ย 83.33 พิสัย 30

เมื่อพิจารณาคำนำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการตัดสินใจ โดยการให้คำนำหนักความสำคัญของของแต่ละกิจกรรมในกลุ่ม มีผลรวมของคำนำหนักความสำคัญรวมกันเท่ากับ 1 ผลปรากฏดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 คำนำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการตัดสินใจจากการสังเคราะห์ฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การตัดสินใจ	คำนำหนัก ความสำคัญ	ลำดับ ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ		
1. สมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนลูก	0.124	5
2. เข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียน	0.126	2
3. การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไขปัญหาสาเหตุ เช่น การป้องกันภัยจากภายนอกโรงเรียน	0.128	1
4. ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อติดตามตรวจสอบ	0.124	5

ตารางที่ 17 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การตัดสินใจ	ค่าน้ำหนัก ความสำคัญ	ลำดับ ความสำคัญ
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ		
1. ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข	0.125	3
2. จัดให้มีการประชุมผู้แทนผู้ปกครอง ภาค การศึกษาละ 1 ครั้ง	0.125	3
3. ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือคำถาม ของผู้ปกครองจากรายงานการประชุม	0.124	5
4. จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือความเห็น จากผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจ	0.124	5

จากตารางที่ 17 พบว่า กิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรมมีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน คือ มีค่าระหว่าง 0.124-0.128 แสดงว่า สมาชิกมีความเห็นว่า กิจกรรมทั้ง 8 กิจกรรมมีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยมีกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ คือ การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไขปัญหาสาเหตุ เช่น การป้องกันภัยจากภายนอกโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงที่สุด คือ 0.128 และกิจกรรมที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญต่ำที่สุด คือ 0.124 มี 4 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 2 กิจกรรม คือ 1) สมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนลูก 2) ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อติดตาม ตรวจสอบ และเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ อีก 2 กิจกรรม คือ 1) ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือคำถามของผู้ปกครองจากรายงานการประชุม 2) จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือความเห็นจากผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจ

2.6 การร่วมมือกับชุมชน

สมาชิกมีความคิดเห็นว่า กิจกรรมใดๆ ถ้าได้ร่วมมือร่วมใจทำกันแล้ว กิจกรรมนั้นย่อมได้รับผลสำเร็จ ดีกว่าทำคนเดียว ผลการลงคะแนนอีกครั้งหนึ่งเป็นการตัดสินใจครั้งสุดท้าย ผลปรากฏดังตารางที่ 18

ตารางที่ 18 กิจกรรมการร่วมมือกับชุมชนจากการสังเกตการณ์ตามติดจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การร่วมมือกับชุมชน	ค่าเฉลี่ย (μ)	พิสัย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน (σ)	สรุป ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ				
1. มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาโดยการบริจาคทรัพย์สินและอื่น ๆ	80.92	30	6.70	สำคัญมาก
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ภูมิปัญญาในท้องถิ่น	82.92	20	6.20	สำคัญมาก
3. ทำหน้าที่ประสานงานและทรัพยากรต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา	83.58	30	8.82	สำคัญมาก
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ				
1. มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้	81.83	40	11.33	สำคัญมาก
2. บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และ ครอบครัว เช่น คนตรี ศิลปะ ฯลฯ	90.00	25	9.05	สำคัญมาก

จากตารางที่ 18 แสดงให้เห็นว่า สมาชิกมีฉันทามติทั้งกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ และกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ โดยค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 80.92 - 90.00 พิสัยอยู่ระหว่าง 20 - 40

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ที่สมาชิกให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ ทำหน้าที่ประสานงานและทรัพยากรต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 83.58 พิสัย 30 และกิจกรรมที่สมาชิกมีฉันทามติแต่คะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาโดยการบริจาคทรัพย์สินและอื่น ๆ มีค่าเฉลี่ย 80.92 พิสัย 30

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ที่สมาชิกให้คะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และ ครอบครัว เช่น คนตรี ศิลปะ ฯลฯ มีค่าเฉลี่ย 90.00 พิสัย 25 และกิจกรรมที่สมาชิกมีฉันทามติแต่คะแนนเฉลี่ยต่ำสุด คือ มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย 81.83 พิสัย 40

เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการตัดสินใจ โดยการให้ค่าน้ำหนักความสำคัญของของแต่ละกิจกรรมในกลุ่ม มีผลรวมของค่าน้ำหนักความสำคัญรวมกันเท่ากับ 1 ผลปรากฏดังตารางที่ 19

ตารางที่ 19 ค่าน้ำหนักความสำคัญของแต่ละกิจกรรมการร่วมมือกับชุมชนจากการสังเคราะห์
นันทามติจากพหุคุณลักษณะ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การร่วมมือกับชุมชน	ค่าน้ำหนัก ความสำคัญ	ลำดับ ความสำคัญ
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ		
1. มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาโดยการบริจาคทรัพย์สินและอื่น ๆ	0.193	5
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ภูมิปัญญาในท้องถิ่น	0.198	3
3. ทำหน้าที่ประสานงานและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา	0.200	2
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ		
1. มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้	0.195	4
2. บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และ ครอบครัว เช่น คนตรี ศิลปะ ฯลฯ	0.214	1

จากตารางที่ 19 พบว่า กิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรมมีค่าน้ำหนักความสำคัญที่ใกล้เคียงกัน คือ มีค่าระหว่าง 0.193-0.214 แสดงว่า สมาชิกมีความเห็นว่า กิจกรรมทั้ง 5 กิจกรรมมีความสำคัญใกล้เคียงกัน โดยมีกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ คือ บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และ ครอบครัว เช่น คนตรี ศิลปะ ฯลฯ เป็นกิจกรรมที่มีค่าน้ำหนักความสำคัญสูงสุด คือ 0.214 และกิจกรรมที่มีค่า

น้ำหนักความสำคัญต่ำที่สุด คือ 0.193 ได้แก่ กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ กิจกรรมที่ 1 คือ มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาโดยการบริจาคทรัพย์สินและอื่น ๆ

สรุป ผลการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะในแต่ละแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม มีดังนี้

1. แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง 2)ให้ลูกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม 3)ตรวจและพัฒนาสุขภาพของลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้ 4)เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์ 5)สังเกตแนวความสามารถและความสนใจของลูก 6)พัฒนาการอ่านในตอนเช้าและฝึกเขียนในตอนเย็นเพื่อให้มีสมาธิมากขึ้น 7)จัดหากิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน

ส่วนกิจกรรมที่ทางโรงเรียนควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เช่น การเลี้ยงลูก, พัฒนาการเด็ก 2)เป็นที่ปรึกษาเรื่อง การเลี้ยงลูก, พัฒนาการเด็ก 3)จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้านสุขภาพ โภชนาการ ฯลฯ และ 4)จัดเผยแพร่ข้อมูลความรู้ตามข้อ 1-3 ผ่านสื่อต่าง ๆ ถึงผู้ปกครอง

2. แบบการติดต่อสื่อสาร กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกขณะที่อยู่บ้าน 2)ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 3)พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน 4)ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู/สถานศึกษา 5)ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับ

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)ครูเปิด โอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน 2)มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น 3)โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง 4)จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนในรูปแบบกิจกรรมต่าง ๆ 5)จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละครั้ง

3. แบบการอาสาสมัคร กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)อาสาสมัครช่วยเหลือโรงเรียนตามความสามารถทุกครั้งที่มีโรงเรียนเปิดโอกาส 2)จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครองโรงเรียน

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยงานของโรงเรียนที่ชัดเจน 2)คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้เหมาะสมกับงานของโรงเรียน

4. แบบการเรียนรู้ที่บ้าน กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้อย่างดี 2)มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่

เด็กต้องการ 3)สังเกตแววหรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก 4)ถ่ายทอดขนบธรรมเนียม ประเพณีและวัฒนธรรมตามศักยภาพ 5)จัดเวลาให้ใส่บาตรตอนเช้า

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง 2) จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการจัดสภาพการเรียนรู้ที่บ้าน 3)จัดให้มีปฏิทิน กิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเรียนที่บ้าน 4)จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วงปิดเทอม

5. แบบการตัดสินใจ กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)สมัครเป็นกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนลูก 2)เข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานใน โรงเรียน 3)การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไขปัญหามาเหตุ เช่น การป้องกันภัยจากภายนอกโรงเรียน 4)ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อติดตามตรวจสอบ

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข 2)จัดให้มีการประชุมผู้แทนผู้ปกครอง ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง 3)ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือคำถามของผู้ปกครองจากรายงานการประชุม 4)จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือความเห็นจากผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจ

6. แบบการร่วมมือกับชุมชน กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)มีส่วนร่วมในการ ระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาโดยการบริจาคทรัพย์สินและอื่น ๆ 2)ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่ง ทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ภูมิปัญญาในท้องถิ่น 3)ทำหน้าที่ประสานงานและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็น ประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ ได้แก่ 1)มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการ เรียนรู้ 2)บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว เช่น คนตรี ศิลปะ ฯลฯ

ชุดที่ 2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามตามฉันทามติ และกิจกรรมมีส่วนร่วมในปัจจุบัน

การวิเคราะห์ข้อมูล ชุดที่ 2 ได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน และกิจกรรมมีส่วนร่วมในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน กรณี ศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ปกครองโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

ผลของการศึกษาสถานภาพของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนอนุบาลเพชรงามจำนวน 80 คน ผลปรากฏ ดังตารางที่ 20

ตารางที่ 20 สถานภาพของผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามและข้อมูลทั่วไป

สถานภาพของผู้ปกครอง		จำนวน	ร้อยละ
1. เพศ			
	ชาย	26	32.50
	หญิง	54	67.50
	รวม	80	100.00
2. อายุ			
	น้อยกว่า 30 ปี	14	17.50
	30 – 40 ปี	55	68.75
	41 – 50 ปี	11	13.75
	รวม	80	100.00

ตารางที่ 20 (ต่อ)

สถานภาพของผู้ปกครอง	จำนวน	ร้อยละ
3. วุฒิการศึกษา		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	65	81.25
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	15	18.75
รวม	80	100.00
4. อาชีพ		
ข้าราชการ	2	2.50
ข้าราชการการเมือง	1	1.25
ค้าขาย , ธุรกิจส่วนตัว	19	23.75
รับจ้าง	45	56.25
แม่บ้าน	13	16.25
รวม	80	100.00
5. จำนวนบุตร		
1 คน	31	38.75
2 คน	43	53.75
3 คน	4	5.00
4 คน	2	2.50
รวม	80	100.00
เป็นชาย	73	53.28
เป็นหญิง	64	46.72
รวม	137	100.00
6. การดูแลบุตร		
ดูแลเอง	73	91.25
ผู้อื่นดูแล	7	8.75
รวม	80	100.00

จากตารางที่ 20 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองที่ตอบแบบสอบถามจะเป็นผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย คิดเป็นร้อยละ 67.50 มีอายุอยู่ระหว่าง 30 - 40 ปี คิดเป็นร้อยละ 68.75 มีวุฒิการศึกษาคต่ำกว่าปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 81.25 และมีอาชีพรับจ้าง คิดเป็นร้อยละ 56.25 มีบุตร 2 คน คิดเป็นร้อยละ 53.75 เป็นเด็กผู้ชาย ร้อยละ 53.28 และ จะเป็นผู้ดูแลเอง คิดเป็นร้อยละ 91.25

ตอนที่ 2 ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมและการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม และกิจกรรมการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน

ผลการศึกษาระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามตามฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ ในแต่ละแบบของการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในขั้นตอนนี้ ผลปรากฏดังนี้

1. แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม และการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ดังตารางที่ 21

ตารางที่ 21 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วม และ การมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน
แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 1. สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีความรัก ที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง	4.01	.82	มาก	4.21	.67	มาก

ตารางที่ 21(ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ						
2. ให้ลูกรับประทานอาหาร ที่มีคุณค่า ต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกาย อย่างเหมาะสม	4.01	.82	มาก	4.00	.83	มาก
3. ตรวจสอบและพัฒนาสุขภาพลูกอย่าง สม่ำเสมอเพื่อความพร้อมในการเรียนรู้	4.05	.84	มาก	4.09	.80	มาก
4. เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การ สังเกต และการคิดวิเคราะห์	4.05	.88	มาก	4.22	.80	มาก
5. สังเกตแนวความสามารถและความ สนใจของลูก	3.95	.87	มาก	4.13	.88	มาก
6. พัฒนาการอ่านในคอนเซ็ปต์และฝึกเขียน ในคอนเซ็ปต์เพื่อให้มีสมาธิมากขึ้น	3.49	1.06	ปาน กลาง	3.28	1.06	ปาน กลาง
7. จัดหากิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัว ได้มีกิจกรรมร่วมกัน	3.48	.91	ปาน กลาง	3.25	.97	ปาน กลาง

ตารางที่ 21 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ						
1. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ ผู้ปกครอง	3.19	1.14	ปาน กลาง	2.93	1.18	ปาน กลาง
2. เป็นที่ปรึกษาเรื่องการเลี้ยงดู , พัฒนาการของเด็ก	3.21	1.10	ปาน กลาง	3.10	1.12	ปาน กลาง
3. จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้าน สุขภาพ โภชนาการ	3.16	1.11	ปาน กลาง	3.01	1.11	ปาน กลาง
4. จัดเผยแพร่ข้อมูลความรู้ตามข้อ 1 – 3 ผ่านสื่อต่าง ๆ ถึงผู้ปกครอง	3.23	1.04	ปาน กลาง	3.10	1.07	ปาน กลาง

จากตารางที่ 21 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองตามฉันทามติ ในส่วนของกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ ในระดับมาก ($\mu = 3.95 - 4.05$) ในขณะที่ปัจจุบัน ผู้ปกครองมีส่วนให้ความร่วมมือในระดับเดียวกัน ($\mu = 4.00 - 4.22$) ยกเว้น 2 กิจกรรม ที่มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง และปัจจุบัน ผู้ปกครองก็มีส่วนร่วมในระดับปานกลาง ได้แก่ 1) พัฒนาการอ่านในตอนเช้าและฝึกเขียนในตอนเย็นเพื่อให้มีสมาธิมากขึ้น ($\mu = 3.49$ และ 3.28) และ 2) จัดหากิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน ($\mu = 3.48$ และ 3.25)

ในส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ พบว่า มีความเป็นไปได้ ในระดับปานกลาง ทุกกิจกรรม ($\mu = 3.16 - 3.23$) และ ในปัจจุบันก็ได้รับการมีส่วนร่วมในระดับปานกลางทุกกิจกรรมเช่นกัน ($\mu = 2.93 - 3.10$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 21 ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามแบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง เป็นไปได้ในลักษณะต่อไปนี้

- 1) เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์
- 2) ตรวจและพัฒนาสุขภาพลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้
- 3) สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่นมีความรัก ที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง
- 4) ให้ลูกรับประทานอาหาร ที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม
- 5) สังเกตแวວความสามารถและความสนใจของลูก

และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครองเป็นไปได้ตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ ทางโรงเรียนจะต้องพัฒนา กิจกรรมต่อไปนี้

- 1) จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้านสุขภาพ โภชนาการ
- 2) จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง
- 3) เป็นที่ปรึกษาเรื่องการเลี้ยงดู , พัฒนาการของเด็ก
- 4) จัดเผยแพร่ข้อมูลความรู้ และเป็นที่ปรึกษาเรื่องการเลี้ยงดู , พัฒนาการของเด็ก ผ่านสื่อต่าง ๆ ถึงผู้ปกครอง
- 5) จัดหากิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน
- 6) พัฒนาการอ่านในตอนเช้าและฝึกเขียนในตอนเย็น เพื่อให้มีสมาธิมากขึ้น

2. แบบการติดต่อสื่อสาร

ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม และการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการติดต่อสื่อสาร ดังตารางที่ 22

ตารางที่ 22 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน
แบบการติดต่อสื่อสาร

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ						
1. พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อ แลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกอยู่ที่บ้าน	3.44	.95	ปาน กลาง	3.18	.98	ปาน กลาง
2. ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	3.99	1.00	มาก	4.19	.92	มาก
3. พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและ บุคลากรภายในโรงเรียน	3.18	1.00	ปาน กลาง	2.85	1.08	ปาน กลาง
4. ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู / สถานศึกษา	3.60	.94	มาก	3.46	1.01	ปาน กลาง
5. ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูก ขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่ อยู่ที่บ้านอย่างไร	3.70	.99	มาก	3.69	.95	มาก

ตารางที่ 22 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การติดต่อสื่อสาร	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ						
1. ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและ แลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ใน โรงเรียน	3.55	1.07	มาก	3.46	1.16	ปาน กลาง
2. มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละ ระดับชั้น	4.09	.87	มาก	4.20	.93	มาก
3. โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของ ผู้ปกครอง	3.86	.87	มาก	3.93	.91	มาก
4. จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครอง และบุคลากรในโรงเรียนใน รูปกิจกรรมต่าง ๆ	3.61	.86	มาก	3.41	1.00	ปาน กลาง
5. จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละ ครั้ง	3.68	1.07	มาก	3.46	1.17	ปาน กลาง

จากตารางที่ 22 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบการติดต่อสื่อสารตามฉันทามติ ในส่วนของกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ ในระดับมาก มี 3 กิจกรรม คือ 1) ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู / สถานศึกษา 2) ศึกษาพฤติกรรม

ความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่ที่บ้านอย่างไร 3) ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\mu = 3.60 - 3.99$) และมี 2 กิจกรรม อยู่ในระดับปานกลาง คือ 1) พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน และ 2) พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกอยู่ที่บ้าน ($\mu = 3.18$ และ 3.44) ในขณะนี้ปัจจุบัน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมกิจกรรม ในระดับมาก มี 2 กิจกรรม คือ 1) ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่ที่บ้านอย่างไร และ 2) ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ ($\mu = 3.69$ และ 4.19) และมี 3 กิจกรรม ที่มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คือ 1) พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน 2) พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกอยู่ที่บ้าน และ 3) ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู / สถานศึกษา ($\mu = 2.85 - 3.46$)

ในส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ พบว่า มีความเป็นไปได้ ในระดับมาก ทุกกิจกรรม ($\mu = 3.16 - 3.23$) และ ในปัจจุบันได้รับการมีส่วนร่วมในระดับมาก มี 2 กิจกรรม คือ 1) โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง และ 2) มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น ($\mu = 3.93 - 4.20$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 22 ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามแบบการติดต่อสื่อสาร เป็นไปได้ในลักษณะต่อไปนี้

- 1) ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
- 2) ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู / สถานศึกษา
- 3) ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่ที่บ้านอย่างไร

และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบการติดต่อสื่อสาร เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ โรงเรียนจะต้องพัฒนากิจกรรมต่อไปนี้

- 1) จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนในรูปกิจกรรมต่าง ๆ
- 2) ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน
- 3) จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละครั้ง

3.แบบการอาสาสมัคร

ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน
อนุบาลเพชรงาม และการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการอาสาสมัคร ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน
แบบการอาสาสมัคร

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การอาสาสมัคร	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ						
1. อาสาสมัครช่วยเหลือโรงเรียนตาม ความสามารถทุกครั้งที่โรงเรียนเปิด โอกาส	3.21	.85	ปาน กลาง	3.04	1.01	ปาน กลาง
2. จัดตั้งกลุ่ม / ชมรม / สมาคมผู้ปกครอง โรงเรียน	2.78	1.03	ปาน กลาง	2.35	1.09	น้อย
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ						
1. กำหนดนโยบายและจัดระบบ อาสาสมัครเพื่อช่วยงานของโรงเรียนที่ ชัดเจน	3.00	.97	ปาน กลาง	2.73	1.07	ปาน กลาง
2. คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้ เหมาะสมกับงานของโรงเรียน	3.05	.95	ปาน กลาง	2.85	1.13	ปาน กลาง

จากตารางที่ 23 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบการ
อาสาสมัครตามฉันทามติ ในส่วนของกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ ในระดับ

ปานกลาง ทุกกิจกรรม ($\mu = 2.78 - 3.21$) ในขณะที่ปัจจุบัน ผู้ปกครองมีส่วนให้ความร่วมมือในระดับเดียวกัน ($\mu = 4.00 - 4.22$)

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ พบว่า มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง ทุกกิจกรรม ($\mu = 3.00 - 3.05$) และ ในปัจจุบัน ผู้ปกครองมีส่วนให้ความร่วมมือในระดับเดียวกัน ($\mu = 2.73 - 2.85$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 23 ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) สามารถสรุปได้ว่า ถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบการติดต่อสื่อสาร เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ โรงเรียนจะต้องพัฒนากิจกรรมต่อไปนี้

- 1) กำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยงานของโรงเรียนที่ชัดเจน
- 2) คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้เหมาะสมกับงานของโรงเรียน

4.แบบการเรียนรู้ที่บ้าน

ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม และการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการเรียนรู้ที่บ้าน ดังตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน
แบบการเรียนรู้ที่บ้าน

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ที่บ้าน	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ						
1. จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้อ อำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก	3.59	.98	มาก	3.60	.91	มาก
2. มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็ก ทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ	4.03	.89	มาก	4.05	.81	มาก

ตารางที่ 24 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การเรียนรู้ที่บ้าน	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ						
3. สังเกตแว่หรือความสามารถหรือ ความสนใจของเด็ก	4.04	.95	มาก	3.99	.88	มาก
4. ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและ วัฒนธรรมตามศักยภาพ	3.74	1.03	มาก	3.78	.93	มาก
5. จัดเวลาให้ใส่บาตรตอนเช้า	2.83	1.16	ปาน กลาง	2.59	1.27	ปาน กลาง
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ						
1. จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ ผู้ปกครอง	3.33	1.09	ปาน กลาง	2.98	1.15	ปาน กลาง
2. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ ผู้ปกครองในการจัดการจัดสภาพการ เรียนรู้ที่บ้าน	3.05	1.09	ปาน กลาง	2.84	1.04	ปาน กลาง
3. จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครอง และนักเรียนที่บ้าน	3.08	1.09	ปาน กลาง	2.84	1.04	ปาน กลาง
4. จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วง ปิดเทอม	3.33	1.03	ปาน กลาง	3.23	.98	ปาน กลาง

จากตารางที่ 24 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบการเรียนรู้ที่บ้านตามฉันทามติ ในส่วนของกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ในระดับมาก ($\mu = 3.59 - 4.04$) มีเพียง 1 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีความคิดเห็นว่า มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง คือ จัดเวลาให้ใส่บาตรตอนเช้า ($\mu = 2.83$) ในขณะที่ปัจจุบัน ผู้ปกครองก็มีส่วนให้ ความร่วมมือ อยู่ในระดับเดียวกัน ($\mu = 3.60 - 4.05$) มีเพียง 1 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีความ คิดเห็นว่า มี ความเป็นไปได้ในระดับปานกลางเช่นกัน คือ จัดเวลาให้ใส่บาตรตอนเช้า ($\mu = 2.83$)

ส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ พบว่า มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลางทุก กิจกรรม ($\mu = 3.05 - 3.33$) และ ในปัจจุบัน ผู้ปกครองมีส่วนให้ความร่วมมือในระดับเดียวกัน ($\mu = 2.84 - 3.23$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตาราง 24 ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) สามารถสรุปได้ว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามแบบ การเรียนรู้ เป็นไปได้ในลักษณะต่อไปนี้

- 1) สังเกตแวหรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก
- 2) มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ
- 3) ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักราชภาพ
- 4) จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก

และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบการเรียนรู้ที่บ้าน เป็นไปตามฉันทามติที่ได้ วิเคราะห์ไว้ โรงเรียนจะต้องพัฒนากิจกรรมต่อไปนี้

- 1) จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการจัดการจัดสภาพการเรียนรู้ที่บ้าน
- 2) จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนที่บ้าน
- 3) จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วงปิดเทอม
- 4) จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง

5. แบบการตัดสินใจ

ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม และการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการตัดสินใจ ดังตารางที่ 25

ตารางที่ 25 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน
แบบการตัดสินใจ

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การตัดสินใจ	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ						
1.สมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้น พื้นฐานในโรงเรียนลูก	2.59	.96	ปาน กลาง	2.42	.97	น้อย
2.เข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการ บริหารงานในโรงเรียน	2.90	.95	ปาน กลาง	2.66	.98	ปาน กลาง
3. การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไข ปัญหา สาเหตุ เช่น การป้องกันภัยจาก ภายนอกโรงเรียน	3.04	1.07	ปาน กลาง	2.73	1.10	ปาน กลาง
4. ร่วมประเมินผลการดำเนินงานเพื่อ ติดตามตรวจสอบ	2.93	.98	ปาน กลาง	2.74	1.02	ปาน กลาง

ตารางที่ 25 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การตัดสินใจ	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ						
1. ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อ ปรับปรุงแก้ไข	3.20	.95	ปาน กลาง	2.94	1.00	ปาน กลาง
2. จัดให้มีการประชุมผู้แทน ผู้ปกครอง ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง	3.19	.96	ปาน กลาง	2.93	.95	ปาน กลาง
3. ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือ คำถามของผู้ปกครองจากรายงานการ ประชุม	3.10	.96	ปาน กลาง	2.88	1.02	ปาน กลาง
4. จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือ ความเห็นจากผู้ปกครองก่อนการ ตัดสินใจ	3.41	.98	ปาน กลาง	3.16	1.00	ปาน กลาง

จากตารางที่ 25 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบ การตัดสินใจตามฉันทามติ ในส่วนของกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ ในระดับ ปานกลาง ทุกกิจกรรม ($\mu = 2.59 - 2.74$) ในขณะที่ปัจจุบัน ผู้ปกครองมีส่วนให้ความร่วมมือ ใน ระดับปานกลาง ($\mu = 2.66$ และ 2.73) มีเพียง 1 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนให้ความร่วมมือ ใน ระดับน้อย คือ สมัครงานเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนลูก ($\mu = 2.42$)

ในส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ พบว่า มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลาง ทุกกิจกรรม ($\mu = 2.88 - 3.16$) ในขณะที่ปัจจุบัน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือในระดับเดียวกัน ($\mu = 3.10 - 3.41$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 25 ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) สามารถสรุปได้ว่า ถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบการตัดสินใจเป็นไปตาม ฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ โรงเรียนจะต้องพัฒนางิจกรรมต่อไปนี้

- 1) ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือคำถามของผู้ปกครองจากรายงานการประชุม
- 2) จัดให้มีการประชุมผู้แทน ผู้ปกครอง ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง
- 3) ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผลติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข
- 4) จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือความเห็นจากผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจ

6. แบบการร่วมมือกับชุมชน

ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม และการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบบการร่วมมือกับชุมชน ดังตารางที่ 26

ตารางที่ 26 ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมและการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน
แบบการร่วมมือกับชุมชน

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การร่วมมือกับชุมชน	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 1. มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากร เพื่อ การจัดการศึกษาโดยการบริจาค ทรัพย์สินและอื่น ๆ	3.14	1.03	ปาน กลาง	3.00	.01	ปาน กลาง

ตารางที่ 26 (ต่อ)

กิจกรรมการมีส่วนร่วม การร่วมมือกับชุมชน	ระดับความเป็นไปได้ ของกิจกรรม การมีส่วนร่วม			ระดับการมีส่วนร่วม ในปัจจุบัน		
	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น	μ	σ	ระดับ ความ คิดเห็น
กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ						
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ภูมิปัญญา ในท้องถิ่น	3.06	1.05	ปาน กลาง	2.88	1.02	ปาน กลาง
3. ทำหน้าที่ประสานงานและทรัพยากร ต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการ จัดการการศึกษา	3.13	1.04	ปาน กลาง	2.88	1.10	ปาน กลาง
กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ						
1. มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับ ทักษะการเรียนรู้	3.06	1.14	ปาน กลาง	2.91	1.15	ปาน กลาง
2. บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว เช่น คนตรี ศิลปะ ฯลฯ	3.26	1.15	ปาน กลาง	3.10	1.25	ปาน กลาง

จากตารางที่ 26 แสดงให้เห็นว่า ผู้ปกครองมีความเห็นว่า กิจกรรมการมีส่วนร่วมแบบการร่วมมือกับชุมชนตามฉันทามติ ในส่วนของกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ มีความเป็นไปได้ ในระดับปานกลาง ทุกกิจกรรม ($\mu = 3.06 - 3.14$) ในขณะที่ปัจจุบัน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือในระดับเดียวกัน ($\mu = 2.66$ และ 2.73)

ในส่วนกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ พบว่า มีความเป็นไปได้ในระดับปานกลางทุกกิจกรรม ($\mu = 3.06$ และ 3.26) ในขณะที่ปัจจุบัน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมให้ความร่วมมือในระดับเดียวกัน ($\mu = 2.91 - 3.10$)

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลในตารางที่ 26 ผู้วิจัยได้ตั้งเกณฑ์ความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม อยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.50$) สามารถสรุปได้ว่า ถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วมในกิจกรรมแบบการร่วมมือกับชุมชน เป็นไปตาม จันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ โรงเรียนจะต้องพัฒนากิจกรรมต่อไปนี้

- 1) มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้
- 2) บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว เช่น คณตรี ศิลปะ ฯลฯ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน

ผลของการศึกษา ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน กรณี ศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม เรียงลำดับความสำคัญของข้อเสนอแนะจากความถี่ ผลปรากฏดังนี้

1. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมแนะแนวการศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการตัดสินใจของนักเรียนและผู้ปกครอง (จำนวน 5 คน)
2. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมการประกวดวาดภาพ , การคัดลายมือ , การอ่านหนังสือ ภายในโรงเรียน แล้วเลื่อนไปแข่งขันกับต่างโรงเรียน (จำนวน 3 คน)
3. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้เด็กได้เรียนรู้หลักธรรม คำสอนของพุทธศาสนา ให้เด็ก ๆ ได้อยู่ใกล้พระธรรมมาก ๆ จะได้ไม่เห็นแก่ตัว ใจเย็น และเอื้อเฟื้อต่อคนอื่น (จำนวน 1 คน)
4. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้มีการเรียนภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาจีน ภาษาญี่ปุ่น ฯลฯ (จำนวน 1 คน)
5. โรงเรียนควรจัดกิจกรรมให้คุณครู ผู้ปกครองและนักเรียน ได้พบปะและทำกิจกรรมร่วมกันเกี่ยวกับการพัฒนาการของลูกในด้านการเรียนรู้ การอ่าน (จำนวน 1 คน)

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน 2) ศึกษาความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม 3) ศึกษาระดับกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามในปัจจุบัน โดยเป็นการศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามที่เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียน 6 แบบ ตามแนวความคิดของเอปสไตน์ ซึ่งได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน

กลุ่มประชากรที่ทำการศึกษาวิจัย ประกอบด้วย 1) ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน ในตำบลแพรงษาใหม่ อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ เป็นผู้พิจารณากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาที่เหมาะสมกับโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม 2) ผู้ปกครองนักเรียนระดับชั้นอนุบาล 1, 2 และ 3 ของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม จำนวน 80 คน เพื่อวิเคราะห์กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม ตามสภาพจริง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยนี้ แบ่งเป็น 2 ชุด

ชุดที่ 1 ใช้สำหรับกลุ่มสนทนา (Focus Group Discussion) โดยกำหนดเป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ และ กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามความคิดเห็น แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติ เป็นแบบสอบถามปลายปิด

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ เป็นแบบประเมินความสำคัญ

ชุดที่ 2 ใช้สำหรับกลุ่มผู้ปกครอง เพื่อวิเคราะห์ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนตามฉันทามติที่ได้จากข้อมูลชุดที่ 1 และกิจกรรมการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามตามฉันทามติ และกิจกรรมมีส่วนร่วมในปัจจุบัน มีลักษณะเป็น แบบประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม เพื่อให้กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน กรณี ศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม ตามฉันทามติ มีความเป็นไปได้มากขึ้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ขอหนังสือราชการจากมหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา ถึงผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอความร่วมมือในการทำการวิจัย และผู้วิจัยได้นำเทคนิคการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) มาใช้ในการทำวิจัย ผู้วิจัยได้คัดเลือกผู้ที่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของชุมชน และเป็นผู้ที่สามารถให้คำตอบตรงประเด็นและสามารถตอบวัตถุประสงค์ที่สนใจศึกษาได้มากที่สุด จำนวน 12 คน โดยเป็นผู้นำท้องถิ่น ผู้นำชุมชน และผู้ที่ให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน จำนวน 6 คน ซึ่งได้แก่ นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแพรภษาใหม่ ประธานสภาตำบลแพรภษาใหม่ ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5 ผู้จัดการโครงการหมู่บ้านเพชรงาม ผู้ให้การสนับสนุนกิจกรรมของทางโรงเรียน ผู้เข้าร่วมดำเนินกิจกรรมการกับทางโรงเรียน และผู้แทนผู้ปกครองระดับชั้นอนุบาล 1, 2, 3 ระดับชั้นละ 2 คน จำนวน 6 คน รวมทั้งหมดเป็น 12 คน จัดกลุ่มสนทนาเพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ โดยกำหนดหัวข้อของการสนทนาตามโครงสร้างการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ ของเอปสไตน์ (Epstein, 1995: 701-705) ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูใน ฐานะผู้ปกครอง การติดต่อสื่อสาร การอาสาสมัคร การเรียนรู้ที่บ้าน การตัดสินใจ และการร่วมมือกับชุมชน

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลในตอนที่ 1 ทั้งชุดที่ 1 และชุดที่ 2 ซึ่งเป็นข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์จากค่าความถี่ และร้อยละ

2. ข้อมูลจากตอนที่ 2 ของชุดที่ 1 คือ ความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ได้จากกลุ่มสนทนา การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อการจัดลำดับความสำคัญของกิจกรรม จากค่าเฉลี่ย (μ) ค่าพิสัย (ranges) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

3. ข้อมูลจากตอนที่ 2 ของชุดที่ 2 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วม และ การมีส่วนร่วมในปัจจุบัน โดยวิเคราะห์จากค่าเฉลี่ย (μ) และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

4. ข้อมูลจากตอนที่ 3 ของข้อมูลชุดที่ 2 เป็นข้อเสนอแนะเพิ่มเติมการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน วิเคราะห์ด้วยการสรุป เรียงลำดับความสำคัญของข้อเสนอแนะจากความถี่

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังปรากฏในบทที่ 4 สรุปผลการวิเคราะห์ได้ดังนี้

1. กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม 6 แบบ มีกิจกรรมสำคัญดังนี้

1.1 แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

กิจกรรมที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ มีทั้งหมด 11 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 7 กิจกรรม ได้แก่ 1)สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง 2)ให้ลูกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม 3)ตรวจและพัฒนาสุขภาพของลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้ 4)เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์ 5)สังเกตแววความสามารถและความสนใจของลูก 6)พัฒนาการอ่านในตอนเช้าและฝึกเขียนในตอนเย็นเพื่อให้มีสมาธิมากขึ้น 7)จัดหากิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน และเป็นกิจกรรมที่ทางโรงเรียนควรปฏิบัติ 4 กิจกรรม ได้แก่ 1)จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เช่น การเลี้ยงลูก, พัฒนาการเด็ก 2)เป็นที่ปรึกษาเรื่อง การเลี้ยงลูก, พัฒนาการเด็ก 3)จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้านสุขภาพ โภชนาการ ฯลฯ และ 4)จัดเผยแพร่ข้อมูลความรู้ตามข้อ 1-3 ผ่านสื่อต่าง ๆ ถึงผู้ปกครอง

1.2 แบบการติดต่อสื่อสาร

กิจกรรมที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ มีทั้งหมด 10 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 5 กิจกรรม ได้แก่ 1)พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกขณะที่อยู่บ้าน 2)ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 3)พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน 4)ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู/สถานศึกษา 5)ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับ และ เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ 5 กิจกรรม ได้แก่ 1)ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน 2)มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น 3)โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง 4)จัดระบบ

พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนในรูปกิจกรรมต่าง ๆ 5) จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละครั้ง

1.3 แบบอาสาสมัคร

กิจกรรมที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ มีทั้งหมด 4 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) อาสาสมัครช่วยเหลือโรงเรียนตามความสามารถทุกครั้งที่โรงเรียนเปิดโอกาส 2) จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครองโรงเรียน และเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ 2 กิจกรรม ได้แก่ 1) กำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยงานของโรงเรียนที่ชัดเจน 2) คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้เหมาะสมกับงานของโรงเรียน

1.4 แบบการเรียนรู้ที่บ้าน

กิจกรรมที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ มีทั้งหมด 9 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 5 กิจกรรม ได้แก่ 1) จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก 2) มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ 3) สังเกตแววหรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก 4) ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักยภาพ 5) จัดเวลาให้ใส่บาตรตอนเช้า และ เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง 2) จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการจัดสภาพการเรียนรู้ที่บ้าน 3) จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเรียนรู้ที่บ้าน 4) จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วงปิดเทอม

1.5 แบบการตัดสินใจ

กิจกรรมที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ มีทั้งหมด 8 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) สมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนลูก 2) เข้าร่วมฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียน 3) การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไขปัญหาดูแล เช่น การป้องกันภัยจากภายนอกโรงเรียน 4) ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อติดตามตรวจสอบ และ เป็นกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ 4 กิจกรรม ได้แก่ 1) ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข 2) จัดให้มีการประชุมผู้แทนผู้ปกครอง ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง 3) ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือคำถามของผู้ปกครองจากรายงานการประชุม 4) จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือความเห็นจากผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจ

1.6 แบบการร่วมมือกับชุมชน

กิจกรรมที่ผู้ปกครองให้ความสำคัญ มีทั้งหมด 5 กิจกรรม เป็นกิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ 3 กิจกรรม ได้แก่ 1) มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาโดยการบริจาคทรัพย์สินและอื่น ๆ 2) ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ภูมิปัญญาในท้องถิ่น

3)ทำหน้าที่ประสานงานและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา และเป็นกิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ 2 กิจกรรม ได้แก่ 1)มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้ 2)บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว เช่น คณิตศาสตร์ ศิลปะ ฯลฯ

2.ระดับความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา

2.1 แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ควรปฏิบัติ มีอยู่ 5 กิจกรรม ที่มีความเป็นไปได้มาก ได้แก่ 1)เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์ 2)ตรวจและพัฒนาสุขภาพลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้ 3)สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่นมีความรัก ที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง 4)ให้ลูกรับประทานอาหาร ที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม 5)สังเกตแนวความสามารถและความสนใจของลูก

2.2 แบบการติดต่อสื่อสาร

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ควรปฏิบัติ มีอยู่ 3 กิจกรรม ที่มีความเป็นไปได้มาก ได้แก่ 1)ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 2) ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู / สถานศึกษา 3)ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่ที่บ้านอย่างไร

23.แบบอาสาสมัคร

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ควรปฏิบัติ มีอยู่ 4 กิจกรรม มีความเป็นไปได้ระดับปานกลาง ถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมต่อไป

2.4 แบบการเรียนรู้ที่บ้าน

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ควรปฏิบัติ มีอยู่ 4 กิจกรรม ที่มีความเป็นไปได้มาก ได้แก่ 1)สังเกตแนวหรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก 2)มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ 3)ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักยภาพ 4)จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก

2.5 แบบการตัดสินใจ

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ควรปฏิบัติ มีอยู่ 4 กิจกรรม มีความเป็นไปได้ระดับปานกลาง ถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมต่อไป

2.6 แบบการร่วมมือกับชุมชน

กิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองที่ควรปฏิบัติ มีอยู่ 3 กิจกรรม และมีความเป็นไปได้ระดับปานกลาง ถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนากิจกรรมต่อไป

3.ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในปัจจุบันของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

3.1 แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 11 กิจกรรม มีอยู่ 5 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันในระดับมาก ได้แก่ 1)เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์ 2) ตรวจและพัฒนาสุขภาพลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้ 3)สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่นมีความรัก ที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง 4)ให้ลูกรับประทานอาหาร ที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม 5)สังเกตแววความสามารถและความสนใจของลูก และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมที่เหลือต่อไป

3.2 แบบการติดต่อสื่อสาร

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 10 กิจกรรม มีอยู่ 4 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันในระดับมาก ได้แก่ 1)ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 2)ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่ที่บ้านอย่างไร 3)มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น และ 4) โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมที่เหลือต่อไป

3.3 แบบอาสาสมัคร

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 4 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันอยู่ในระดับ ปานกลาง ถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมต่อไป

3.4 แบบการเรียนรู้ที่บ้าน

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 9 กิจกรรม มีอยู่ 4 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันในระดับมาก ได้แก่ 1)สังเกตแววหรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก 2)มีเวลา รับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ 3)ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักยภาพ 4)จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมที่เหลือต่อไป

3.5 แบบการตัดสินใจ

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 8 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมต่อไป

3.6 แบบการร่วมมือกับชุมชน

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 5 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมต่อไป

การอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอนุบาลเพชรงาม มีประเด็นที่น่าสนใจซึ่งควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม ตามโครงสร้างของแอปสไคน์ 6 แบบ พบว่า มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1.1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (Parenting) เป็นความรับผิดชอบพื้นฐานของครอบครัว (basic responsibilities of families) (Epstein and others. 1997 : 75-76) ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของไทยมาตรา 1564 ก็ได้บัญญัติไว้ว่า บิดามารดา จำต้องอุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษาตามสมควรแก่บุตรในระหว่างที่เป็นผู้เยาว์ (ไพโรจน์ กำภูศิริ. 2544 : 360 ; ประสพสุข บุญเดช .2543 : 603) ซึ่งสอดคล้องกับ ทฤษฎีโครงสร้างและหน้าที่ของครอบครัว (จิตตินันท์ เชระคุปต์. 2545 : 40-42)ที่อธิบายว่า ครอบครัวมีหน้าที่ในการตอบสนองความต้องการของสมาชิกในครอบครัว ด้านความรักความเอาใจใส่ การอบรมเลี้ยงดู การจัดการสิ่งจำเป็น พื้นฐานทางกายภาพสำหรับสมาชิก

1.2 การติดต่อสื่อสาร การติดต่อสื่อสารเป็นความรับผิดชอบพื้นฐานของโรงเรียน (basic responsibilities of school) ได้แก่ การติดต่อสื่อสารจากโรงเรียนสู่บ้าน (school-to-home) และการติดต่อสื่อสารจากบ้านสู่โรงเรียน (home - to-school) การติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองมีความสำคัญมากที่สุด และเป็นกุญแจที่จะสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจ และความร่วมมืออย่างเต็มที่ ถ้าไม่มีการติดต่อสื่อสารแล้ว ครูกับผู้ปกครองจะเป็นคนแปลกหน้าซึ่งกันและกัน(Munn.1993 : 36-38) การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียนก็เพื่อให้ผู้ปกครองมั่นใจว่า โรงเรียนจะเป็นผู้รับช่วงดูแลบุตรหลานของตนอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามหลักวิชาการ เท่านั้น(U.S.Department of Education. 2000 : 2)

1.3 การอาสาสมัคร การกิจด้านการจัดการศึกษาเป็นภารกิจที่ใหญ่หลวงและมีขอบเขตกว้างเกินกว่าระบบการศึกษาในโรงเรียนจะรับผิดชอบได้แต่เพียงผู้เดียว (วิชัย ดันศิริ. 2542 : 137) การมีอาสาสมัครมาช่วยงานในโรงเรียนเป็นการช่วยลดภาระของครูประจำที่อยู่ในโรงเรียนลงบ้าง ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ปกครองกับผู้บริหารโรงเรียนและครูจะดีขึ้น เป็นการสร้างจิตสำนึกและความรับผิดชอบร่วมกันในการดูแลเด็กแต่บางครั้งเวลาและโอกาสไม่ได้เอื้ออำนวยให้ผู้ปกครองอาสาสมัครเข้ามาร่วมได้ทุกครั้ง ดังนั้น โรงเรียนจำเป็นต้องจัดตารางเวลาที่เหมาะสม เพื่อช่วยกระจายให้อาสาสมัครเข้ามาร่วมได้ทุกครั้ง

1.4 การเรียนรู้ที่บ้าน สภาพแวดล้อมที่บ้านทำให้เด็กเกิดความรู้ความเข้าใจได้ดี สิ่งเหล่านี้เป็นพื้นฐานเบื้องต้นที่เด็กจะเรียนรู้จากพ่อแม่ผู้ปกครอง ความสามารถในการเรียนรู้และทักษะหลาย ๆ ด้านของเด็กขึ้นอยู่กับโอกาสที่เด็กจะได้รับจากผู้ปกครองที่จะจัดสภาพแวดล้อมให้แก่เด็ก เด็กจะใช้เวลาส่วนใหญ่อยู่ที่บ้าน ครูบาอาจารย์ทำหน้าที่แทนพ่อแม่ผู้ปกครองได้เพียงบางส่วนที่โรงเรียนเท่านั้น เด็กควรได้รับประสบการณ์จากชีวิตจริงเป็นสำคัญ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน. 2544 : 6) การเรียนรู้ในยุคใหม่นั้น มิได้เกิดขึ้นที่โรงเรียนหรือห้องเรียนเท่านั้น แต่เกิดขึ้นได้อย่างกว้างขวางในสถานที่ต่าง ๆ แม้แต่ในบ้านก็จัดเป็นแหล่งการเรียนรู้ได้ เพราะความรู้ต่าง ๆ สามารถเรียนรู้ได้ด้วยตนเองในเวลารวดเร็ว เข้าใจง่าย โดยผ่านทางสื่อทันสมัยต่าง ๆ เช่น คอมพิวเตอร์ สื่อมวลชน

1.5 การตัดสินใจ เป็นการใช้ดุลพินิจซึ่งมาจากข้อเท็จจริงและค่านิยมของแต่ละคนที่จะเลือกทางเลือกที่คิดว่าจะตอบสนองความต้องการของตนได้ เป็นการกระทำที่ต้องทำเมื่อไม่มีเวลาหาข้อเท็จจริงอีกต่อไป ปัญหาก็คือ เมื่อใดถึงจะตัดสินใจว่าควรหยุดหาข้อเท็จจริงอีกต่อไปเพราะการรวบรวมข้อเท็จจริงนั้นเกี่ยวข้องกับการใช้จ่ายและการใช้เวลา (Moody. 1983 : 4)

1.6 การร่วมมือกับชุมชน การร่วมมือกับการประสานงานเป็นอาวุธที่สำคัญของนักบริหารโดยการเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและมีส่วนร่วมได้เสียมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการตัดสินใจและร่วมจัดการศึกษาทั้งครูผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาจะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของและจะรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น (ธีระ รุญเจริญ. 2545 : 51 ; สุรัฐ ศิลปอนันต์. 2545 : 263) เป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วม คือ การทำให้คนที่ถูกละเลยหรือถูกกีดกันให้ออกไปอยู่วงนอก ได้เข้ามาเกี่ยวข้องหรือการให้คนที่อยู่วงนอกเคลื่อนย้ายเข้ามาอยู่ในวงในเพื่อกระจายผลให้ครอบคลุมถ้วนทั่ว ให้ทุกคนมีสิทธิที่จะมีส่วนร่วม (ศิริกาญจน์ โกสุมภ์. 2542 : 12-13) การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษานั้น จะทำให้นักพลและกลุ่มมีความรับผิดชอบและมีความผูกพันทางใจต่อองค์กร เพื่อความสำเร็จของเป้าหมายต่าง ๆ การมีส่วนร่วมเป็นความเกี่ยวข้องในด้านจิตใจและอารมณ์ของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมของกลุ่มเป็นตัวกระตุ้นให้ทำงานสำเร็จได้ตามเป้าหมาย (สถิต กองคำ. 2542 : 34-35) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มาตรา 29 ก็กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ฯลฯ ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชน และมาตรา 58(2) กำหนดให้บุคคล ครอบครัว ชุมชน ฯลฯ ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาโดยเป็นผู้จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา บริจาคทรัพย์สินและทรัพยากรอื่นให้แก่สถานศึกษา

2.ระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามตามฉันทามติ ที่เป็นไปได้ในลักษณะต่อไปนี้

1.การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง ได้แก่ 1) เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์ 2) ตรวจและพัฒนาสุขภาพลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้ 3) สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่นมีความรัก ที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง 4) ให้ลูกรับประทานอาหาร ที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม 5) สังเกตแหวความสามารถและความสนใจของลูก

2.การติดต่อสื่อสาร ได้แก่ 1) ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 2) ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู / สถานศึกษา 3) ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่บ้านอย่างไร

3.การอาสาสมัคร มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองไม่สามารถอาสาสมัครได้ทุกอย่างไป เพราะขาดความรู้และความชำนาญเฉพาะด้าน

4.การเรียนรู้ที่บ้าน ได้แก่ 1) สังเกตแหวหรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก 2) มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ 3) ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักราชภาพ 4) จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ของเด็ก

5.การตัดสินใจ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองยังไม่มีความรู้สึกร่วมกัน ร่วมกันเป็นเจ้าของร่วมกัน และผู้ปกครองยังขาดความรู้ความสามารถทางด้านการจัดการเรียนการสอน

6.การร่วมมือกับชุมชน มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้เพราะผู้ปกครองส่วนใหญ่ไม่มีเวลาให้ เพราะยุ่งอยู่กับงานประจำที่จะต้องทำ เพื่อความอยู่รอดของครอบครัว และภาวะทางเศรษฐกิจในปัจจุบัน การให้ความร่วมมือจึงเป็นไปได้ในลักษณะบางเวลาและบางโอกาสเท่านั้น

3.ระดับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในปัจจุบันของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

3.1 แบบการอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 11 กิจกรรม มีอยู่ 5 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์ 2) ตรวจและพัฒนาสุขภาพลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้ 3) สร้าง

บรรยากาศในครอบครัว ให้อบอุ่นมีความรัก ที่เชื้ออาทรอย่างทั่วถึง 4) ให้ลูกรับประทานอาหาร ที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม 5) สังเกตแนวความสามารถและความสนใจของลูก และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมที่เหลื้ต่อไป

3.2 แบบการติดต่อสื่อสาร

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 10 กิจกรรม มีอยู่ 4 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ 2) ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่ที่บ้านอย่างไร 3) มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น และ 4) โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมที่เหลื้ต่อไป

3.3 แบบอาสาสมัคร

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 4 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันอยู่ในระดับ ปานกลาง ถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมต่อไป

3.4 แบบการเรียนรู้ที่บ้าน

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 9 กิจกรรม มีอยู่ 4 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันอยู่ในมาก ได้แก่ 1) สังเกตแนวหรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก 2) มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ 3) ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศัคยภาพ 4) จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อการกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมที่เหลื้ต่อไป

3.5 แบบการตัดสินใจ

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 8 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมต่อไป

3.6 แบบการร่วมมือกับชุมชน

กิจกรรมที่ควรปฏิบัติ มีทั้งหมด 5 กิจกรรม ที่ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในปัจจุบันอยู่ในระดับปานกลาง และถ้าต้องการให้การมีส่วนร่วม เป็นไปตามฉันทามติที่ได้วิเคราะห์ไว้ จะต้องพัฒนา กิจกรรมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ข้อค้นพบที่ใช้เป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้เป็นข้อเสนอแนะที่มุ่งหวังให้หน่วยงานหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานำข้อเสนอแนะนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติพัฒนาหรือปรับปรุงระบบการบริหารของสถานศึกษา ได้แก่

1. โรงเรียนควรกำหนดนโยบายและจัดระบบการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ชัดเจน โดยเฉพาะการอาสาสมัครของผู้ปกครอง
2. โรงเรียนควรให้ข้อมูลหรือเชื่อมโยงแหล่งข้อมูลหรือแหล่งเรียนรู้ของชุมชนให้ผู้ปกครอง เพราะผู้ปกครองมีบทบาทสำคัญในการจัดกระบวนการเรียนรู้และเสริมสร้างการเรียนรู้ ทั้งที่ บ้าน โรงเรียน และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ
3. โรงเรียนและครูควรเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลของนักเรียนที่อยู่ในโรงเรียน
4. โรงเรียนควรจัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียน
5. โรงเรียนควรจัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละครั้ง
6. ผู้ปกครอง/ครอบครัว ควรกำหนดบทบาท หน้าที่ ของตนเองในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนให้เหมาะสม ทั้งการมีส่วนร่วมที่มีรากฐานมาจากบ้าน เช่น ผู้ปกครองควรมีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้งที่เด็กต้องการ ผู้ปกครองควรฝึกนิสัยที่ดีให้เด็ก การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากโรงเรียน เช่น ผู้ปกครองควรเข้าร่วมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับผู้ปกครองที่โรงเรียนจัดขึ้น และ การมีส่วนร่วมที่มีฐานมาจากการประชุมร่วมกันระหว่างบ้านกับโรงเรียน
7. ผู้ปกครองควรให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครูหรือสถานศึกษา
8. ผู้ปกครองมีการจัดตั้งกลุ่ม ชมนม หรือสมาคมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อการสื่อสารและติดต่อแลกเปลี่ยนความรู้ ช่วยเหลือกันได้ในระหว่างผู้ปกครองด้วยกัน
9. ผู้ปกครองควรสมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนของลูก เพื่อร่วมมือช่วยกันพัฒนาผู้เรียนให้ได้รับความรู้ได้เต็มที่

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไปเป็นข้อเสนอแนะที่มุ่งหวังให้หน่วยงานหรือบุคคลที่สนใจจะศึกษาเกี่ยวข้องกับกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน นำข้อเสนอแนะนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการวิจัยครั้งต่อไป ได้แก่

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบผลการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกิจกรรมต่าง ๆ กัน
2. ควรมีการพัฒนากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน โดยใช้กิจกรรมการวิจัยและการพัฒนา
3. ควรมีการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาในกิจกรรมภูมิปัญญาท้องถิ่น

บรรณานุกรม

- กิติพัฒน์ นนทปัทมะคุลย์. (2543). แนวคิดในการอธิบายธรรมชาติของมนุษย์. กรุงเทพฯ :
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- เกตุสุเวช กำแพงแก้ว. (2547). การศึกษากิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษา
ของโรงเรียน : กรณีศึกษา โรงเรียนอัสสัมชัญแผนกประถม. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ค.
(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- กุลยา ดันดิผลาชีวะ. (2544, ตุลาคม). "การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองกับโรงเรียน," การศึกษา
ปฐมวัย. 5(4) : 30-37.
- งามตา วนินทานนท์ และคณะ. (2544). รายงานวิจัยเรื่องการวิเคราะห์ดัชนีเชิงเหตุและผลของ
คุณภาพชีวิตสมรส. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- จรรยา สุวรรณทัต. (2545). "ระบบครอบครัวกับระบบสังคม," ในประมวลสาระชุดวิชาจิตวิทยา
ครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน่วยที่ 5-7 : 1-44. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย
สุโขทัยธรรมาธิราช.
- จรัสศรี ขุนทวี. (2544). สภาพปัจจุบันและความต้องการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและผู้นำชุมชน
ตามเกณฑ์มาตรฐาน โรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2539 ในสหวิทยาเขตกมลาไสย จังหวัด
กาฬสินธุ์. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. (บริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- จันทร์เพ็ญ ชูประภาวรรณ และคณะ. (2540). รายงานการทบทวนองค์ความรู้เรื่องเด็ก เยาวชนและ
ครอบครัวในประเทศไทยและข้อเสนอเชิงนโยบายและการวิจัย. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ
สาธารณสุขแห่งชาติ.
- จินตนา ธิป็น. (2539). แนวคิด นโยบาย วัตถุประสงค์ และกระบวนการการศึกษาสำหรับผู้ปกครอง
ของสมาคมผู้ปกครองและครู. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การศึกษานอกระบบ).เชียงใหม่ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2545). "แนวคิดทฤษฎีทางจิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา,"
ในประมวลสาระชุดวิชา จิตวิทยาครอบครัวและครอบครัวศึกษา หน่วยที่ 1-4 : 1-58.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิระภา จำพิสุทธ์. (2546). "วิธีการหาต้นตอจากพหุคุณลักษณะ," ในรวมบทความทางวิจัย
วาระงานแสดงมุทิตาจิต 60 ปี ศ.ดร.ดำรง บุญเรืองรัตน์. พิษณุโลก : โรงพิมพ์ตระกูลไทย.

- เจริญศักดิ์ กรองเมือง. (2544). ปัจจัยที่สัมพันธ์กับความพร้อมด้านเจตคติในการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของคณะกรรมการการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- จุมพล หนีพพานิช. (2539). "สังคมและวัฒนธรรม," ในเอกสารการสอนชุดวิชามนุษย์กับสังคม หน่วยที่ 1-8 : 276-372. พิมพ์ครั้งที่ 2. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จุมพล พูลภัทรชีวัน. (2532). รายงานการวิจัย เรื่องปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อสัมฤทธิ์ผลของโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- ฉลอง กองเจริญ. (2545). ศึกษาคุณลักษณะและความคิดเห็นของผู้ปกครองนักเรียนต่อการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดสมุทรสาคร. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชมแะ พงษ์เจริญ. (2542). การศึกษาการมีส่วนร่วมและความคิดเห็นของผู้ปกครองที่มีต่อการปฏิบัติตามระเบียบของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนนทบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ค.ค. (บริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณรงค์ เส็งประชา. (2538). มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพฯ : โอ. เอส.พรินติ้ง เฮาส์.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2528). ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศน์ที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2536). รายงานวิจัย เรื่อง ลักษณะทางจิตและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นที่อยู่ในสถานะเสี่ยงในครอบครัวและแนวทางป้องกัน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมและประสานงานเยาวชนแห่งชาติ.
- ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. (2537). ลักษณะของมารดากับจิตลักษณะและพฤติกรรมของนักเรียนวัยรุ่นตอนปลาย. ภาคนิพนธ์ ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- คุณฤ โยเหลา. (2535). รายงานวิจัย เรื่อง การสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก
ในประเทศไทยโดยใช้การวิเคราะห์เมตต้า. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนีย์ แสงวงศ์. (2539). รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการฝึกอบรมพระยะชั้นช่าง
อุตสาหกรรม กรมอาชีวศึกษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด.(การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ทัศนีย์ ทองสว่าง. (2543). สังคมวิทยา. กรุงเทพฯ : โอ. เอส. พริ้นติ้งเฮาส์.
- ธีระ รุญเจริญ. (2545). สภาพและปัญหาการบริหารและการจัดการศึกษาระดับพื้นฐานของสถานศึกษา
ในประเทศไทย. กรุงเทพฯ : วิ.ที.ซี. คอมมิวนิเคชั่น.
- ธีระพงษ์ แก้วหาญ. (2542). การพัฒนารูปแบบความร่วมมือระหว่างภาครัฐ NGOS และองค์กร
ประชาชนในการนำนโยบายการสาธารณสุขมูลฐานไปสู่การปฏิบัติระดับจังหวัดขอนแก่น :
ศูนย์ฝึกอบรมและพัฒนาศาธารณสุขมูลฐาน ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ.
- ธีระ ฤกษ์. (2543). สังคมศาสตร์พื้นฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ.
- นิพนธ์ เสือก้อน. (2545). การศึกษาความเป็นหุ้นส่วนการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานด้วยการวิจัยปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม : กรณีศึกษาการจัดทำรัฐธรรมนูญ
โรงเรียน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญชร แก้วส่อง. (2531). รูปแบบทางสังคมจิตวิทยาสำหรับการอธิบายการมีส่วนร่วมของประชาชน
ในกระบวนการพัฒนา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด.(พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิต
วิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- บุญเชื้อ ถิ่นนคร. (2534). ความพึงพอใจในงานอาสาสมัครสาธารณสุข จังหวัดฉะเชิงเทรา.
ฉะเชิงเทรา : สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดฉะเชิงเทรา
- บุญเยี่ยม จิตรดอน. (2532). “บทบาทของครูและผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย,” ในเอกสาร
การสอนชุดวิชา ฝึกอบรมครูและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 6-10 :
327-376. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประสพสุข บุญเดช. (2543). คำอธิบาย ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว.
พิมพ์ครั้งที่ 12. กรุงเทพฯ : นิติบรรณาการ.

- ประภาพรรณ เข็มสุภามิต. (2532). “การเตรียมความพร้อมด้านลักษณะนิสัย,” ในเอกสารการสอน
ชุดวิชา ฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย. หน่วยที่ 11-15 : 717-800.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประยูร ศรีประสาธน์. (2532). รายงานการวิจัย เรื่อง ผลกระทบของการศึกษาเอกชนต่อสังคมไทย.
กรุงเทพฯ : เจริญผล.
- _____. (2536). “การตัดสินใจ,” ในประมวลสาระชุดวิชา ทฤษฎีและแนวปฏิบัติใน
การบริหารการศึกษา หน่วยที่ 5-8. 195-284. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประยูร ศรีประสาธน์ และคณะ. (2532). รายงานการวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพในการจัดการศึกษา
ของเอกชน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- ประเวศ วะสี. (2538, มกราคม). “ยุทธศาสตร์ทางปัญญาแห่งชาติ,” ทิศทางไทย. 10(13). 8-9.
- _____. (2541). ปฏิรูปการศึกษาจังหวัดเพื่อคนทั้งมวล. กรุงเทพฯ : มูลนิธิสฤณดุสิตศรีสฤณดุสิต.
- _____. (2544 ก). ยุทธศาสตร์ทางปัญญาและการปฏิรูปการศึกษาที่พาประเทศพ้นภัย. กรุงเทพฯ :
พริกหวานกราฟฟิค.
- _____. (2544 ข). ปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.
- ปรีดาพรรณ อินทวิมลศรี. (2541). การศึกษาความต้องการของผู้ปกครองนักเรียนเกี่ยวกับกิจกรรม
ให้บริการชุมชนของโรงเรียนประชานิเวศน์ เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร. ปรินญานิพนธ์
กศ.ม. (การศึกษาผู้ใหญ่). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ปรีชา คัมภีรปกรณ์ และ วิจิตร ศรีส้าน. (2536). “การประสานงานและการนิเทศงาน,” ในเอกสาร
การสอนชุดวิชาฝึกอบรมผู้บริหารสถานศึกษาระดับปฐมศึกษา หน่วยที่ 9-15. 534-587.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2543). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริม
กรุงเทพฯ.
- ไพฑูริ ลิขิตสุนทร. (2543 ก, เมษายน). “บทบาทของผู้ปกครองในโรงเรียน,” สถานปฏิรูป.
3(25) : 22-23.
- _____. (2543 ข, พฤษภาคม). “บทบาทของผู้ปกครองในโรงเรียน,” สถานปฏิรูป.
3(26) : 22-23.
- พจน์ีย์ เทียมศักดิ์. (2543). ปฏิสัมพันธ์ของการเรียนรู้ในชุมชนและโรงเรียน. ปรินญานิพนธ์ กศ.ด.
(พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2542 ก). “การบริหารการศึกษากระทรวงเดียว,” ใน *การบริหารการศึกษา กระทรวงเดียว*. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2542 ข, ตุลาคม). “บทบาทใหม่ของโรงเรียนตามแนวทางแห่งพระราชบัญญัติการศึกษา แห่งชาติ,” *วิชาการ*. 2(10) : 8.
- พรชัย ภาพันธ์. (2543, มีนาคม). “คืนอำนาจให้ชุมชน กลยุทธ์พัฒนาคุณภาพโรงเรียนให้ยั่งยืน,” *วิทยจารย์*. 99 (9) : 20.
- พทยา สายหู. (2541). *ความเข้าใจเกี่ยวกับกลไกของสังคม*. กรุงเทพฯ : เคล็ดไทย.
- พิมพ์ ตามี. (2539). *ความต้องการของผู้ปกครองในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ประถมศึกษา อำเภอมวกก่อ จังหวัดเชียงใหม่*. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(ประถมศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ไพโรจน์ คำภูสิริ. (2544). *คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 5 ครอบครัว*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : นิติธรรม.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531, กุมภาพันธ์). “การมีส่วนร่วมของประชาชน,” *พัฒนาชุมชน*. 27(5) : 24-40
- ยุพา วงศ์ไชย. (2536). *การบริหารองค์การสังคมสงเคราะห์เอกชน*. กรุงเทพฯ : กองการสังคม สงเคราะห์เอกชน กรมประชาสงเคราะห์.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้น.
- รุ่ง แก้วแดง. (2541). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : มติชน.
- _____. (2542, พฤศจิกายน). “ประเทศชาติจะได้อะไรจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ,” *ราชภัฏกรุงเก่า*. 5(11) : 61.
- _____. (2543). *ภาพอนาคตของโรงเรียนเอกชนตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ : คอมฟอร์ม.
- รุ่ง แก้วแดง และปรีชา คัมภีรปกรณ์. (2541). “การวางแผนด้านบุคลากร,” ใน *เอกสารการสอน ชุดวิชาการวางแผนพัฒนาโรงเรียน หน่วย 1-7*. 211-232. นนทบุรี : มหาวิทยาลัย สุโขทัยธรรมาธิราช.
- รุ่งเรือง สุขาภิรมย์. (2544, กุมภาพันธ์). “ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายการปฏิรูป การศึกษาไปปฏิบัติในระดับสถานศึกษา : ประสพการณ์จากนานาประเทศ” *วารสารวิชาการ*. 4(2) : 11-12.

- ลัดดาวัลย์ เกษมเนตรและทศนา ทองภักดี. (2543). รายงานการวิจัยฉบับที่ 75 รูปแบบการแสดงความรักของมารดาที่เกี่ยวข้องกับบุคลิกภาพและพัฒนาการทางอารมณ์ สังคมของเด็ก. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วรรณลักษณ์ เมียนเกิด. (2544). การประสานงานเพื่อพิทักษ์สิทธิเด็กที่ถูกกระทำทารุณระหว่างองค์กรสวัสดิการเด็กภาครัฐและเอกชน. วิทยานิพนธ์ ศสม.(สังคมสงเคราะห์ศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- วรวิทย์ อรรถโกวิทชาติ. (2541). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองโรงเรียนและชุมชนต่อการป้องกันการเสพยาบ้าของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่5-6 ในเขตคลองตัน กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- วัชร อัมมมาศ. (2540,มกราคม-ธันวาคม). "การสื่อสารในครอบครัว," วารสารศูนย์สุขวิทยา. 1(22) : 31-34.
- วารี กติกา. (2540). การรับรู้และแนวทางการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองนักเรียนในการจัดอนุบาลศึกษา โรงเรียนเอกชน อำเภอเมือง เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม.(การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยแม่โจ้.
- วิจิตร ศรีสอาน และคณะ. (2542). "การตัดสินใจ," ในเอกสารการสอนชุดวิชาประสบการณ์วิชาชีพบริหารการศึกษา หน่วยที่ 1-5. 185-199. พิมพ์ครั้งที่ 5. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิจิตร ศรีสอาน. (2541). "การอภิปรายแสดงความเห็นจากการสัมมนาพุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา," ใน ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- _____. (2542). "การบริหารการศึกษากระทรวงเดียว," ใน การบริหารการศึกษากระทรวงเดียว. กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2544). เอกสารการสอนชุดวิชาหลักและระบบบริหารการศึกษา หน่วยที่ 1-8. 1-53. พิมพ์ครั้งที่ 15. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วิชัย ดันศิริ. (2542). โฉมหน้าการศึกษาไทยในอนาคต : แนวคิดสู่การปฏิรูปในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย ไธสุวรรณจินดา. (2535). ความลับขององค์การ : พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่. กรุงเทพฯ : ธรรมนิติ.

วิไลรัตน์ ชันธุเจริญ. (2539). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในโครงการอาหารกลางวันของ โรงเรียน :

วิเคราะห์ในกรณีของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.(ปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศศิพัฒน์ ยอดเพชร. (2534). รายงานการวิจัย เรื่อง อาสาสมัครกับการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์.

กรุงเทพฯ : คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ศิริกาญจน์ โกสมุทร. (2542). การมีส่วนร่วมของชุมชนและโรงเรียนเพื่อการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ค.(พัฒนศึกษาศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

ศิรินทร์รัตน์ ทองปาน. (2544). รูปแบบและบทบาทการมีส่วนร่วมที่พึงประสงค์ของผู้ปกครอง :

ศึกษาเฉพาะกรณี ผู้ปกครองที่เป็นกรรมการโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์

ศส.ม.(สังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา) กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

โคจิลักษณ์ กมลศักดิ์วิกุล. (2538). บทบาทของสมาคมผู้ปกครองและครูในการส่งเสริมการ

มีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์

ศส.ม.(สังคมสงเคราะห์ทางการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สมพร เทพสิทธิ์า. (2540). “แนวคิดและทิศทางการพัฒนางานอาสาสมัครในสังคมไทย,” ในทำเนียบ

อาสาสมัครภาคีรัฐบาลและเอกชน. กรุงเทพฯ : กรมประชาสงเคราะห์

_____. (2541). อุดมการณ์และบทบาทของอาสาสมัคร แนวคิดและทิศทางการพัฒนางาน

อาสาสมัครในสังคมไทย. กรุงเทพฯ : จีรัช.

_____. (2543. พฤศจิกายน-ธันวาคม). “แนวคิดและทิศทางการพัฒนางานอาสาสมัคร,”

การประชาสงเคราะห์. 3 (2) : 14-17.

สนานิจิตร สุคนธ์ทรัพย์. (2536). ผู้บริหารสถานศึกษาปฐมวัยกับการตัดสินใจ. ในประมวลสาระ

หุวิชา การบริหารสถานศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 1-4. 161-224. นนทบุรี :

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

สอ เสถบุตร. (2532). New Model English-Thai Dictionary. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ :

ไทยวัฒนาพานิช.

สังคม ภูมิพันธ์. (2530). ทฤษฎีและกระบวนการสื่อสาร. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.

สุรัฐ ศิลปอนันต์. (2545). กระบวนการปฏิรูปโรงเรียนที่มีประสิทธิภาพ. กรุงเทพฯ : คำนสุทธา.

สุดา ทัพสุวรรณ. (2545, พฤษภาคม-สิงหาคม). "บ้านกับโรงเรียน," บริหารการศึกษา มคอ.

1(2) : 19-26.

สมน อมรวิวัฒน์. (2543). **ปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด ฉบับพ่อแม่**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

สุพจน์ เบญจามฤต. (2541). **การศึกษาความคาดหวังของผู้ปกครองนักเรียนที่มีต่อการจัดการศึกษา และแนวทางการจัดการศึกษา : ศึกษาเฉพาะกรณีโรงเรียนพุดตาลหลวง วิทยา**
สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดชลบุรี. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(บริหารการศึกษา).
ชลบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.

สุพัตรา สุภาพ. (2531). **สังคมและวัฒนธรรม**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

_____. (2539). **สังคมวิทยา**. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). "ปัญหาและแนวโน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การบริหารการศึกษา," ใน **สัมมนาปัญหาและแนวโน้มทางการบริหารการศึกษา** หนัวย 5-8.
177-266. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

เสนาะ ดิเชาว์. (2537). **การสื่อสารในองค์การ**. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2539). **การบริหารโรงเรียนตามแนวทางปฏิรูป
การศึกษา**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2543 ก). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.

_____. (2543 ข). **รายงานการวิจัยรูปแบบและพัฒนาการจัดการศึกษาโดยครอบครัวใน
สังคมไทย**. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

_____. (2543 ค). **Partnership for Family Involvement in Education**. กรุงเทพฯ : กลุ่มงาน
การบริการข้อมูลอินเทอร์เน็ต.

_____. (2543 ง). **The Role of Parent in the Education System of the European Union**.
กรุงเทพฯ : กลุ่มงานการบริการข้อมูลอินเทอร์เน็ต.

_____. (2544 ก). **การประชุมสมัชชาการปฏิรูปการเรียนรู้ เรื่อง บทบาทและยุทธศาสตร์พ่อแม่
ผู้ปกครองเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการ
การศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2544 ข). **คู่มือการดำเนินงานของเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้**.
กรุงเทพฯ : พริกหวาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2544 ค). บทบาทเครือข่าย พ่อแม่ผู้ปกครองและครูในการร่วมพัฒนาการเรียนรู้ในสถานศึกษา กรณีตัวอย่าง : รูปแบบที่ประสบความสำเร็จ.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2544 ง). รายงานการศึกษา เรื่องความร่วมมือระหว่างบ้านและโรงเรียน. กรุงเทพฯ : พริกหวาน.

_____. (2544 จ). สรุปข้อคิดเห็นเครือข่ายพ่อแม่ผู้ปกครองเพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2544 ฉ). สารสำคัญการปฏิรูปการเรียนรู้ ผู้เรียนสำคัญที่สุด. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2544 ช). สารสำคัญที่เกี่ยวกับบทบาทของบิดามารดา ผู้ปกครอง ชุมชนและผู้เรียนตามแนวทางพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 . กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

_____. (2545 ก). คู่มือผู้ปกครอง : การจัดการศึกษาสำหรับเด็กที่มีความสามารถพิเศษทางภาษา. กรุงเทพฯ : พริกหวาน.

_____. (2545 ข). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ : พริกหวาน.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ. (2536). "มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเอกชน," การศึกษาเอกชน. กรุงเทพฯ : กรมศาสนา.

_____. (2539). รายงานการวิจัย เรื่องแนวโน้มของการศึกษาเอกชนประเภทสามัญศึกษา ในอนาคต. กรุงเทพฯ : อรุณสภา.

_____. (2543). รายงานการวิจัย เรื่องการศึกษาสถานภาพทางด้านเศรษฐกิจและสังคมของผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนเอกชน. กรุงเทพฯ : เจริญผล.

_____. (2544). แนวปฏิบัติของพ่อแม่ผู้ปกครองในสถานศึกษาเอกชน เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ตาม พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ : สำนักงานฯ.

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2544). ปฏิรูปการศึกษาไทยในมุมมองของประชาชน. กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

อาภา ภมรบุตร. (2545). จิตวิทยาเกี่ยวกับครูและการบริหารงานการศึกษา. กรุงเทพฯ : ดวงกมล.

อุทัย หิรัญโต. (2531). เทคนิคการบริหาร. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.

อุษณีย์ อนุรัตน์วงศ์ (โพธิสุข). (2545). สร้างเด็กให้เป็นอัจฉริยะ (Raising a Genius) เล่มที่ 3 ฝึกเด็กให้เป็นนักคิด. กรุงเทพฯ : มุลนิธิตศศรี-สฤณดีวงศ์.

- Baird, J.E. (1977). **The Dynamics of Organization Communication**. New York : Harper & Row.
- Bronfenbrenner, U. (1979). **The Ecology of Human Development : Experiments by Nature And Design**. Cambridge, M.A. : Harvard University.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1977). **Rural Development Participation : Concept and Measures for Project Design, Implementation and Evaluation**, Cornell : Rural Development Committee Center for international Studies, Cornell University.
- Cohen, J.M. & Uphoff, N.T. (1980, June). "Participation's Place in Rural Development : Seeking Clarity through Specificity," **World Development**. 8(3) : 223-229.
- Comer, P.C. & Haynes, M.N. (1991, January) "Parent Involvement in School : An Ecological Approach" **Elementary School Journal**. 91(3) : 425-432.
- Coombs, P.H. (1981). **New Strategic for Improving Rural Family Life Essex**, Connecticut : International Council for Education Development.
- Coots, J.J. (1998, Winter). "Family Resources and Parent Participation in Schooling Activities for Their Children with Development Delays," **Journal of Special Education**. 31(4) : 498-520.
- Daft, R.L. (1989). **Organization Theory and Design**. 3rd ed. St. Paul West : South-Western Pub.
- Daniel, U.L. & Rayna, F.L. (1996). **Home Environment, The Family and Cognitive Development Society and Education**. 9th ed. New York : Simon & Schuster.
- Davis, K. & Newstrom, J.W. (1989). **Human Behavior at Work : Organizational Behavior**. 7th ed. New York : McGraw-Hill.
- Dervill, A. & Munday, J.K. (1984). **Effective Leadership in Voluntary Organizations**. Chicago : Follett.
- Devito, J.A. (1978). **Communicology : An Introduction to the Study of Communication**. New York : Harper & Row.
- Doughlah, M. (1970, May). "Some Perspective on the Phenomenon of Participation," **Adult Education Journal**. 20(2) : 88-98.
- Dusseldorp, V.D. (1981). **Participation in Planned Development**. New York : Wageningen.

- Eccles, S.J. & Harold, D.R. (1993, Spring). "Parent-School Involvement during the Early Adolescent Years," **Teachers College Record**. 94(3) : 278-284.
- Epstein, J.L. (1982, July). "Teachers' Reported Practices of Parent Involvement : Problems and Possibilities," **The Elementary School Journal**. 83(2) : 103-113.
- _____. (1992). "School and Family Partnerships," in **Encyclopedia of Educational Research**. 6th ed. New York : MacMillan.
- _____. (1995, May). "School/Family/Community Partnerships :Caring for the Children We share," **Phi Delta Kappan**, 76(9), 701-712.
- Epstein, J.L. & Becker. H.J. (1982, November). "Parent Involvement : A Survey of Teacher Practices," **The Elementary School Journal**. 83(2) : 85-102.
- Epstein, J.L. & Sander, M.G. (1996). "School, Family, Community Partnerships : Overview and New Directions," in **Education and Sociology : An Encyclopedia**. New York : Garland.
- _____. (1998, August). "School-Family-Community Partnerships in Middle and High Schools- From Theory to Practice," <http://www.csos.jhu.edu/crespar/Reports/report22.htm>
- Epstein, J.L. and others. (1997). **School, Family, community partnerships : Your handbook For action**. Thousand Oaks : Corwin Press.
- Evanthia, N.P. (1996). "Investigating the Academic Achievement of Adolescents with Learning Disabilities : A Structural Modeling Approach," **Journal of Educational Psychology**. 88(3) : 435-450.
- Fantuzzo, J., Tighe, E. & Childs, S. (2000, April). "Family Involvement Questionnaire : A Multivariate Assessment of Family Participation in Early Childhood Education," **Journal of Education Psychology**. 92 (2) : 367-376.
- Fishbein, F.A. & Ajzen, A. (1981). **Partnership in the Development of school Management**. London : Routledge.
- Fuller, M.L. & Olsen, G. (1998). **Home-School Relation**. London : Allyn & Bacon.
- Gramet, K.B. (1997, November). "Parent Participation in Shared Decision-Making : How Is it working?" **Dissertation Abstracts International**. 58(05) : 1516-A.
- Green, H. (1995). **The school Management Handbook**. London : Kogan Page.
- Griffiths, D.E. (1959). **Administrative Theory**. New York : Appleton Century-Crofts.

- Grolnick, S.W. & Slowiaczek, L.M. (1994, December). "Parent's Involvement in Children's Schooling : A Multidimensional Conceptualization and Motivational Model," **Child Development**. 65(7) : 237-252
- Heald, J.E. (1991, August). "Social Judgement Theory : Applications to Educational Decision Making," **Educational Administration Quarterly**. 27(3) : 343-357.
- Hoy, K.W. & Miskel, G.C. (2001). **Educational Administration : Theory, Research and Practice**. 6th ed., New York : McGraw-Hill.
- Hughes, M., Wikeley, F., & Nash, T. (1994). **Parents and Their Children's Schools**. Massachusetts : Blackwell.
- John Hopkin University & Northwest Regional Educational Laboratory. (1997). **Measure of school, Family, and Community Partnerships**. Baltimore : National Network of Partnership Schools.
- Koontz, H. & Donnell, C. (1979). **Principle of Management : An Analysis of Management Function**. New York : McGraw Hill.
- Louise, W.T. (1998, Summer). "Family-Centered Early Intervention Service : Factors Contributing to increased Parent Involvement and Participation," **Focus on Autism and Other Development Disabilities**. 13(2) : 80-86.
- Lunenburg, F.C. & Ornstein, A.C. (1996). **Educational Administration : Concepts and Practices**. 2nd ed. New York : Wadsworth.
- Mann, D. (1975). **Policy Decision-Making in Education : An Introduction to Calculation and Control**. New York : Teachers College Press, Columbia University.
- Massie, J.L. (1971). **Essential of Management**. 2nd ed. Englewood Cliffs : Prentice Hall.
- Morphet, G. and others. (1982). **Educational Organization and Administration : Concepts, Practices, and Issue**. 4th ed. New Jersey : Prentice Hall.
- Moorhead, G., & Griffin, R. (1992). **Decision Making and Creativity**. London : Houston Mifflin.
- Myers, M.T. & Gail, E.M. (1982). **Management by Communication : An Organizational Approach**. New York : McGraw-Hill.
- Newcomb, J.C. (1987). **Understanding Human Communication**. Boston : Houghton Mifflin.

- Parsons, T. (1990, October). "Healthy Cities and Changes : Social Movement and Bureaucratic Tools," **Health Promotion International**. 8(2) : 31-40.
- Pienda, J.A. and others. (2002, July). "A Structural Equation Model of Parent Involvement, Motivational and Attitudinal Characteristics, and Academic Achievement," **The Journal of Experimental Education**. 70 (3) : 257-287.
- Schuler, B.L. (1990, February). "Citizen Participation in Educational Decision-Making," **Dissertation Abstracts International**. 51(8) : 2595-A.
- Shadid, W., Wil P. and others. (1982). **Access and Participation : A Theoretical Approach in Participation of the poor in Development**. New York : McGraw-Hill.
- Stair, Ralph, M. & Render, B. (1990). **Production and Operations Management : A Self- Correcting Approach**. 3rd ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Ubben, G.C. & Hughes, L.W. (1992). **The Principal : Creative Leadership for Effective Schools**. Boston : Allyn and Bacon.
- U.S. Department of Education. (2000). **National Education Goals**. Washington D.C. : U.S. Government Printing Office.
- Webster, N. (1985). **New Webster's Dictionary of the English Language**. New York : The Delair Publishing Company.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
- แผนภาพการสนทนากลุ่ม

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม
(Focus Group Discussion)

1.นายสุนันท์ บุญริ้ว	ข้าราชการการเมือง, นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
แพรกษาใหม่
2.นายอำนาจ บุญริ้ว	ข้าราชการการเมือง, ประธานสภาองค์การบริหารส่วน
ตำบลแพรกษาใหม่
3.นายคุณวิวัฒน์ นรินทร์สุขสันติ	นักธุรกิจ, เจ้าของโครงการหมู่บ้านเพชรงาม
4.นายบุญธรรม อินทรแย้ม	ข้าราชการการเมือง, ผู้ใหญ่บ้านหมู่ 5
5.นางจรี สุขยัมน้อย	ธุรกิจส่วนตัว, เจ้าของกิจการ
6.นางลัดดา สีนพิชัย	นักธุรกิจ, กรรมการผู้จัดการ
7.นายชนรรณพ เพ็งกระจ่าง	ธุรกิจส่วนตัว, ค้าขาย ผู้แทนผู้ปกครอง อ.1
8.นางอัมพร บุญแท้	แม่บ้าน, ผู้แทนผู้ปกครอง อ.1
9.นายศิริ นันทรักษ์	นักข่าว, สแกนเนอร์ ผู้แทนผู้ปกครอง อ.2
10.นางนพรัตน์ สมบัติ	แม่บ้าน, ผู้แทนผู้ปกครอง อ.2
11.นางปราณี ภูประสงค์	แม่บ้าน, ผู้แทนผู้ปกครอง อ.3
12.นายพรชัย แดงสวัสดิ์	นักธุรกิจ, ผู้แทนผู้ปกครอง อ. 3

ที่ศธ.0564.11/1678

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน นายกองค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษาใหม่ (คุณสุพันธ์ มณีรักษ์)

เนื่องด้วย นายสุชาย รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลแพรกษา" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.हरभा	ศิริรักษ์	ประธานกรรมการ
2. ดร.ปรมสุรีย์	เชื้อมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลแพรกษา

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสรฐชูขจร)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-2000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.11/1679

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ประธานสภาตำบลเพรียงใหม่ (คุณอำพล บุญท)

เนื่องด้วย นายสุชาช รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.हरभा	สิวรักษ์	ประธานกรรมการ
2. คร.เปรมสุริย์	เชื้อมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐกร)
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

31/10/50 11:21 AM

ที่ ศธ.0564.11/1680

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผู้ใหญ่บ้านหมู่ที่ 5 (กุดหนุมหมื่น อินทร์เยี่ยม)

เนื่องด้วย นายสุชาย รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.พรรษา ศิวรักษ์	ประธานกรรมการ
2. ดร.เปรมสุริย์ เชื้อมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาคือจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐขจร)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-2000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.11/1681

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผู้จัดการโครงการหมู่บ้านเพชรงาม (คกวิทย์นี้ หินทไผ่คั่นคิ)

เนื่องด้วย นายสุชาย รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.हरषा	ศिवรักษ์	ประธานกรรมการ
2. คร.เปรมสุริย์	เชื้อมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาคู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

ที่ ศธ.0564.11/1682

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน คุณศิริ สุ่มหอม

เนื่องด้วย นายสุราช รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.हररभा	ศิริรักษ์	ประธานกรรมการ
2. คร.ปรมฤทธิ์	เชื่องทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตราฤทธิ์ เศรษฐขจร)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

รับเรื่อง 11.11.50
คร.อัมมว

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-2000 ต่อ 1810

ที่ศธ.0564.11/1683

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผู้ปกครอง (คุณศิริ นันทรักษ์)
ข

เนื่องด้วย นายสุชา ยอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.พรรษา ศิวรักษ์	ประธานกรรมการ
2. ดร.เปรมฤทัย เชื้อมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตราฤทธิ์ เศรษฐจอร์)
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

ศิริ นันทรักษ์

ที่ ศธ.0564.11/1684

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน คุณณรงค์ (คุณทพณวดี มรรณพจน์)

เนื่องด้วย นายสุชาช รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.พรรษา	ศิริรักษ์	ประธานกรรมการ
2. ดร.เปรมสุริย์	เชื่อมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังกล่าวจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

กัญญารัตน์ มรรณพจน์

ที่ ศบ.0564.11/1685

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผู้ปกครอง (คุณศักดิ์ สันติสุข)

เนื่องด้วย นายสุชาย รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.हरभा	ศิวรักษ์	ประธานกรรมการ
2. ดร.เปรมสุริย์	เชื้อมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตราวุทธิ์ เศรษฐวรจร)
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

รับเรื่อง (11/11/50)
อ.ทองดี

ที่ ศธ.0564.11/1686

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผู้ปกครอง (คุณ ชนรรณพ เพ็ญทรัพย์)

เนื่องด้วย นายสุราช รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.हररर	ศิริรักษ์	ประธานกรรมการ
2. ดร.เปรมสุริย์	เชื่อมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เสรฐชูจรรยา)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

รศ.ดร. สรายุทธ์ เสรฐชูจรรยา

อ.พรอ. จ้าง

ที่ ศธ.0564.11/1687

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผู้ปกครอง (คุณแพททิยา สมบัติ)

เนื่องด้วย นายสุชาย รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.हररर	ศิวรักษ์	ประธานกรรมการ
2. ดร.เปรมสุริย์	เชื่อมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ์ เศรษฐขจร)
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

รับเรื่อง/ไม่รับ
นายวิชาญ สมบัติ

ที่ ศธ.0564.11/1688

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผอ.กอง (คุณปราณี ภูมิต้อง)

เนื่องด้วย นายสุชาย รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.พรรณมา ศิวรักษ์	ประธานกรรมการ
2. คร.เปรมสุริย์ เชื้อมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาดังจะเป็พระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ตราฤทธิ์ เสรฐขจร)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

นาง ปิ่น ภูมิต้อง

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-2000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.11/1689

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

13 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลในการทำวิจัย

เรียน ผู้ปกครอง (คุณอัมพร บุญเท่)

เนื่องด้วย นายสุชาย รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม" โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.हररर	สิวรักษ์	ประธานกรรมการ
2. คร.ปรมสุริย์	เชื่อนทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาจำเป็นต้องทำการสนทนากลุ่ม (Focus group Dissussion) เพื่อให้ได้
ข้อมูลตรงกับประเด็นที่ผู้วิจัยทำการศึกษาอยู่ จึงขอความร่วมมือจากท่านในการวิจัยในครั้งนี้
ในวันที่ 16 พฤศจิกายน 2550 เวลา 10.00 น. ณ ห้องประชุมโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์แก่นักศึกษาด้วยจะเป็นพระคุณอย่างยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สราวุธ เศรษฐจิ)
ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

รับเรื่อง ศธ.0564.11/1689
คณพร ขนุนนท์

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-2000 ต่อ 1810

ที่ ศธ.0564.11/1710

มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
1061 ถนนอิสรภาพ แขวงหิรัญรูจี
เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร 10600

22 พฤศจิกายน 2550

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือเก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการ โรงเรียนอนุบาลสุวิภา

เนื่องด้วย นายสุชาย รอยกุลเจริญ นักศึกษาระดับบัณฑิตศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขา
การบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กิจกรรมการมีส่วนร่วม
ของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน : กรณีศึกษาโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม” โดยมีคณะกรรมการที่ปรึกษา
วิทยานิพนธ์ ดังนี้

1. รศ.हररणा	สิวรักรัษ	ประธานกรรมการ
2. คร.เปรมสุริย	เจือมทอง	กรรมการ

การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ นักศึกษาที่ทำการวิจัยจำเป็นต้องทดลองใช้เครื่องมือในหน่วยงานของท่าน ดังนั้น
จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์ทดลองเก็บข้อมูล เพื่อนำข้อมูลไปประกอบการวิจัยให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาหวังว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

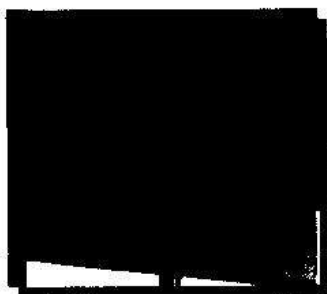
ขอแสดงความนับถือ

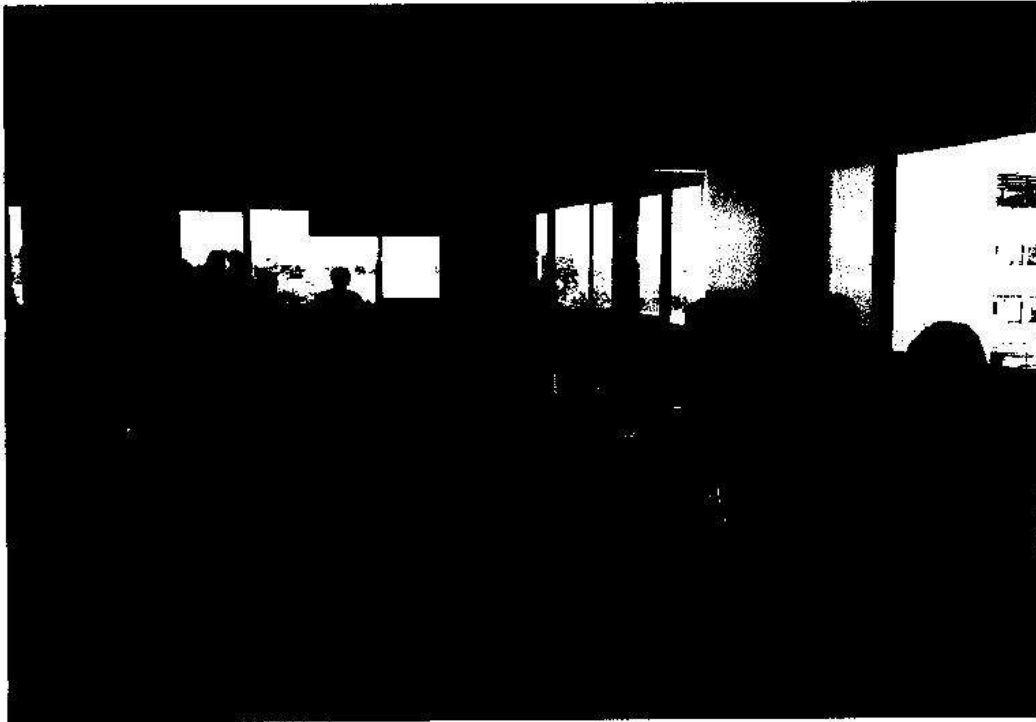
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สรายุทธ เศรษฐชูขจร)

ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายงานบัณฑิตศึกษา

งานประสานงานบัณฑิตศึกษา

โทร. 0-2473-2000 ต่อ 1810

ภาคผนวก ข

ชุดที่ 1 - แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

- แบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนเพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ
- แบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อการสังเคราะห์ฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

ชุดที่ 2 - แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

- แบบสอบถามระดับความคิดเห็นที่มีต่อความเป็นไปได้ของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามตามฉันทามติ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมในปัจจุบัน

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป (ชุดที่ 1)
ของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้เข้าร่วมเพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ

1. ชื่อ..... นามสกุล.....
2. อายุ ปี มีบุตรทั้งหมด..... คน เป็นชาย..... คน หญิง คน
3. สำเร็จการศึกษา
 ระดับ..... สาขาวิชาจากสถาบัน.....
4. อาชีพ/หน้าที่การงาน/ประสบการณ์การทำงาน
 อาชีพ.....ตำแหน่ง.....
 หน่วยงาน
5. บุตรคนที่เรียนอยู่โรงเรียนอนุบาลเพชรงามนี้ เป็นคนที่.....กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล.....
 เป็นคนที่.....กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล.....
 เป็นคนที่.....กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาล.....
6. การดูแลบุตร ส่วนใหญ่ท่านดูแลเองหรือผู้อื่นดูแล.....(โปรดระบุ)
7. เป็นหรือเคยเป็นกรรมการของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม (หรือสถานศึกษาอื่น ๆ) คือ
 - 7.1 ชื่อคณะกรรมการ..... ตำแหน่ง
 - 7.2 ชื่อคณะกรรมการ..... ตำแหน่ง
 - 7.3 ชื่อคณะกรรมการ..... ตำแหน่ง
 - 7.4 ชื่อคณะกรรมการ..... ตำแหน่ง
 - 7.5 ชื่อคณะกรรมการ..... ตำแหน่ง
 (เช่น กรรมการห้อง, กรรมการฝ่ายแนะแนว,กรรมการสมาคมผู้ปกครองและครู.....ฯลฯ)

ขอขอบคุณอย่างสูงสำหรับความร่วมมือมา ณ โอกาสนี้

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ(ชุดที่ 1 รอบแรก)

.....

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ ใช้สอบถามความคิดเห็นของสมาชิกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม เพื่อการหาฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ ต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ คือ

แบบที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

แบบที่ 2 การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

แบบที่ 3 การอาสาสมัคร

แบบที่ 4 การเรียนรู้ที่บ้าน

แบบที่ 5 การตัดสินใจ

แบบที่ 6 การร่วมมือกับชุมชน

ขอให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาความสำคัญของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามแต่ละกิจกรรมและตัดสินใจประมาณค่าคะแนน (Rating) ของแต่ละกิจกรรม ด้วยมาตราวัดของลิเคอร์ (Likert-type rating system) มีค่าคะแนนเป็นตัวเลขตั้งแต่ 0-100 โดยกำหนดช่วง ดังนี้

คะแนน 0-20 แสดงว่า กิจกรรมนั้นไม่มีความสำคัญ

คะแนน 21 - 79 แสดงว่า กิจกรรมนั้นอยู่ในเกณฑ์พิจารณา หาฉันทามติ

คะแนน 80-100 แสดงว่า กิจกรรมนั้นมีความสำคัญมาก

แบบที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (Parenting)

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ

คะแนน

1. สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง	
2. ให้ลูกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม	
3. ตรวจสอบและพัฒนาสุขภาพของลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้	
4. เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์	
5. สังเกตแนวความสามารถและความสนใจของลูก	
6. อื่น ๆ.....	

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ

คะแนน

1. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เช่น การเลี้ยงลูก, พัฒนาการเด็ก	
2. เป็นที่ปรึกษาเรื่อง การเลี้ยงลูก, พัฒนาการเด็ก	
3. จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้านสุขภาพ โภชนาการ ฯลฯ	
4. อื่น ๆ.....	

แบบที่ 2 การติดต่อสื่อสาร (Communicating)

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ

คะแนน

1. พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกขณะที่อยู่บ้าน	
2. ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ	
3. ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ	
4. พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน	
5. ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู/สถานศึกษา	
6. อื่น ๆ.....	

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ

คะแนน

1. ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน	
2. มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละระดับชั้น	
4. โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง	
5. จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนในรูปกิจกรรมต่าง ๆ	
6. อื่น ๆ.....	

แบบที่ 3 การอาสาสมัคร (Volunteering)

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ

คะแนน

1. อาสาสมัครช่วยเหลือโรงเรียนตามความสามารถทุกครั้งที่มีโรงเรียนเปิดโอกาส
2. จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครองโรงเรียน
3. อื่น ๆ.....

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ

คะแนน

1. โครงการอาสาสมัครช่วยครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครองอื่น ๆ
2. กำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยงานของโรงเรียนที่ชัดเจน
3. สำรวจความรู้และความสามารถของผู้ปกครองเพื่อช่วยงานของโรงเรียน
4. คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้เหมาะสมกับงานของโรงเรียน
5. มีระบบให้เกียรติและยกย่องผู้ปกครองอาสาสมัครที่ชัดเจน
6. อื่น ๆ.....

แบบที่ 4 การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at home)

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ

คะแนน

1. จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก
2. มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ
3. สังเกตแว่หรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก
4. ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักยภาพ
5. อื่น ๆ.....

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ

คะแนน

1. จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง
2. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการจัดสภาพการเรียนรู้ที่บ้าน
3. จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเรียนรู้ที่บ้าน
4. จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วงปิดเทอม
5. อื่น ๆ.....

รูปแบบที่ 5 การตัดสินใจ (Decision Making)

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ

คะแนน

1. สมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนลูก
2. เข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียน
3. การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไขปัญหา สาเหตุ เช่น การป้องกันภัยจากภายนอกโรงเรียน
4. ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อติดตามตรวจสอบ
5. อื่น ๆ.....

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ

คะแนน

1. ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข
2. จัดให้มีการประชุมผู้แทนผู้ปกครอง ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง
3. ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือคำถามของผู้ปกครองจากรายงานการประชุม
4. จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือความเห็นจากผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจ
5. อื่น ๆ.....

แบบที่ 6 การร่วมมือกับชุมชน (Collaborating with communities)

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ

คะแนน

1. มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาโดยการบริจาคทรัพย์สินและอื่น ๆ
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ภูมิปัญญาในท้องถิ่น
3. ทำหน้าที่ประสานงานและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา
4. อื่น ๆ.....

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ

คะแนน

1. มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้
2. บริการชุมชน โดยโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว เช่น ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ
3. อื่น ๆ.....

แบบสอบถามความคิดเห็นต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน เพื่อการสังเคราะห์ฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ(ชุดที่ 1 รอบสอง)

.....

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นฉบับนี้ ใช้สอบถามความคิดเห็นของสมาชิกผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม เพื่อการสังเคราะห์ฉันทามติจากพหุคุณลักษณะ ต่อกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียน 6 แบบ คือ

แบบที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง

แบบที่ 2 การติดต่อสื่อสารระหว่างผู้ปกครองกับโรงเรียน

แบบที่ 3 การอาสาสมัคร

แบบที่ 4 การเรียนรู้ที่บ้าน

แบบที่ 5 การตัดสินใจ

แบบที่ 6 การร่วมมือกับชุมชน

ขอให้สมาชิกแต่ละคนพิจารณาความสำคัญของกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาของโรงเรียนอนุบาลเพชรงามแต่ละกิจกรรมและตัดสินใจประมาณค่าคะแนน (Rating) ของแต่ละกิจกรรม ด้วยมาตราวัดของลิเคอร์ (Likert-type rating system) มีค่าคะแนนเป็นตัวเลขตั้งแต่ 0-100 ซึ่งค่าคะแนนของแต่ละคนอาจแตกต่างกันไปจากเดิม ได้ โดยกำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยของคะแนนจากสมาชิกทุกคน ดังนี้

คะแนน 80-100 แสดงว่า กิจกรรมนั้นสมาชิกมีฉันทามติว่าควรนำไปปฏิบัติ

คะแนน 0-79 แสดงว่า กิจกรรมนั้นสมาชิกไม่มีฉันทามติว่าควรนำไปปฏิบัติ

แบบที่ 1 การอบรมเลี้ยงดูในฐานะผู้ปกครอง (Parenting)

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ

คะแนนใหม่

1. สร้างบรรยากาศในครอบครัวให้อบอุ่น มีความรักที่เอื้ออาทรอย่างทั่วถึง
2. ให้ลูกรับประทานอาหารที่มีคุณค่าต่อร่างกายและให้ฝึกออกกำลังกายอย่างเหมาะสม
3. ตรวจสอบและพัฒนาสุขภาพของลูกอย่างสม่ำเสมอ เพื่อความพร้อมในการเรียนรู้
4. เล่นกับลูกเพื่อฝึกการพูด การฟัง การสังเกต และการคิดวิเคราะห์
5. สังเกตแวວความสามารถและความสนใจของลูก
6. พัฒนาการอ่านในตอนเช้าและฝึกเขียนในตอนเย็นเพื่อให้มีสมาธิมากขึ้น
7. จัดหากิจกรรมที่สมาชิกในครอบครัวได้มีกิจกรรมร่วมกัน

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ

คะแนนใหม่

1. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครอง เช่น การเลี้ยงดู, พัฒนาการเด็ก
2. เป็นที่ปรึกษาเรื่องการเลี้ยงดู, พัฒนาการของเด็ก
3. จัดโครงการสนับสนุนครอบครัวด้าน สุขภาพ โภชนาการ
4. จัดเผยแพร่ข้อมูลความรู้ตามข้อ 1 – 3 ผ่านสื่อต่าง ๆ ถึงผู้ปกครอง

แบบที่ 2 การติดต่อสื่อสาร (Communicating)

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ

คะแนนใหม่

1. พบปะครูของลูกอย่างสม่ำเสมอเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลของลูกขณะที่อยู่บ้าน
2. ให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะต่อโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ
3. ดูแลลูกในเรื่องการไปโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ
4. พบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรภายในโรงเรียน
5. ให้ข้อมูลพื้นฐานของบุตรหลานแก่ครู/สถานศึกษา
6. ศึกษาพฤติกรรมความแตกต่างของลูกขณะอยู่ที่โรงเรียนว่าแตกต่างกับขณะที่อยู่ที่บ้านอย่างไร

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ

คะแนนใหม่

1. ครูเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองพบและแลกเปลี่ยนข้อมูลของเด็กที่อยู่ในโรงเรียน
2. มีสมุดรายงานพัฒนาการของเด็กแต่ละฉบับชั้น
3. โรงเรียนรับฟังความคิดเห็นของผู้ปกครอง

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ**คะแนนใหม่**

4. จัดระบบพบปะเครือข่ายผู้ปกครองและบุคลากรในโรงเรียนในรูปกิจกรรมต่าง ๆ
5. จัดสอนพุทธศาสนาแก่เด็กอาทิตย์ละครั้ง

แบบที่ 3 การอาสาสมัคร (Volunteering)**กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ****คะแนนใหม่**

1. อาสาสมัครช่วยเหลือโรงเรียนตามความสามารถทุกครั้งที่มีโรงเรียนเปิดโอกาส
2. จัดตั้งกลุ่ม/ชมรม/สมาคมผู้ปกครองโรงเรียน

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ**คะแนนใหม่**

1. โครงการอาสาสมัครช่วยครู ผู้บริหาร นักเรียน ผู้ปกครองอื่น ๆ
2. กำหนดนโยบายและจัดระบบอาสาสมัครเพื่อช่วยงานของโรงเรียนที่ชัดเจน
3. สำรวจความรู้และความสามารถของผู้ปกครองเพื่อช่วยงานของโรงเรียน
4. คัดเลือกผู้ปกครองอาสาสมัครให้เหมาะสมกับงานของโรงเรียน
5. มีระบบให้เกียรติและยกย่องผู้ปกครองอาสาสมัครที่ชัดเจน

แบบที่ 4 การเรียนรู้ที่บ้าน (Learning at home)**กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ****คะแนนใหม่**

1. จัดสภาพแวดล้อมที่อยู่อาศัยให้เอื้ออำนวยต่อกระบวนการเรียนรู้ของเด็ก
2. มีเวลารับฟังและช่วยแก้ปัญหาให้เด็กทุกครั้ง ที่เด็กต้องการ
3. สังเกตแว่หรือความสามารถหรือความสนใจของเด็ก
4. ถ่ายทอดขนบธรรมเนียมประเพณีและวัฒนธรรมตามศักราชภาพ
5. จัดเวลาให้ใ้สัปดาห์ตอนเช้า

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ**คะแนนใหม่**

1. จัดข้อมูลและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ให้ผู้ปกครอง
2. จัดอบรมหรือสัมมนาให้ความรู้แก่ผู้ปกครองในการจัดสภาพการเรียนรู้ที่บ้าน
3. จัดให้มีปฏิทินกิจกรรมให้ผู้ปกครองและนักเรียนเรียนรู้ที่บ้าน
4. จัดให้มีการเรียนรู้และกิจกรรมในช่วงปิดเทอม

รูปแบบที่ 5 การตัดสินใจ (Decision Making)

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ

คะแนนใหม่

1. สมัครเป็นกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนลูก
2. เข้ารับฟังและอบรมความรู้เกี่ยวกับการบริหารงานในโรงเรียน
3. การเข้าร่วมคิดวิเคราะห์ ช่วยแก้ไขปัญหา สาเหตุ เช่น การป้องกันภัยจากภายนอกโรงเรียน
4. ร่วมประเมินผลการดำเนินงาน เพื่อติดตามตรวจสอบ

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ

คะแนนใหม่

1. ให้ผู้ปกครองเข้าร่วมประเมินผล ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงานเพื่อปรับปรุงแก้ไข
2. จัดให้มีการประชุมผู้แทนผู้ปกครอง ภาคการศึกษาละ 1 ครั้ง
3. ให้ข้อมูลย้อนกลับ กับข้อเสนอแนะหรือคำถามของผู้ปกครองจากรายงานการประชุม
4. จัดให้มีระบบการสอบถามข้อมูลหรือความเห็นจากผู้ปกครองก่อนการตัดสินใจ

แบบที่ 6 การร่วมมือกับชุมชน (Collaborating with communities)

กิจกรรมที่ผู้ปกครองควรปฏิบัติ

คะแนนใหม่

1. มีส่วนร่วมในการระดมทรัพยากรเพื่อการจัดการศึกษาโดยการบริจาคทรัพย์สินและอื่น ๆ
2. ให้ข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งทรัพยากรต่าง ๆ เช่น ภูมิปัญญาในท้องถิ่น
3. ทำหน้าที่ประสานงานและทรัพยากรต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาการจัดการศึกษา

กิจกรรมที่โรงเรียนควรปฏิบัติ

คะแนนใหม่

1. มีข้อมูลข่าวสารของชุมชนเกี่ยวกับทักษะการเรียนรู้
2. บริการชุมชนโดยโรงเรียน นักเรียน และครอบครัว เช่น ดนตรี ศิลปะ ฯลฯ

แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป
ของ ผู้ตอบแบบสอบถาม (ชุดที่ 2)

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ☐ ที่ตรงกับสถานภาพของท่าน

1. เพศ
☐ ชาย ☐ หญิง
2. อายุ
☐ น้อยกว่า 30 ปี ☐ 30 - 40 ปี
☐ 41 - 50 ปี ☐ มากกว่า 50 ปี
3. วุฒิการศึกษา
☐ ต่ำกว่าปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า
☐ ปริญญาโท ☐ ปริญญาเอก
4. อาชีพ.....ตำแหน่ง.....
 หน่วยงาน.....
5. มีบุตรทั้งหมด.....คน
☐ ชาย.....คน ☐ หญิง.....คน
6. การดูแลบุตร ส่วนใหญ่ท่านดูแลเองหรือผู้อื่นดูแล.....

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ – ชื่อสกุล	:	นายสุชาย รอยกุลเจริญ
วัน เดือน ปีเกิด	:	17 มกราคม 2503
สถานที่เกิด	:	โรงพยาบาลศิริราช กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	:	พ.ศ.2522 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนทวีธาภิเศก กรุงเทพฯ พ.ศ.2526 ประกาศนียบัตรวิชาชีพสัตวแพทย์ กรมปศุสัตว์ วิทยาโท กรุงเทพฯ พ.ศ.2530 ส่งเสริมการเกษตรและสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2538 ประกาศนียบัตรวิชาชีพภาษาอังกฤษ เฉพาะสำนักงาน มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช พ.ศ.2547 ประกาศนียบัตรบัณฑิตการบริหารการศึกษา (ป.บัณฑิต) สถาบันราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา พ.ศ.2548 ศีรษะศาสตรบัณฑิต (ปฐมวัยศึกษา) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
ประวัติการทำงาน	:	พ.ศ.2527-2530 สัตวแพทย์ประจำจังหวัดสมุทรปราการ พ.ศ.2544 – ปัจจุบัน ผู้จัดการโรงเรียนอนุบาลเพชรงาม อำเภอเมืองสมุทรปราการ จังหวัดสมุทรปราการ